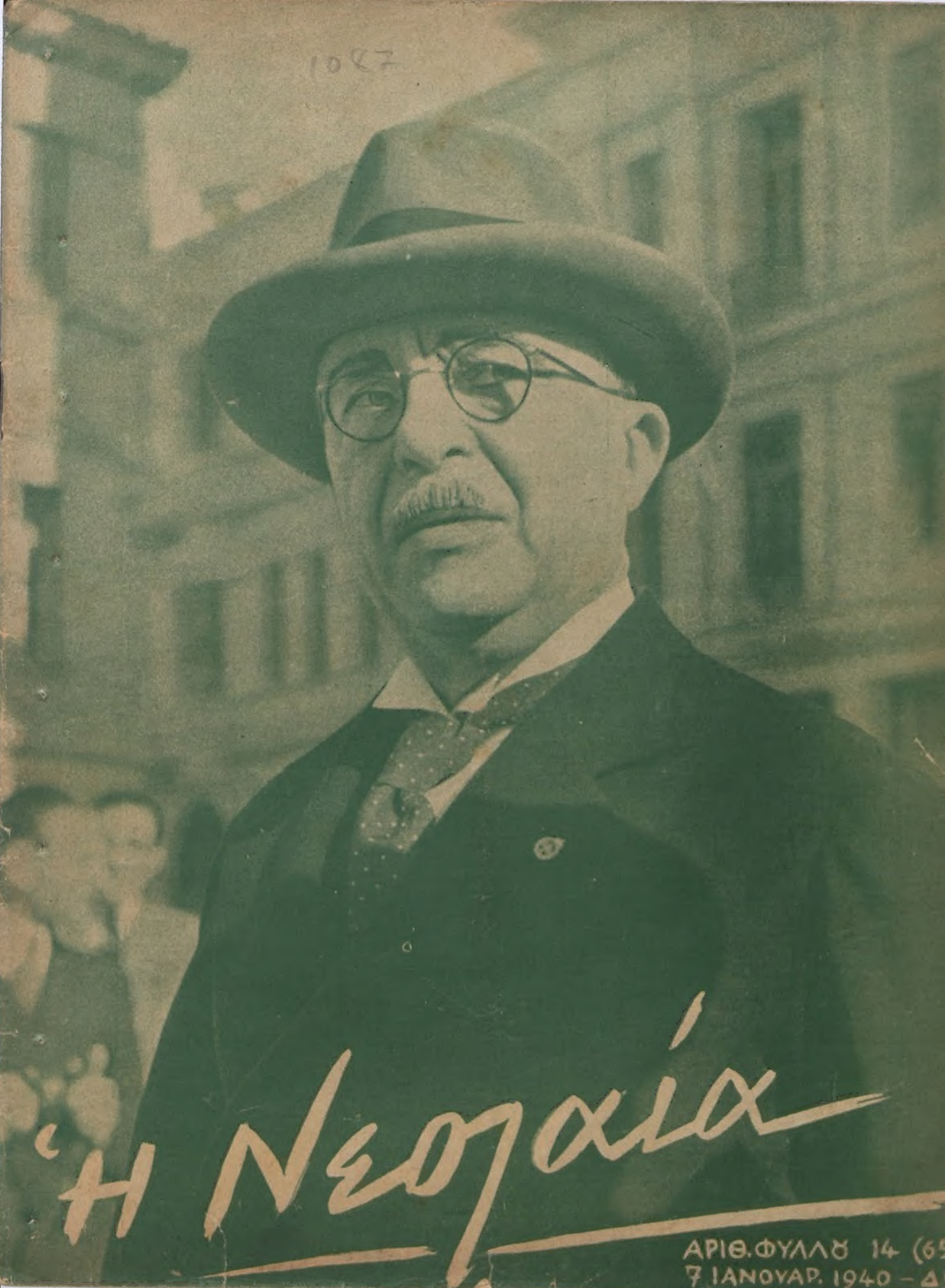

1087

Ἡ Νεολαία

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 14 (65
7 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1940 – Δ

Ἡ Νεολαία

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΝΕΟΛΑΙΑΣ
(Νόμος 334)

Νομικοῦ Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, διοικουμένου ὑπὸ Ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου προεδρευομένου ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΕΤΑΞΑ, ὅστις καὶ ἐκπροσωπεῖ ταύτην, ἀναπληρούμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου κ. ΑΛΕΞ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΤΟΣ 2—ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Δ/ΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ & ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
Ὁδὸς Λεωχάρους 19 (Β' ὄροφος)
Ἀριθ. Τηλεφ. 32-094

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ: Περιοδικὸν «ΝΕΟΛΑΙΑ»
Ὁδὸς Λεωχάρους 19

Ἀρ. Τεύχ. 14—6 Ἰανουαρίου 1940
ΤΙΜΗ Δραχ. ΤΕΣΣΑΡΕΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

		Μελῶν & μαθητῶν	Μὴ μελῶν
ΕΤΗΣΙΑ (Ἐσωτερικοῦ)	Δρ.	160	200
ΕΞΑΜΗΝΟΣ	»	80	100
ΤΡΙΜΗΝΟΣ	»	40	50
ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:	Λίρ. Ἀγγλίας		1
	Ἀμερικῆς Δολ.		6
	Αἰγύπτου Λίρ.		1

Διὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Δήμους, Κοινότητας) καὶ Σχολικὰς Ἐφορίας. ΕΤΗΣΙΑ Δρχ. 300

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ «ΝΕΟΛΑΙΑ»
ἢ ΣΠ. ΡΟΥΒΑΛΗΝ, Γεν. Γραμματέα Ε.Ο.Ν.

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν πρέπει νὰ λαμβάνητε ἀπόδειξιν φέρουσαν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Γεν. Γραμματέως τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Σ. ΡΟΥΒΑΛΗ Συνταγματάρχου ἐ. ἀ. καὶ τὴν σφραγῖδα τῆς Ε.Ο.Ν.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ
ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ.κ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Διευθυνταὶ τῶν Σχολείων, Δημοτικῶν, Γυμνασίων κ. λ. π. ὅπως εἰς τὰς ἐπιστολάς των πρὸς τὸ περιοδικὸν κάμνωσι διάκρισιν τῶν ἐγγραφομένων μαθητῶν των ὡς συνδρομητῶν καὶ τῶν ἀγοραζόντων τοῦτο καθ' ἑβδομάδα.

Ὅταν δηλ. ζητοῦν ὡρισμένον ἀριθμὸν τευχῶν διὰ διάθεσιν λιανικήν, ν' ἀναγράφουν «Δι' ἑβδομαδιαίαν διάθεσιν», ὅταν δὲ πρόκειται περὶ συνδρομητῶν ν' ἀναγράφουν τὸν χρόνον διαρκείας τῆς συνδρομῆς αὐτῶν.

Ἐπίσης καθίσταται γνωστὸν ὅτι οἱ συνδρομηταὶ ἐγγράφονται ἢ παρὰ τῶν περιοδευόντων ἀντιπροσώπων μας ἢ ἀπ' εὐθείας δι' ἐπιστολῆς.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ Σχολείου πρέπει νὰ εἶναι πλήρης, μὲ τὴν πόλιν ἢ τὸ χωρίον, τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὸν νομὸν εἰς ὃν ὑπάγεται τοῦτο.

(Ἐκ τῆς Δ/σεως τῶν Οἰκον. ὑπηρεσιῶν τοῦ περιοδικοῦ)

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ
ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ.κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Παρακαλοῦμεν θερμῶς ὅπως οἱ ἀλληλογραφοῦντες μὲ τὸ περιοδικόν μας ἀναγράφωσι πλήρη τὴν διεύθυνσίν των, ἤτοι: Πόλιν ἢ χωρίον, ἐπαρχίαν καὶ νομόν, ὄχι μόνον ἐπὶ τοῦ φακέλλου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς.

Τοῦτο εἶναι ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΝ διὰ τὴν ταχυτέραν καὶ ἀσφαλεστέραν λῆψιν τοῦ περιοδικοῦ.

«Η ΝΕΟΛΑΙΑ»

ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΑΒΑΘΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

«Παλληκάρια μου! οἱ πολέμοι
γιὰ σᾶς ὅλοι εἶναι χαρά,
καὶ τὸ γόνα σας δὲν τρέμει
στοὺς κινδύνους ἐμπροστά!»

Μίαν μεγάλην θρησκευτικὴν ἑορτὴν ἑορτάζουν ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ — τοῦ ἁγίου Ἰωάννου — καὶ αὐτὴν καὶ μίαν ἄλλην μαζὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ὁπουδήποτε τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ὁπουδήποτε γῆς καὶ ἂν εὑρίσκωνται: τὴν ὀνομαστικὴν ἐπέτειον τοῦ Ἀρχηγοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ. Νὰ τονίσωμεν ἐδῶ ποῖα αἰσθήματα πλημμυρίζουν τὴν ψυχήν, ποῖαι εὐχαὶ ὑψώνονται ἀπὸ βάθους καρδίας διὰ τὴν ὑγείαν καὶ μακροημέρευσιν τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἐτάχθη ἀπὸ τὴν Θείαν Πρόνοιαν νὰ σώσῃ τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ μᾶς κατασφαλίσῃ τὸ δικαίωμα νὰ λεγώμεθα καὶ νὰ εἴμεθα Ἕλληνες; Νὰ τονίσωμεν ποῖος αἶνος ὑψώνεται ἀπὸ τὰ παιδικὰ χείλη, ἀπὸ τὰ ἁγνὰ αὐτὰ παιδικὰ χείλη, τὰ ὁποῖα Κύριος οἶδε τί θὰ ἦσαν ὑποχρεωμένα νὰ λέγουν, χωρὶς τὸν Ἰωάννην Μεταξᾶν; Ἴσως νὰ ἐπερίττευε, διότι καὶ τὰ αἰσθήματα καθημερινῶς πλημμυρίζουν τὴν ψυχὴν καὶ αἱ εὐχαὶ δὲν παύουν θερμαὶ νὰ ὑψώνωνται ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν. Οἱ ἄνθρωποι ὅμως ἔχουν τάξει μερικὰς συμβατικὰς ἡμερομηνίας καὶ εἰς αὐτὰς παρέχεται ἡ εὐκαιρία νὰ διατρανωθοῦν αἱ μύχιαί των σκέψεις, μακρὰν τῶν κατὰ συνθήκην τύπων. Εἰς τὴν συμβατικὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἀρχηγοῦ δονεῖται ὅλος ὁ Ἑλληνισμός, διότι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ὑπῆρξεν ἡ ἔκφρασις τοῦ ἔθνους του, τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ποὺ ἤθελε νὰ ζήσῃ καὶ ἐφέρετο κατὰ κρημνῶν ὑπὸ ἀνθρώπων μικρῶν τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχήν. Δονεῖται καὶ προσηλώνει τὰ βλέμματα εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ θὰ ἠμποροῦσε νὰ ζῇ ἱκανοποιημένος εἰς τὸ σπίτι του διότι τὰ πάντα εἶχε, δὲν ὠρρώδησε πρὸ οὐδενὸς καὶ ὠρθώθη φραγμὸς εἰς τὸν κρημνὸν πρὸς τὸν ὁποῖον ὡς κράτος καὶ ὡς ἔθνος ἐφερόμεθα. Εἶναι, βεβαίως, πολὺ ἐνωρὶς νὰ κριθῇ τὸ ἔργον τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ. Ὅταν ἕνα ἔργον ξεπερνᾶ τὰ ὅρια τοῦ μετρίου καὶ παίρνῃ τὴν ἔκτασιν δημιουργίας, ὅπως τὸ ἔργον τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ, οἱ σύγχρονοι μένουν ἁπλῶς ἔκθαμβοι ν' ἀντικρύζουν τὴν στιλβηδόνα αὐτήν, καὶ μόνον εἰς τὸ μέλλον παρουσιάζονται ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι τοποθετοῦν, μὲ τὴν ἠρεμίαν τοῦ ἱστορικοῦ, τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τὰ ἱστορικά του πλαίσια. Καὶ τότε περισσότερον ἀκόμη διαδηλώνεται ἡ ἀξία του καὶ ἐξαίρεται ἡ μορφὴ τοῦ ἐμπνευσμένου καὶ δημιουργικοῦ Ἀρχηγοῦ. Σεῖς ὅμως, σεῖς τὰ Ἑλληνόπουλα, ἀπὸ τώρα ἠμπορεῖτε νὰ διασαλπίζετε ὅτι καὶ μόνον τὸ ἔργον τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν νεότητα, καὶ μόνον ἡ φροντίς του διὰ τὴν γενεὰν ποὺ θ' ἀναλάβῃ εἰς τοὺς ὤμους της τὸ βαρὺ φορτίον τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς, καὶ μόνον αὐτὴ ἀρκεῖ διὰ νὰ τοῦ προσδώσῃ αἴγλην, ποὺ κανεὶς ἄλλος Ἕλλην κυβερνήτης δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ διεκδικήσῃ. Τὸ Ἑλληνόπουλο ἦτο εἰς τὸ περιθώριον τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, τὸ παιδὶ ποὺ δὲν εἶχε ἰδίαν γνώμην, διότι κανένα δὲν εἶχε πραγματικὸν ποδηγέτην, ποὺ δὲν εἶχε προορισμὸν μέχρις ὅτου τοῦ δώσουν τὸ σύνθημα: «Μεγάλωσες, κάνε ὅ,τι θέλεις», ποὺ ἔμενε διαρκῶς παραμερισμένον, καὶ μέχρι τῆς 4ης Αὐγούστου ἔρμαιον εἰς τὴν φρικωδεστέραν προπαγάνδαν ποὺ ἐγνώρισεν ἡ ἀνθρωπότης. Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς ὅμως, ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποὺ ἔλαβε τὰ ἡνία τοῦ Κράτους, ἀλλὰ καὶ ἐνωρίτερον ἔστρεψε στοργικὰ τὰ βλέμματα πρὸς τὸ Ἑλληνόπουλο. Πολὺ πρὶν καὶ διὰ λόγων ἀλλὰ καὶ δι' ἔργων διεδήλωσε τί ἐπίστευε διὰ τὸ Ἑλληνόπουλο καὶ πῶς ἔβλεπε τὴν συνεργασίαν του εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀναδημιουργίαν. Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ὅμως ποὺ ἔδωσε ὁ Θεὸς καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ εὑρέθη ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὰ Ἑλληνόπουλα ἔγιναν ὀργανικὴ ὀντότης καὶ κατέλαβον εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Ἔθνους τὴν θέσιν ποὺ τοὺς ἀνήκει καὶ ἀπὸ λόγους ἱστορικοὺς καὶ ἀπὸ λόγους ἀκλονήτου πραγματικότητος. Σεῖς τὰ Ἑλληνόπουλα θὰ κυβερνήσετε αὔριον τὴν Ἑλλάδα καὶ ἂν δὲν εἴσθε παρεσκευασμένα διὰ τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, ποτὲ δὲν θὰ καταστῆτε ἱκανὰ νὰ φανῆτε ἀντάξια τῶν προσδοκιῶν τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ σᾶς ἀπέδωσε τὴν θέσιν ποὺ σᾶς ἀνήκει μέσα εἰς τὴν ἑλληνικὴν ζωήν, καὶ νὰ βαστάσετε τὸ βάρος μιᾶς ἱστορικῆς κληρονομίας ποὺ ἐσώρευσαν αἰῶνες προτοῦ ὑπάρξουν μεγάλοι καὶ κυβερνήσουν, οἱ Σπαρτιᾶται καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐμαθήτευον ὄχι μόνον εἰς τὰ σχολεῖα, ὅπου θὰ ἐδιδάσκοντο γράμματα, μουσικὴν καὶ φιλοσοφίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς σχολὰς ἐκείνας, ποὺ προορισμὸν εἶχαν νὰ διαπλάσσουν τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ψυχὴν τῶν μικρῶν παιδιῶν, νὰ τὰ παρασκευάζουν διὰ τὸ μέγα ἔργον ποὺ θὰ τοὺς ἀνετίθετο. Τὸ Κράτος τότε εἶχε πλήρη συνείδησιν τῶν ὑποχρεώσεών του ἀπέναντι τῶν παιδιῶν, διότι ἤξευρε πολὺ καλὰ ὅτι οἱ λαοὶ χωρὶς νεότητα ὑγιᾶ, ἑτοίμην νὰ προσφέρῃ τὰ πάντα ὅταν θὰ ἔφθανεν ἡ ὥρα, ἀλλὰ καὶ μετέχουσαν καὶ πρὸ τῆς ὥρας ταύτης, ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεών της, τῶν κοινῶν, δὲν ζοῦν.

Ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ποὺ ἐκυβέρνησαν τὴν Ἑλλάδα, κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα τῆς ἐλευθέρας της ζωῆς, πρῶτος καὶ μόνος εἶναι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, ὁ ὁποῖος ἀνασυνέδεσε τὴν παράδοσιν, πρῶτος καὶ μόνος ποὺ ἐπῆρε τὸ Ἑλληνόπουλο, τὸ ἀνώρθωσε εἰς τὴν ἰδίαν του συνείδησιν, εἰς τὰ ἰδιά του μάτια καὶ τοῦ ἔδωσε μέρος τῆς εὐθύνης διὰ τὴν διοίκησιν καὶ τὴν ὀργάνωσιν ἑνὸς νέου καὶ πλήρως συγχρονισμένου Κράτους. Αὐτὸ τὸ ἕνα γεγονὸς θὰ ἤρκει διὰ νὰ πυργώσῃ τὴν λάμψιν τοῦ ἔργου τοῦ Ἰωάννου Μεταξᾶ. Διὰ τὸ ὅλον ἔργον θὰ ὁμιλήσουν οἱ αἰῶνες μὲ θάμβος καὶ ἔκπληξιν. Καὶ οἱ αἰῶνες θὰ εὐλογοῦν τὴν στιγμὴν ποὺ ἐγεννήθη διὰ τὸν Ἑλληνισμὸν ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς, ὅπως τὴν εὐλογοῦμεν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς μας.

«ΗΘΕΛΗΣΑ - ΑΠΕΦΑΣΙΣΑ - ΕΞΕΤΕΛΕΣΑ„

Ἄσκησις τῆς θελήσεως!

Πολλοὶ ἴσως νομίσουν τοῦτο μιὰ ματαιοπονία. Ἐκεῖνοι μάλιστα, ποὺ θέλησαν γιὰ μιὰ στιγμὴ νὰ ἐπιβληθοῦν στὸν ἑαυτόν τους καὶ ἀφοῦ δὲν εἶδαν ἀποτέλεσμα μέσα σὲ μιὰ ἑβδομάδα, μετενόησαν, αὐτοὶ λέγω θὰ νομίσουν τοῦτο ἀσφαλῶς ὡς χίμαιρα.

Μὴ νομίσετε, φίλοι, ὅτι αὐτὰ εἶναι ζητήματα ἡμερῶν. Χρειάζεται ἀγὼν καὶ ὁ ἀγὼν αὐτὸς εἶναι σκληρός, ὅταν ἔχουμε νὰ παλαίσουμε μὲ φυσιολογικοὺς παράγοντας.

Μέσα μας ὑπάρχουν προδιαθέσεις κακὲς — θέλω νὰ εἴπω ἐλαττώματα — ποὺ πρέπει νὰ ἐκριζώσουμε, ἀλλὰ καὶ ποὺ ἔχουν σχέσι μὲ τὸ νευρικό μας σύστημα. Κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς προδιαθέσεις αὐτὲς κατέχει καὶ ἕνα μέρος τοῦ νευρικοῦ μας συστήματος. Ἔχει στὴν κατοχή της ὡρισμένο ἀριθμὸ νευρικῶν κυττάρων. Οἱ προδιαθέσεις δὲ αὐτὲς οἱ κακὲς ριζώνουν περισσότερο μέσα μας ὅταν διευκολύνωμεν αὐτὲς ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἀφοῦ μᾶς κολακεύουν στὸ βίο.

Φαντασθῆτε τώρα ποιὸς πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἀγὼν γιὰ τὴν ἐξαφάνισι τῶν κυττάρων ἐκείνων καὶ γιὰ τὴν δημιουργία νέων μὲ τὶς νέες ἀρχές, τὶς ὁποῖες ἡμεῖς θέλουμε ν' ἀποκτήσουμε. Καθὼς βλέπετε δὲν ἔχουμε μπροστά μας οὔτε μιὰ εἰκόνα οὔτε ἕνα ἄγαλμα ποὺ καὶ ἂν ἔχουν μιὰ κηλῖδα ἢ μιὰ ἀνορθογραφία ἀμέσως μὲ τὸν χρωστῆρα ἢ μὲ τὴν σμίλη νὰ τὰ διορθώσουμε. Ἔχουμε ὁλόκληρο ψυχικὸ κόσμο, ποὺ ἔχει σχέσι μὲ τὸ νευρικό μας σύστημα, τὸν κόσμο δὲ αὐτὸ προκαλοῦμε ἡμεῖς νὰ τὸν κάνουμε ἐχθρό μας. Ὥστε ὁ ἑαυτός μας ἀναλαμβάνει ἐπίθεσι κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μας. Ποιὲς λοιπὸν καὶ πόσες δυσκολίες θὰ συναντήσουμε!

Καὶ ὅμως δὲν εἶναι ἀνυπέρβλητες.

Ἀρκεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἡ θέλησις. Ὅταν ὅμως ὁμιλῶ γιὰ θέλησι ἐννοῶ τὴν κρατερὴ καὶ ἀδάμαστο, τὴ χαλυβδίνη ἐκείνη θέλησι. Τέτοια ἀκριβῶς πρέπει νὰ τὴν κάνουμε, γιὰ νὰ ἐπιτύχουμε τὴν νίκη σ' αὐτοὺς τοὺς ἀγῶνας. Μὲ ποῖο τρόπο θὰ μ' ἐρωτήσετε.

Πολλὲς φορὲς ξυπνοῦν μέσα μας οἱ εὐγενεῖς ἐκεῖνες δυνάμεις, ποὺ μᾶς προτρέπουν γιὰ τὴν ἐπιτυχία εὐγενῶν καὶ ὑψηλῶν σκοπῶν. Παρ' ὅλα ὅμως αὐτὰ ἡμεῖς δὲν προβαίνουμε ἀμέσως στὴν ἐκτέλεσι. Ἀντηχεῖ στὰ τοιχώματα τοῦ ἐγκεφάλου μας τὸ κακὸ ἐκεῖνο ρητὸ «ἐς αὔριον τὰ σπουδαῖα». Ναί, ἀλλὰ ἡ αὔριο δὲν ἔχει τέλος ποτέ, καὶ ἡ θέλησις αὔριο μὲ τὴν αὔριο παραλύει, σκοτώνεται. Πολλὲς φορὲς ὅταν ἔχουμε νὰ ἐκτελέσουμε μιὰ πρᾶξι βυθιζόμαστε σὲ ἀνυπόφορες σκέψεις γιὰ τὴν ἐκτέλεσί της. Τώρα θὰ μ' ἐρωτήσετε:

Δὲν πρέπει κύριε, νὰ σκεφθοῦμε γιὰ τὴν πρᾶξι ποὺ θὰ ἐκτελέσουμε; Δὲν ἀντιλέγω, ἀλλὰ ὄχι μὲ τέτοιο τρόπο ποὺ θὰ κουρασθοῦμε, ψυχικῶς. Οἱ συνεχεῖς ἐρωτήσεις πρὸς τὸν ἑαυτό μας γιὰ ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἐπιφέρουν τὸν κόπο καὶ τὴν ὀκνηρία. «.... λογισμὸς δὲ ὄκνον φέρει» εἶπε ὁ μεγάλος πολιτικὸς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος — ὁ Περικλῆς. Ἐπιχειρήσατε νὰ μάθετε μιὰ γλῶσσα ἢ νὰ μελετήσετε ἕνα καὶ μόνο μάθημα — ψυχολογία παραδείγματος χάριν — χωρὶς νὰ διακόπτετε τὴν ἐργασία αὐτὴ καὶ μὲ ἄλλες ἀσχολίες. Θὰ ἰδῆτε ὅτι θὰ ἔλθῃ ὁ κόρος καὶ ἡ ἀηδία. Τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι νὰ μὴ μάθετε ποτὲ τὴ γλῶσσα αὐτὴ οὔτε νὰ ξαναεπιχειρήσετε, σύντομα πάλι νὰ μελετήσετε ψυχολογία. Ὥστε λοιπὸν ἀπαιτοῦνται ὡρισμένες στιγμὲς καὶ μέθοδος νὰ σκεφθῇ κανεὶς γιὰ τὴν ἐκτέλεσι μιᾶς πράξεως. Ἂν δὲν συμβαίνη τοῦτο τότε σημαίνει ὅτι δὲν ἔχουμε πρόγραμμα διὰ τὴν ψυχική μας ἄσκησι. Καὶ ὅταν μιὰ ἐργασία δὲν ἐκτελῆται ἐπάνω σὲ πρόγραμμα αὐτὴ ἀσφαλῶς θ' ἀποτύχῃ. Ἂς λάβουμε ὡς παράδειγμα τὸν ἀσθενῆ. Ἂν εἰς αὐτὸν δὲν δοθοῦν τὰ φάρμακα σύμφωνα μὲ συνταγὴ οὐδέποτε αὐτὸς θ' ἀναρρώσῃ. Κατὰ παρόμοιο τρόπο δὲν θὰ ἐπιτύχουμε κανένα ἀποτέλεσμα καὶ ἡμεῖς, ὅταν χωρὶς μέθοδο ἐπιδιώκουμε τὴν ψυχική μας θεραπεία. Ἀφοῦ λοιπὸν μεθοδικῶς ἐξετάσουμε μιὰ ὑπόθεσι καὶ ἀντιληφθοῦμε ὅτι τὰ πάντα εἶναι ἕτοιμα, τότε ἐμπρὸς γιὰ τὴ νίκη. Προσοχὴ μήπως τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἐξέλθη ἀπὸ τὸ στόμα μας τὸ «θά». Ὄχι θὰ τὸ κάνω, ἀλλὰ τὸ κάνω. Τώρα ἴσως στὴν ἀρχὴ τῆς προσπαθείας αὐτῆς τῆς ψυχικῆς γυμναστικῆς νὰ μὴ ἔχουμε καὶ πολλὰ ἀποτελέσματα. Δὲν πρέπει ὅμως ν' ἀπελπισθοῦμε. «Μάθε, δοκίμασε, πρᾶξε», νὰ τὸ σύνθημα ὅλων ἐκείνων ποὺ ἀπαθανατιστήκανε στὴν ἱστορία.

Ὁ Θωμᾶς Ἔδισσον ἀγωνιζότανε ὁλόκληρους μῆνες γιὰ νὰ ἐπιτύχη τὴν ἀπόδοσι τῆς φωνῆς ἀπὸ τὸ φωνόγραφο καὶ μὲ τὴν ἐπιμονή του ἐπέτυχε ἐκεῖνο ποὺ ζητοῦσε. Μακριὰ ἀπὸ τοὺς δισταγμοὺς καὶ τὶς ἀμφιβολίες. Ὅλα αὐτὰ κάνουν τοὺς προδότες καὶ τοὺς φονιάδες, ποὺ σκοτώνουν τὶς στιγμὲς κατὰ τὶς ὁποῖες θὰ ἐπιτύχουμε μεγάλα καὶ γενναῖα κατορθώματα. Ἂν ὁ Μέγας Ναπολέων ἔδινε προσοχὴ στὶς διστακτικὲς καὶ φοβισμένες συμβουλὲς τῶν ἐπιτελῶν του, ποτὲ δὲν θὰ περνοῦσε τὰς Ἄλπεις. Καὶ ἂν δὲν περνοῦσε αὐτές, ποτὲ δὲν θὰ κατακτοῦσε τὴν Ἰταλία.

Ἀλλὰ τὸ παράδειγμα ὀρθώνεται μπροστά μας. Εἶναι ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς.

Νὰ τὸ σύνθημά του: «ἠθέλησα, ἀπεφάσισα, ἐξετέλεσα». Γι' αὐτὸ ἕνα τονωτικὸ γιὰ τὴ θέλησι εἶναι ἡ ἱστορία τῶν μεγάλων ἀνδρῶν. Ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλι μὴ νομίσουμε ὅτι μιὰ τέτοια ἀπόπειρα, καθὼς ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ψυχικοῦ μας κόσμου, θὰ ἔχῃ σὰν θαῦμα τ' ἀποτελέσματά της. Ὄχι, εἴπαμε ὅτι χρειάζεται ἀγὼν τραχύς.

Πολλὲς φορὲς μάλιστα τ' ἀποτελέσματα αὐτὰ παραμένουν ἀσυνείδητα ἀλλὰ πάντοτε ἕτοιμα νὰ ἐκδηλωθοῦν σὲ κάθε εὐκαιρία. Τὰ ἀποτελέσματα λοιπὸν τῆς ψυχικῆς αὐτῆς ἀσκήσεως θ' ἀκολουθήσουν ὁπωσδήποτε, ἀρκεῖ μόνον νὰ προσέξουμε εἰς τὴν μεθοδικὴ ἐκτέλεσι, καθὼς προσέχουμε ὅταν ἀναλαμβάνουμε νὰ ἐκγυμνάσουμε τὸ σῶμα.

Μὴ νομίσουμε στὴν ἀρχὴ τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτῆς ὅτι μποροῦμε νὰ θέσουμε εἰς κίνησι τόσες δυνάμεις, ὥστε ἀμέσως καὶ συγχρόνως νὰ κτυποῦμε εἰς ὅλα τὰ μέτωπα τοῦ πολέμου, εἰς τὸν ὁποῖον ριπτόμεθα, καὶ ἔτσι ὕστερα ἀπὸ λίγο νὰ ἔχουμε τὴν ἐπιτυχία.

Ὄχι, γιατὶ τότε θὰ μοιάσουμε σὰν ἐκεῖνον ποὺ θέλησε νὰ γίνῃ ἀθλητὴς καὶ ἀμέσως ρίχτηκε σὲ τέτοια ἀγωνίσματα, ποὺ ἔπρεπε νὰ ριφθῇ ὕστερα ἀπὸ πολλὴ ἄσκησι. Αὐτὸς ἔπρεπε ἐπὶ τῇ βάσει προγράμματος νὰ ἐκτελέσῃ ἐλαφρότερες ἀσκήσεις κι' ὕστερα νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσι τῶν σκληρῶν ἀγωνισμάτων.

Καλλίτερα δείχνεται τοῦτο εἰς τὸ παράδειγμα τοῦ μαθητοῦ ποὺ ἐπιφορτίζουμε μὲ τόσες καὶ τέτοιες πνευματικὲς ἐργασίες, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ δεχθῇ ὁ ἐγκέφαλός του. Καὶ ὁ ἄνθρωπος τρώγει γάλα πρῶτα, ὕστερα πολτὸ καὶ τελευταῖα σκληρὴ τροφή.

Ἔτσι εἰς τὴν ψυχικὴ γυμναστικὴ χρειάζεται στὴν ἀρχὴ διάκρισις ἐκείνων ἐναντίον τῶν ὁποίων θ' ἀρχίσῃ ἡ ἐπίθεσις.

Ὁ ἀγὼν μας στὴν ἀρχὴ θὰ εἶναι ἤπιος, γιατὶ — ἐπαναλαμβάνω — δὲν ἔχομε δυνάμεις ἀφθόνους γιὰ ἀκαριαῖον ἀγῶνα. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον μὲ τὴν κατάκτησιν τὰ πολεμεφόδιά μας θὰ γίνωνται περισσότερα, τὸ ἠθικό μας ἀπὸ τὶς ἐπιτυχίες ἀκμαιότερο — θέλω νὰ εἴπω ἡ θέλησίς μας, θὰ χαλυβδώνεται — καὶ ὁ θρίαμβος ἀργὰ ἴσως ἀλλ' ἀσφαλῶς.

Τὰς προόδους αὐτὰς — ἐπιμένω νὰ λέγω — ἴσως νὰ μὴν τὰς ἀντιλαμβανώμεθα, ἀλλὰ καθόλου δὲν πρέπει ν' ἀμφιβάλλουμε ὅτι ἀσυνειδήτως ἐναποθηκεύουμε μέσα μας δυνάμεις ποὺ μὲ τὴν πρώτη εὐκαιρία θὰ ἐκδηλωθοῦν. Ἔτσι ἐκεῖνος ποὺ καθημερινῶς ἀσχολεῖται μὲ τὴν φωνητικὴ μουσικὴ γίνεται ἀοιδὸς χωρὶς νὰ τὸ ἀντιλαμβάνεται. Ἐκεῖνος ποὺ μελετᾷ συχνὰ τοὺς λόγους μεγάλων ρητόρων γίνεται ρήτωρ ἀσυνειδήτως καὶ ὅταν εὑρεθῇ ἐπάνω εἰς τὰ δικανικὰ ἢ τὰ ἐκκλησιαστικὰ βήματα θαυμάζει καὶ αὐτὸς τὸν ἑαυτόν του γιὰ τὴν ἱκανότητά του.

Καὶ ὁ καθημερινὸς πεζοπόρος δύναται νὰ διεκδικήσῃ τὸ πρωτάθλημα τοῦ δρόμου, ὅταν εὑρεθῇ εἰς τὸν στίβον. Μὲ αὐτὰ ὅμως δὲν θέλω νὰ παρουσιάσω τὸν ἄνθρωπο σὰν μιὰ μηχανὴ ποὺ ἐνεργεῖ ἀσυναίσθητα, γιατὶ ἀλλοίμονο ἂν δὲν εἴχαμε τὶς ἱκανότητες ἐκεῖνες γιὰ ν' ἀνεβαίνουμε στὶς πνευματικὲς σφαῖρες, ἐκεῖ ποὺ ὑπάρχουν τὰ

'Από τὴν ἑορτὴν τῆς Πρωτοχρονιᾶς

ΤΟ ΚΟΨΙΜΟ ΤΗΣ ΠΗΤΤΑΣ ΣΤΗΝ Κ. ΔΙΟΙΚΗΣΙ

Θὰ ἐπεθυμοῦμεν νὰ παρίστατο ὅλη ἡ 'Ελλὰς εἰς τὴν προχθεσινὴν 'Εορτὴν τῆς παραμονῆς τοῦ Νέου Ἔτους εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν τελετῶν τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως τῆς Ε. Ο. Ν. περὶ τῆς ὁποίας ἀσχολούμεθα κατωτέρω λεπτομερῶς διὰ νὰ θαυμάσῃ τὴν λατρείαν καὶ τὴν ἀγάπην τὴν ὁποίαν ἡ 'Ελληνικὴ Νεότης τρέφει πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ 'Αρχηγοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι μόνον ὁ ἀνώτατος βαθμοῦχος δι' αὐτὴν ἀλλὰ ὁ πατὴρ καὶ ὁ φίλος ὁ ἐγκάρδιος. Ἔβλεπε κανεὶς ἀπὸ μιὰ μεριὰ τὰ πρόσωπα τῶν νέων ποὺ Τὸν ἐχειροκρότουν καὶ Τὸν ἐπευφήμουν, τὴν χαράν, τὸν ἐνθουσιασμόν, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν ἀγάπην νὰ ξεχύνωνται μὲ τόσον αὐθορμητισμὸν καὶ τόσην θερμότητα, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην 'Εκεῖνον νὰ ξεχνᾷ μαζί τους γιὰ μιὰ στιγμὴ ὅλον τὸν βαρὺν φόρτον τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων τοῦ Κυβερνήτου καὶ νὰ γίνεται νέος μεταξὺ τῶν νέων, μὲ τὴν ἁπλὴν καὶ τόσον τρυφερὰν συμπεριφοράν του πρὸς ὅλους καὶ ὅλας τοὺς παρισταμένους βαθμούχους καὶ μή. Εἶναι τὸ μυστικὸν τοῦ 'Ιωάννου Μεταξᾶ νὰ συνεπαίρνῃ τὴν νεότητα, νὰ τὴν ἀνυψώνῃ μαζί του καὶ ἐνθουσιῶσαν νὰ τὴν ὁδηγῇ εἰς τὴν εὐρεῖαν λεωφόρον τῆς πραγματώσεως τῶν ὑψηλῶν σκοπῶν διὰ τοὺς ὁποίους τὴν προορίζει.

κΦς

'Η ἑορτὴ τῆς πήττας τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως διεξήχθη τὴν ἑσπέραν τῆς παρελθούσης Κυριακῆς, παραμονῆς τῆς Πρωτοχρονιᾶς ἐν μέσῳ θερμῆς ἀτμοσφαίρας ἐγκαρδιότητος καὶ ἐνθουσιασμοῦ.

'Η συγκέντρωσις ἐγένετο εἰς τὴν νέαν μεγάλην αἴθουσαν τῶν τελετῶν τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως ἡ ὁποία εἶχε διακοσμηθῆ ἑορταστικῶς μὲ ἐξαίρετον καλαισθησίαν. 'Από τῆς 7ης ἑσπερινῆς ἤρχισαν νὰ προσέρχωνται οἱ ἐπιτελεῖς τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως καὶ αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν σχηματισμῶν Πρωτευούσης Πειραιῶς, καὶ ἐπαρχιῶν ὡς καὶ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν ταγμάτων ἐργασίας.

Εἰς τὴν ἑορτὴν προσῆλθον οἱ ὑπουργοὶ κ. κ. Δουρέντης 'Εσωτερικῶν, Κριμπᾶς 'Υγιεινῆς, Κυριακὸς Γεωργίας, Μανιαδάκης Δημοσίας 'Ασφαλείας, Παπαδήμας Στρατιωτικῶν, Παπαβασιλείου Ναυτικῶν, Ζαφειρόπουλος 'Αγορανομίας.

'Επίσης παρέστησαν ὁ 'Αντιπρόσωπος τοῦ 'Αρχιεπισκόπου, ὁ Πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου κ. Φωτεινός, ὁ Δήμαρχος 'Αγίου Γεωργίου Κερατσινίου, ὁ ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς κ. Δροσόπουλος καὶ οἱ Ναύαρχοι κ. κ. Οἰκονόμου καὶ Σακελλαρίου.

Τὴν 7 καὶ 45 προσῆλθεν ὁ 'Αρχηγὸς εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, ὅπου καὶ ἐγένετο δεκτὸς μὲ ἐνθουσιασμὸν ἐκ μέρους τῶν κατακλυζόντων τοὺς διαδρόμους Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν, ὡς καὶ τῶν βαθμοφόρων οἱ ὁποῖοι ἐξέσπασαν εἰς ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγὰς ὑπὲρ τοῦ 'Αρχηγοῦ. 'Ο 'Αρχηγὸς κατηυθύνθη ἅμα τῇ ἀφίξει του εἰς τὸν Ραδιοφωνικὸν Σταθμὸν τῆςΕ.Ο.Ν. ἀπ' ὅπου καὶ ἐξεφώνησε τὸν δημοσιευθέντα ἤδη εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος μας χαιρετισμόν του πρὸς τοὺς Φαλαγγίτας καὶ Φαλαγγιτίσσας Σκαπανεῖς καὶ Σκαπάνισσες τῆς 'Ελλάδος.

Κατόπιν ὁ 'Αρχηγὸς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ 'Επιτρόπου κ. Κανελλοπούλου προσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν τελετῶν ὅπου καὶ ἐγένετο ἀντικείμενον θερμοτάτων ἐκδηλώσεων ἐκ μέρους τῶν συγκεντρωθέντων.

Εὐθὺς ἤρχισε τὸ κόψιμο τῆς πήττας τὸ ὁποῖον ὁ 'Αρχηγὸς ἔκαμε βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Κυβερνητικοῦ 'Επιτρόπου.

Τὸ πρῶτο κομμάτι ἐκόπη ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους. Τὸ δεύτερο ὑπὲρ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ ὀνόματος τοῦ 'Οποίου ὑψώθη μιὰ διάτωρος ζητωκραυγή, τὸ τρίτον ὑπὲρ τοῦ ἀρχηγοῦ, τοῦ 'Οποίου τὴν ἐκφώνησιν τοῦ ὀνόματος συνώδευσε πανδαιμόνιον ζωηροτάτων καὶ ἐνθουσιωδῶν ἐκδηλώσεων ὑπὲρ τοῦ Μεγάλου πατέρα τῆς 'Εθν.Νεολ. τῆς 'Ελλάδος. 'Επηκολούθησεν κατόπιν τὸ κόψιμο τεμαχίων ὑπὲρ τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, ὑπὲρ τῆς περιφερειακῆς διοικήσεως 'Αχαΐας καὶ Αἰγύπτου καὶ κατόπιν κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν ὑπὲρ τῶν περιφερειακῶν διοικήσεων θηλέων καὶ ἀρρένων ὅλων τῶν Νομῶν τῆς 'Ελλάδος.

Τὸ νόμισμα ἔτυχεν εἰς τὴν περιφερειακὴν διοίκησιν ἀρρένων Θεσσαλονίκης.

Προσεφέρθησαν ἀκολούθως εἰς τὸν 'Αρχηγὸν καὶ τοὺς λοιποὺς προσκεκλημένους ἀναψυκτικά. 'Ο 'Αρχηγὸς κατόπιν περιῆλθε τὴν αἴθουσαν χαιρετῶν καὶ συνομιλῶν οἰκειότατα μὲ τοὺς βαθμοφόρους Φαλαγγίτας καὶ Φαλαγγιτίσσας.

'Εδέχθη ἔπειτα ὁ 'Αρχηγὸς καὶ ἐχαιρέτισε διὰ χειραψίας ὅλους τοὺς ἐπιτελεῖς τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑορτῆς ἡ μουσικὴ τῶν ταγμάτων ἐργασίας ἐπαιάνιζε τὸν ὕμνον τῆς 4ης Αὐγούστου, τῆς Νεολαίας, τῶν ταγμάτων ἐργασίας κ.λ.π.

'Επίσης χορωδία ὑπὸ τὸν συναγωνιστὴν Γλυκοφρύδην ἐτραγούδησε τό: «Νὰ μᾶς ζήσῃς ἀρχηγέ», τὸ ὁποῖον καὶ ἐσημείωσε ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν.

Μετὰ τὸ κόψιμο τῆς βασιλόπηττας ἐκυκλοφόρησε καὶ μιὰ τετρασέλιδος ἐφημερὶς μὲ τὸν τίτλον «'Η Κουζίνα μας», καθημερινὴ ἐφημερὶς ἐκδιδομένη ὅταν τῆς καπνίσῃ, τυφλόν... ὄργανον τῆς Πολιτικῆς διαφωτίσεως τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, ἡ ὁποία ἦταν ἀρκετὰ πνευματώδης, ἀλλὰ δὲν φαίνεται ὅτι θὰ ξαναδεῖ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος παρὰ τὸ προεχὲς ἔτος... 'Ο 'Αρχηγὸς μὲ εὐχαρίστησιν τὴν ἀνέγνωσεν.

'Η ἀναχώρησις τοῦ 'Αρχηγοῦ ἐκ τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως ἐγένετο ἐν μέσῳ θερμῶν ἐκδηλώσεων.

Α. Μ.

ὑψηλὰ ἰδανικά, γιὰ τὰ ὁποῖα καὶ κάνουμε τὸν ἀγῶνα τοῦτον. Ὄχι βέβαια.

Θέλω ὅμως νὰ τονίσω κάτι παρόμοιο γιὰ τὴ συνήθεια μὲ ἐκεῖνο ποὺ εἶπε ὁ σοφὸς Πλούταρχος' «εἰ χωλῷ παροικῇς ὑποσκάζειν μαθήσει».

Εἶναι αὐτὸ ποὺ λέγει ἁπλούστατα ὁ λαὸς «ἂν μὲ τὸν κουτσὸ κάθεσαι θὰ μάθῃς νὰ κουτσαίνῃς».

'Ασφαλῶς θὰ μάθῃς νὰ κουτσαίνῃς χωρὶς νὰ τὸ αἰσθάνεσαι. 'Αλλὰ δὲν ἀρκοῦνε, φίλοι, μόνον οἱ προσπάθειες καὶ αἱ δυνάμεις ποὺ ἀνέφερα παραπάνω, γιὰ νὰ ἐπιτύχουμε τὴν νίκη εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτόν, ποὺ κάνουμε γιὰ τὴ γυμναστικὴ τοῦ ἑαυτοῦ μας. Χρειάζεται λέγω καὶ μιὰ ἄλλη δύναμις ἀπαραίτητος, σύμμαχος καὶ τῶν ἄλλων δυνάμεων καὶ χωρὶς τὴν ὁποία δὲν μποροῦμε νὰ νικήσουμε.

Εἶναι ἡ πεποίθησις πρὸς τὴν νίκη. Αὐτὴ ἀποτελεῖ τὴν ἠθικὴ δύναμι ποὺ εἶναι ἀπαραίτητος γιὰ κάθε ἀγῶνα.

Οἱ ἄνθρωποι, ποὺ ξεκινοῦν γιὰ μιὰ μάχη χωρὶς αὐτή, ἔχουν ἐξασφαλίσει τὴν ἀποτυχία. Καὶ αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ δειλοί, οἱ φοβισμένοι — ποὺ εἴπαμε παραπάνω, καὶ ποὺ ὀνομάζονται στὸ λεξιλόγιον τοῦ λαοῦ «κακομοίρηδες». Εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ὑπολογίζουν τὴν ἀποτυχία ἑνὸς ἀγῶνος πρὶν νὰ ἐπιχειρήσουν τοῦτον. Καὶ τοὺς ἀκούομεν νὰ λέγουν. «Τί ζητῶ ἐγὼ εἰς τὴν προσπάθεια; 'Εγὼ γνωρίζω ὅτι ἡ τύχη δὲν μὲ βοηθεῖ. Τί θέλω νὰ κοπιάσω; Ὅσες ἱκανότητες καὶ ἂν ἀποκτήσω θὰ ἐξουδετερωθοῦνε ἀπὸ τὴν ἀντίδρασι τῆς τύχης». Δὲν γνωρίζω τί ἐννοοῦν μὲ τὴ λέξι τύχη. Τύχη δὲν ὑπάρχει, κύριοι. 'Υπάρχει μόνον Θεός, τὸν ὁποῖον αὐτοὶ ὑβρίζουν, ὅταν παραδέχωνται ὅτι Αὐτὸς δὲν βοηθεῖ στὴν προσπάθειά μας γιὰ τὴν καλλιτέρευσι τοῦ ἑαυτοῦ μας. 'Η Θεία θέλησις εἶναι πάντοτε γιὰ τὸ καλό, σύμμαχος τῆς ἰδικῆς μας θελήσεως, ὅταν ἡμεῖς θελήσουμε.

Καὶ ἂς προσέχουμε πάντοτε τὶς δυὸ αὐτὲς θελήσεις νὰ τὶς κάνουμε συμμάχους. Λοιπὸν μακριὰ ἀπὸ τοὺς κακομοίρηδες αὐτοὺς ἀνθρώπους, ποὺ θὰ μᾶς φέρουν τὴν καταστροφή.

Φώτιος Μπούρας

Η ΗΘΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

Δημοσιεύομεν κατωτέρω ἐπιστολὴν τοῦ Σ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης Ἰακώβου πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν καὶ τὴν συναποσταλεῖσαν ἐπιστολὴν τοῦ σοφοῦ διδασκάλου τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων Δ. Βερναρδάκη πρὸς τὸν Ἀσημάκην Ἠλιόπουλον, εἰς τὴν ὁποίαν οὗτος κρίνων τὸ σύγγραμμά του «Μελέται περὶ Γεωργίας» ὁμιλεῖ ἐκτενέστερα περὶ τῆς ἠθικῆς ἀξίας τοῦ γεωργοῦ καὶ τοῦ γεωργικοῦ βίου.

Τὴν δημοσίευσιν ταύτην κρίνομεν ἀναγκαίαν, σήμερον μάλιστα ὁπότε ἡ γεωργικὴ ἰδέα ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ Ἀρχηγοῦ ἔλαβεν ὅλην τὴν ἀξίαν ποὺ τῆς ἀνήκει, ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν ὁποίαν ὁ Βερναρδάκης πρὸ 60 καὶ πλέον ἐτῶν ὁραματίζεται ἐν τῇ κατωτέρω ἐπιστολῇ του.

Ἀγαπητὲ κ. Πρόεδρε,

Παρακολουθῶν τὴν ἐξαιρετικήν σας μέριμναν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Γεωργίας ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος ἐθεώρησα λυσιτελὲς νὰ σᾶς καταστήσω γνώστην ἐπιστολῆς τοῦ μεγάλου Λεσβίου σοφοῦ Δ. Βερναρδάκη, γραφείσης τὸν Νοέμβριον τοῦ 1878, ἤτοι πρὸ 61 ἐτῶν. Ὅ,τι προλέγει προφητικῶς ὁ ἀείμνηστος μέγας σοφὸς ἐν τῇ ἐπιστολῇ του, λαμβάνει σήμερον σάρκα καὶ ὀστᾶ.

Πρέπει νὰ εἶσθε ὑπερήφανος, ἀγαπητὲ κ. Πρόεδρε, ὅτι καὶ ἐν τούτῳ ἐδώκατε τὴν ἀληθινὴν κατεύθυνσιν εἰς τὸ Ἔθνος.

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ σᾶς προσθέσω καὶ δύο λέξεις πῶς περιῆλθε τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἰς γνῶσίν μου. Εἰς τὸν πρότερον ἐν Μυτιλήνῃ καὶ ἤδη ἐν Ἀθήναις διαμένοντα φίλον μου κ. Ἠλίαν Ἠλιόπουλον ἀπέστειλα πρό τινος τὸ μετάλλιον τῆς 100ετηρίδος τοῦ Λεσβίου σοφοῦ.

Ὁ κ. Ἠλιόπουλος ἀπαντῶν μοῦ ἔστειλε καὶ τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ πατρός του περισωθείσης ἐπιστολῆς τοῦ ἀειμνήστου Δ. Βερναρδάκη.

Μετὰ τιμῆς καὶ εὐχῶν ἐνθέρμων
† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Τὰ κάτωθι ἀναφέρει ὁ Ἀσημάκης Ἠλιόπουλος, Διευθυντὴς πάλαι ποτὲ τῆς μοναδικῆς τότε ἐν Ἑλλάδι Γεωργικῆς Σχολῆς Τίρυνθος, ἅμα καὶ καθηγητὴς τῆς Ἀγροτικῆς Οἰκονομίας, ἐν τῷ συγγράμματί του «Μελέται περὶ Γεωργίας»:

«Ἀνὴρ ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν σοφωτέρων, διαπρέψας εἰς τὰς ἀνωτάτας βαθμίδας περὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἱστορίας καὶ τῶν γραμμάτων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἔγκριτος συγγραφεύς, ἐτράπη ἀπό τινος εἰς τὸν γεωργικὸν βίον καταστὰς ἰδιοκτήτης γῆς, ἣν καλλιεργεῖ· ἕνεκεν ἴσως τῆς μακροτέρας μου πείρας περὶ τὰ γεωργικὰ ἔκρινα καλὸν προσφάτως μάλιστα, ὅπως ἀνταλλάξωμεν ἰδέας ἐν συζητήσεσι περὶ γεωργικῶν ζητημάτων· ἐν τούτῳ δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐτέθη ὑπ' ὄψει του καὶ τὸ προκείμενον μικρόν μου ἔργον, περὶ οὗ ἰδοὺ πῶς ἀποφαίνεται ὁ κ. Δημ. Βερναρδάκης ἐν ἐπιστολῇ του γεγραμμένῃ ἐκ τοῦ ἐν Λέσβῳ κτήματός του, κατὰ τὸν τελευταῖον Νοέμβριον (1878)»:

«Προκειμένου, γράφει ὁ μέγας σοφός, νὰ ἐκφράσω γνώμην περὶ τῆς συγγραφῆς σας, περὶ μὲν τῆς οὐσίας θέλω ἐκθέσει ἁπλῶς μόνον ἐντυπώσεις, ἄνευ περαιτέρω ἀξιώσεως, διότι τόσον μόνον ἐπιτρέπεται εἰς ἐμέ. Κατ' ἀρχὰς ἐσκόπουν νὰ σημειώσω γλωσσικὰς μόνον παρατηρήσεις, ἀλλ' ὅσῳ προεχώρουν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, τόσῳ μᾶλλον καὶ ἡ ὕλη μὲ εἵλκυεν, οὕτως ὥστε μετ' ὀλίγον ἠναγκάσθην ν' ἀφήσω κατὰ μέρος τὰς σημειώσεις μου, ὅπως διεξέλθω ἀπερισπάστως τὸ ὅλον. Ἐν πρώτοις σᾶς συγχαίρω ἀπὸ καρδίας εἰλικρινῶς διὰ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ ἔργου σας, καὶ διὰ τήν, καθόσον τοὐλάχιστον ἐγὼ δύναμαι νὰ κρίνω, ἐπιτυχῆ ἐκτέλεσιν αὐτῆς. Εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι τὸ ἔργον σας τοῦτο δημοσιευόμενον θέλει ἀποβῆ μεγίστης Ἐθνικῆς ὠφελείας πρόξενον.

Ὡς αὐτοτελὲς ἐγχειρίδιον περὶ γεωργίας ἐξεταζόμενον τὸ ἔργον σας — προστίθησιν — εἶναι κατὰ πάντα λόγον ἄξιον μελέτης, ὡς περιέχον ἐν συνόψει πᾶν ὅ,τι ἄριστον ἐγράφη περὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἡ ἀκροθιγῶς ἢ λεπτομερέστερον θεωρουμένων ζητημάτων, ἰδίως ὅμως τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ βιβλίου σας, ὅπερ μοὶ ὑπερήρεσε, καὶ τὸ ὁποῖον θεωρῶ ὡς ἄριστον, εἶναι τὸ ἠθικόν, τὸ μέρος δηλαδὴ ἐκεῖνο, εἰς ὃ συνεκομίσατε ὡς μέλισσα ἐκ τῶν ἀρχαίων τῆς Πατρίδος μας συγγραφέων, πᾶν ὅ,τι ἐρρέθη περὶ γεωργίας καὶ τοῦ γεωργικοῦ βίου. Καὶ ἐν τῷ μέρει τούτῳ ὑπάρχουσί τινα τὰ ἐξ ἀνωτέρας ἱστορικῆς ἀπόψεως ἐπιδεκτικὰ συζητήσεώς τινος, ἀλλ' ἀσήμαντα ὅλως, τόσον ἀσήμαντα, ὥστε ὅλον τοῦτο τὸ μέρος εἶναι λαμπρὸν καὶ θαυμάσιον καὶ τοιοῦτον ὥστε νὰ Σᾶς συγχαρῶ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, καὶ νὰ σᾶς προτρέψω ἐντόνως εἰς τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ. Ναί, τὴν ἠθικὴν ἀξίαν τοῦ γεωργοῦ καὶ τοῦ γεωργικοῦ βίου δὲν ᾐσθάνθησαν οὐδ' ἐξετίμησαν οἱ νεώτεροι μόνον, ἀλλὰ πλειότερον καὶ βαθύτερον οἱ πρόγονοι ἡμῶν, οὐδεὶς δ' ἐξ ὅσων ἀνέγνωσα παρὰ τοῖς σημερινοῖς Ἕλλησιν ᾐσθάνθη καὶ ἐξέθηκε κάλλιον καὶ ὡραιότερον τὰς ἀληθείας ταύτας, παρ' ὑμᾶς, ἀγαπητὲ φίλε!

Ναί, τὴν ἠθικὴν ἀξίαν τοῦ γεωργοῦ καὶ τοῦ γεωργικοῦ βίου τὴν ὁποίαν οἰκτρῶς καὶ οἰκτρότατα ἐπὶ αἰῶνας ὅλους παρεγνώρισε καὶ παραγνωρίζει ἀκόμη καὶ σήμερον ὁ Ἑλληνισμός, πρώτην φορὰν εἶδα εἰς τὸ βιβλίον σας τοῦτο, ὅτι εὑρέθη Ἕλλην καὶ συναισθανθεὶς κατὰ βάθος καὶ ἀναδείξας αὐτὴν ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ λάμψει καὶ ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ εἰς πᾶσαν πολιτικήν, θρησκευτικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀρετὴν γονιμότητι. Εὔχομαι διὰ τοῦτο ἀπὸ ψυχῆς νὰ ἴδῃ ὅσον τάχιον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος τὸ βιβλίον σας, διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι ὄχι μόνον οἱ ἁπανταχοῦ Ἕλληνες γεωργοὶ θέλουσιν ἀρυσθῇ πλῆθος μέγα χρησιμωτάτων εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν θεωριῶν καὶ γνώσεων, ἀλλὰ καὶ διότι ἐλπίζω ὅτι θέλετε κατορθώσει διὰ τοῦ βιβλίου σας ν' ἀποσύρετε ἀπὸ τὴν αὐχμηρὰν καὶ ἄγονον πολιτικὴν κονίστραν τῶν Ἀθηνῶν πολλοὺς εὐφυεῖς καὶ φιλεργοὺς νεανίας καὶ μεταφέρητε αὐτοὺς εἰς τὰ χλοερὰ καὶ γόνιμα πεδία τόσων Ἑλληνικῶν χωρῶν χέρσων καὶ ἀκαλλιεργήτων, αἵτινες ἄλλο δὲν προσμένουν παρὰ τὸν σπόρον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιστήμης καὶ τὸν ἱδρῶτα τῆς Ἑλληνικῆς δραστηριότητος καὶ φιλοπονίας διὰ νὰ καλυφθῶσιν ἀπὸ κώμας καὶ κωμοπόλεις καὶ πόλεις καὶ ν' ἀναδείξωσι πάλιν τὴν μικρὰν καὶ ἀσθενῆ ἡμῶν Πατρίδα μεγάλην ἔργῳ καὶ πολυάνθρωπον καὶ εὐανδροῦσαν ὡς πάλαι. Ἀνάγκη καὶ ὑλικῆς σπουδαίας ἐπικουρίας πρὸς ἀνακούφισιν καὶ βελτίωσιν τῆς γεωργίας, τοιαύτης, ὁποίαν μόνον Κυβέρνησις δύναται νὰ χορηγήσῃ σπουδαίως καὶ διαρκῶς, ἀφιεροῦσα εἰς αὐτὴν ὁλόκληρον Ὑπουργεῖον καὶ ὁλόκληρον μερίδα τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους· ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις ἡ Ἑλληνικὴ οὐδέποτε κατενόησεν οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον τὸ χρέος, ὅπερ ἔχει νὰ φροντίσῃ ὑπὲρ τῆς γεωργίας, ἥτις ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ ὕπατον καὶ σοβαρώτατον ἀντικείμενον τῆς ἐσωτερικῆς της διοικήσεως. Φαίνεται ὅτι πάντα ταῦτα εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐννοηθῶσιν ἀπὸ Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ἐν ὅσῳ τὸ Ἔθνος, ἐν ὅσῳ ἡμεῖς αὐτοί, δὲν ἐννοήσαμεν πρῶτοι αὐτά, ἐννοήσαντες δ' ἅπαξ δὲν ἀναγκάσωμεν ἐπὶ τέλους τὴν Κυβέρνησιν νὰ τὰ ἐννοήσῃ καὶ αὐτή.

Τὴν σπουδαιότητα τῆς γεωργίας εἰς καὶ μόνος ἐνόησεν ἀπ' ἀρχῆς τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγγενεσίας, ὁ ἀοίδιμος Κυβερνήτης, μετ' αὐτὸν οὔτε ἡ Κυβέρνησις οὔτε τὸ Ἔθνος, ἐνόησαν πῶς πρέπει νὰ κυβερνηθῇ ἐν γένει τὸ Κράτος καὶ νὰ διοικηθῇ ἡ χώρα. Ὅλοι μας, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, παρημελήσαμεν τὴν ὕλην καὶ ἐπεμελήθημεν ἀποκλειστικῶς τὸ πνεῦμα, καὶ τοῦτο δὲ μονομερέστατα καὶ ἐπιπολαιότατα, μὴ κατανοήσαντες ὅτι, ὅπως τὸ ἄτομον πρέπει πρῶτον νὰ παγιώσῃ τὸ σῶμα καὶ ἔπειτα νὰ καλλιεργήσῃ καὶ τὴν ψυχὴν κατὰ τὸ δυνατόν, οὕτω καὶ τὸ Ἔθνος τότε βαίνει ἀσφαλῶς καὶ βεβαίως πρὸς τὸν προορισμόν του, ὅταν θεμελιώσῃ πρῶτον καὶ στηρίξῃ καὶ κρατύνῃ τὴν ὑλικὴν αὐτοῦ εὐεξίαν, ὄχι δὲ ὅταν ἐπιδοθῇ ὅλον καὶ μονομερῶς εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν ἀδιαφοροῦν καὶ παραμελοῦν ἐντελῶς τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας καὶ τὰ ὑλικὰ του συμφέροντα, ὅπως ἡμεῖς ἐπράξαμεν, ἀκολουθήσαντες δρόμον ὄχι μόνον πλημμελῆ ἀλλὰ καὶ ὀλέθριον. Μάρτυς πλὴν ἄλλων ἔστω καὶ ἡ σημερινὴ ἡμῶν κατάστασις, ὁ ὑλικὸς ἡμῶν ἐκνευρισμὸς καὶ ἡ ἐσχάτη ὡς πρὸς τὰς σπουδαίας περὶ ἡμᾶς περιστάσεις ὑλικὴ ἀδυναμία».

Ἀπὸ τὴ σημερινὴ γιορτὴ

Η ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

Θεοφάνεια ἢ Ἐπιφάνεια ὀνομάσθηκε ἡ σημερινὴ μεγάλη ἑορτὴ ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χριστιανικοὺς χρόνους. Κι' ὀνομάσθηκεν ἔτσι, γιατὶ τὴ μέρα τούτη, μὲ τὴ βάπτισί του ὁ Κύριος στὸν Ἰορδάνη ἐμπῆκε πιὰ ἐπίσημα στὸν κόσμο σὰν διδάσκαλος καὶ σὰν λυτρωτής. Ἀρχίζει τὸ ἀπολυτρωτικὸ του ἔργο. Ὁ Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης ποὺ συγκρατοῦσεν ὣς τώρα τὶς ἀκτῖνές του, ἀρχίζει νὰ σκορπᾶ πλούσιο τὸ καθάριο καὶ πανέκλαμπρο φῶς του ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους τοὺς βυθισμένους στὴν εἰδωλολατρεία καὶ στὸ σκοτάδι τῆς πλάνης καὶ τῆς ἀπιστίας.

Ὀκτακόσια χρόνια νωρίτερα ὁ μεγάλος προφήτης Ἠσαΐας εἶχε προφητέψει τὴν ὥρα τούτη μ' αὐτὰ τὰ λόγια: «Χώρα Ζαβουλὼν καὶ χώρα Νεφθαλείμ, χῶρες παραθαλάσσιες πέρα ἀπ' τὸν Ἰορδάνη, Γαλιλαία ποὺ εἶσαι γεμάτη ἀπὸ εἰδωλολάτρες, ὁ λαὸς ποὺ ἐκαθόταν στὸ σκοτάδι εἶδε φῶς μέγα' καὶ σὲ κείνους ποὺ ἐκαθόνταν κάτω ἀπ' τὸν μαῦρον ἴσκιο τοῦ θανάτου, φῶς ἀνέτειλε καὶ γι' αὐτούς». Καὶ περιγράφοντας τὸ ἀπολυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Σωτῆρος ὁ μεγάλος προφήτης, ἔβαλε στὸ στόμα τοῦ Ἰησοῦ αὐτοὺς τοὺς λόγους: «Μὲ ἔστειλεν ὁ οὐράνιος Πατέρας, γιὰ νὰ φέρω χαρᾶς εὐαγγέλια στοὺς φτωχοὺς ἀνθρώπους, νὰ γιατρέψω ἐκείνους ποὺ ἡ καρδιά τους ἔχει γίνει συντρίμμι, νὰ κηρύξω στοὺς αἰχμαλώτους τῆς ἁμαρτίας τὴν ἀπολύτρωσι καὶ στοὺς τυφλοὺς νὰ δώσω φῶς, νὰ στείλω ἐλεύθερους καὶ γεροὺς τοὺς τσακισμένους καὶ συντετριμμένους...».

Ἀρχίζει λοιπὸν ἀπὸ σήμερα τὸ ἀπολυτρωτικό του ἔργο ὁ Χριστός μας. Ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής, φυσιογνωμία ἐξαιρετικῆς ἁγιότητος καὶ ἀρετῆς, τὸν βλέπει νὰ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν καὶ λέει σ' ἐκείνους ποὺ τὸν κυκλώνουν, δείχνοντας τὸν Ἰησοῦ: «Νὰ ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ποὺ θὰ σηκώση τὴν ἁμαρτία τοῦ κόσμου». Κι' οἱ οὐρανοὶ ἀπὸ τὰ ὕψη ἐπιβεβαιώνουν, καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἔρχεται νὰ ἐπισφραγίση τὴν μαρτυρίαν τοῦ Προδρόμου, κι' ὁ Πατὴρ ὁ οὐράνιος διακηρύττει τὴν ἄπειρην ἀγάπη του πρὸς τὸν Υἱόν του, ὁ ὁποῖος ἐδέχτηκε νὰ γίνη ἄνθρωπος, γιὰ νὰ λυτρώση τοὺς ἀνθρώπους.

Ὅλοι οἱ αἰῶνες κι' ὅλοι οἱ λαοὶ εἶχαν ὀνειρευτῆ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Λυτρωτοῦ. Μέσα στὶς διάφορες παραδόσεις τῶν λαῶν βρίσκομε πάντα κεντρικὴ τὴν παράδοσι πῶς κάποιος θἄρθῆ μιὰ μέρα γιὰ νὰ συντρίψη τὰ δεσμὰ τοῦ κακοῦ καὶ νὰ χαρίση στὴν ἀνθρωπότητα καινούργιους νόμους καὶ καινούργια ζωή. Καὶ κάμνει ἐντύπωσι ὅτι οἱ παραδόσεις αὐτὲς κι' ἡ ἐλπίδα αὐτὴ δὲν ἔχουν ἐντοπισθῆ σὲ μιὰ ὁμάδα λαῶν ἢ σὲ μιὰ μόνο ἤπειρο, ἀλλὰ τὶς βρίσκομε σ' ὅλους τοὺς λαοὺς καὶ σ' ὅλες τὶς χῶρες. Ὄχι μόνο οἱ Αἰγύπτιοι κι' οἱ ἀσιατικοὶ λαοί, μὰ κι' ἀκόμη οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Ἀμερικῆς κι' οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τοῦ Μεξικοῦ καὶ τὰ παλαιὰ γερμανικὰ φῦλα κι' οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῶν Σκανδιναυϊκῶν χωρῶν ἔζοῦσαν μὲ τὴν προσδοκία καὶ τὴν ἐλπίδα πῶς θἄρθη μιὰ μέρα ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου.

Μὰ γιατὶ νὰ πᾶμε μακριά; Μήπως στὴ δική μας τὴν προγονικὴ φιλολογία καὶ φιλοσοφία δὲν βρίσκομε ἐκφρασμένο τὸν ἴδιο πόθο καὶ τὴν ἴδια προσδοκία; Ἀριστοτεχνικὴ ἔκφρασι τῆς προσδοκίας αὐτῆς τῶν προγόνων μας δὲν εἶναι ἡ τραγωδία τοῦ Αἰσχύλου «Προμηθεὺς δεσμώτης»; Στὸ τέλος τῆς τραγωδίας μάλιστα ἡ προσδοκία φθάνει σὲ βεβαιότητα σχεδόν, ὅταν ὁ Αἰσχύλος βάζη τὸν Ἑρμῆ νὰ λέη στὸν Προμηθέα: «Μὴν προσδοκᾶς τέρμα τῶν βασάνων σου, πρὶν νὰ φανῆ κάποιος θεός, ποὺ θὰ δεχτῆ νὰ πάρη πάνω του τοὺς πόνους σου, καὶ θὰ θελήση γιὰ σένα νὰ καταβῆ στὸν Ἅδη, ὅπου δὲν λάμπει ἡ αὐγή, καὶ στὰ τρισκότεινα βάθη τοῦ ταρτάρου». Μὰ καὶ ἀτοῦ Σωκράτους πάλι τὴν «Ἀπολογία» ἀκοῦμε τὸ μεγάλο σοφὸ νὰ λέη πρὸς τοὺς Ἀθηναίους: «Θὰ μένετε γιὰ πάντα βυθισμένοι σὲ ὕπνο βαθύ, ἂν δὲν σᾶς λυπηθῆ ὁ Θεός, καὶ δὲν στείλη γιὰ σᾶς Κάποιον ἄλλον». Αὐτὸς λοιπὸν ποὺ ἐπροφήτεψαν οἱ προφῆται, αὐτὸς ποὺ ὠνειρεύτηκαν οἱ σοφοί, αὐτὸς ποὺ ἐπεθύμησαν οἱ λαοὶ κι' ἐπροσδοκοῦσαν οἱ γενεές, ἀρχίζει τώρα τὸ μεγάλο καὶ κοσμοϊστορικό του ἔργο. Θὰ φανερώση καινούργια πίστι καὶ καινούργια λατρεία. Θὰ δείξη νέους δρόμους καὶ νέους ὁρίζοντας. Θὰ λυτρώση αὐτὸς τὸν τραγικὸ δεσμώτη, θὰ συντρίψη τοὺς γῦπες ποὺ κατατρώνε τὰ σπλάχνα τῆς ἀνθρωπότητος. Θ' ἀναλάβη πάνω του τοὺς δικούς μας πόνους, θὰ πονέση γιὰ μᾶς, θὰ σταυρωθῆ γιὰ μᾶς, θὰ καταβῆ στὸν Ἅδη, γιὰ νὰ συντρίψη δεσμά, νὰ σπάση ἀλυσίδες, νὰ μᾶς χαρίση τὴ λευτεριά, τὴν ἀπολύτρωσι καὶ τὴν ἀθανασία. «Εὐλογημένος ὁ Ἐρχόμενος!...».

Ἀ. Ἰ. Γκιάλας

1002

Ὁ ὄγκος τοῦ χρυσοῦ

Ὁ ὄγκος τοῦ χρυσοῦ ποὺ κυκλοφορεῖ σήμερα σὲ νομίσματα, ράβδους, κοσμήματα κλπ. ἀνέρχεται εἰς 32000 τόννους. Ἡ ἀξία του ὑπολογίζεται σὲ 5.700.000.000 λίρας Ἀγγλίας. Ἐὰν συνεκεντροῦτο καὶ ἐτήκετο, θὰ ἐσχηματίζετο ἕνας ὄγκος μήκους 60 Ἀγγλικῶν ποδιῶν, πλάτους 40 καὶ ὕψους 27. Ὁ χρυσὸς αὐτὸς μπορεῖ νὰ μεταφερθῆ μ' ἕνα πλοῖο μετρίας χωρητικότητος.

Ἂν ἡ γῆ σταματοῦσε...

Ἡ γῆ γυρίζει... καὶ ὅμως ποτὲ δὲν γκρεμίστηκαν τὰ κεραμίδια, ποὺ μένουν ξεκάρφωτα!

Τοὐναντίον ἂν καμμιὰ φορὰ συνέβαινε νὰ σταματήση ἡ γῆ μας τὴν ἀτελείωτη στροφή της περὶ τὸν ἄξονά της οὐαὶ καὶ ἀλλοίμονό μας! Τὸ πᾶν θὰ γινόταν γῆ... Μαδιάμ!... Ὅλοι ἐμεῖς, μαζὶ μὲ ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα ποὺ συγκρατούμεθα πάνω στὴ γῆ, ἂν αἴφνης σταματοῦσε αὐτὴ θὰ ἀποκτούσαμε ἀμέσως καταπληκτική... ταχύτητα, σὰν νὰ μᾶς ἔβαζαν... μοτέρ. Θὰ τρέχαμε μὲ 30 χιλιόμετρα τὸ δευτερόλεπτο καὶ ἀενάως!!

Ἀκόμη ἂν σταματοῦσε ἡ γῆ, εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ ἀποκτοῦσε ἀμέσως τόσην θερμότητα ὥστε θὰ ἔλυωναν καὶ θὰ γινόντουσαν ἀτμὸς πολλὰ πράγματα πάνω στὴ γῆ.

Οἱ ὠκεανοὶ θὰ ὥρμοῦσαν μὲ μανία, μὲ κίνησι κυκλική, πάνω στὴν ξηρὰ καὶ σὲ ἐλάχιστο χρόνο θὰ πλημμυροῦσαν καὶ τὰ ψηλότερα βουνά.

Θὰ γινόταν δηλαδή, ἂν ἄξαφνα σταματοῦσε ἡ γῆ, ἕνας καινούργιος τρομακτικὸς κατακλυσμός, καὶ χωρὶς Νῶε μάλιστα μὲ τὴν κιβωτό του καὶ τὴν περιστερά!

Ἕνα σχολεῖο γιὰ φῶκες

Ἡ Ἀμερικὴ δὲν εἶναι μόνον ἡ πλουσιωτέρα χώρα τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ ἡ χώρα ποὺ γίνονται τὰ πιὸ περίεργα πράγματα. Ἀπὸ τὴ χώρα αὐτὴ λοιπὸν μᾶς ἔρχεται ἡ πληροφορία πῶς λειτουργεῖ ἐκεῖ ἕνα πρωτότυπο σχολεῖο, στὸ ὁποῖον ἐκπαιδεύονται... οἱ φῶκες. Τὸ σχολεῖο τῶν περιέργων αὐτῶν θαλασσινῶν θηλαστικῶν ἱδρύθηκε ἀπὸ κάποιο Χάλιγκ, ποὺ τὸ διευθύνει καὶ εἶναι καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς κυριωτέρους καθηγητάς του.

Ὁ κ. Χάλιγκ λέγει πῶς τὰ περίεργα αὐτὰ ζῶα, ἂν καὶ ζοῦν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ζωῆς τους μέσα στὸ νερό, εἶναι πολὺ βρώμικα. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ πλύνουν κάθε πρωῒ μὲ χλιαρὸ νερὸ καὶ σαπούνι. Στὴν ἀρχὴ δυστροποῦν, κατόπι ὅμως συνηθίζουν. Μετὰ τὸ πρωϊνὸ πλύσιμο ἀκολουθεῖ τὸ πρόγευμα. Τὸ πρόγευμα αὐτό, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ ψάρια, τοὺς τὸ κρεμοῦν ψηλὰ ὥστε οἱ φῶκες ν' ἀναγκάζωνται νὰ πηδοῦν γιὰ νὰ τὸ παίρνουν. Ἔτσι μαθαίνουν νὰ πηδοῦν. Οἱ φῶκες ἔχουν σπουδαῖες ἱκανότητες, καὶ γρήγορα γίνονται... καλλιτέχνες καὶ ἀκροβάτες.

'Από τὴν ἐποποιΐα τοῦ 1912

Η ΜΑΝΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗ

Ἀπὸ τὸ πρωΐ ὅλη ἡ πόλι εἶναι στὸ πόδι, σὰν σὲ μεγάλη γιορτὴ χαρᾶς, ἑτοιμάζεται νὰ πανηγυρίση προσμένοντας μὲ λαχτάρα τὸν ἐρχομὸ τοῦ Μεγάλου Βασιληᾶ, ποὺ γυρίζει ἥρωας καὶ νικητὴς ἀπ' τὸν πόλεμο. Εἶναι ἡ ἐποχὴ τῶν μεγάλων ἐθνικῶν παλμῶν καὶ συγκινήσεων. Τὸ ἔθνος ὁλόκληρο συγκλονίζεται γιὰ τὴν κατάκτησι τῶν ἐθνικῶν πεπρωμένων του. Πέρα ἐκεῖ, στὴν ἀπόμερη συνοικία, κοντὰ στὰ 'Αναφιώτικα, μέσα στὴ μεγάλη μάντρα μὲ τὴν ἁπλόχωρη αὐλὴ ποὺ μοιάζει σὰ μεσαιωνικὸ μοναστῆρι, τὰ φτωχικὰ σπίτια τριγύρω, φτωχικὰ σὰν φωλιὲς περιστεριῶν — σὲ κάθε καμαροῦλα καὶ μιὰ τσούρμα ἄνθρωποι — ὅλες οἱ νοικοκυροῦλες, κορίτσια, ἄντρες, παιδιά, βρίσκονται σὲ κίνησι ἀδιάκοπη.

'Η κυρὰ Μήτσαινα παράτησε τὸ κοφίνι τῆς μπουγάδας καὶ βάνει τὸ μπερέ της καὶ τὴ κεντητή της ποδιά. 'Η κυρὰ Μαγδαληνὴ ἄφησε τὸ σιδέρωμα, ἔσβησε τὴ φουφοῦ, δίπλωσε τἀσπρόρρουχα καὶ ἑτοιμάζεται νὰ ξεκινήση μὲ τὰ δυό της παιδιά. 'Η κυρὰ Μαργαρὼ ἔπαψε κι' αὐτὴ τὸ ράψιμό της, οἱ ἄντρες ὅλοι, ἐργατικοί, ἡμεροκαματιάρηδες, σχόλασαν ἀπὸ τὸ μεσημέρι.

Εἶναι κι' αὐτοὶ γιὰ τὸ μεγάλο πανηγύρι. Τρία-τέσσαρα τρελλόπαιδα μὲ μιὰ μικρὴ σημαία στὸ χέρι τρέχουν, πηδοῦν, χαλοῦν τὸν κόσμο μὲ ξεφωνητὰ καὶ ἀλαλαγμούς: Ζήτω τοῦ Βασιληᾶ μας! 'Η Κικὴ ἡ πεταχτὴ μοδιστροῦλα ἔφθασε λαχανιασμένη μεσημεριάτικα, ἐσυγύρισε λίγο βιαστικὰ καὶ ἄρχισε νὰ στολίζεται. 'Η Βιβὴ ἡ διπλανή της γειτόνισσα μπροστὰ σ' ἕνα ξεγδαρμένο ἀκορνίζωτο καθρέφτη καρφώνει καὶ ξανακαρφώνει τὸ κόκκινο φιογκάκι στὰ κατάμαυρα μαλλιά της.

'Από τὴν ἀντικρυνὴ καμαροῦλα, στὴν ἄλλη μεριὰ τῆς μάντρας, ἡ Φωφὼ ἡ φιλενάδα της προβάλλει δίπλα στὴ σκάλα καὶ τῆς φωνάζει πειραχτικά: Εἶναι ἀλήθεια Βιβὴ πὼς μὲ τὸ μεγάλο Βασιληᾶ μας ἔρχεται καὶ ἡ μεραρχία τοῦ Γιαννάκη; Ποιὸς τὴ χάρι σου! Αἴ;..

'Η Βιβὴ χαμογελᾶ, κοκκινίζει καὶ πνίγει ἕνα μικρὸ χαμόγελο μέσα της.

—'Η κυρὰ Περγάμαλη ἡ Γεώργαινα πρώτη καὶ καλλίτερη ντύθηκε τὸ μαβί της τσίτινο φουστάνι, ἔβαλε τὸ κίτρινό της τὸ τσεμπέρι καὶ ξεκινάει. 'Ο μπάρμπα Μῆτσος τὴ βλέπει πρόσχαρα.

—Καὶ τοῦ λόγου σου κυρὰ Περγαμαλίνα νὰ ἴδῃς τὸ γυιό σου τὸ λεβέντη μὲ τὸ στράτευμα τοῦ Βασιληᾶ.

—'Ο Θεὸς νὰ δώση νὰ τὸν καμαρώσω ζωντανό, ποὺ τὸν λαχταρῶ τόσον καιρὸ καὶ τὸν καρτερῶ δέκα μῆνες ἡ κακομοίρα.

Καὶ δυὸ δάκρυα χαρᾶς λάμπουν σὰ διαμάντια στὰ χλωμὰ μάγουλα τῆς Περγαμαλίνας.

'Από τὴν εἰκόνα αὐτὴ τῆς εὐτυχίας ποὺ φέγγει στὰ πρόσωπα τῶν νοικοκυραίων μιὰ γρηοῦλα μονάχα φαίνεται σὰν ξεχασμένη.

Κάθεται στὸ πεζοῦλι τοῦ καλυβιοῦ της. Ἔχει χωμένο τὸ πρόσωπο μέσ' στὰ χέρια της τὰ στεγνὰ καὶ μένει ἀκίνητη, ἀμίλητη, βουβή.

Συγκλονίζεται καὶ κλαίει τὸ γυιό της τὸν μονάκριβο, ποὺ τὸν ἔφαγε τὸ βουλγάρικο βόλι. Ἄχ! Πόσες ἄλλες μανάδες θ' ἀγκαλιάσουν τὰ παιδιά τους, τώρα ποὺ θὰ γυρίσουν ἀπὸ τὴ δόξα καὶ τὴ νίκη!...

Μονάχα τὸ δικό της δὲν θὰ ξαναγυρίση πιά.

Κοντά της ἕνα ἀγοράκι τριῶν-τεσσάρων χρονῶν, ξυπόλητο, μισόγυμνο, μ' ἕνα πουκαμισάκι λερωμένο — ὅλη ἡ φορεσιά του — καὶ μὲ τὰ ποδαράκια του λασπωμένα κυλιέται στὰ χώματα καὶ παίζει μὲ τὸ γατάκι, ποὺ κάθεται κουλουριασμένο καὶ νυσταγμένο καὶ ρουνρουνίζει.

Περνάει τὸ ἀπομεσήμερο. Σιγά-σιγὰ ὅλος ὁ μικρόκοσμος ξεκινάει. Ἔφτασε καὶ ἡ ὥρα.

Νά τώρα τὰ πυροβολεῖα τοῦ Λυκαβηττοῦ ποὺ σείονται ἀπὸ τὴν βουὴ τοῦ κανονιοῦ καὶ ἀναγγέλλουν χαρμόσυνα τὸ φθάσιμο τοῦ Βασιληᾶ. 'Η γρηούλα, σὰ νὰ ξαφνιάστηκε ἀκούοντας τὶς κανονιές, σηκώνεται, μπαίνει μέσα, πηγαίνει μπρὸς στὸ εἰκονοστάσι, ἀνάβει δυὸ κάρβουνα, ρίχνει τρία σπειριὰ λιβάνι στὸ χωματένιο λιβανιστῆρι καὶ λιβανίζει, κάνει τὸ σταυρό της καὶ κάτι σὰν προσευχὴ καὶ σὰν παράπονο ἀναδεύουν τὰ τρεμάμενα χείλη της...

Ὕστερα βγαίνει μὲ βουρκωμένα μάτια καὶ ξανακάθεται στὴν ἴδια θέσι, βουβή, ἀμίλητη, σκουντουφιασμένη.

Οἱ νοικοκυροῦλες μιὰ-μιὰ κλειδώνουν τὸ σπιτάκι τους καὶ ξεπορτίζουν γελαστές, χαρούμενες, εὐτυχισμένες.

Ξεκινάει κι' ὁ γέρω Θᾶνος μὲ ἀργοκίνητο βῆμα καὶ προσπερνῶντας ἀπὸ τὴ γρηούλα κοντοστέκεται πονετικὰ καὶ τὴν παρηγοράει...

«Κουράγιο, κυρὰ 'Αθηνᾶ. Κάμε τὴ καρδιά σου σίδερο. Ἔτσι τὄθελε ὁ Παντοδύναμος. Νὰ πάη γιὰ τὴν Πατρίδα! Εὖγε του!».

'Η γρηούλα δὲν κουνιέται, δὲν μιλεῖ, δὲν γυρίζει νὰ δῇ, σκύβει τὸ κεφάλι της χωμένο στὰ ἀδύνατά της χέρια.

Ἔφυγε κι' ὁ γέρω Θᾶνος κλείνοντας πίσω του τὸ ξεφτυσμένο φύλλο τῆς αὐλόπορτας.

'Ο μικρὸς σὰν κάτι νὰ κατάλαβε, ἀφίνει τὸ γατί, πάει κοντά της, ρίχνεται στὸ λαιμό της καὶ τῆς λέει παρακαλετά:

«Γιατί δὲν πᾶμε καὶ μεῖς, γιαγιά, νὰ δοῦμε τὸν πατέρα μὲ τὸν Βασιληᾶ;...».

'Η γρηούλα νοιώθει σὰν νὰ ξυπνάη ἀπὸ κακὸ ὄνειρο, ἀνοίγει τὴν ἀγκαλιά της, φιλεῖ, ξαναφιλεῖ τὸ πεντάμορφο ἐγγονάκι της καὶ ξεσπάει σὲ λυγμούς.

'Ο μικρὸς τὴ βλέπει μ' ἀπορία. Σὲ μιὰ στιγμὴ δακρύζουν τὰ ματάκια του. Μὰ σὲ λίγο γυρίζει μὲ γέλια καὶ πηδήματα στὸ ἄσπρο γατάκι του.

Στὴν μάντρα τώρα βασιλεύει νεκρικὴ σιωπὴ καὶ μόνο τ' ἀναφυλλητὰ τῆς γρηούλας ἀκούονται στὴν ἐρημιὰ τῆς μεγάλης αὐλῆς.

Ἔπειτα ἀπὸ ὧρες πολλές, ποὺ τῆς φάνηκαν γιὰ ὁλόκληρα χρόνια, ξύπνησε σὰν ἀπὸ βαθὺ λήθαργο.

Κάτι χαρούμενες φωνές, τραγούδια' ἦταν ὅλος ὁ κόσμος τῆς αὐλῆς ποὺ γύριζε μὲ δυὸ παλληκάρια στεφανωμένα μὲ τὴ δόξα τῆς Πατρίδος.

Δυὸ στρατιῶτες πέρασαν πρῶτοι στὴν αὐλή, εἶδαν τὴν γρηούλα, τῆς φίλησαν τὸ χέρι μὲ δακρυσμένα μάτια καὶ σὰν νὰ τῆς ψιθύρισαν:

«... Ναὶ γιαγιά, ἔπεσε... γιὰ τὴν Πατρίδα!».

Γ. Π. Μπ.

Γράμματα ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

'Αγαπητοί μου φίλοι,

Μέσα στὴ μαύρη θύελλα, ποὺ δέρνει ἕνα μεγάλο μέρος τῆς ἀνθρωπότητος, ἄναψε πρὸ ὀλίγου καιροῦ μιὰ δυνατὴ καὶ μεγάλη ἀστραπή, ποὺ ἔσχισε τὸ πηχτὸ σκοτάδι καὶ χάραξε ἀνάμεσα σ' οὐρανὸ καὶ γῆ ἕνα παρηγορητικὸ κι' ἐλπιδοφόρο οὐράνιο τόξο. Εἶναι ἡ ἀστραπὴ ποὺ ρίχνει σ' ὅλο τὸν κόσμο ὁ ὑπέροχος ἀγὼν τῆς ἡρωϊκῆς Φινλανδίας γιὰ τὴν ἐλευθερία της καὶ τὸν πολιτισμό της.

Δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουν αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ πράγματα· κι' οὔτε μᾶς ἀπασχολεῖ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀγῶνος. Μᾶς ἀρκεῖ τὸ ὑψηλὸ κι' ὡραῖο φαινόμενο, ποὺ παρουσιάζει ὁ γενναῖος λαός: τὸ φαινόμενο τῆς ἀνεξάντλητης ἀντοχῆς τῆς Ψυχῆς, τῆς ἀπέραντης δυνάμεως τοῦ Πνεύματος, τοῦ ἀσυλλήπτου μεγαλείου τῆς 'Ιδέας.

«Ὑποταχθῆτε! τοὺς ἐφώναζε ἡ ψυχρὴ καὶ στυγνὴ λογική. Τί ἐλπίζετε; Ἡ ὑπεροχὴ τῶν ἀντιπάλων σας εἶναι τεράστια, συντριπτική. Στρατὸς ἑξῆντα φορὲς μεγαλείτερος ἀπὸ τὸν δικό σας· τεχνικὰ μέσα ἀσυγκρίτως ἀφθονώτερα καὶ τελειότερα· πόροι οἰκονομικοὶ ἀνεξάντλητοι. Θὰ τσακισθῆτε, θὰ ἐξοντωθῆτε. Τί ἐλπίζετε; Ὑποταχθῆτε!».

Δὲν ὑποτάχθηκαν. Στὴν ἀνώτερη ὑλικὴ δύναμι ἀντέταξαν τὴ δύναμι τῆς θελήσεώς τους. Στὴν τεχνικὴ ὑπεροχὴ τὴν ὁρμὴ τοῦ πατριωτισμοῦ τους. Στὸν ἀριθμητικό, τὸν ποσοτικὸ ὑπολογισμό, τὸ αἴσθημα τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας. Καὶ σώθηκαν. Καὶ νίκησαν!

Δὲν ἔχει σημασία ἂν αὔριο καταστραφοῦν οἱ πόλεις της, ἂν κατακτηθῆ τὸ ἔδαφός της, ἂν ὑποκύψη ὁ στρατός της. Θὰ εἶναι καὶ πάλι νικήτρια, θὰ εἶναι γιὰ πάντα νικήτρια. Ὑπάρχει κάτι ποὺ δὲν καταστρέφεται, ποὺ δὲν κατακτᾶται, ποὺ δὲν ὑποκύπτει: ἡ Ψυχή. Κι' ἡ ψυχή της ἔχει ἤδη νικήσει.

Ὁ κόσμος ὅλος, γεμᾶτος συγκίνησι καὶ σεβασμό, στέκεται καὶ θαυμάζει τὴ νίκη αὐτή! Μὰ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλους τοὺς λαοὺς τὴν αἰσθάνεται καὶ τὴ χαίρεται ὁ δικός μας. Τοῦ εἶναι τόσο γνώριμη, τόσο συγγενική! Τί ἄλλο εἶναι ὅλη του ἡ ἱστορία παρὰ μιὰ τέτοια νίκη; Ποῦ ἀλλοῦ βασίστηκε ὁλόκληρη ἡ ἐθνική του ζωὴ κι' ὑπόστασι, ὁλόκληρος ὁ πολιτισμός του, παρὰ στὸν ἀγῶνα καὶ στὴ νίκη τοῦ Πνεύματος ἐναντίον τῆς Ὕλης, τῆς Ἰδέας ἐναντίον τοῦ ὄγκου, τῆς Ψυχῆς ἐναντίον τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ποσότητος;

Ἔτσι κι' ἡ Φινλανδία, μέσα στὴ φοβερὴ κρίσι καὶ δοκιμασία ποὺ περνᾷ σήμερα ἡ ἀνθρωπότης, ἔφερε ἀκόμα μιὰ φορὰ στὸν κόσμο τὸ θεῖο μήνυμα τῆς νίκης τῆς Ψυχῆς. Σ' ἕνα μικρὸ μέρος τῆς γῆς σήμερα, σ' ὅλη τὴ γῆ αὔριο. Μέσα στὴ μαύρη καταιγίδα τοῦ πολέμου σήμερα, αὔριο στὴν ὁλόφωτη μέρα τῆς εἰρήνης.

Ἂς εὐχηθοῦμε, ἀγαπητοί μου, ἂς ἐλπίσουμε νὰ χαροῦμε γρήγορα, ὅσο τὸ δυνατὸν πιὸ γρήγορα, τὴν εὐλογημένη αὐτὴ μέρα.

Μὲ ὅλη μου τὴν ἀγάπη
Μελῆς Νικολαΐδης

'Απὸ τὶς ὁμιλίες τοῦ 'Αρχηγοῦ

ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ

Σὲ μιὰ πρόσφατη ὁμιλία ποὺ ἔκαμε ὁ κ. Πρωθυπουργός, ἐγκαινιάζοντας τὴν ἐφετεινὴ λειτουργία τῆς Παντείου Σχολῆς, — σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς τόσο πυκνὲς σὲ νοήματα ὁμιλίες ποὺ ἀπευθύνει τελευταῖα τόσο συχνὰ ὁ Κυβερνήτης μας πρὸς τὸν ἑλληνικὸ λαὸ ὅλων τῶν κοινωνικῶν ἀποχρώσεων καὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν κατευθύνσεων — εἶπε μεταξὺ ἄλλων τὸ ἑξῆς σημαντικό: «Γενικὴ μόρφωσις, οὕτως ὥστε ὁ ἄνθρωπος νὰ χρησιμεύῃ δι' ὅλα, δὲν εἶναι δυνατή». Ἡ παραπάνω φράσι εἰπώθηκε κυριώτερα γιὰ τοὺς νέους ποὺ θὰ σπουδάσουν ἐκεῖ μὲ προορισμὸ νὰ χρησιμοποιηθοῦν, ἀφοῦ ἀποφοιτήσουν, ὡς δημόσιοι ὑπάλληλοι. Θίγει ὅμως ἕνα ζήτημα τόσο σπουδαῖο καὶ κάνει μιὰ διπίστωσι τόσο ἐνδιαφέρουσα, ποὺ ἐπιβάλλεται νὰ τὸ σχολιάσῃ κανεὶς ἰδιαίτερα.

Στὴν ἀρχὴ τοῦ πολιτισμοῦ ἑνὸς ἔθνους εἶναι φυσικὸ τὰ λιγοστὰ ἄτομα ποὺ ἔχουν λάβει τὴ λεγόμενη ἀνώτερη μόρφωσι νὰ εἶναι μορφωμένα μ' ἕναν τρόπο ὁλωσδιόλου γενικό, κατάλληλο γιὰ ν' ἀνταποκριθοῦν σὲ κάθε εἴδους σχετικὴ ἀνάγκη. Ἐξίσου ὅμως φυσικὸ εἶναι οἱ μορφωμένοι αὐτοὶ ἄνθρωποι νὰ μὴ μποροῦν νὰ δείξουν σὲ ὅλα τὴν ἴδια ἱκανότητα: στὸ ἕνα θὰ ὑπερέχουν, στὸ ἄλλο θὰ ὑστεροῦν. Οἱ μοιραῖες αὐτὲς ἐλλείψεις θὰ ὑπάρχουν πάντα ὅσο τὰ πνευματικὰ στελέχη ἑνὸς λαοῦ θὰ εἶναι δυσανάλογα πρὸς τὸν συνολικό του πληθυσμὸ καὶ πρὸς τὶς παρουσιαζόμενες ἀνάγκες. Ὅταν ὅμως — ὅπως συμβαίνει σήμερα στὸν τόπο μας — ἡ μόρφωσι ἔχῃ ἀγκαλιάσει ὅλα τὰ κοινωνικὰ στρώματα καὶ τὰ πνευματικὰ στελέχη πλεονάζουν,τότε χρειάζεται καὶ ἡ μόρφωσι νὰ χάνῃ τὸ γενικό της χαρακτῆρα. Σὲ τέτοιες περιστάσεις ἡ εἰδίκευσι εἶναι κάτι ποὺ ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὸ συμφέρον τὸ ἴδιο τοῦ ἔθνους, ἀπὸ τὸ συμφέρον τὸ ἴδιο τῶν ἀτόμων. Ἕνας νέος ποὺ μορφώνεται σὲ τρόπο ποὺ νὰ τὰ ξέρῃ ὅλα, δὲν κατορθώνει στὸ τέλος παρὰ νὰ ἔχῃ μάθει λίγα ἀπ' ὅλα, καταντᾷ μὲ ἄλλα λόγια ἡμιμαθής. Ἕνας τέτοιος διανοούμενος, ἕνας τέτοιος ὑπάλληλος, ἕνας τέτοιος ἐπαγγελματίας θὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐργασθῇ γιὰ τὸ σύνολο μὲ τὴ γνῶσι, τὴν ἀκρίβεια, τὴ μεθοδικότητα ποὺ παρουσιάζει στὴν ἀπόδοσί του ἕνας ἄλλος εἰδικευμένος. Παλαιότερα, ποὺ ἡ κοινωνικὴ μηχανὴ δὲν ἐδούλευε μὲ τὸν σημερινὸ ἐντατικὸ ρυθμό, ὁ καταμερισμὸς τῆς μορφώσεως δὲν ἦταν καὶ τόσο ἀναγκαῖος. Σήμερα ὅμως, ποὺ ὁ ἕνας λαὸς συναγωνίζεται τὸν ἄλλο στὴν πορεία τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ποὺ οἱ διεθνεῖς ὅροι ὑποχρεώνουν τὸ κάθε κράτος νὰ κινηθῇ πρὸς τὰ ἐμπρὸς μὲ τὴ μεγαλύτερη ἔντασι, σήμερα ἡ ἡμιμάθεια πρέπει νὰ παραμερισθῇ ὁριστικά. Ὁ καθένας θὰ εἰδικεύεται σὲ κάτι, καὶ θὰ εἰδικεύεται σ' αὐτὸ μὲ τρόπο συστηματικό, ὁλοκληρωτικὸ καὶ ἀνυπέρβλητο. Γιὰ νὰ εἴμαστε ἱκανοὶ στὴ δουλειά μας, δὲν ἀρκεῖ πολλὲς φορὲς ἡ καλὴ θέλησι. Ἀπαιτεῖται καὶ μιὰ κατάρτισι ὅσο μπορεῖ πιὸ λεπτομερειακή, ἐξαντλητικὴ θἄλεγε κανείς. Αὐτὸ δὲν σημαίνει, φυσικά, πὼς ἕνας ἄνθρωπος καταρτισμένος γερὰ στὴν ἐπαγγελματικὴ ἀσχολία καὶ στὸν ἰδιαίτερο κλάδο του θὰ στερῆται τὶς γενικὲς γνώσεις, τὶς ἀπαραίτητες γιὰ νὰ προσανατολίζεται κάθε τόσο στὸ δρόμο τῆς ζωῆς του. Ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ ξέρῃ τέλεια εἶναι τὰ ἰδιαίτερα καθήκοντά του. Ἀπὸ τὸν ὑπόλοιπο κύκλο τῶν γνώσεων θὰ παίρνῃ ὅ,τι τοῦ ἀρέσει ἢ ὅ,τι τοῦ χρειάζεται κάθε φορά.

Αὐτὴ τὴ σημασία ἔχει ἡ περικοπὴ τοῦ πρωθυπουργικοῦ λόγου καὶ σὲ παρόμοια κατεύθυνσι ὁδηγεῖ. Ἂς τὸ ἔχουν ὑπ' ὄψι τους οἱ νέοι μας, προπάντων ὅσοι σπουδάζουν, γιατὶ μονάχα ἔτσι θὰ προκόψουν καλύτερα στὸ στάδιό τους καὶ θὰ φανοῦν χρησιμώτεροι στὸ ἔθνος μας. Ἡ γενικὴ μόρφωσι, τὸ λίγο ἀπ' ὅλα, ἀνήκει πιὰ στὸ παρελθόν. Σήμερα καθένας πρέπει νὰ εἰδικεύεται σὲ κάτι, φιλοδοξῶντας νὰ μὴν ἔχῃ σ' αὐτὸ καλύτερόν του.

Κτς

Ὁ Μεθώνης Γρηγόριος Παπαθεοδώρου

Α΄.

Μέρα φθινοπωρινὴ καὶ συννεφιασμένη εἶδε τὸ φῶς τῆς ζωῆς. Ἴσως ἡ ἡμέρα τῆς γεννήσεώς του, ἡ τόσο ἀγέλαστη, νὰ συμβόλιζε τὸ μαρτυρικό του τέλος, καὶ τὰ σύννεφα τὰ βαριὰ καὶ μαῦρα, ποὺ σκέπαζαν τότε τὸν οὐρανό, νὰ συμβόλιζαν τὰ μαῦρα σάβανα ποὺ σκέπασαν τόσα χρόνια τ᾽ ὄνομά του.

Γεννήθηκε στὶς 12 τοῦ Νοέμβρη στὰ 1770 στὸ χωριὸ Ἄλβαινα, τὸ σήμερα ὀνομαζόμενο Μίνθη, τῆς ἐπαρχίας Ὀλυμπίας. Τὰ πνεύματα δὲν εἶχαν ἀκόμα τότε ἡσυχάσει ἀπὸ τὴν ἐπανάστασι τῶν Ὀρλὼφ καὶ τοῦ Παπαζώλη. Τρικυμισμένες ἦταν οἱ ψυχὲς καὶ κατάκοπα τὰ σώματα ἀπὸ τὴν ἀγωνία καὶ τὰ τρεχάματα. Μικρὸς - μικρός, ἀπὸ τὰ στόματα τῶν πιὸ μεγάλων, ἔμαθε τὰ πολλὰ βάσανα ποὺ τράβηξε ὁ Ἑλληνισμὸς σὲ κεῖνα τὰ χρόνια. Ἀλλὰ κι᾽ ὅταν μετὰ μεγάλωσε, ποὺ ὡραῖος ἔφηβος γύριζε στὰ χώματα τοῦ τόπου του, χειροπιαστὰ ἔβλεπε τὶς ἀδικίες τῶν Τούρκων εἰς βάρος τῶν ραγιάδων. Θεόδωρο Παπαθεοδώρου * λέγαν τὸν πατέρα του, κι᾽ Ἀναστασία τὴ μάνα του, ποὺ κατάγονταν ἀπὸ τὸ γένος τῶν Σακελλαρίων.

Ἀρχοντικὸ ἦταν τὸ σπίτι του, μὰ χωρὶς παράδοσι ζηλευτή. Ἀπὸ τοῦτον τώρα θ᾽ ἄρχιζε ἡ παράδοσι, θὰ βλάσταινε ὁ θρῦλος. Δάσκαλοι πολλοί, πληρωμένοι ἀβρὰ ἀπὸ τὸν πατέρα του, σταθήκανε οἱ πνευματικοί του φίλοι καὶ τὸν ὡδήγησαν στοὺς δρόμους τῆς γνώσης. Ἀργότερα πάλι, ποὺ μεγάλωσε, στὴ βιβλιοθήκη τοῦ μοναστηριοῦ τῆς Βυτίνας συμπλήρωσε τὴ μόρφωσί του. Ἡ πλούσια βιβλιοθήκη τοῦ μοναστηριοῦ τὸν ἔφερε σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸ ἀρχαῖο πνεῦμα. Θαύμαζε τὸν ἀρχαῖο ἑλληνικὸ πολιτισμό, καμάρωνε τὸ Βυζαντινὸ μὲ τὶς χρυσὲς στολές του, καὶ σκέφτονταν πάντα τὴ δημιουργία τοῦ νέου. Ἀγάπαγε τοὺς ἀρματωλοὺς τοῦ Μωρηᾶ, τὸ Γιάννη Ρούση, τὸ Μάρκο Ντάρα, τοὺς Πιπιλαίους, τοὺς Πετιμεζάδες καὶ τοὺς Κολοκοτρωναίους. Κάθε καινούργια τους πολεμικὴ ἐπιτυχία τὸν γιόμιζε περηφάνεια κι᾽ ἀγαλλίασι. Τὸ σπίτι του ἤτανε πάντα ἀνοιχτὸ γι᾽ αὐτούς, κι᾽ ἀδερφικὸς ξενώνας. Στοὺς νεανικούς του ἐνθουσιασμοὺς εἶχε σκεφτῆ νὰ περάση παραμάσκαλα τὸ καρυοφύλλι καὶ νὰ ζώση στὴ μέση του τὸ γιαταγάνι. Σύντροφος ἤθελε νὰ γίνη τῶν κλεφτῶν καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν ραγιάδων. Στὰ ὀρεινὰ μέρη τῆς Τριφυλίας βασίλευε τότε ἕνα πολίτευμα ἀρκετὰ ἰδιόρρυθμο. Τὸ πολίτευμα τῶν Ντρέδων. Μόνοι τους εἴχανε γίνει νομοθέτες, καὶ μόνοι τους ἐκτελεστές. Προστατεύανε τοὺς φτωχούς, ἐντύνανε τοὺς γυμνοὺς καὶ ταΐζανε τοὺς πεινασμένους. Σφαχτὰ πολλὰ σφάζονταν, ποὺ βράζανε μέσα σὲ μεγάλα λεβέτια καὶ μετὰ μοιράζονταν στοὺς φτωχούς. Τὸ πολίτευμα αὐτὸ τὸν γοήτεψε. Μὰ οἱ γονεῖς του ἤτανε εἰρηνικοὶ ἄνθρωποι καὶ κάποιο ἄλλο δρόμο ἤθελαν γιὰ τὸ γιό τους. Τὸ δρόμο τῆς παπαδωσύνης. Εἴπανε στὸ παιδί τους τὴν ἐπιθυμία τους καὶ πιστὰ κεῖνο τὴν ἐκτέλεσε. Ἔπειτα κι᾽ ὁ ἴδιος σκέφτηκε πὼς μὲ τὸ ράσο ἴσως πρόσφερνε περισσότερες ἐκδουλεύσεις στὸ ὑπόδουλο γένος.

Στὶς 16 τοῦ Μάη τοῦ 1800 γίνηκε παπᾶς. Στὸ βαθμὸ αὐτὸ ἔκατσε κάμποσα χρόνια. Στὶς 9 τοῦ Ἀπρίλη τοῦ 1806 γίνηκε Πρωτοσύγκελλος. Καὶ στὶς 12 Αὐγούστου τοῦ 1816 ὠνομάστηκε ἐπίσκοπος Μεθώνης. Ὁ βαθμός του ὁ νέος τοῦδινε ἄπειρα δικαιώματα. Σκέφτηκε πὼς τώρα θὰ μπόραγε νὰ ἐργαστῆ ἀποτελεσματικώτερα γιὰ τοὺς Ἕλληνες. Οἱ πόρτες τῆς ἐπισκοπῆς ἀνοίχτηκαν τότε σ᾽ ὅλους. Οἱ κλέφτες μένανε ἀπ᾽ αὐτὸν σκλαβωμένοι.

—Ἄ! Δέσποτα τοὖπε μιὰ μέρα ὁ Χαλαζωνίτης. Σεῖς ἔπρεπε νάσαστε πάνω στὰ βουνά.

—Ὄχι, εἶπε τότε ὁ Μεθώνης. Ἀπ᾽ ἐδῶ θὰ προσφέρω περισσότερα.

Καὶ πράγματι. Κάτω ἀπὸ τὸ πλατὺ ράσο τοῦ Δεσπότη κρυβόντουσαν χίλια δυὸ ἀγαθά. Ἡ ὀθωμανικὴ ἐξουσία ἀντίκρυζε πάντα μὲ κάποιο σχετικὸ σεβασμὸ τοὺς κληρικούς. Καὶ τοὺς κολάκευε. Ἐνῶ τὶς φουστανέλλες τὶς ἔβλεπε πάντα μὲ μάτι ἔχθρας, ἐκδικήσεως καὶ ὀλέθρου.

ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΤΑΞΙΔΙ

Ὁ Μεθώνης δὲν ἤτανε ἄνθρωπος ποὺ μποροῦσε νὰ μείνη εὐχαριστημένος ἀπὸ ἕναν τέτοιο στενὸ κύκλο. Ἤθελε νὰ πάη λίγο μακρύτερα, νὰ δῆ ξένο κόσμο, ἐπίσημους καὶ ἀνεπίσημους καὶ νὰ μιλήση σ᾽ αὐτοὺς γιὰ τὰ καθημερινὰ δράματα τοῦ σκλαβωμένου Ἑλληνισμοῦ. Μὲ τὶς σκέψεις αὐτὲς ἄφησε τὴ Μεθώνη στὶς ἀρχὲς τοῦ Μάρτη τοῦ 1817. Μπῆκε στὸ ὑδραίϊκο καράβι τοῦ Κ. Ντεντάκη καὶ τράβηξε πρῶτα πρὸς τὰ νησιὰ τοῦ Ἰονίου πελάγους. Εἶδε τὴ Ζάκυνθο, τὴν Κεφαλλωνιὰ καὶ τὴν Κέρκυρα. Μετὰ τράβηξε γιὰ τὴ Μάλτα, Βενετία, Γένουα, Νεάπολι καὶ Κωνσταντινούπολι. Δυὸ μῆνες ἔκατσε στὴν Πόλι. Καὶ παντοῦ ὅπου πέρναγε μίλαγε γιὰ τὴ σκλαβιὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ μὲ καλοβαλμένες λέξεις προσπαθοῦσε νὰ κερδίση τὴ συμπάθεια τῶν ξένων γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ἔπειτα ἤτανε προικισμένος καὶ μὲ τὸ χάρισμα τῆς ρητορικῆς. Καὶ ἀπὸ ἀφηγήσεις

πολλῶν ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς του μαθαίνουμε πὼς οἱ ἀγορεύσεις του ἤτανε ἀληθινὰ ἐμπνευσμένες. Πολὺ περισσότερο φάνηκε ἡ ρητορική του δύναμι στῆς Τρίπολης τὶς ταραχὲς κατὰ τὸ 1824, ὅταν τότε ἐξελέγη κιόλας καὶ ἀντιπρόεδρος τῆς Συνελεύσεως καὶ μὲ πατριωτισμὸ ἀληθινὸ προσπάθησε νὰ ἀδελφώση τοὺς χωρισμένους ἀπὸ τὰ πολιτικὰ πάθη Ἕλληνες.

Ἀπὸ τὴν Πόλι πῆγε στὴν Ὀδησσό. Κι᾽ ἀπὸ κεῖ τράβηξε γιὰ τὴν Πετρούπολι. Ρῶσσοι καὶ Ἕλληνες τὸν ὑποδέχτηκαν μὲ τιμές. Στὴ Ρωσσία συναντήθηκε μὲ τὸν Αὐτοκράτορα. Τοῦ μίλησε γιὰ τὸ ταξίδι του καὶ τοῦ ζωγράφισε τὰ βάσανα τῶν Ἑλλήνων. «Οἱ ἀδερφοί μου — τόνισε στὸ Ρῶσσο Αὐτοκράτορα — καὶ οἱ ὁμόθρησκοί Σας Ἕλληνες, ἀπὸ Σᾶς καὶ μόνον ἀπὸ Σᾶς περιμένουν τὴ λευτεριά τους. Καθημερινὰ ἄπειρα δράματα δημιουργοῦνται καὶ καμμιὰ μέρα δὲν διαβαίνει ἀμάτωτη. Κληρικοὶ καὶ γέροντες σεβαστοὶ τραβιοῦνται ἀπὸ τὰ γένεια καὶ φτύνουνται, ἁγνὰ κορίτσια ἀτιμάζουνται, καὶ ἱεροὶ ναοὶ—ἔνδοξα λείψανα τοῦ ἄλλοτε ἀκμάσαντος Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ — βεβηλώνονται. Στρέψατε Μεγαλειότατε τὴν προσοχή Σας στὴν Ἑλλάδα καὶ συνδέσατε μὲ τὴν Ἀνάστασί της τὄνομά Σας».

Ὁ Ρῶσσος Αὐτοκράτορας συγκινήθηκε. Καὶ εἶπε στὸν Μεθώνης ὅτι δὲν θὰ πάψη ποτὲ νὰ ἀγαπάη τὴν Ἑλλάδα κι᾽ ὅτι θὰ κάνη ὅ,τι εἶναι δυνατὸ γιὰ τὰ σκλαβωμένα παιδιά της. Τοῦ χάρισε κιόλας καὶ μιὰ ἀρχιερατικὴ ἐνδυμασία, ἕνα μικρὸ ἀδαμαντοποίκιλτο σταυρὸ καὶ μαζὶ καὶ δυὸ πιστόλια μεγάλης ἀξίας καὶ ἀλέανικῆς κατασκευῆς. Τοῦ ἔθεσε ἀκόμα στὴ διάθεσί του καὶ μιὰ φρεγάδα γιὰ νὰ συνεχίση μ᾽ αὐτὴν ἄνετα τὸ ταξίδι του πρὸς τὴ Μεθώνη.

Μὲ τέτοιες χαρὲς καὶ μὲ τέτοιες ἐλπίδες γύρισε στὴν ἐπισκοπική του ἕδρα τὸν Ἰούνιο τοῦ 1818.

ΤΟ ΜΠΑΣΙΜΟ ΤΟΥ ΣΤΗ ΦΙΛΙΚΗ

Στὶς 22 τοῦ Ὀχτώβρη τοῦ 1818 ἔφτασε στὴ Μεθώνη ὁ Ἀντώνης Πελοπίδας. Παρουσιάστηκε στὸν Μεθώνης καὶ τοῦ ζήτησε μιὰ ἰδιαίτερη συνάντησι. Ὁ Δεσπότης φάνηκε πρόθυμος. Τὴν ἴδια κιόλας ὥρα πῆρε στὸ γραφεῖο του τὸν Πελοπίδα. Ἔκλεισε καλὰ τὴν πόρτα, ὅπως ὁ ξένος τοῦ εἶχε ζητήσει, καὶ τέντωσε τ᾽ αὐτιά του.

Ὁ Πελοπίδας ἄρχισε μὲ τὸ τροπάρι πρὸς τὴν Παρθένον, τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.

«Γραικῶν παραστάτης ἀπεστάλην πρὸς σὲ τὸν ποιμένα τῆς Μεθώνης, κομίζων εὐαγγέλια. Μὴ φοβοῦ σοφώτατε τὸν μᾶλλον σὲ φοβούμενον, μὴ εὐλαβοῦ δέσποτα τὸν σὲ σεπτῶς εὐλαβούμενον».

Κάθε λέξι ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Πελοπίδα τοῦ μιρμίριαζε τὸ κορμί του. Κι᾽ ὅταν πιὰ κεῖνος τέλειωσε, ἔδωκε ὁ Δεσπότης τὸν μεγάλον ὅρκο: «Ὁρκίζομαι ἐνώπιον τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ αὐτοθελήτως ὅτι θέλω εἶμαι πιστὸς εἰς τὴν Ἑταιρείαν κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα. Δὲν θέλω φανερώσει τὸ παραμικρὸν ἀπὸ τὰ σημεῖα ἢ τοὺς λόγους της. Μήτε θέλω δώσει νὰ καταλάβουν ποτὲ ὅτι ἐγὼ ἠξεύρω τὶ περὶ τούτου. Τέλος πάντων ὁρκίζομαι εἰς Σὲ ὦ ἱερὰ καὶ ἀθλία πατρίς. Ὁρκίζομαι εἰς τὰς πολυχρονίους βασάνους σου. Ὁρκίζομαι εἰς τὰ πικρὰ δάκρυα, τὰ ὁποῖα τόσους αἰῶνας ἔχυσαν τὰ ταλαίπωρα τέκνα σου! Εἰς τὰ ἴδια μου δάκρυα τὰ ὁποῖα χύνω αὐτὴν τὴν στιγμήν. Εἰς τὴν μέλλουσαν ἐλευθερίαν τῶν ὁμογενῶν μου, ὅτι ἀφιερώνομαι ὅλος εἰς Σέ, ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς Σὺ θέλεις εἶσαι ἡ αἰτία καὶ ὁ σκοπὸς τῶν διαλογισμῶν μου. Τὸ ὄνομά σου ὁ ὁδηγὸς τῶν πράξεών μου καὶ ἡ εὐτυχία σου ἡ ἀνταμοιβὴ τῶν λόγων μου. Ἡ θεία δικαιοσύνη νὰ ἐξαντλήση ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλήν μου ὅλους τοὺς κεραυνοὺς τῆς δικαιοσύνης σου. Τὸ ὄνομά μου ἂς εἶναι εἰς καταστροφὴν καὶ τὸ ὑποκείμενόν μου τὸ ἀντικείμενον τῆς κατάρας καὶ τοῦ ἀναθέματος τῶν ὁμογενῶν μου ἂν ἴσως λησμονήσω μίαν στιγμὴν τὰς δυστυχίας των καὶ δὲν ἐκπληρώσω τὸ χρέος μου καὶ ὁ θάνατος ἂς εἶναι ἡ ἄφευκτος τιμωρία τοῦ ἁμαρτήματός μου διὰ νὰ μὴ μολύνω τὴν ἱερότητα τῆς Ἑταιρείας μὲ τὴ συμμετοχή μου».

Μετὰ τὸ μπάσιμό του στὴ Φιλικὴ ἄρχισε νὰ ἑτοιμάζεται γιὰ τὴν Ἐπανάστασι. Ἔβαλε μπρὸς τὴν προπαγάνδα. Σὲ ἐργοστάσιο πολεμικὸ μετέβαλε τὴ Μητρόπολι. Ἄνθρωποι δικοί του ἔσκαβαν βαθιὰ κι᾽ ἔθαβαν πολεμεφόδια. Καρυοφύλλια, γιαταγάνια, πιστόλες, μπαροῦτι καὶ βόλια. Συνεργάστηκε στενὰ μὲ τὸν Χριστιανουπόλεως Γερμανὸ καὶ τὸν Ἀμβρόσιο Φραντζῆ. Ἦρθε σὲ συνεννόησι μὲ τὸν Ἀλέξανδρο Ὑψηλάντη. Σκόρπιζε παντοῦ τοὺς ἐνθουσιασμοὺς τῆς ψυχῆς του καὶ τοὺς ὀρθολογισμοὺς τοῦ πνεύματός του. Ἀπὸ γράμμα τοῦ Ἀλ. Ὑψηλάντη τὰ βλέπουμε ὅλα αὐτὰ ἀκόμα μιὰ φορὰ καθαρώτερα καὶ λαμπερώτερα.

«Δὲν λείπομεν νὰ δηλοποιήσωμεν τῇ φιλοκάλῳ σου Σεβασμιότητι — γράφει ὁ πρίγκηπας Ὑψηλάντης — ὅτι ἐλάβομεν τὸ περιπόθητον ἡμῖν γράμμα σου, ἀπὸ 25 Δεκεμβρίου τοῦ 1820 ἔτους γεγραμμένον, παρ᾽ οὗ γνόντες τὰ τῆς φίλης ὑγείας σου καὶ γενναίων φρονημάτων σου ὑπὲρ τῶν κοινωφελῶν, ὄχι μόνον ἐχάρημεν, ἀλλὰ ἀξίως ἐπῃνέσαμεν καὶ ἐθαυμάσαμεν τὰ μέγιστα».

Ἡ μορφή του, οἱ ἰδέες του καὶ ἡ δρᾶσι του προκαλοῦσαν πράγματι τὸ θαυμασμό. Μ᾽ αὐτὸν τὸν ἀκράτητο ἐνθουσιασμὸ «ὁ ποιμενάρχης οὗτος — γράφει ὁ Φωτᾶκος — πρῶτος ἐπῆρε τὰ ὅπλα καὶ τὴν σημαίαν τοῦ τόπου του καὶ ἐπολιόρκησε τὴν Μεθώνην καὶ τὸ Νιόκαστρον, βοηθούμενος παρὰ τῶν ἀδελφῶν του καὶ τῶν λοιπῶν συγγενῶν του.

Στὶς εἴκοσι πέντε τοῦ Μάρτη σήκωσε τὴν ἐπαναστατικὴ σημαία. Φίλησε τὸ σταυρὸ σὰν πιστὸς χριστιανός, καὶ τράβηξε τὸ σπαθί, σὰν σκλάβος ἀγανακτησμένος ποὺ συντρίβει τὰ δεσμά του, καὶ στηλώνει περήφανα στὸν καθαρὸν ἀγέρα καὶ τὸν Ἥλιο τ᾽ ἀνάστημά του».

Ἤτανε τότε ποὺ οἱ Τοῦρκοι τῆς Τριφυλίας, ὀρεινῆς καὶ πεδινῆς, τρομοκρατημένοι ἀπὸ μιὰ νότα ἀληθινὰ διπλωματική, ποὖχε στείλει σ᾽ αὐτοὺς ἀπὸ τὰ Σουλιμοχώρια ὁ Ἀμβρόσιος Φραντζῆς, τράβαγαν φοβισμένοι καὶ κερωμένοι γιὰ νὰ τρουπώσουν στὰ κοντινὰ κάστρα.

---

* Γιὰ πρώτη φορὰ ἔρχεται στὴ δημοσιότητα τὸ πραγματικὸ ἐπίθετο τοῦ Δεσπότη τῆς Μεθώνης. Κι᾽ εἶμαι βέβαιος πὼς θὰ παραξενέψη πολλούς. Οἱ ἱστορικοί, καθὼς καὶ τὰ λεξικὰ καὶ οἱ ἐγκυκλοπαίδειες, τὸν ὀνομάζουν Οἰκονόμου. Ἔκανε ὁ Φωτᾶκος τὸ πρῶτο σφάλμα καὶ τὸ σφάλμα αὐτὸ τὸ ἐπανέλαβαν ὅλοι.

Ἀπὸ δῶ κι᾽ ἐμπρὸς Παπαθεοδώρου θὰ γράφεται πιὰ ὁ μαρτυρικὸς αὐτὸς κληρικός, καὶ ὄχι Οἰκονόμου.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς Γαλιλαίαν, καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲτ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

Ὁ [illegible] τὰς ζωογόνους του ἀκτίνας εἰς ὅλους μας. Γνωρίζομεν μὲ πόσην ταπεινότητα ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀλλὰ ὁ [illegible] ὁλόκληρον ὅτι δὲν ἦτο ἄνθρωπος κοινός, ἀλλὰ ἄνθρωπος τέλειος, ὑπερτέλειος. Δηλαδὴ ἄνθρωπος ἄνευ ἁμαρτίας καὶ ἅγιος. Ἐκτὸς τοῦ Ματθαίου μᾶς βεβαιώνει περὶ τούτου καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μὲ αὐτοὺς τοὺς λόγους του: «Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον».

[illegible]

[illegible] ἀνθρώπους. [illegible] ὅλην μας τὴν ψυχὴν νὰ τὸ θελήσωμεν.

Ἡμεῖς ἑπομένως οἱ Χριστιανοὶ που εἴδαμε τὸ ἀληθινὸν φῶς, ἂς ἐκτιμήσωμεν καὶ ἂς ἀγαπήσωμεν μὲ ὅλην τὴν ψυχήν μας αὐτό, ἂς πεισθῶμεν ὅτι ἀπομακρυνόμενοι ἀπ' αὐτό, θὰ πέσωμεν εἰς τὸ μεγαλύτερον σκότος, εἰς τὴν πλάνην καὶ τὴν ἁμαρτίαν. Ἂς ζητήσωμεν εἰλικρινῶς ὅπως μὲ αὐτὸ ἐπιτύχωμεν τὴν σωτηρίαν μας. Αὐτὸ ἂς μᾶς ζωογονῇ, ἂς μᾶς θερμαίνῃ καὶ ἂς μᾶς καθοδηγῇ.

Τους εἴχανε πάρει στὸ κυνηγητὸ οἱ ντόπιοι καπεταναῖοι: Παπατσώρης, Γρηγοριάδης, Καλαντζῆς, Μελιος, Ντουφας, Παπαζαφειρόπουλος. Στὰ σύνορα τῶν ἐπαρχιῶν Τριφυλίας καὶ Πυλίας ἑνώθηκε μ' αὐτοὺς κι' ὁ Μεθώνης καὶ κλείσανε τοὺς Τούρκους στὰ κάστρα τῆς Μεθώνης καὶ τοῦ Ναυαρίνου.

Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΟΥ ΝΙΟΚΑΣΤΡΟΥ

Ἀπὸ τὸν Μεθώνης καὶ τοὺς ἄλλους ἀρχηγοὺς ἄρχισε ἀμέσως ἡ πολιορκία καὶ τῶν δύο κάστρων, που κράτησε ἔξη ὁλάκερους μῆνες. Ὁ στρατὸς τροφοδοτιώτανε καλά· καὶ πρέπει νὰ σημειωθῇ ἐδῶ ὅτι στὴν πολιορκία αὐτὴ ὁ [illegible] Φραντζῆς σπατάλησε ὁλάκερη [illegible] Τούρκων γερὸ ἀποκλεισμό, πού τοὺς ἀνάγκασε στὸ τέλος γιὰ τροφή τους νὰ φᾶνε κι' αὐτὲς [illegible] τὶς βράκες τους...

Ὁ Μεθώνης ἔβλεπε τὸν ἀποκλεισμόν. Ἀλλὰ ἔβλεπε μαζὶ καὶ τὸν ὑγρὸ δρόμο πού κρατοῦσαν ἀκόμα οἱ Τοῦρκοι: τὴ θάλασσα. Αὐτὴ ἤτανε ἀκόμα δική τους. Ἑλληνικὰ καράβια δὲν εἶχαν ἀκόμη φανῆ για νὰ καταλάβουν τὰ πόστα τους καὶ νὰ ἐπιτύχουν τὸ πέσιμο τοῦ κάστρου. Ἔγραψε τότε στὴ διοίκησι τοῦ στόλου καὶ ζήτησε καράβια.

Στὶς 18 τοῦ Μάη τους ἤρθανε δυὸ Σπετσιώτικα. Καὶ κυβερνῆτες τῶν δυο καραβιῶν ἦταν ὁ Ν. Μπότασης κι' ὁ Ἀναστάσης Καλαντρούτσος. Ἐντονώτερη γίνηκε τώρα ἡ πολιορκία. Ὁ Μεθώνης ἔτρεχε πότε στο Νιόκαστρο καὶ πότε στὸ κάστρο τῆς Μεθώνης. Τόνωνε τοὺς πολεμιστές, μίλαγε σ' αὐτοὺς γιὰ τὴν ἐπιτυχία, γιὰ τὴ δόξα καὶ γιὰ τὰ λάφυρα πού μετὰ θὰ κέρδιζαν. Τὸ σκληρὸ αὐτὸ σφίξιμο εἶχε καὶ τὰ ἀγαθά του ἀποτελέσματα. Σμπαράλιασε γρηγορώτερα ἀπ' ὅ,τι καὶ οἱ πολιορκητὲς περίμεναν τὸ ἠθικὸ τῶν Τούρκων. Μιὰ μονάχα ἐλπίδα κρυφή, πού ἔφεγγε [illegible] βαθιά τῆς [illegible] Τούρκους: Τὸ ξαγνάντημα το[illegible] μάτια τους ὅλο πρὸς τὸ βάθος [illegible] καρφωνόντανε ὧρες, μέρες, βδομάδες καὶ μῆνες. Μὰ τίποτα δὲ φαινότανε καὶ τίποτα δὲν σαλευότανε. Ὅταν πιὰ βεβαιώθηκαν πῶς τίποτα [illegible] πρέπει νὰ καρτεράνε ἀπὸ τὸ γαλάζιο [illegible] ζώνη, ἐσπάγαν τὰ [illegible] κεφάλια τους καὶ γύριζαν [illegible] ματωμένοι καὶ ντροπιασμένοι.

Στὶς ταπεινωτικὲς αὐτὲς ὧρες πολλοὶ σκέφτηκαν τὴν παράδοσι. Μὰ καὶ πολλοὶ πάλι ἀντιδροῦσαν. Κυριάρχησε ἡ γνώμη τῶν πρώτων. Ἔτσι πρωτοπαραδόθηκε μιὰ ὁμάδα ἀπὸ ἑκατὸν εἴκοσι πέντε ἄντρες καὶ γυναῖκες. Οἱ ἀρχηγοὶ τοὺς στείλανε στὴν Κυπαρισσία καὶ τους διαμοίρασαν σὲ διάφορα σπίτια. Ἀκολούθησε δεύτερη ὁμάδα. Τούτους τους τοποθέτησαν στὴ Σφακτηρία. Μὲ χαρὰ ἔβλεπε ὁ Μεθώνης τὴν ἐπιτυχία τῆς πολιορκίας.

Ἤτανε τώρα βέβαιος πὼς τὸ Νιόκαστρο μέσα σὲ λίγες μέρες θὰ βρισκόνταν στὰ χέρια τῶν Ἑλλήνων. Οἱ Τοῦρκοι εἴχανε διαιρεθῆ σὲ διάφορες ὁμάδες. Μέσα στὰ σπλάχνα τοῦ κάστρου κυριαρχοῦσε ἡ ἀναρχία.

Κι' εἶναι φανερό, ὅπου βάνει αὐτὴ ἡ γκρινιάρα καὶ κακορίζικη κυρία τὴν οὐρά της, ἡ καταστροφὴ εἶναι ἀναπόφευκτη. Τὰ γυναικόπαιδα φώναζαν. Ἤθελαν ψωμί, προσφάι καὶ νερό...

Ὁ Μεθώνης μάθαινε μὲ λεπτομέρειες ἀπὸ [illegible] πληροφορητάδες τί γινότανε μέσα. [illegible] διατάζει μια γενικὴ ἔφοδο καὶ νὰ παιρνότανε τὸ Νιόκαστρο ἀμέσως. Δὲν τὸ θέλησε. Καὶ τοῦτο γιατί: γνώριζε τί σφαγὲς θὰ γίνονταν καὶ τί αἵματα ἀθῶα θὰ χύνονταν, ἂν ἔμπαιναν σὲ τέτοιες ὧρες μέσα κεῖνα τὰ λιοντάρια πού βρίσκονταν καρφωμένα γύρω ἀπὸ τοὺς τοίχους τοῦ κάστρου τόσους μῆνες..

Τὸ [illegible] φο τῆς παραδόσεως τοῦ Νιόκαστρου ἔχει [illegible]

[illegible] τος χρόνου κατὰ ὑψηλὴν προσταγὴν ἤλθομεν μὲ τὰ στρατεύματά μας τῆς ξηρᾶς καθὼς καὶ διὰ θαλάσσης μὲ τὰ καράβια μας ἐπολιορκήσαμεν τὸ Κάστρο, λεγόμενον Νιόκαστρον, καὶ ἀφ' οὗ διάφορες φορὲς ἐπολεμήσαμεν μὲ τοὺς εἰς τὸ Κάστρον πολιορκουμένους Τούρκους, μὲ κανόνια καὶ μπόμπες καὶ ντουφέκια, τοὺς ἐκαταντήσαμεν μονασερὶ σφιχτὰ καὶ τοὺς ἐβαστάξαμεν ἕως τὴν σήμερον [illegible] νὰ ἠμπορέσουν οὔτε νὰ ἔμπουν [illegible] .όγουν. Μὲ τοῦτον τὸν τρόπον τοὺς [illegible] εἰς τέτοιον πειρασμόν, ὅπου ἔφαγαν [illegible] τους καὶ κάθε ἄλλο εἶδος ζώων, ὅπου εὑρέθη μέσα καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπον μᾶς ἐπληροφόρησαν ὄχι μόνον οἱ καθημερινοὶ Τοῦρκοι ἀπὸ τὸ κάστρο, που ἐπαραδίδοντο ἐκ τῆς πείνης σχεδὸν ἀποθαμένοι εἰς χεῖράς μας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας, εὑρισκομένους μέσα, ὅλα αὐτὰ ἐπληροφορήθημεν. Ἐκ ταύτης τῆς ἀνάγκης λοιπὸν καὶ κατὰ τὸ [illegible] χρέος σήμερις ἐσυμφωνήσαμεν μὲ [illegible] τὸ κάστρο καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὸ [illegible] ὅλα τους τὰ πράγματα, ἐκτὸς τῶν ἁρμάτων νὰ τους ὑπάγωμεν ὅπου ὁ καθεὶς ἠθέλησεν.

Δι' ὃ εἰς ἔνδειξιν τους δίδομεν τὸ παρὸν ὑπογεγραμμένον.

1821 Αὐγούστου 7 Νεόκαστρον.
Καπιτάνιοι.
Μεθώνης Γρηγόριος.

Πρωτοπαπατσώρης, Ἀθανάσιος Γρηγοριάδης, Ν. Πονηρόπουλος, Γιαννάκης Μέλλιος, Α.Ρ.Χ.Α. Ρ.Κ., Ν. Μπότασης, Ἀθανασούλ[illegible] Διαμάντης, Π. Τσώνης, Παναγιώτης Ντοῦφας, Ἀναστάσιος Περωτής, Γεώργιος Παναγιώταρος».

..

Καὶ μετὰ ὅμως τὴ συμφωνία οἱ Τοῦρκοι ἄρχισαν καὶ πάλι νὰ φοβῶνται. Σκέφτονταν τους ἀνεξόφλητους λογαριασμοὺς που εἴχανε τόσα χρόνια μὲ τοὺς Ἕλληνες. Ἔπειτα τὴν [illegible] χη τους κακὴ γίνηκε μια [illegible] ἐξόδου τῶν Τούρκων τοῦ [illegible]

[illegible] ἔμαθαν καὶ τὴν τραγικὴ κατάντια κείνων πού εἶχαν προηγούμενα παραδοθῆ κι' εἴχανε τοποθετηθῆ στὴ Σφακτηρία. Ἔτσι ἄρχισαν πάλι μέσα στὸ κάστρο ἡ συζητήσεις κι' ἀντεγκλήσεις. Στὶς ὀκτὼ συμφώνησαν ξανὰ μεταξύ τους γιὰ τὴν παράδοσι. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα πρωὶ-πρωΐ, πού ὁ μῆνας εἶχε ἐννιά, ἄρχισε ἡ ἔξοδος.

[illegible] βιὰ κι' ἔγινε κιέλας ἀπὸ τὸν Μεθώνης, τὸ Φραντζῆ καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς ἐφορείας, πούχανε φτάσει ἀπὸ τὴν Ἀρκαδία γιὰ νὰ παρακολουθήσουνε τὴν ἐξέλιξι τῆς πολιορκίας, ἡ πρώτη ἐπιθεώρησι.

Μὲ τὴν [illegible]

[illegible]

(Ἀκολουθεῖ)

Φώτα ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Πάντα τέτοια έποχή στρέφεται ή θύμησή μου στή Θράκη. Είναι ή χώρα πού μᾶς γαλούχισε στή μικρή ήλικία μας καί γι' αὐτό οἱ ἀναμνήσεις μας εἶναι ζωηρές ἀπό τίς ἡμέρες αὐτές, πού τίς ζήσαμε μέ τόση χαρά παιδική, μέ τόση χριστιανική κατάνυξι καί ἀγάπη μέσα στή χώρα τούτη, πού τώρα δέν ἀκούγεται οὔτε ἡ ἑλληνική φωνή, οὔτε ἡ καμπάνα τῆς ἐκκλησιᾶς, οὔτε οἱ χριστιανικές τελετές γίνονται μέ τόσο θόρυβο καί βοή. Τά Φῶτα ἔπεφτε πάντα πολύ κρύο καί πολύ χιόνι. Οἱ ἄνθρωποι καί τά ζῶα πάλευαν νά σταθοῦν πάνω στή χιονισμένη γῆ. Ἀγῶνας ζωῆς, μά εὐχάριστος. Τέτοιες μέρες οἱ πάγοι ἦταν ζωντανοί. Πατοῦσες ἐλεύθερα; Θά γλιστροῦσες γιά νά βρεθῆς δέν ξέρω πού [illegible] κεφάλι τρύπιο. Ἔπρεπε νά περπατῆς προφυλαχτικά. Ἔπρεπε νά φορῆς λάχτιχα τῆς Ρωσσίας καί νάχης καρφιά στά παπούτσια σου, ἀλλιῶς κινδύνευες νά τσακιστῆς.

Τά παιδιά τέτοιαν ἐποχή παγοδρομοῦσαν, ὄχι βέβαια μέ παγοπέδιλα, μά μέ τά «καΐκια» τους, ὅπως ἔλεγαν τά ἑλκηθρά τους τά μικρά, πού μόνα τους σκάρωναν μέ σανίδια γιά νά κάθωνται πάνω καί ν' ἀφίνωνται πάνω στόν πάγο νά γλιστροῦν στήν κατηφοριά. Θυμοῦμαι πῶς στή συνοικία μας εἴχαμε τόν καλύτερο παγόδρομο σέ μιά μεγάλη κατηφοριά, πού κατέβαινε ὡς πενῆντα μέτρα καί πάνω στή ρεματιά — τό χείμαρρο — πού χώριζε τή συνοικία μας ἀπό τή συνοικία τῆς Μητροπόλεως. Μετά τό σχολεῖο ὅλα τά παιδιά, μικρά - μεγάλα, γλιστροῦσαν στόν παγωμένο αὐτό δρόμο καί κατέβαιναν ὡς τόν ποταμό κάτω, πού τόν χειμῶνα πότε ἔτρεχε καί πότε πάγωνε. Ἐκεῖ ἀμέτρητα παιδιά ἀγωνιζόντανε νά ἐπιδείξουν τήν ἱκανότητά τους καί νά ἱκανοποιήσουν τή μανία τοῦ γλιστρήματος. Ὅταν ὁ ἥλιος ἔπεφτε καί σουρούπωνε, τότε πιά ἔπαυε τό παιγνίδι αὐτό μέ τά καθημερινά θύματά του — παιδιά λαβωμένα.

Ἀπό τά Χριστούγεννα ἄρχιζε τό μεγάλο χιόνι καί ὅλες τίς μέρες χιόνιζε χιόνι πάνω στό χιόνι. Οἱ θερμάστρες καί τά τζάκια ἔκαιγαν σέ φτωχικά καί πλούσια σπίτια. Δίχως φωτιά πῶς νά ξενυχτήσης; Πάγωνε μέσα στό δωμάτιο τό νερό στό ποτῆρι, τό νερό στό νιπτῆρα, στό σταμνί, στή βρύση. Τότε ἔβλεπες μέ φωτιά νά θερμαίνουν τή βρύση νά χύση τό νερό της, τό μπουκάλι νά λυώση, ἡ στάμνα νά ξεπαγώση. Γιά νά πλυθῆς τό πρωΐ χρειαζότανε φωτια πρῶτα. Μόνον τά πηγάδια ἄχνιζαν, σάν ἄνοιγες τό καπάκι τους. Ἐκεῖνα εἶχαν τή φυσική τους ζεστασιά κι' ἄν ἔβγαζες ἕναν κουβᾶ νερό, θαρρεῖς καί ἦταν βραστό καί σ' αὐτό μποροῦσες νά βουτήξης τά χέρια σου καί νά νίψης τό πρόσωπό σου. Παιδί δέ θυμοῦμαι τόν χειμῶνα νά μήν ἔχω τά χέρια μου σκασμένα ἀπό τό πολύ κρύο. Τό κρύο νερό χαλοῦσε τήν ἐπιδερμίδα, τήν ἔσκαζε, τή μάτωνε.

Ὁ ὕπνος ἦταν μαρτυρικός πρίν ἀρχίση. Πῶς νά βγάλης τά ζεστά ροῦχα σου γιά νά κοιμηθῆς καί νά πλυθῆς, πού ἔξω ὁ βοριᾶς φυσοῦσε λυσσασμένος καί παγωμένος; Τά χιόνια σκέπαζαν τά πάντα. Οἱ πάγοι κρέμονταν ἀπό τά κεραμίδια κρυσταλλωμένοι σέ σχήματα περίεργα. Τότε τά παιδιά ἐπιδίδονταν νά στήνουν ἀρκοῦδες μέ χιόνια καί ἀνθρωπάκια. Μέσα στούς δρόμους, στίς πλατειοῦλες σχημάτιζαν ἕναν ἄνθρωπο, τοὔβαζαν μάτια μέ κάρβουνο, τοὔβαζαν ἕνα στόμα καρβουνένιο, τοὔδιναν στό χέρι ἕνα ξύλο καί τόν ὠνόμαζαν χιονάνθρωπο. Πολλά παιδάκια ἔκαμναν καλλιτεχνήματα. Ἔτσι καί τό χιόνι καί οἱ πάγοι ἦταν εὐχάριστα γιά τά παιδιά τίς μέρες αὐτές, πού εἶχαν διακοπές δώδεκα μερῶν. Τά βιβλία τά κρεμοῦσαν στό τσιγγέλι. Οὔτε διάβαζαν, οὔτε ἔγραφαν. Ἔβγαζαν τό ἄχτι τους γιά τούς πολλούς κόπους τοῦ φθινοπώρου, πού μάθαιναν τότε γράμματα πολλά.

Μέ μεγάλη ἀγωνία πρόσμεναν τίς γιορτές. Ὅσο πλησίαζαν οἱ μέρες τόσο ἡ προσδοκία αὐτή ἔκαμνε τά παιδιά ν' ἀγωνιοῦν. Σάν ἄρχιζαν πάλι ἀπό τήν παραμονή τῶν Χριστουγέννων μιά μελαγχολία ἔπιανε τά παιδιά, πού λογάριαζαν τό τέλος τῶν ἑορτῶν καί τ' ἄνοιγμα τοῦ σχολείου. Ὅταν τελείωναν οἱ μέρες, ὅπως τό φυτῆλι ἤ τό λάδι στήν καντήλα, ἔτσι τελείωνε κι' ἡ ψυχή μας, λογαριάζοντας τίς ὧρες, τά λεφτά, πού θά χτυποῦσε πάλι ἡ καμπάνα νά πᾶμε στό σχολειό τήν ἄλλη μέρα ἀπό τ' Ἅη-Γιάννη. Τί μέρα θλιβερή, τί μέρα πικρή! Ἔπειτα πάλι θά συνηθίζαμε στή δουλειά.

• • •

Ὁ πατέρας μου ἦταν παπᾶς καί μεῖς, τ' ἀδέρφια μου κι' ἐγώ, εἴχαμε κι' ἄλλα καθήκοντα. Ἔπρεπε ὅλες τίς γιορτές νά βοηθοῦμε τόν πατέρα μας στά διαβάσματά του. Ἔτσι τά Χριστούγεννα ξυπνούσαμε νύχτα βαθειά μέ τό χτύπημα τῆς γλυκειᾶς καμπάνας, τόν ἀκολουθούσαμε καί διαβάζαμε μαζί του στήν ἐκκλησιά τόν Ὄρθρο, ὡς ὅτου νά μαζευθῆ ὁ κόσμος, νἄρθουν οἱ ψαλτάδες καί νά πλημμυρίση ἡ ἐκκλησιά. Τότε ἠχοῦσε ἀγγελικά ἡ ἐκκλησιά μας μέ τίς παιδικές κρυστάλλινες φωνές μας. Ψέλναμε γλυκά τά τροπάρια καί στό τέλος τό τροπάρι τῶν Χριστουγέννων. Βοηθούσαμε τό μεγάλο μας ἀδελφό καί πρωτοψάλτη ψάλλοντας τό «Τί θαυμάζεις Μαριάμ» καί τίς καταβασίες «Χριστός γεννᾶται δοξάσατε» κι' ὅλα τά τροπάρια καί τό Χερουβικό καί τό «Μυστήριον ξένον ὁρῶ καί παράδοξον».

Ἔτσι ὁ πατέρας μου ἀπό τά τυχηρά του μᾶς φιλοδωροῦσε ἀπό ἕνα μικρό ποσό γιά ἔξοδα τῶν Χριστουγέννων. Ἔτσι μᾶς βλογοῦσε μέ τήν χαρά τῆς ψυχῆς του καί βλογημένοι προκόβαμε στά γράμματα καί στήν ψαλτική. Ὅλα τά ξέραμε ἀπόξω καί δέ χάναμε πουθενά τόν ἦχο ἤ τό ἴσο. Ἔτσι τήν ἄλλη μέρα ξημερώματα κι' ἀνήμερα Χριστούγεννα τρώγαμε καί τή χοιρινή μπριζόλα ὕστερ' ἀπό νηστεία μακρά.

Ἔτσι καί τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, παγωμένοι ἀπό τό πολύ κρύο, σουρβίζαμε, λέγαμε τά ὡραῖα κάλανδα, ψέλναμε στήν ἐκκλησία, κόβαμε στήν πήττα, γλεντούσαμε, παγοδρομούσαμε ὡς που νά ἔφταναν τά Φῶτα. Πέφταμε ἀπό νωρίς νά κοιμηθοῦμε κάτω ἀπό ζεστά παπλώματα, γιατί τῆς νύχτας κείνης τό μαρτύριο ἦταν πολύ. Οἱ καμπάνες χτυποῦσαν βαθειά νύχτα. Ἔπρεπε νά γίνη ὁ ἁγιασμός ὁ μικρός. Ἔπειτα ὁ πατέρας μου ντυνότανε πολύ βαριά. Φοροῦσε τή γούνα του, τό τζουμπέ του, τυλίγονταν τό σάλι του, ἔσφιγγε τό καλιμαῦκι του νά μή τό πάρη ὁ ἀέρας καί φορῶντας τά μάλλινα χειρόκτιά του, ξεκινοῦσε γιά τό φώτισμα τῶν σπιτιῶν τῆς συνοικίας, πού πρόσμεναν ὅλα μέ τά φῶτα ἀναμμένα νά μπῆ ὁ παπᾶς νά τούς ἁγιάση, νά σκορπίση ἁγιασμό μέ τή φωτιστῆρα του πού πάγωνε στό δρόμο ἀπό τό κρύο. Ἕνας ἀπό τ' ἀδέρφια μου βαστοῦσε τό μπακίρι μέ τόν ἁγιασμό, ὁ ἄλλος χτυποῦσε τίς ξώπορτες προτρέχοντας, γιά νά μᾶς ἀνοίξουν, κι' ὁ τρίτος ἕνα φανάρι ἀναμμένο νά μᾶς φέγγη. Τό περπάτημά μας ἦταν μαρτυρικό μέσα στούς πάγους, στά χιόνια, στόν δυνατό βοριᾶ καί στή σκοτεινιά. Ὁ οὐρανός ἔχυνε τσουχτερό κρύο καί λίγο παρηγοριά ἀπό τ' ἀμέτρητα καντήλια του πού πλημμύριζαν τό μαῦρο στερέωμα. Μπαίνοντας σέ κάθε σπίτι ξεφωνίζαμε τό «Ἐν Ἰορδάνη βαπτιζομένου σου Κύριε...» καί μέσα στή σιγαλιά τῆς νύχτας θαρρεῖς καί ἀγγελάκια ἀληθινά κατέβαιναν κάτω στή γῆ

ΤΟ ΙΕΡΟ ΤΡΙΠΤΥΧΟ

Γιορτές τίς όνομάζει ό λαός όλες μαζί — Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιά καί Θεοφάνεια — άτίμητες πέτρες πού λάμπουν στό φθαρτό δαχτυλίδι τοῦ χρόνου. Κι' είναι πραγματικά οί μέρες αύτές γιορτές τής ψυχής, καθε μιά μέ τή δική της έορταστική φαιορότητα, μέ [illegible] πού φέγγουν άπό τόν ίδιο ούρανό, κλωνιά πού βγαίνουν άπό τό ίδιο δεντρί, κι' είναι [illegible] μιά ή άρμο- [illegible]

[illegible] χτούς ή σκεπασμένους ούρανούς άγρυπνοῦν φαιδρά, πανεύδια τάστρα. Ή πλάσις όλη [illegible] χα, σάν κύμα πού άναπαύτηκε. Ξαφνου μέσα στη νύχτα οί καμπάνες ήχοῦν, ούράνιες φωνές σημώνουν άπ' όλες τίς άκρες τή γή, πού άκούει τό μήνυμα: «Δόξα έν ύψίστοις θεῷ και έπί γής είρηνη, έν άνθρώποις εύδοκία». Θεοῦ συγκατάβασις. Στό πλήρωμα τοῦ χρόνου που έφθασε έγινε τό μυστήριο τής χάριτος. Άφου ό άνθρωπος δέν έσώζετο άπό άνθρωπο καί ό Θεός άλλως δέν οίκειοῦτο, στήν άπειρη [illegible] ό ά- χώρητος, ο άπρόσιτος κατεβαίνει στη γή, μέ τό άνοιγμα τών πρώτων πράσινων φύ- [illegible] άμωμος καί άνακλίνεται μέσα στοῦ σπηλαί- [illegible] εται ό ένανθρωπισμένος Θεός, φτωχούς βοσκούς δέχεται πρώτους στά πόδια του, [illegible] βρέθηκαν έκείνη τήν ώρα «άγραυλ[illegible] καί φυλάσσοντες φυλακάς τής νυκτός», γιατί αύ- [illegible]

Θά κατεβῆ σά νεροποντη άπάνω στό φυτρο, καί σά στάλα πού στάζει άπάνω στή γή. Καί θά τόν προσκυνήσουν όλοι οί βασιλιάδες τής γής κι' όλα τ' έθνη θά τόν ύπηρετήσουν. Γιατί έσωσε τό φτωχό άπό τά χέρια τοῦ άφέντη του, καί τόν άπήμπορο πού δέν πε- [illegible]

Αίῶνες τώρα κοιτᾶ τό δίκιο τοῦ φτωχοῦ, [illegible] γονατίσανε σ' αύτόν άν δέν φορτώθηκαν τά [illegible] με. Δέν θά περάση τό Κ[illegible] έκείνου πού τόν άνάμιναν οί αίῶνες. Έκεϊνοι σά διψασμένοι τόν [illegible] χτοῦμε, γελαστοί, όπως ή γή πού στολίστηκε μέ λουλούδια.

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ. [illegible] κρυνεται ή πρώτη μέρ[illegible] λαμπρότητα τής περιτο[illegible] ρίων τοῦ Χριστοῦ — όχτώ μέρες μετά τήν γέννησι — όπότε τοῦ δόθηκε τ[illegible] πού θά πῆ «Σωτήρας», καί τής άθάνατης [illegible] Βασιλείου τοῦ άπό [illegible] τήν 1ην Ίανουαρίου. [illegible] πού ό Ίησοῦς τή δέχτηκε γιά τοῦ νόμου τήν πλή- [illegible] βιώτευσι. Θρονιασμένος τώρα, λαμπρός μέσα [illegible] φτωχούς καί πεινασμένους, καί κυβερνά τούς [illegible] δωρίας του τό άκένωτο καί τής όμιλίας του [illegible]

σά νάχη πάρει τής Σιών τή φωτεινή μεγαλοπρέπεια!

ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ: Άπό τή Βηθλεέμ κινά ή πανύχια πομπή γιά τίς όχθες τοῦ [illegible] πλησιασε ποταμέ άφίνοντας τήν έρημο. Ή τύχη προφθασε· ή κοιμισμένες άναπνοές τῶν παιδιῶν έχουν σταθῆ κι' ή πλάσι έχει πάρει τ[illegible] όψης των τό γέλασμα ποΰναι καμωμένο άπο [illegible] λαμψε τους άντα- [illegible] στέκεται ό [illegible] μαρτία, άπό τήν παλάμη κείνου πού ή φωνή του άντιλαλοῦσε στήν έρημο άγγέλλοντας σάν τό χελιδόνι τόν έρχομό του. Μά γιατί ήρθ' έδῶ, πούς ν' [illegible] τίες: [illegible] ντρέπεται, κα[illegible] τό χόρτο ν' άπλώση στή φωτια [illegible] φτωχός νά δανείση τόν πλούσιο; [illegible] με μόνο, τήν παλάμη σοῦ ζητῶ, σιώπα καί [illegible], καί στή φωνή του αύτός πού δέν [illegible] λυση τῶν ποδιῶν του τόν ίμάντα, τώρα [illegible] τά πόδια του τό χέρι τρέμοντας άνεβάζει [illegible] καί τό πνεῦμα τό άγιο κατεβαίνει σάν περιστερά πάνω του καί φωνή άκούεται άπό [illegible] στιν ό υίός μου ό άγαπητός έν [illegible] ηὐδόκησα».

[illegible] νάκια πού τρέχουν, οί κοιλάδες άφίνουν περιτρομες μαζί καί χαρούμενες κραυγές. Άπό τότες όλη ή πλάσι φέγγει άνακαινισμένη· καί οί άπ' Άδάμ σάν αύτόν γυμνοί σά νυμφίο σέ ντύνουμε, έσέ πού είσαι στόλισμα στούς γυμνούς καί φῶς στούς ντυμένους.

ΣΤΡΑΤΗΣ ΔΟΥΚΑΣ

νά θυμίσουν τό βάφτισμα τοῦ Χριστοῦ. Τά σκυλιά γαύγιζαν, οί κοκόροι λαλοῦσαν καί μεῖς τελειώναμε τό τροπάρι μαζί τους, παίρνοντας τό μεγάλο φιλοδώρημα τῶν σπιτιῶν πού καλοπερνοῦσαν καί τό φτωχό μεταλίκι τῶν πεινασμένων. Γιατί καί τότε ύπῆρχαν φτωχοί καί πεινασμένοι. Αύτό έπρεπε νά γίνη σέ διακόσια τοὐλάχιστον σπίτια. Ένας μου άδελφός πρότρεχε μέ τό φανάρι νά μᾶς φέγγη. Έτσι άνεβαίναμε δρόμους άλλόκοτους, σκάλες ψηλές, αύλές μακρόσυρτες. Πατούσαμε πάγους καί χιόνια καί γλιστρούσαμε έπικίνδυνα. Γι' αύτό κάποτε κι' ό μακαρίτης ό πατέρας μου γλιστρῶντας έπεσε, χτύπησε βαριά καί διακόψαμε τό φώτισμα γιά νά τόν πᾶμε σπίτι σακατεμένον Τί θλίψι... κλαίγαμε μαζί του παγωμένοι καί σκοτωμένοι άπό τό βαρύ αύτό χριστιανικό παπαδικό καθῆκον τής νύχτας τῶν Φώτων. Χρέος πού άν τό παράβαινες καί στό πιό σπωχόσπιτο μποροῦσε ν' άκούση καί ό παπᾶς όνειδίσματα βαριά. Τό μπακίρι τοῦ σπιτιοῦ μας τοῦτο, πού τό κρατήσαμε όλα τ' άδέρφια μέ τή σειρά, τόχω τώρα στή βιβλιοθήκη μου πάνω νά μοῦ θυμίζη όλα τοῦτα πού σᾶς ίστορῶ. Πολλές φορές είχε παγώσει καί τοῦτο μέ τήν άγιαστούρα μέσα καί είχε κρυσταλλώσει. Αύτό είδε άμέτρητες φορές τά δῶρα μας νά χάνωνται κάτω στόν πάτο του καί νά μεγαλώνουν μέσα στό νερό, νά γίνωνται τρίδιπλα. Καί τά τυχερά μας αύτά ἦταν εύλογημένα. Μ' αύτά άγοράζαμε παπούτσια χειμωνιάτικα ή τά βάζαμε στόν κουμπαρᾶ, γιά τά πασχαλινά μας ροῦχα, άν ή μητέρα μας είχε προλάβει νά ύφάνη τό σαγιάκι νά μᾶς ντύση χειμεριά.

Τίς μέρες κεῖνες βγαίναν κι' οί καλικάντζαροι, πού κυνηγοῦσαν τούς άνθρώπους. Έτσι άποκτήσαμε ένα φόβο μεγάλο νά βγοῦμε τήν νύχτα έξω, τό φόβο τῶν καλικαντζάρων πού άνέβαιναν στά κεραμίδια, έμπαιναν άπό τήν καμινάδα τής κουζίνας, κατέβαιναν στό τζάκι κι' έκαναν ζημιές. Μέ τ' άγιασμα τῶν νερῶν χανόντανε πιά καί ήσύχαζε ό κόσμος. Τότε κάποτε βουβάθηκε χάνοντας τή φωνή του άπό φόβο ένα γειτονόπουλό μας, πού τό καβαλίκεψε [illegible] καβάλλα. Αύτό έλεγαν, μά δέν τό είδα ποτέ μου.

Τή μέρα τῶν Φώτων θυμᾶμαι τά γειτονόπουλά μας πού περιτρέχοντας μέ τά τουμπελέκια τραγουδοῦσαν:

Σήμερα τά Φῶτα κι' ό Φωτισμός
καί χαρές μεγάλες στούς ούρανούς.
Σήμερα κυρά μας ή Παναγιά
άπό τούς ούρανούς έκατέβηκε,
σπάργανα κρατοῦσε, κερί άναφτε
καί τόν άγη-Γιάννη παρακαλεῖ:
—Άγη-Γιάννη άφέντη καί βαφτιστή
σήκω νά βαφτίσης Κύριου παιδί,
νά τό βγάλης Δρόσο καί Λίβανο
νάγιαστοῦν οί κάμποι μέ τά νερά,
νάγιαστῆ κι' άφέντης μέ τήν κυρά.

[illegible] χαρά [illegible] χιόνια [illegible] καλέσουν στό σχολε.ό [illegible] νες ή λυπηρές. Χαρούμ[illegible] καιροῦ καί μένοντας νηστεία τό μεσημέρι.

Πολύδ. Παπαχριστοδούλου

Τ' ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ...

«Σᾶς θέλω ἑνωμένους ὅλους μὲ μιὰ καρδιά, νὰ μὴ συλλογίζεσθε τίποτε ἄλλο παρὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ μονον τὴν Ἑλλαδα».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

[illegible]

Ἔτσι μᾶς εἶπε μιὰ φορὰ ὁ Ἀρχηγὸς πρὶν ἀπὸ δυὸ [illegible] κι' [illegible] νοιώθουμε τώρα τὸν ἑαυτό μας σὰν ἕνα μικρὸ μόριο προσηρμοσμένο σ' ἕνα γερὸ καὶ αἰώνιο σύνολο. Εἴχαμε ξεχάσει νὰ πιστεύουμε στὸ σύνολο αὐτὸ ποὺ λέγεται Ἑλλάδα, κι' Αὐτὸς μᾶς ἔδωσε τὴν πίστι.

Πῆρε στὰ χέρια του φροντιστικὰ τὴν πλάκα τῆς ψυχῆς μας, ἔσβησε μὲ προσοχὴ ὅ,τι ἄλλοι ξένοι στὴν ἑλληνικὴ πατρίδα μᾶς εἴχανε ἐκεῖ ἐπάνω γράψει πρίν, κι' ἄρχισε αὐτός, Τεχνίτης καὶ [illegible], νὰ χαράζῃ μὲ μιὰ ὑπερούσια σμίλη τί πρέπει ν' ἀγαποῦμε καὶ τί πρέπει νὰ πιστεύουμε. Ὅμως κάτω ἀπ' ὅλα αὐτά, τὰ ἱερὰ καὶ τὰ μεγάλα, σύρθηκε γερὸ καὶ ἀνεξίτηλο τὄνομά του.

Ἂν μᾶς ρωτοῦσε σήμερα καιεὶς γιατὶ τὸ ψιθυρίζουμε μὲ τόσο σεβασμό, γιατὶ ἀκολουθοῦμε χωρὶς ὅρο τὶς χαραγμένες στὴν καρδιά μας συμβουλές του καὶ γιατὶ νοιώθουμε τὸν σκοπὸ τῆς ζωῆς μας ἀπὸ αὐτὸν ἐμπνευσμένο, δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ τοῦ δώσουμε μιὰ θετικὴ ἐξήγησι.

Ὅλα τὰ γιατὶ κι' ὅλες οἱ ἀπαντήσεις θὰ συναντοῦσαν μοιάχα ἕνα μέρος τοῦ ὅλου, γιατὶ τὰ λόγια δὲν μποροῦν νὰ καθορίσουν καὶ νὰ ἐκφράσουν τὸ μέγεθος τῆς εὐχαριστίας μας πρὸς τὸ ὄνομα αὐτό.

Κάπου κάποια φορὰ μᾶς ἀντάμωσε ἡ φωνή του κι' ἀπὸ τότε ἀντιλαλεῖ μέσα στ' αὐτιὰ καὶ στὴν ψυχή μας ἡ φωνὴ καὶ τ' ὄνομά του.

Ἡ φωνὴ αὐτὴ δὲν μᾶς ἔδωσε ὑποσχέσεις. Μᾶς ἐζήτησε μόνο καὶ μᾶς ἀνέθεσε ὑποχρεώσεις. Μᾶς εἶπε ὅτι τὰ δικαιώματά μας θὰ ξεπεταχθοῦν ἀπὸ τὴν ἐκπλήρωσι τῶν ὑποσχέσεών μας.

Ἐμεῖς ἀκολουθήσαμε τυφλά, γιατὶ μέσα στὴ φωνὴ ἐκείνη νοιώσαμε τὴ λαχτάρα μας καὶ μέσα στ' ὄνομα Ἐκείνου τὴ γνησιότητα τῆς πιστεώς μας.

Ἀπὸ ἔνστικτο νοιώσαμε ὅτι ἡ φωνὴ ἔρχονταν μέσα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς αἰώνιας ἑλληνικῆς ψυχῆς καὶ προαισθανθήκαμε ὅτι τὸ ὄνομά του θὰ χαράξῃ ἡ Ἀθανασία ὡς ὄνομα γνησίου Ἀρχηγοῦ, ποὺ ἕνας χρυσοῦς αἰῶνας χαρίζει στοὺς λαούς.

Στὴν ἀρχὴ ἀκούσαμε μοναχὰ τὴ φωνὴ ποὺ μᾶς μίλησε καὶ τὴ σημαία τῶν Ἰδανικῶν, ποὺ μᾶς ἔδωσε στὰ χέρια. Κάθε λέξι ποὺ μᾶς ἔλεγε ἔφθανε κατ' εὐθεῖαν στὴν καρδιὰ κι' ὅλο πιὸ λαμπρὴ ξεδιπλώνονταν ἡ σημαία αὐτὴ στὸ δρόμο μας.

Στερνὰ ἀπὸ καιρὸ φτερούγισε μέσα στὸν ψυχικό μας οὐρανὸ καὶ τὄνομά του, σὰν μιὰ πλατυφτέρουγη ἀλκυονίδα, ποὺ πάνω ἀπὸ μιὰ γαληνεμένη ἡλιόλουστη θάλασσα προαναγγέλλει τὴν αἰθρία.

Μέσα μας ριζώθηκε ἡ πίστι στ' ὄνομα αὐτὸ πολὺ δυνατὰ καὶ ποτὲ δὲν θὰ μπορέσῃ ὁ χρόνος νὰ μᾶς τὸ ἐξαλείψῃ. Θὰ στέκῃ αἰώνιο μέσα στὴν ψυχή μας, γιατὶ Ἐκεῖνος τὴν ἔχει κερδίσει γιὰ πάντα! Μᾶς ἀρκεῖ ὅτι τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶναι τοῦ Ἀρχηγοῦ μας καὶ τίποτε ἄλλο ἐμεῖς δὲν ἐξετάζουμε.

Ὅπως μέσα στὴν ψυχή μας θρονιάζεται φανατικὰ ἡ Ἑλλάδα μας ἀδιαίρετη καὶ συνολική, ἔτσι καὶ τὄνομα Ἐκείνου ποὺ μᾶς τὴν ἔφκιασε ἀδελφικὴ καὶ ἑνωμένη. Γιατὶ ἡ Ἑλλάδα τῆς ἐποχῆς μας θὰ εἶναι ἄρρηκτα συνδεδεμένη μὲ τὸ ὄνομα Ἐκείνου ποὺ τὴ δημιούργησε.

Μιὰ προσευχὴ καὶ μιὰ παράκλησι συνολικὴ ἂς ἀνέβῃ σὰν θυμίαμα στὸν Ὑπέρτατο Ἄρχοντα γιὰ τὄνομα Ἐκείνου τὸ αὐριανό.

Οἱ ψυχές μας ἂς γονατίσουν στὰ πόδια τοῦ καλοῦ Θεοῦ, κι' ἂς τὴν παρακαλέσουν μὲ κατάνυξι νὰ τοῦ χαρίζῃ γερωσύνη καὶ καλὴ καρδια.

Σὰν προσφορά, σὰν δῶρο τοῦ προσφέρουμε πρόσχαρα καὶ πρόθυμα τὴν πίστι μας καὶ τὴν ἀγάπη μας.

Σ. Καρ.

...Κι' ἡ προσευχή μας.

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ Ο ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ: ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ

[illegible] ξεκουράζει τὰ τσακισμένα νεῦρα, ἐπιδρᾶ γλυκὰ στὸν ψυχικό μας κόσμο, καὶ μᾶς κάνει [illegible]γαρους καὶ γελαστούς. Δὲν εἶναι ἀνάγκη [illegible] κανεὶς μεγάλο πολυτελὲς σπίτι, γιὰ [illegible] ὅλη κείνη τὴν ἀτμόσφαι[illegible] [illegible] μάλιστα τοῦ κοριτσιοῦ [illegible] [illegible] τάρουν ἕναν τόνο ἁρμονικὸ καὶ ἀναπαυτικό. Μιὰ γλάστρα μὲ [illegible]α πάνω σ' ἕνα τραπεζάκι δίνει [illegible] στὸ σπίτι, ἕνα καλοκεντημένο [illegible] μένο μὲ γοῦστο στὸ ντιβάνι [illegible] [illegible] παρατηρήσει ὅτι πολλὰ κορίτσια ποὺ ἔχουν τελειώσει πιὰ τὶς σπουδές τους, θεωροῦν ταπεινὸ καὶ ἀναξιοπρεπὲς ν' ἀσχολοῦνται καὶ μὲ κάτι, ἔξω ἀπὸ τὶς πνευματικὲς καὶ κ[illegible]κές τους ἀσχολίες, μὲ κάτι ποὺ ἀφορᾷ τὴν γυναῖκα κι' αὐτὲς τὶς ἴδιες. Μὲ τὸ κέντημ[illegible] [illegible] κι' ἔχει περισσότερη ἀξία, ὅταν ἀσχολῆται, παρ' ὅλη τὴν πνευματική του μόρφωσι καὶ τὶς [illegible] τὸ σπίτι. [illegible] βαλλον της, καὶ [illegible]ψυχή, καὶ καλλιτε[illegible] [illegible]ἀνάλογα αἰσθητικὸ [illegible] περισσότερο μορφωμένο καὶ [illegible] ξέρῃ μὲν [illegible] πιάνο [illegible] ἢ νὰ περιποιῆται μὲ [illegible] ζωγραφίζῃ [illegible] ξέρει καὶ νὰ κεντᾷ ἕνα [illegible] ἢ νὰ παίζῃ ἕνα μαξηλάρι τῆς μόδας. Τὸ σύγχρονο κορίτσι πρέπει νὰ ξέρῃ ἀπὸ ὅλα. Νὰ παίζῃ μουσική, νὰ κεντᾷ, νὰ ράβῃ, νὰ μαγειρεύῃ, νὰ συζητᾷ πάνω σ' ὅλα τὰ θέματα καὶ νὰ διαβάζῃ. Δὲν εἶναι καθόλου ταπεινωτικὸ ν' ἀσχολῆται μὲ τὴν [illegible] Ἂς μὴ ξεχνάμε [illegible] ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι [illegible] ποὺ γυρίζει [illegible] ξέρουμε τί μᾶς ἐπιφυλάσσει τὸ [illegible]

Γι' αὐτὸ τὰ κορίτσια ποὺ εὐκαιροῦν, καὶ δὲν παλεύουν στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς γιὰ νὰ [illegible] κι' ἔχουν ὅλον τὸν [illegible] μὲ κάτι τέτοιο, ποὺ [illegible] κι' αὐτὰ μιὰ τέχνη [illegible] κάνουν τὸ κορίτσι περιζήτητο καὶ διαλεχτό.

* Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΧΑΡΑΣ *

Μέσα είς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου δὲν ὑπάρχουν κατὰ τὴν γνώμην μου ὡραιότερες στιγμές, ἀπ' ἐκεῖνες ποὺ ὁ ἄνθρωπος ἐργάζεται... Που προσφέρει ὅλες του τὶς δυνάμεις, σωματικὲς καὶ πνευματικές, γιὰ τὴν ἐκτέλεσι κάποιου ὡρισμένου σκοποῦ.

Εἶναι στιγμὲς ποὺ κάνουν τὸν ἄνθρωπο νὰ γίνεται ἀνώτερος, νὰ φεύγῃ πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴν πεζότητα κι' ἀπὸ τὸ συνηθισμένο, καὶ ν' ἀνοίγῃ τὰ φτερά του γιὰ ἕνα καινούργιο πέταγμα, ψηλότερο, ποὺ θὰ τὸν φέρῃ κάπου, ἴσως μακριά, ὅπου θὰ νοιώσῃ τὴν ἀληθινὴ ἱκανοποίησι τῆς ζωῆς του.

Αὐτὲς τὶς στιγμὲς αἰσθάνεται περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, πὼς δὲν ἀποτελεῖται μόνον ἀπὸ σῶμα, ἀλλὰ πὼς μέσα στὴν ὕλη κρύβονται καὶ κάτι ἄλλες δυνάμεις, ποὺ ὅταν δουλεύῃ βρίσκονται σ' ὅλη τὴν ἔντασι καὶ τὴν δημιουργικότητά τους.

Ἡ ἐργασία ἔχει τὴν ἰδιότητα, ὅσον μικρὸς καὶ ἀσήμαντος κι' ἂν εἶναι ἕνας ἄνθρωπος, τόσον νὰ τὸν μεγαλώνῃ – μέσα στὴν προσπάθειά του – καὶ νὰ τὸν δείχνῃ ἀνώτερο στὰ μάτια τῶν ἄλλων.

Ἂν ρίξωμε μιὰ ματιὰ στὶς διάφορες ἐκδηλώσεις τῆς Τέχνης, εἴτε ὡς ποίησις παρουσιάζεται αὐτή, εἴτε ὡς ζωγραφική, εἴτε ἀκόμη καὶ ὑπὸ μορφὴν διηγήματος, ἢ κάπως ἀλλοιώτικα, θὰ δοῦμε πὼς πολλὰ ἔχουν γραφῆ καὶ δημιουργηθῆ γιὰ τὴ δουλειά. Μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς ἡ ἐργασία εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ στοιχεῖα μέσα στὰ ὁποῖα ζῆ καὶ κινεῖται ἡ Ἑλληνικὴ ψυχή.

Εἶναι ἡ πηγὴ ἀπ' ὅπου παίρνει τὴν χαράν, μέσα στὰ νάματα τῆς ὁποίας λούζεται γιὰ νὰ βγῇ καθαρὸς ὁ ἄνθρωπος, ἀπηλλαγμένος ἀπὸ κάθε κακὴ σκέψι ἢ ἐπιθυμία.

Εἶναι τόσο ἀληθινὸ αὐτὸ τὸ τελευταῖο...

Ἂς ἐξετάσουμε τὸν ἑαυτό μας τὶς στιγμὲς ποὺ ἐργαζόμαστε... Ὅσο κοπιαστικὸ κι' ἂν εἶναι αὐτὸ ποὺ κάνουμε, δὲν τὸ νοιώθουμε. Ἡ ψυχή μας ἀνάλαφρη ἀγκαλιάζει κάθε ἀντικείμενο ποὺ μᾶς χρειάζεται, τοῦ δίνει κάποια ἄλλη μορφή, ποὺ δὲν εἶναι καὶ τόσο πεζή, καὶ τὸ σῶμα μας ὁλόκληρο σὲ μιὰ ἐντατικὴ προσπάθεια ἀγωνίζεται, χωρὶς νὰ φαίνεται, γιὰ τὴν ὅσο τὸ δυνατὸ καλύτερη ἐκτέλεσι αὐτοῦ του ἀναλάβαμε.

Μὰ αὐτὰ δυστυχῶς δὲν συμβαίνουν πάντα! Κάθε ἄνθρωπος ποὺ ἐργάζεται, δὲν κατέχεται καὶ ἀπὸ τὰ ἴδια συναισθήματα. Πρέπει νὰ ξέρουμε πὼς κάθε τί που ἀναλαμβάνουμε θα γίνῃ καλὰ ἢ κακά, σύμφωνα μὲ τὴν ἰδέα καὶ τὶς σκέψεις του ἔχουμε γι' αὐτό. Εἶναι σὲ ὅλες γνωστὸ πὼς κάτι ποὺ μᾶς ἀρέσει γίνεται εὐκολώτερα, συντομώτερα, καὶ μᾶς χαρίζει μιὰ χαρά, ἕνα γέλιο ἱκανοποιήσεως. Ἐνῷ ἀντίθετα κάτι ποὺ δὲν τὸ παίρνουμε μὲ «καλὸ μάτι», ὅπως λέμε, γίνεται δύσκολα, μᾶς φαίνεται ἀνιαρό, καὶ πολλὲς φορὲς μένει ἀτελείωτο.

Κι' αὐτό, γιατὶ κάτι ποὺ γίνεται χωρὶς νὰ τὸ ζήσουμε δὲν ἔχει τὸ ἀποτέλεσμα που ζητοῦμε. Ὁ καταναγκασμὸς καὶ ἡ βία, ἀντὶ νὰ μᾶς κάμουν νὰ ἀγαπήσουμε τὴ δουλειά, φέρνουν τὸ ἀντίθετο ἀποτέλεσμα

Παράλληλα πρέπει νὰ σκεπτώμαστε κάθε φορὰ ποὺ καταπιανόμαστε μὲ κάτι, πὼς αὐτὸ τὸ κάτι ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ κάποιο σκοπό.

Ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια ὁ ἄνθρωπος κατάλαβε πὼς δὲν ἤτανε δυνατὸ νὰ ζῇ ἀπάνω στὴ γῆ χωρὶς νὰ κινῆται πρὸς κάποιον σκοπόν.

Μόλις ἄρχισε τὸ μυαλό του νὰ λειτουργῇ, κατάλαβε πὼς γιὰ νὰ προοδεύσῃ καὶ νὰ ζήσῃ καλύτερα εἶναι ἀνάγκη νὰ δουλέψῃ. Γιὰ να μὴ κρυώνῃ καὶ νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ τὶς διάφορες καιρικὲς μεταβολές, ἔπρεπε νὰ κατασκευάσῃ ἕνα καλύβι. Γιὰ νὰ τρέφεται, εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ διάφορα ἐργαλεῖα, ποὺ θὰ τὸν βοηθοῦσαν νὰ βρῇ τὴν τροφή του, καὶ χίλια δυὸ ἄλλα. Αὐτὰ ὅμως δὲν γίνονται μόνα τους. Ἔπρεπε κάποιος νὰ τὰ κατασκευάσῃ. Καὶ ἄλλος κανεὶς δὲν ὑπῆρχεν ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἴδιο...

Κι' ἀρχίζει ἀμέσως τὴ δουλειά, νοιώθοντας μιὰ χαρά, κάποιο συναίσθημα, ποὺ πρώτη φορὰ τοῦ παρουσιαζόταν, νὰ πλημμυρίζῃ ὅλο τὸ εἶναί του.

Κι' ὅταν φθάσῃ στὸ τέρμα..., ἐκεῖ ποὺ ὠνειρεύθηκε, ὅταν δῇ μπροστά του κάθε τι ποὺ τοῦ χρειαζόταν, τότε ἡ ἱκανοποίησίς του γίνεται μεγάλη, πολὺ μεγάλη.

Αὐτὸ ἐξακολούθησε μὲ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ, μὲ τὴν διαφορὰ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὅσο προώδευε καὶ ἐξεπολιτίζετο, τόσο ἠσθάνετο περισσότερο τὴν εὐχαρίστησι ν' ἀσχολῆται μὲ ἐργασίες ποὺ εἶναι σύμφωνες μὲ τὴν ἐξέλιξί του.

Εἶναι φανερὸ καὶ κανεὶς δὲν θὰ ἀμφισβητήσῃ πὼς δὲν εἶναι ὄμορφο τὸ νὰ ζῇ κανεὶς τὴν ζωή του περιμένοντας ἀπὸ τοὺς ἄλλους νὰ τοῦ προσφέρουν ὅ,τι τοῦ χρειάζεται.

Καταντᾷ ἔτσι ἕνα παράσιτο:

Συνηθίζει στὴν ἀκινησία καὶ στὴν ἀργία καὶ σιγὰ σιγὰ ἀρχίζει νὰ βαριέται, νὰ βλέπῃ τὴ ζωὴ κενή, καὶ δὲν διακρίνει μεγαλύτερους ὁρίζοντας καὶ καινούργιους δρόμους. Καταντᾷ ἕνα ἀξιολύπητο πλάσμα: Δυσκίνητος, ἄβουλος, χωρὶς βλέψεις καὶ ὄνειρα ἀνθρώπινα, μένει κάτω σὲ μιὰ μεγαλοπρεπῆ τεμπελιά, περιμένοντας τὴν βοήθεια τοῦ ἄλλου.

Ἀλλὰ καὶ ἔτσι μήπως τοὐλάχιστον μένει εὐχαριστημένος; Ποτέ. Αὐτὴ ἡ συνήθεια που διάλεξε, νὰ μὴν κοπιάσῃ ποτὲ γιὰ τίποτε, δὲν τὸν ἀφήνει νὰ νοιώσῃ τὴν χαρὰ που δίνει ἡ δουλειά, οὔτε τὴν ἱκανοποίησι ποὺ χαρίζει ἡ θέα τῶν δημιουργημάτων τοῦ κόπου του...

Γίνεται πρόξενος λύπης καὶ στοὺς ἄλλους, που ἀγωνίζονται γιὰ νὰ γεμίσουν μὲ τὸν δικό τους ἱδρῶτα τὸ κενὸ τῆς δικῆς του ζωῆς.

Ὑπάρχει καὶ ἡ περίπτωσις που μπορεῖ κάποιος νὰ ἐργάζεται, εἴτε γιατὶ δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ ξεφύγῃ, εἴτε γιατὶ μόνον ἔτσι θὰ ζήσῃ.

Ἡ δουλειὰ σ' αὐτὴν τὴν περίστασι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι πραγματική, ἀνώτερη, ἐκείνη ποὺ δίνει τὴν χαρά.

Εἶναι μιὰ ἀγγαρεία. Κι' αὐτὸς ποὺ τὴν μετέρχεται δὲν βλέπει τὴν ὥρα πότε νὰ φύγῃ μακριά της, γιὰ νὰ ἡσυχάσῃ.

Βλέπουμε λοιπὸν πὼς ἐργασία ἀπὸ ἐργασία διαφέρει πολύ.

Μόνον ὅταν τὴν νοιώσουμε σὰν μιὰ ἐσώτερη ἐπιθυμία θὰ μπορέσουμε νὰ τὴν ἀντιληφθοῦμε σὰν μιὰ πραγματικὴ πηγὴ χαρᾶς, που θὰ ὀμορφαίνῃ καὶ θὰ δυναμώνῃ τὴ ζωή μας.

ΚΑΙΤΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

Η ΜΑΝΟΥΛΑ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΜΑΘΗΤΟΥ

Ὅταν παραβάλουμε τὴ φιλανθρωπία τῆς παληᾶς καὶ τῆς σημερινῆς ἐποχῆς θὰ βροῦμε ὅτι καὶ στὸ ἐπίπεδο αὐτὸ ὁ τρόπος τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀνθρωπίνης συναισθηματικῆς διαθέσεως γιὰ βοήθεια ἄλλαξε. Πρὶν γινόταν μοναχὰ χοροὶ καὶ διασκεδάσματα. Τώρα ἥσυχα, σταθερὰ καταπιάνονται τὰ ζητήματα οἱ ἁρμόδιοι.

Δεκαεννηὰ ἑκατομμύρια χρειάζονται γιὰ τὰ μαθητικὰ συσσίτια ἐφέτος.

Μιὰ μητέρα ἔκανε τὴν ἀρχή, μιὰ μητέρα που ὅλοι ξέρουμε τὄνομά της, ὅσο ἀθόρυβα κι' ἂν γίνεται ἡ ἐργασία της. Καλεῖ, παρακαλεῖ, δουλεύει, τηλεφωνεῖ, ζητεῖ ἀκούραστη γιὰ τὴν τροφὴ τοῦ μικροῦ μαθητοῦ, γιὰ τὴν ὑγεία τοῦ παιδιοῦ, γιὰ τὴν ἱκανότητα, τὴν πνευματικὴ καὶ σωματικὴ τοῦ μέλλοντος ἑλληνικοῦ λαοῦ. Γιατὶ μὲ τὰ συσσίτια τοῦ μαθητοῦ ἐπιδιώκεται αὐτὸς ὁ ἀνώτερος μεγάλος σκοπός.

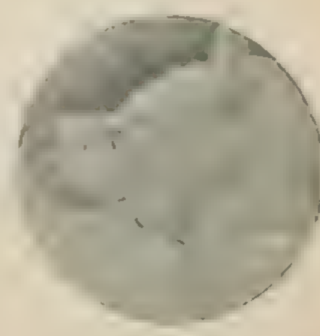
Ἡ μανούλα αὐτὴ δὲν φροντίζει μόνο γιὰ τὸ ἡμερήσιο φαγητὸ τοῦ μικροῦ, ἀλλὰ γιὰ τὴ μελλούμενη ἄνθησι τῆς Ἑλλάδος. Ἂς θελήσουμε μιὰ φορὰ σ' ὅλο του τὸ πλάτος καὶ τὸ βάθος νὰ ἀντικρύσουμε τὸ ἔργο της αὐτό.

Γι' αὐτὸ ὅταν ὁ καθένας μας τὴ βοηθῇ μὲ ὁποιονδήποτε τρόπο, ἂς ἔχῃ στὸ νοῦ του ὅτι δὲν κάνει μιὰ ἁπλῆ φιλανθρωπία, ἀλλὰ κάτι πολὺ πιὸ τρανὸ καὶ μεγάλο. Συνεργάζεται νὰ μποῦνε τὰ γερὰ θεμέλια τῆς μελλούσης Ἑλλάδος, μιᾶς πατρίδας ποὺ ὅλοι λαχταροῦμε κι' ὅλοι ὀνειροπολοῦμε καὶ ποὺ γι' αὐτὸ ὅλοι πρέπει νὰ δώσουμε τὸ χέρι μας στὸ ἔργο αὐτό, ὄχι μόνο ἀπὸ συναίσθημα φιλανθρωπίας, ἀλλὰ ἀπὸ συνείδησι καθήκοντος πρὸς τὴ μέλλουσα δόξα τοῦ λαοῦ μας. Καμμιὰ καρδιά, πρὸ πάντων καμμιὰ γυναικεία καρδιά, ἂς μὴ μείνῃ κλειστὴ στὴν πρόσκλησι τῆς «μανούλας τοῦ μικροῦ μαθητοῦ».

ΤΙ ΠΡΟΙΚΑ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΕΝΑ ΝΕΟΓΕΝΝΗΤΟ

Μὴ φοβηθῆτε, δὲν θ' ἀρχίσουμε ἕναν πελώριο κατάλογο. Εἴμαστε μαθημένες στὴν οἰκονομία, καὶ πρὸ πάντων στὸ πρακτικὸ πνεῦμα.

Ἂς ἀρχίσουμε λοιπὸν ἀπὸ τὰ πιὸ σπουδαῖα: 12 πανάκια γιὰ τὴν ἀπόλυτη ἀνάγκη, 6 φανελίτσα τὸ χειμῶνα ἀκόμα, 6 πουκαμισάκια καὶ 6 σακάκια, ἕνα μεγάλο τετράγωνο φροτὲ γιὰ τὸ μπάνιο, μερικοὶ ὀμφαλεπίδεσμοι, 6 λαστιχένια παντελονάκια, 6 σαλιαρίστρες, 6 μαντηλάκια, 3 σεντονάκια γιὰ τὸ ἀμαξάκι, ἐπίσης καὶ τὸ ἀμαξάκι μ' ἕνα παπλωματάκι ἢ φανελένιο σκέπασμα. Μαξιλαράκια καὶ σκεπάσματα γιὰ τὸ κρεββάτι. Ἂν μπορέσετε ἕνα τρα- [illegible]

Αὐτὰ εἶναι τὰ πρῶτα καὶ τὰ πιὸ ἀπαραίτητα πράγματα ποὺ μπορεῖ μια προβλεπτικὴ μέλλουσα μάνα νὰ προετοιμάσῃ γιὰ τὸ ἀγοράκι ἢ τὸ κοριτσάκι της ποὺ ἐν- [illegible] γιὰ τὸ [illegible]

Ἀπό τή Βυζαντινή Ἐποποιΐα

ΜΕ ΤΟ ΝΙΚΗΦΟΡΟ ΦΩΚΑ

ὑπό : Μ. ΑΝ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

—Θά ξαναμιλήσουμε γι᾿ αὐτό Νανώ, εἶπε... θέλεις;

—Μά βέβαια, ἀπάντησε κείνη καί τό χαριτωμένο πρόσωπό της ἔλαμψε ἀπό χαρά... Πήγαινε τώρα καί καλή ἐπιτυχία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Κ᾿

Τ᾿ ὄνειρο πού γίνεται ἀλήθεια!

Ὅταν ὁ Γρηγόρης μπῆκε στό τρίκλινο ἦταν τόσο σίγουρος πώς ὅλα θά πήγαιναν καλά καί σύμφωνα μέ τή θέλησή του, πού εἶχε κι ὅλας τήν κίνηση καί τήν ἔκφραση τοῦ ἀνθρώπου πού εἶναι εὐχαριστημένος ἀπό τόν ἑαυτό του καί τήν τύχη του. Ἡ ἐξάχωρη κουβέντα μέ τή Νανώ τοὔδαλε, θαρρεῖς, φτερά στούς ὤμους του... τόσο μεγάλα πού τόν ἐμπόδιζαν καί νά περπατᾶ ἀκόμα. Βολικώτερο λόγου χάρη θά τοῦ ἦταν ἄν βρισκόταν ἀνάμεσα οὐρανοῦ καί γῆς.

Τό δυνατό φῶς ἀπό τά πολυκάντηλα καί τίς λαμπάδες πού ἄναβαν ὁλοῦθε κι᾿ ἀντιφέγγιζαν πάνω στίς πολύχρωμες φορεσιές τῶν ἀρχόντων καί τά στολίδια τους... ὕστερα τόσα μάτια πού στηλώθηκαν μονομιᾶς ἀπάνω του μέ περιέργεια, μόλις παρουσιάστηκε στό ἄνοιγμα τοῦ χρυσοκέντητου βήλου, τόν ἔκαμαν νά σταθῇ μιά στιγμή καί νά κλείσῃ τά ματόφυλλα· μά εὐτύς τ᾿ ἄνοιξε, ἀναζήτησε τά πρόσωπα τῶν δύο φίλων του, χαμογέλασε κι᾿ ἔκλινε μέ πολλή σεμνότητα χαιρετώντας ὁλόγυρα τό σεβαστό ἀρχοντολοΐ.

—Περίφημα! εἶπε ὁ Μιχαήλ ἐνθουσιασμένος κι᾿ ἔδωσε μιά τέτοια δυνατή σπρωξιά μέ τόν ἀγκῶνα του στό Δημήτρη πού μέ κόπο κρατήθηκε τοῦτος καί δέν ἔπεσε πάνω στόν διπλανό του.

Ὡς τόσο ὁ Πρωτοσπαθάρης πῆρε τό λόγο:

—Ἐνδοξότατε, εἶπε κοιτάζοντας τόν Φωκᾶ, ὁ ἄγουρος τοῦτος εἶναι γιός τοῦ Ἀκρίτα Κομιτᾶ πού στάθηκε πολλά χρόνια γενναῖος πρόμαχος στίς κλεισοῦρες τῆς Καππαδοκίας κι᾿ ἔπεσε πάνω στό χρέος του...

Ὕστερα πρόστεσε γυρίζοντας στούς ἄλλους:

—...Ἄν ξέρατε, ἀρχόντοι, τό πῶς κατάφερε τοῦτος νά σωθῇ ἀπό τήν καταστροφή, θά πιστεύατε καί σεῖς πώς ἦταν θέλημα Θεοῦ νά μεγαλώσῃ καί νά γίνῃ ἴσως ἐκδικητής μά καί ὑπερασπιστής τῆς πιό βασανισμένης ἐπαρχίας ἀπό ὅσες ἔχει τό ἅγιο κράτος τῶν Ρωμαίων. Κρίνετε καί μόνοι σας ἀπό τά περιστατικά πού θ᾿ ἀκούσετε σήμερα... Τώρα καί πέντε χρόνια τοῦτος μαζί μέ τόν πατέρα Εὐτύχιο — αἰώνια του ἡ μνήμη... γιατί βρίσκεται στά σκηνώματα τῶν μαρτύρων — κατάφεραν νά κρατήσουν πενῆντα λυσσασμένους Σαρακηνούς πού πῆγαν νά κουρσέψουν τό μοναστῆρι τῆς Παναγίας στόν Ἄθωνα... Θαῦμα ἀκατανόητο!... Γιατί τό ἴδιο τοῦτο μοναστῆρι κουρσέφτηκε σήμερα πού ἐξόν ἀπό τούς καλογέρους εἶχε στή δούλεψή του καί εἴκοσι, καθώς μαθαίνω, ρογιαστούς ἐργάτες, διαλεγμένους ἕνα κι᾿ ἕνα γιά νά παίζουν μέ τήν ἴδια τέχνη τό τσαπί καί τό κοντάρι... Ὡς τόσο καταδεχτῆτε ν᾿ ἀκούσετε ἀπό τό στόμα του τά καθέκαστα.

Ἡ ἐντύπωση ἀπό τό λόγο τοῦ Πρωτοσπαθάρη ἦταν μοναδική. Οἱ ἀρχόντοι συγκινήθηκαν βαθιά γιατί ὁ ἄγουρος πού στεκόταν μπροστά τους, ὕστερα ἀπό ὅσα ἄκουσαν, παρουσιαζόταν σάν ἕνας προστατευόμενος τῆς Θείας Πρόνοιας, πού οἱ μυστικές βουλές του ποιός ξέρει γιατί τόν προωρίζανε. Κάθισαν λοιπόν πιό ἀναπαυτικά στίς βαθειές τους καρέκλες καί πρόσμεναν μέ ἀσυγκράτητο ἐνδιαφέρον ν᾿ ἀκούσουν τή διήγηση πού οἱ περισσότεροι τήν ἤξεραν κιόλας, ἄκρες - μέσες, κι᾿ ἄλλοι θά τήν ἄκουγαν γιά πρώτη φορά.

Ὅσο γιά τό Φωκᾶ... τοῦτος φαινότανε συλλογισμένος καί σκύβοντας λίγο τό κεφάλι κοίταζε τό Γρηγόρη πίσω ἀπό τά δασιά του φρύδια. Δέν εἶχε προλήψεις καί ἀδικαιολόγητους φόβους... Διάφορα ὅμως περιστατικά πού ἐμεῖς μαθαίνουμε σήμερα ἀπό τούς χρονογράφους γιά τήν ἐποχή κείνη γύριζαν ἀπό στόμα σέ στόμα, εἶχαν κάνει τούς ἀνθρώπους καί ξέχωρα κείνους πού εἶχαν βάλει γιά σκοπό νά κερδέψουν τή δόξα καί τή δύναμη τοῦ κόσμου τούτου, νά προσέχουν μερικά σημάδια, γιατί, καθώς πίστευαν, κρύβανε τή μυστική βουλή Κείνου πού τά κανονίζει ὅλα σύμφωνα μέ τή θέλησή του... Ἦταν πασίγνωστο λόγου χάρη αὐτό πού ἔτρεξε στό Βασίλειο τόν Μακεδόνα. Ἕνας χωριάτης ἀγράμματος ἐκεῖ πέρα, φτωχός, κατέβαινε ἀπό τά βόρεια στή βασιλεύουσα γυρεύοντας τύχη. Οὔτε τέχνη ἤξερε, οὔτε γνωριμιές εἶχε... Τά μοναδικά του προσόντα ἦταν τά νιᾶτα του, ἡ γερωσύνη του καί ἡ δύναμή του· ὅσο γιά τό τελευταῖο μάλιστα ξεχώριζε... Ἔμοιαζε τίς μαλλιαρές ἀρκοῦδες πού γύριζαν στά φαράγγια τῆς πατρίδας του, στά χιονισμένα Μπαλκάνια. Πάτ - πάτ ἔκανε καθώς ἡ πλατειά του πατοῦσα χτυποῦσε τό χιόνι τό κρουσταλλιασμένο ἀπό τό κρύο καί σοῦ ἔκανε φόβο νά τόνε βλέπῃς, ἕνα γίγαντα ὡς ἐκεῖ πάνω μέ μακρυά ἄκουρα μαλλιά καί γένεια... Ἕνα Κυριακάτικο σούρουπο λοιπόν ἔφτασε στήν Κωνσταντινούπολι κι᾿ ἐπειδή δέν εἶχε ποῦ νά πάῃ κι᾿ ἀποσταμένος καθώς ἦταν ἔγειρε κι᾿ ἀποκοιμήθηκε ἔξω ἀπό τήν ἐνοριακή ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Διομήδη. Τόν πῆρε γιά καλά γιατί νύχτωσε κι᾿ αὐτός ρουχάλιζε ξαπλωμένος στό πεζούλι... Τότες συνέβη κάτι παράξενο... Ὁ προσμονάριος δηλαδή τῆς ἐκκλησιᾶς εἶδε ἕνα ὄνειρο... Παρουσιάστηκε, λέει, μπροστά του, ὁ Ἅγιος, τόν σκούντηξε μέ τό πόδι του καί τοῦ εἶπε: «Σήκω καί φιλοξένησε τό βασιλῆα πού κοιμᾶται ἔξω». Πετιέται τρομαγμένος αὐτός, ἀνοίγει τήν πόρτα καί βλέπει ἕνα χωριάτη πού ρουχάλιζε. Γύρισε καί ξανακοιμήθηκε. Μόλις ἔκλεισε τά ματόφυλλά του, νάσου πάλι ὁ ἅγιος παρουσιάζεται μπροστά του καί τοῦ ξαναλέει τά ἴδια λόγια: «Σήκω κλπ.». Νά μήν τά πολυλογοῦμε, τρεῖς φορές ἔγινε τό ἴδιο πρᾶμα. Στό τέλος ὁ προσμονάρης βεβαιώθηκε πώς ὁ ἅγιος ἐννοοῦσε τό φτωχό ἐκεῖνο ἄνθρωπο κι᾿ ἔκανε κατά τήν προσταγή του... Πῶς μπορεῖ κανένας νά ξέρῃ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιό εἶναι καί πῶς μπορεῖ ἀνάμεσα στούς ὅμοιους του, πού οἱ ἐγκόσμιες συνθῆκες ἄλλους ἀνεβάζουν παρ᾿ ἀξία κι᾿ ἄλλους κατεβάζουν, νά ξεχωρίσῃ τόν ἐκλεκτό τοῦ Κυρίου; Νά, λόγου χάρη, κεῖνος ὁ φτωχός πού δέν εἶχε ποῦ τήν κεφαλήν κλῖναι, ἔγινε βασιλιᾶς καί αὐτοκράτωρ τῶν Ρωμαίων καί μάλιστα ἀπό τούς πιό διαλεχτούς, κι᾿ ἀρχηγός ὁλόκληρης δυναστείας, τῆς Μακεδονικῆς.

Εἶδε ἕνα χωριάτη νά κοιμᾶται.

«Μήπως καί τοῦτος ὁ ἄγουρος ἄραγε...» συλλογίσθηκε ὁ Φωκᾶς. «Ἄς ἀκούσουμε λοιπόν μέ προσοχή αὐτό τό ἀκατανόητο θαῦμα... Δέ λέω, πρέπει να τόν βοηθήσω μιά καί εἶναι πατριώτης μου μάλιστα καί ἡ ὄψη του δείχνει ἄνθρωπο πού θά πάῃ μπροστά... καί τίμιο. Ὅπως κι᾿ ἄν ἔρθουν τά πράματα θἄχω ἕναν φίλο σωστό

στὸ πλευρό μου... κι' ὁ Θεὸς ξέρει πόσο ἔχει κανεὶς ἀνάγκη ἀπὸ τέτοιον σήμερα... μὰ ἂν ἀπὸ τὴ διήγησή του δειχτῇ πῶς μαζὶ μὲ τ' ἄλλα ἡ Θεία Πρόνοια τὸν ἔχει σημαδέψει γιὰ μεγάλα, γιατὶ νὰ μὴν εἶμαι ἐγὼ αὐτὸς ποὺ θὰ σταθῇ στὸ πλευρό του μεθαύριο καὶ θὰ φαντάζῃ γιὰ προστάτης καὶ ὁδηγός του;»

Σὲ μιὰ στιγμὴ μέσα ὅλες τοῦτες οἱ σκέψεις σπίθισαν στὸ μυαλὸ τοῦ Φωκᾶ. Τώρα ἂν κανεὶς θελήσῃ ἀπ' αὐτὲς νὰ τὸν φανταστῇ ἄνθρωπο ταπεινὸ καὶ ὑπολογιστή, δὲ θἄχῃ καθόλου δίκιο. Ὁ Λέων καθὼς κι' ὁ ἀδερφός του ὁ Νικηφόρος ἦταν γενναῖος στρατηγὸς καὶ εἶχε προσφέρει τέτοιες σημαντικὲς ὑπηρεσίες στὴν αὐτοκρατορία ποὺ τὶς τιμὲς καὶ τὰ ἀξιώματα τὰ κέρδισε νὰ ποῦμε μὲ τὸ μπράτσο του καὶ δὲν τὰ χρωστοῦσε σὲ ραδιουργίες καὶ ἀνάξια καμώματα... Ἦταν ὅμως παλατιανὸς καὶ συνήθιζε νὰ σκέπτεται σύμφωνα μὲ τὶς περιστάσεις κι' ἀνάλογα μὲ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ εἶχε γύρω του. Πήγαινε λοιπὸν προσεκτικὰ μὰ στέρεα, σὰν τὸ λιοντάρι, νὰ ποῦμε, μέσα στὴ ζούγκλα πού, ὅσο κι' ἂν νοιώθῃ τὴ δύναμή του, δὲν τὸ θαρρεῖ περίσσιο νὰ πάρῃ καὶ τὰ μέτρα του γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο καὶ νὰ λογαριάσῃ τὸ κάθε τι ποὺ μπορεῖ σὲ ὥρα ἀνάγκης νὰ τοῦ χρειαστῇ.

Ὡς τόσο ὁ Γρηγόρης ἀκίνητος περίμενε νὰ τὸν ρωτήσῃ ὁ Δομέστικος ἢ νὰ τὸν προστάξῃ μ' ἕνα του νεῦμα ν' ἀρχίσῃ.

Ὁ Λέων Φωκᾶς ἔκοψε τὴ σιωπή:

— Τὸν Ἰωάννη Κομιτᾶ, τὸν πατέρα σου, τὸν ἤξερα. Κάποτε μάλιστα περάσαμε ἀπὸ τὸν πύργο του καὶ μᾶς φιλοξένησε... Πόσα χρόνια... Ἤμουνα νέος τότες, ἄγουρος σὰν καὶ σένα, κι' ἀκολουθοῦσα τὸν πατέρα μου ποὺ ἦταν Δομέστικος σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση. Ἀκόμα θυμοῦμαι τὰ λόγια ποὺ μοῦ εἶπε σὰ φύγαμε κεῖθε: «Γενναῖος καὶ τίμιος στρατιώτης ὁ Κομιτᾶς!» Συνήθιζε πάντα ὁ μακαρίτης μὲ δυὸ λόγια δεμένα καὶ σταράτα νὰ ζωγραφίζῃ τὸν καθένα κι' εἶχε τὴν ἀπαίτηση νὰ τὰ χαράζουμε τὰ λόγια τοῦτα βαθιὰ στὴν καρδιά μας. Συχνὰ μᾶς ἔλεγε: «Κάθε δουλειὰ χρειάζεται τὰ σύνεργά της. εἰδεμὴ ὅσῃ μαστοριὰ κι' ἂν ἔχῃς κι' ἐξυπνάδα πάει χαμένη... Τί θὰ ἦταν ὁ μέγας Ἰουστινιανὸς λόγου χάρη δίχως γεροὺς στρατηγοὺς καὶ πρωτομαστόρους καὶ νομοθέτες. Θὰ σᾶς ἀφήσω κληρονόμους στὸ ἔργο μου, μὰ γιὰ νὰ τὰ βγάλετε πέρα χρειάζεστε ἀνθρώπους... Νὰ τοὺς ἀγαπᾶτε καὶ νὰ τοὺς φροντίζετε γιατὶ εἶναι λιγοστοί... Ἔτσι καθὼς φροντίζει ὁ κυνηγὸς τὸ λαγωνικό του...» Ὅταν γυρίσῃ ὁ νοῦς μου στὰ περασμένα, ἀρχόντοι, γιὰ νὰ πάρῃ ὁρμήνεια... τί πρέπει νὰ κάνω στὴν τάδε περίσταση καὶ πῶς, πάντα τὰ λόγια τοῦτα ἀνεβαίνουν στὴ θύμησή μου... Καὶ θαρρῶ πὼς μιλάει ὁ ἴδιος ὁ γονιός μου ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμο καὶ μὲ νοιάζεται ἀκόμα καὶ μὲ παραστέκει...

Ὁ Λέων σώπασε καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ φάνηκε ὁλότελα ἀφηρημένος, σὰ νὰ προσπαθοῦσε ν' ἀντικρύσῃ πίσω ἀπὸ [illegible] στὴν ἀπόλυτη μακαριότητα, ὅπου ἡσύχαζαν οἱ ψυχὲς τῶν δικαίων καὶ τῶν μαρτύρων, τὴ μορφὴ τοῦ μεγάλου πατέρα του. (Ἀκολουθεῖ)

Ο ΠΑΝΥΠΕΡΤΙΜΟΣ ΤΗΣ ΥΔΡΑΣ ΒΡΑΧΟΣ

Εἰς τὴν Γενεύην, πρὸ ἀρκετῶν ἐτῶν, ὁ πολύτιμος φίλος τῆς Ἑλλάδος Ἐδουάρδος Σαπυζᾶ, βουλευτὴς καὶ διευθυντὴς τῆς «Ἐφημερίδος τῆς Γενεύης», μοῦ ἔλεγεν ἕνα βράδυ στὸ φιλόξενο σπίτι του ὅτι, ὅταν ὡδηγοῦσε κάποτε τὰ παιδιά του στὴν Ἑλλάδα, τὰ ὡδηγοῦσε σὰν νὰ τὰ πήγαινε σ' ἕνα ἱερὸ προσκύνημα.

Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ἑλβετοῦ φιλέλληνος τὰ θυμᾶμαι κάθε φορὰ ποὺ ἐπισκέπτομαι τὴν Ὕδρα ἢ πού, περνῶντας τὸ Μυρτῶο γιὰ τὰ ταξίδια τῆς Κρήτης, τὴν μαντεύω πίσω ἀπὸ τὸ φανάρι τῆς Ζούρβας. Τὸ ταξίδι στὴν Ὕδρα τὸ θεωρῶ κι' ἐγὼ σὰν ἕνα «ἱερὸ προσκύνημα» γιὰ κάθε Ἕλληνα καὶ γιὰ κάθε ἄνθρωπο ποὺ συγκινεῖται ἀπὸ τὸν ἡρωϊσμό.

Εἶναι ἀλήθεια πὼς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἔνδοξα καὶ ἱστορικὰ καὶ «τόποι ἱεροὶ» γιὰ τοὺς Ἕλληνες. Τ' ὀνομά τους ἔχει συνδεθῆ ἀναπόσπαστα μὲ πολεμικὲς δόξες καὶ μὲ ἡρωϊσμοὺς ἑλληνικούς, ὄχι μόνον κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῶν παππούδων μας, ἀκόμη καὶ κατὰ τοὺς χρόνους ποὺ ζήσαμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι. Τῆς Ὕδρας ὅμως τὸ νησὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι κατέχει τὴν πρώτη θέσι στὴ νεοελληνικὴ ἱστορία καὶ διακρίνεται γιὰ τὴν παραγωγὴ σεμνῶν παλληκαριῶν καὶ πατριωτῶν μεγάλων, ποὺ προσέφεραν καὶ προσφέρουν αἷμα, κόπον, περιουσίαν καὶ ζωὴν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Πατρίδος.

Κάθε βραχάκι της καὶ κάθε σπίτι της, ἀρχοντικὸ ἢ ταπεινό, κάθε δρομάκι της καθαρὸ κι' ἀσβεστωμένο, κάθε πηγάδι της καὶ κάθε πετραδάκι ἔχει νὰ σᾶς διηγηθῇ καὶ ἀπὸ μιὰ ἡρωϊκὴ ἱστορία. Σὲ κάθε βῆμα, ποὺ θὰ κάμετε, θὰ συναντήσετε καὶ μιὰ ἔνδοξη ἱστορικὴ ἀνάμνησι ποὺ θὰ μιλήσῃ στὴν ἑλληνικὴ σκέψι σας, ὅπως μιλοῦνε στὴν ἑλληνικὴ καρδιά σας τὰ κανόνια της, ποὺ θὰ τὰ δῆτε ἀραδιασμένα στὴ σειρά, στὶς τάπιες τοῦ λιμανιοῦ της, λὲς καὶ τὴν προασπίζουν ἀκόμη, ὅπως ἐκείνους τοὺς καιρούς, φύλακες ἄγρυπνοι, ἀτρόμητοι καὶ αὐστηροί. Εἶναι τὰ ἴδια ἐκεῖνα τὰ κανόνια, ποὺ βιδωμένα τότε στὰ ὑδραίικα καράβια, ἔκαναν τὸν Ἰμπραὴμ ν' ἀφρίζῃ ἀπ' τὴ λύσσα του, καθὼς ἔβλεπε νὰ σκορποῦν ἀμείλικτα κι' ἀλάθευτα τὸ θάνατο στὰ φουσᾶτά του καὶ στοὺς στόλους του καὶ ν' ἀποκαλῇ τὴν Ὕδραν: «μικρὰν Ἀγγλίαν». Τὰ κανόνια ἐκεῖνα δὲν βουβάθηκαν ποτέ. Ἄλλοτε ξερνοῦσαν τὸ θάνατο ἀπάνω στοὺς ἐχθρούς. Σήμερα μιλοῦνε ἥσυχα καὶ σεμνὰ πότε μὲ τὴ θάλασσα ποὺ τὰ χαϊδεύει μὲ τοὺς ἀφρούς της καὶ πότε μὲ τοὺς Ἕλληνες, ποὺ ξέρουν τὴ γλῶσσά τους.

Ὁ Ὑδραῖος πατριώτης καὶ ἱστορικὸς ἐρευνητὴς τῆς νήσου κ. Ἀντώνιος Μανίκης τὴν Ὕδρα δὲν τὴν γράφει ποτέ του Ὕδρα. Τὴν γράφει πάντοτε: «ὁ Πανυπέρτιμος τῆς Ὕδρας Βράχος». Καὶ δὲν ἔχει καθόλου ἄδικο, οὔτε εἶναι ὑπερβολικὸς εἰς τὸν ἐπιτυχῆ αὐτὸν χαρακτηρισμόν. Πρῶτον διότι οὐδέποτε ἐπάτησε κατακτητοῦ ποδάρι στὸ νησὶ καὶ δεύτερον διότι εἰς τὸν Ἀγῶνα τοῦ 21 ἡ Ὕδρα προσέφερε μὲ τὸ παραπάνω ὅ,τι εἶχε. Καὶ εἶχε πολλά: Χρυσάφι, αἷμα, πλοῖα, πεῖραν.

Χρυσάφι: Τὶς λίρες τὶς ἄδειασε μὲ τὸ φτυάρι ἀπὸ τὶς στέρνες τῶν ἀρχοντικῶν της εἰς τὸν κορβανᾶν τῆς ἀγωνιζομένης Πατρίδος.

Αἷμα: Καὶ στὴ στεριὰ καὶ στὴ θάλασσα τὄχυσαν μπόλικο τὰ παιδιά της. Ὄχι μόνον στὶς ναυμαχίες ἀλλὰ καὶ στὶς μάχες τῆς ξηρᾶς.

Πλοῖα: Εἶχε κι' ἔδωσε τὰ περισσότερα ἀπὸ κάθε ἄλλο νησὶ ἢ παραθαλάσσιο. Περισσότερα πολὺ κι' ἀπὸ τὶς Σπέτσες κι' ἀπὸ τὰ Ψαρά.

Πεῖραν: Ναυάρχους καὶ [illegible] γοὺς καὶ πεπειραμένους θαλασσόλυκους καὶ πολεμιστάς: Ἄλλο τίποτε. Ἕνα σωρὸ καὶ διαρκῶς.

Καὶ ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ἑλληνικὸν πολεμικὸν ναυτικόν, ἡ Ὕδρα θὰ λάμπῃ καὶ θὰ ξεχωρίζῃ ὡς «ἡρωοτόκος» καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ ἐν καιρῷ πολέμου. Καὶ θὰ μᾶς δίνῃ εἰς γενεὰς γενεῶν.. ναυάρχους τῆς Ἕλλης κ[illegible] μπουρλοτιέρηδες εἰς τὸν λιμένα [illegible] Θεσσαλονίκης σὰν τὸν Νικόλαον Βό[illegible] τσην.

Θ. Γ. Παπαμανώλης

ΣΚΙΤΣΑ ΗΡΩΩΝ

Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΧΡΗΣΤΟΥ

Στις 21 Ἰουνίου 1908, ἕνας νεαρὸς ὑπόδικος, ἁλυσόδετος καὶ τριγυρισμένος ἀπ᾽ τὸ ἰσχυρὸ ἀπόσπασμα τῆς φρουρᾶς τῶν φυλακῶν τοῦ Μοναστηριοῦ, ὡδηγήθηκε μπροστὰ στὸ ἔκτακτο τουρκικὸ δικαστήριο. Γύρω - γύρω το [illegible] ἐκφράσει. Σ᾽ ὅλη του τη μορφη μια γαλήνη ἀπόκοσμη ἦταν χυμένη καὶ μιὰ γλυκύτητα, ποὺ θύμιζε Ναζω[illegible]. Ἕνα κεφάλι ὁλόξανθο, δυὸ μάτια γαλάζια καὶ κατακάθαρα, σὰν ἀνοιξιάτικος οὐρανός. Ὅλ᾽ αὐτά, τοποθετῆστέ τα σ᾽ ἕνα στιβαρὸ καὶ καλοδεμένο κορμὶ μετρίου ἀναστήματος καὶ θάχετε τὴν εἰκόνα τοῦ ὑποδίκου. Ἡλικία ὄχι μεγαλύτερη τῶν εἴκοσι χρονῶν. Βλέμμα γεμάτο καλωσύνη. Ἐλαφρότατα εἰρωνικὸ μειδίαμα στὰ χείλη.

Τέτοιος ἦταν ὁ Πέτρος Χρήστου. Κι᾽ ὅμως, αὐτὸν τὸν ἀμούστακο νεανία τὸν κυττάζαν μὲ τρόμο κι᾽ ἀνησυχία οἱ φύλακές του στρατιῶτες, οἱ ψημένοι στὶς ἀκτῖνες τοῦ καλοκαιριάτικου ἥλιου, στὴ φλόγα τοῦ μπαρουτιοῦ καὶ στὸ παγερὸ φύσημα τοῦ βορηᾶ.

Καὶ δὲν εἶχαν ἄδικο. Οἱ μάρτυρες τῆς κατηγορίας, ποὺ ἐξιστόρησαν σὲ λίγο τὴ δρᾶσι τοῦ νεαροῦ ἐκείνου ἥρωα, ἀπόδειξαν — χωρὶς νὰ τὸ θέλουν — ὅτι μέσα του κρυβόταν μιὰ ψυχὴ ἀπὸ κεῖνες, ποὺ μόνο στοὺς ἀληθινοὺς γίγαντες τῆς τόλμης μποροῦμε νὰ συναντήσουμε.

* * *

Καί, νὰ ποιὰ ἦταν καὶ πῶς ἐξετέθηκε ἡ δρᾶσι τοῦ Πέτρου Χρήστου, στὸ δικαστήριο:

Ἦταν δὲν ἦταν δεκάξη χρονῶ ὁ μικρὸς ἥρωας, ὅταν — στὰ 1904 — ἀρχίνησε ὠργανωμένος ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Μακεδονίας. Τὰ λίγα χρόνια τῆς ζωῆς του δὲν στάθηκαν ἱκανὰ νὰ κοιμίσουν τὴ μεγάλη πατριωτικὴ φλόγα, ποὔκλεινε στὴν προνομιακὴ ψυχή του. Κι᾽ ἔτσι, ἀπ᾽ τὸ καλοκαῖρι ἐκείνης τῆς χρονιᾶς ὁ μικρὸς Πέτρος ἐγκατέλειψε στὸ Μοναστήρι, τὴ μητέρα του καὶ τὴν ἀδελφή του καὶ τράβηξε δυτικά, πρὸς τὸ βουνὸ Περιστέρι. Ἐκεῖ σ᾽ ἕνα μικρὸ χωριὸ ἔμεινε ὅλο τὸ χειμῶνα, κάνοντας τὸ δάσκαλο στὰ μικρὰ Ἑλληνόπουλα καὶ ζητῶντας νὰ τοὺς μεταδώσῃ τὰ μεγάλα αἰσθήματα, ποὺ ὁ ἴδιος ἔκλειε μέσα του γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Οἱ κομιτατζῆδες ἀναταράχτηκαν τότε κι᾽ ἔστειλαν τὸν περιβόητο ἀρχηγό τους Ναούμ, μὲ κάμποσους συντρόφους, γιὰ νὰ χτυπήσῃ τὸν μικρὸ τολμητία καὶ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς χωριάτες, ποὺ τὸν δέχτηκαν γιὰ δάσκαλο τῶν παιδιῶν τους. Μὰ ὑπολόγισαν χωρὶς τὴν ἀνδρεία τοῦ νεαροῦ δασκάλου, ποὺ μόλις τότε πατοῦσε τὰ δεκάξη του χρόνια. Ὁλόκληρη νύχτα ὁ Πέτρος Χρήστου, μὲ τὸ ντουφέκι στὸ χέρι, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ἑλλήνων τοῦ χωριοῦ, ἐπολέμησε ἀποτελεσματικὰ καί, πρὸς τὸ ξημέρωμα, ἀνάγκασε τὸν διαβόητο ἀρχικομιτατζῆ νὰ φύγη ντροπιασμένος κι᾽ ἄπρακτος!

Αὐτὸ ἦταν τὸ πρῶτο «βάπτισμα τοῦ πυρός», ποὺ πῆρε ὁ νεαρὸς Πέτρος. Κι᾽ αὐτὸ ἦταν ἀρκετὸ γιὰ νὰ τὸν πείσῃ ὅτι τὸν «σήκωνε τὸ ντουφέκι!».

Τὸν ἴδιο χρόνο — ἄνοιξι τοῦ 1905 — κατατάχτηκε στὸ σῶμα τοῦ Καραβίτη, ἐπίσημος πιὰ ἀντάρτης. Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους, ἔδρασε κι᾽ αὐτὸς καὶ πολέμησε γενναῖα σ᾽ ὅλα τὰ γύρω χωριὰ καὶ τὰ βουνά,— στὸ Μεγάροβο, στὴ Νιζόπολι, στὸ Περιστέρι, στὸ Μορίχοβο.

Λίγον καιρὸ ἀργότερα τὸν βρίσκουμε ἀνάμεσα στοὺς διαλεχτοὺς ἀντάρτες τοῦ περίφημου ἀρχηγοῦ Γ. Μακρῆ, νὰ κερδίζη ἀμέριστο τὸ θαυμασμὸ τοῦ ἀτρόμητου καὶ γιγαντόσωμου καπετάνιου του.

Ἀκόμα πιὸ ἀργά, ὁ νεαρὸς Πέτρος Χρήστου, ψημένος πιὰ στὶς κα-

κουχίες τοῦ ἀντάρτη κι᾽ ἔμπειρος χει[illegible] γκρά, κατατάχτηκε στὸ σῶμα τοῦ καπετὰν Βάρδα, ποὺ δὲν ἦταν ἄλλος ἀπ᾽ τὸν συμμαθητὴ καὶ στενὸ φίλο τοῦ Παύλου Μελᾶ ἀνθυπολοχαγὸ τοῦ πυροβολικοῦ Γ. Τσόντο.

Κοντὰ στὸν καπετὰν Βάρδα πολέμησε ὁ Χρήστου ὡς τὸ χειμῶνα τοῦ 1906, μ᾽ ἀφάνταστο ἡρωϊσμό.

Ἐκείνη ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴ ἦρθε ἡ ἀμοιβὴ γιὰ τὴν τόση δρᾶσι του. Τὸ Κομιτᾶτο ποὺ διοικοῦσε ἀπ᾽ τὴν Ἀθήνα τὸν Μακεδονικὸ ἀγῶνα διώρισε κι᾽ ἀνεγνώρισε τὸν νεαρὸ ἀντάρτη, ποὺ δὲν εἶχε ἀκόμα πατήσει τὰ δεκαεννηά του χρόνια, ὁπλαρχηγό!

Ἡ τιμὴ ἦταν μεγάλη κι᾽ ἴσως - ἴσως πρωτοφανὴς στὰ χρονικὰ τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος. Μὰ δὲν ἦταν καθόλου ἄδικη!

Ὁ Πέτρος Χρήστου, ὁ ἀντάρτης μὲ [illegible]ια, ποὺ καθρέφτιζαν ὁλόκληρο τὸν Ἑλληνικὸ οὐρανὸ καὶ τὴ θάλασσα τὴν Ἑλληνική, εἶχε πιὰ ὅλα τὰ προσόντα τοῦ καπετάνιου... τοῦ Ἕλληνα καπετάνιου!... Ἦταν γενναῖος, τολμηρός, ἡρωϊκὸς κι᾽ ἦταν γλυκός, μεγαλόκαρδος, ἱπποτικός...

Ἀνεξάρτητος πιά, ἔδρασε μὲ τὸ Σῶμα του σ᾽ ὅλη τὴν περιφέρεια τοῦ Μοναστηριοῦ. Τρομοκρατοῦσε ὁ νεαρὸς ἀρχιαντάρτης τοὺς ἐχθρούς, ἦταν ἀκράτητος στὶς μάχες κι᾽ ἡ φήμη του ἦταν ἀπὸ κεῖνες τὶς δίκαιες φῆμες, ποὺ κερδίζονται μὲ τὸ αἷμα καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν σκληρό. Ἀλλὰ κι᾽ ἡ καλωσύνη του δὲν εἶχε ὅρια. Ἦταν στοργικὸς καὶ συμπονετικὸς γιὰ τοὺς ἀδύνατους. Κι᾽ ὅλοι εὐλογοῦσαν τ᾽ ὄνομά του — ὅλοι οἱ δίκαιοι καὶ τίμιοι ἄνθρωποι — ὥσπου μιὰ μέρα προδόθηκε καὶ πιάστηκε μέσα σὲ μιὰ κρυψῶνα, μαζὶ μὲ τρεῖς συντρόφους του!

Ἡ σύλληψι γίνηκε στὶς 21 τοῦ Μάη 1908, στὸ χωριὸ Μπούκοβο, ὡς δέκα χιλιόμετρα νοτιοδυτικὰ τοῦ Μοναστηριοῦ. Ἕνα μῆνα ἀργότερα, φορτωμένος τὶς βαρειὲς ἁλυσίδες τοῦ καταδίκου,— ὅπως τὸν συναντήσαμε στὴν ἀρχὴ τῆς ἱστορίας μας,— τραβιῶταν ὁ νεαρὸς καπετάνιος μπροστὰ στὸ δικαστήριο, μὲ τὸ μειδίαμα στὰ χείλη καὶ χωρὶς καμμιὰν ἐλπίδα στὴν καρδιά...

* * *

Ἡ δίκη σύντομη. Ἡ ἀπόφασι ἐκ τῶν προτέρων γνωστή. Δέκα λεπτὰ ἀργότερα ὁ μαρτυρικὸς καπετάνιος [illegible] καὶ πάλι ἀπ᾽ τὸ δικαστήριο κι᾽ [illegible] ἀνάλαφρος, [illegible] τὸ [illegible] τῆς φυ[illegible] οἱ [illegible], μὰ οὔτε κι᾽ ἡ θανατικὴ καταδίκη ποὺ ἔσερνε τώρα μαζί του φαινόταν νὰ [illegible]

* * *

Ὑπῆρχε στὴν πόλι τοῦ Μοναστηριοῦ [illegible] πρὸς τὸ σιδηροδρομικὸ σταθμό, μιὰ πελώρια λεύκα. Ἦταν μιὰ λεύκα θεώρατη, ποὺ εἶχε τοῦτο τὸ κοινὸ μὲ τὸ περίφημο πλατάνι τοῦ Ἀλήπασα, στὰ Γιάννενα: Ὅτι κάθε της κλαδὶ εἶχε γίνει χιλιάδες φορὲς ἀγχόνη, γιὰ τοὺς μαρτυρικοὺς ἀγωνιστὲς τῆς ἐλευθερίας κι᾽ ἀνάμεσα στ᾽ ἀσημοπράσινα φύλλα της ἀκινητοῦσεν ἡ στερνὴ πνοὴ χιλιάδων ἀνθρώπων, ποὺ θυσιάστηκαν στὸ βωμὸ τῆς Πατρίδος!...

Μπροστὰ σ᾽ αὐτὴ τὴ μακάβρια λεύκα [illegible] Πέτρος Χρήστου, μεσ᾽ στὶς ἀμφίβολες σκιὲς τῆς αὐγῆς, [illegible] 25 [illegible] 1908!... Ἕνας πε[illegible]ριος βρόχος κρεμόταν ἀπὸ κάποιο κλαδί. Ἕνας βρόχος ποὺ συμβόλιζε, γιὰ τὸν νεαρὸ καπετάνιο, τὸν θάνατο! Πλησίασε μὲ βῆμα σταθερό. Πέρασε ὁ ἴδιος στὸ λαιμό του τὸ τραγικὸ σκοινί! Καί, περίμενε...

[illegible] ἥλιο δὲν μπο[illegible] κατάματα!», [illegible] ὁ Μέγας Ναπολέων [illegible] τια, ἀντίκρυζε τὸν θάνατο, [illegible] προκλητικά, σὰν γνήσιος Ἕλληνας...

Ὁ δήμιος τράβηξε τὸ σκοινὶ μὲ δύναμι... Κι᾽ ἔτσι ἔκλεισε ἡ λιγόχρονη ἐκείνη ζωή, ἡ γεμάτη ἀπὸ μιὰ δυσανάλογα μεγάλη δρᾶσι, ποὺ ἀκόμα μέχρι σήμερα μᾶς συγκινεῖ!...

Ἠλίας Μπακόπουλος

[illegible]

[illegible]

ΧΡΟΝΙΑ

1) Φαλαγγῖται Ἄστρους μετά τῆς διοικήσεώς των.

2) Σκαπανάκια τοῦ χωρίου Καλύβια ἐπαρχ. Κατερίνης

3) Φαλαγγίτισσαι Τρικκάλων εἰς μίαν παρέλασιν.

4) Φαλαγγίτισσαι Μελιγαλᾶ παρελαύνουσαι.

5) Ὁμάς Φαλαγγιτῶν Πωγωνίου, Ὑποτομεὺς Βασιλικοῦ

Ἕνα ἐπίκαιρο χρονογράφημα τοῦ Ι. Κονδυλάκη

ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Ἄλλοτε τὰ κάλαντα ἐψάλλοντο ἀποκλειστικῶς ἀπὸ παιδιά· καὶ τὰ ἀφελῆ ταῦτα στιχουργήματα διὰ παιδικὰ χείλη φαίνονται προωρισμένα. Ἀλλ' ἀπὸ τινων ἐτῶν εἰς τὰς ὀξείας καὶ ψελλιζούσας φωνὰς τῶν παιδίων προσετέθησαν αἱ βαρεῖαι φωναὶ ἀνδρῶν πωγωνοφόρων καὶ πολλάκις παρηλίκων καὶ σεβασμίων. Ἐκ τῆς ἐκβολῆς δὲ ταύτης τὰ κάλαντα χάνουν τὸν ἀφελῆ καὶ παιδικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα καὶ λαμβάνουν τροπὴν μουσικῆς ἐπαιτείας, ὡς ἡ καθημερινὴ ἐκείνη τῶν πλανοδίων μὲ τὰ ὄργανά των καὶ τῶν τυφλῶν μὲ τὴν φυσαρμόνικαν, ἡ ὁποία εἶναι τοσοῦτο μᾶλλον ἀηδὴς καθ' ὅσον ἔχει καὶ ἀξιώσεις. Οἱ τραγουδισταὶ τῶν ὁδῶν καὶ τῶν καπηλείων, ἐνθουσιασμένοι μὲ τὴν φωνὴν καὶ τὴν τέχνην των νομίζουν ὅτι ἐξευγενίζουν τὰ κάλαντα ποικίλλοντες αὐτὰ μὲ τοὺς βρυχηθμούς, μὲ τοὺς ὁποίους ταράσσουν κατὰ τὰς χειμερινὰς νύκτας τὸν ὕπνον τῶν φιλησύχων Ἀθηναίων. Ἐνίοτε μάλιστα περιφρονοῦν ἐντελῶς τὰ κάλαντα καὶ μᾶς ψάλλουν Καβαλερίαν ἢ τραγούδια μὲ τὰ ὁποῖα συγκινοῦν τὰς ὑπηρετρίας.

Οὕτω μέγα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς κινητοποιεῖται αὐτὰς τὰς ἡμέρας μὲ μουσικὰ ὄργανα, αὐλούς, τύμπανα καί... δίσκον, ἐναντίον τῶν ἄλλων κατοίκων τῶν δύο πόλεων. Μόλις ἕνας ὅμιλος παύει, ἄλλος ἀρχίζει, καὶ τὸν ἕνα δίσκον διαδέχεται ἄλλος, ὁ δὲ θόρυβος καὶ ὀρυμαγδὸς εἶναι ἀδιάκοπος εἰς τοὺς δρόμους, εἰς τὰ καφενεῖα, εἰς τὰ σπίτια. Τὸ πρᾶγμα καταντᾷ ἐφιάλτης, εἰς τὸν ὁποῖον χιλιάδες χειρῶν προτείνονται μὲ δίσκους καὶ χιλιάδες βλεμμάτων σᾶς πολιορκοῦν μὲ μίαν ἱκεσίαν.

— Νὰ τὰ ποῦμε;

Ἔπειτα ἔρχονται τὰ δῶρα τῆς πρωτοχρονιᾶς, οἱ μπουναμάδες. Ἐκτὸς τῶν δώρων τὰ ὁποῖα ἀνταλλάσσομεν μὲ τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς φίλους, εἶναι καὶ τὰ ἄλλα φιλοδωρήματα, τα ὁποῖα δὲν ἔχουν ἀντάλλαγμα, διότι δίδονται πρὸς κατωτέρους, πρὸς ἀνθρώπους, οἵτινες μᾶς παρέχουν ὑπηρεσίας καθ' ὅλον τὸ ἔτος, χωρὶς πολλάκις νὰ τοὺς γνωρίζωμεν. Καὶ οἱ ἄγνωστοι οὗτοι θεράποντες αὐξάνουν καταπληκτικῶς ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Χωρὶς νὰ τὸ ἐννοοῦμεν, συνομολογοῦμεν καθ' ὅλον τὸ ἔτος πολυαρίθμους μικροϋποχρεώσεις, αἵτινες παρουσιάζονται κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἑορτῶν τοῦ νέου ἔτους ὡς λησμονημένοι λογαριασμοί.

Μία κυρία μοῦ ἔλεγε προχθὲς ὅτι μεταξὺ τῶν ἄλλων παρουσιάσθη καὶ

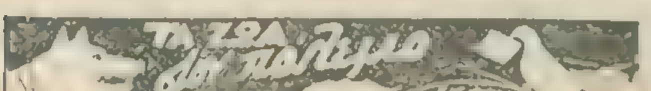
τῆς ἐζήτησε μπουναμᾶν καὶ ὁ κουβαλητῆς τοῦ κόκ, τὸ ὁποῖον ἀγοράζουν διὰ τὴν θερμάστραν. Ὁ ἄνθρωπος ὑπηρετεῖ ἐπὶ μισθῷ τὸν ἔμπορον τοῦ κόκ, ἀλλὰ νομίζει ὅτι ἐρχόμενος εἰς συνάφειαν μὲ τὸ μαγειρεῖον ἢ τὴν θερμάστραν σας, σᾶς κάνει τιμήν, τὴν ὁποίαν ὀφείλετε ν' ἀμείψητε κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους.

Ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν ἄλλων τῶν ζητούντων πρωτοχρονιάτικα φιλοδωρήματα αἱ ἀξιώσεις δὲν εἶναι περισσότερον δικαιολογημέναι ἀπὸ τὴν ἀξίωσιν τοῦ κομιστοῦ τοῦ κόκ. Οἱ ὑδροκομεῖς, οἱ διανομεῖς, οἱ ὁδοκαθαρισταὶ καὶ λοιποὶ κοινοὶ θεράποντες, ὡς θεωροῦν ἑαυτούς, εἶναι δημόσιοι ἢ ἰδιωτικοὶ ὑπηρέται, μισθωτοὶ ἀμειβόμενοι διὰ ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας προσφέρουν. Οἱ δὲ ὑπηρέται τῶν ἑστιατορίων καὶ τῶν μεγάλων καφενείων, ἐκτὸς τῶν μισθῶν των, λαμβάνουν καὶ καθημερινὰ φιλοδωρήματα παρὰ τῶν πελατῶν. Τοῦτο ὅμως δὲν τοὺς ἐμποδίζει νὰ νομίζουν ὅτι μένουν καὶ ἐκκρεμεῖς πρὸς αὐτοὺς ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας οἱ πελάται ὀφείλουν νὰ ἐξοφλήσουν κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ νέου ἔτους. Ἅμα εἰσέλθετε εἰς καφενεῖον ἢ ἑστιατόριον, εἰς τὸ ὁποῖον εἰσέρχεσθε πρώτην φοράν, θὰ σᾶς φέρουν τὸ διπλότυπον τοῦ φόρου, ἀποτελούμενον συνήθως ἀπὸ τετράγωνον χαρτίον, τὸ ὁποῖον σᾶς εὔχεται χρόνια πολλὰ καὶ ἀρκετὰ εὐτυχῆ.

Ὅπως δὲ εἰς ὅλα εἰσεχώρησεν ἡ κιβδηλία, καὶ εἰς τὸ ἔθιμον τῶν μπουναμάδων εἰσεχώρησεν ἡ πλαστοπροσωπία. Ἐκτὸς τῶν γνησίων ἀπαιτητῶν, παρουσιάζονται εἰς τὰ σπίτια ἰσάριθμοι τοὐλάχιστον, τῶν ὁποίων τὰ δικαιώματα βασίζονται εἰς ἐντελῶς φανταστικὰς ἢ ἀνυπάρκτους ὑπηρεσίας. Εἶναι διανομεῖς ἐφημερίδων, αἵτινες οὐδέποτε ἐξεδόθησαν ἢ τὰς ὁποίας οὐδέποτε εἴδατε καὶ οὐδέποτε ἠκούσατε ἢ παρουσιάζονται ὡς τηλεγραφικοὶ διανομεῖς, διότι ἐλπίζουν νὰ διορισθοῦν εἰς τὴν θέσιν ταύτην. Ἄλλοι δέ, διὰ νὰ μὴ συμπέσουν μὲ ἄλλους εἰς τὰ ἐπαγγέλματα, εὑρίσκουν τίτλους ὅλως ἰδιαιτέρους. Σᾶς λέγουν π. χ. ὅτι εἶναι πλοίαρχοι ἢ μοῦτσοι τοῦ ὁδοστρωτῆρος.

Καὶ ἡ ἐπαιτεία αὐτή, ἡ ὁποία διαρκεῖ μόνον ὀλίγας ἡμέρας, δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ὀχληρὰ ἀπὸ ἐκείνην, ἥτις διαρκεῖ καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Διότι συμπίπτει εἰς ἡμέρας μετ' ἄλλων δαπανῶν καὶ ἐνοχλήσεων τῶν νεύρων.

† Διαβάτης

Παρ' ὅλην τὴν τελειοποίησιν καὶ τὴν εὐρυτάτην χρησιμοποίησιν [illegible]

[illegible] κανονισμοὺς ὅλοι αἱ περι- [illegible] σοφοὶ καὶ ἄλλα μικρὰ πτηνά [illegible] πως ὁ ψιττακός, ὁ ἀγριόγαλλος [illegible] φθάσαν εἰς τὸ Λονδῖνον πτηνά [illegible] μάτο εἰς ἕνα σπίτι τοῦ χωριοῦ, [illegible] δὲν μᾶς [illegible]

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Δὲν ξέρω τί σκέψεις ἔκαναν οἱ σύντροφοι μου. Μ' ἂν κρίνω ἀπ' τὶς δικές μου, βέβαια δὲν θἆταν φαιδρές.... Μ' ὅλη τὴν πεποίθησι τοῦ Δασκάλου δὲν ἤμουν καθόλου ἥσυχος γιὰ τὴν σωτηρία μας. Φοβόμουν τὸ νερό, τὸ σκοτάδι, τὸν θάνατο.

Δὲν θὰ ξανάβλεπα λοιπὸν τὴ Λίζα, τὴ Στεφανία, τὸν Ἀλέξη, τὸν Βενιαμίν. Καὶ πῶς θὰ μάθαινα ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον ἂν πέθαινα τώρα ἐγώ;...

Δὲν θὰ ξανάβλεπα οὔτε τὸν Ἄρθουρο, οὔτε τὴν Κυρία Μίλλιγκαν, οὔτε τὸ Ματτία, οὔτε τὸν Καπη; Ἀμ!... ἡ μάνα Μπαρμπερίνα, ἄμ ἡ μάνα Μπαρμπερίνα ἡ καϋμένη;... Ἔτσι οἱ σκέψεις μου ξετυλίγονταν θλιβερές, κι' ὅταν κοίταξα τοὺς συντρόφους μου γιὰ νὰ παρηγορηθῶ, τοὺς ἔβλεπα ὅλους θλιμμένους, ὅ[illegible]νους σὰν κι' ἐμὲ κι' [illegible] ἀκόμα πιὸ πένθιμες. Κι' [illegible] στὴ ζωὴ τὸ [illegible] ρυχεῖο καὶ [illegible] νὰ [illegible] περισσότερο ἀπὸ [illegible] τὴ στέρησι τοῦ ἀέρα, τοῦ ἥλιου, τῆς ἐλευθερίας.

Ἄξαφνα μέσ' στὴ σιωπὴ σηκώθηκε ἡ φωνὴ τοῦ θείου Γάσπαρου.

— Μοῦ φαίνεται, εἶπε, πῶς ἀκόμα δὲν ἄρχισαν τὶς ἐργασίες γιὰ τὴ σωτηρία μας.

— Πῶς τὸ συμπεραίνεις;...

— Μὰ δὲν ἀκούγεται τίποτα.

— Θὰ καταστράφηκε ὅλη ἡ Χώρα. Θἆταν σεισμός...

— Ἢ θὰ νομίζουν πῶς χαθήκαμε ὅλοι καὶ δὲν ἔχουν νὰ κάμουν τίποτα γιὰ μᾶς...

— Λέτε νὰ μᾶς ἀπαράτησαν;

[illegible] πῶς, ὅταν συμβαίνη δυστύχημα οἱ ἐργάτες [illegible] γιὰ κείνους ποὺ κινδυνεύουν... [illegible] ἄνθρωποι θὰ προτιμοῦσαν νὰ σκοτωθοῦν παρὰ ν' ἀφήσουν ἀβοήθητο ἕνα σύντροφο. Δὲν τὸ ξέρετε αὐτό;...

— Ἀλήθεια.

— Ἀφοῦ εἶναι ἀλήθεια γιατί λέτε πῶς θὰ μᾶς ἀπαρατήσουν;

— Μὰ δὲν ἀκοῦμε τίποτα.

— Μὰ μποροῦμε ν' ἀκούσουμε τίποτα ἀπὸ δῶ μέσα;... Ἔπειτα, γιὰ νὰ κρίνουμε ἔπρεπε νὰ ξέρουμε τί εἶδος καταστροφὴ ἔγινε... Ἂν ἦταν σεισμὸς στὴν πόλι τώρα θὰ ξεπλακώνουν ἀνθρώπους ἀπὸ τὰ ἐρείπια. Ἂν ἦταν μόνον πλημμύρα ὅπως νομίζω ἐγὼ μπορεῖ νὰ καταστράφηκαν τὰ πηγάδια, μπορεῖ νάπεσε ἡ στοὰ μὲ τὸν λυχνοστάτη.

Χρειάζεται καιρὸς γιὰ νὰ διορ[illegible] ἡ ἐργασία... Δὲν λέω πῶς θὰ σωθοῦ[illegible] βέβαιος ὅμως πῶς θὰ ἐργασθοῦν γιὰ νὰ μᾶς σώσουν.

Τὸ εἶπε αὐτὸ μὲ ζωηρὸ τόνο γιὰ νὰ πεισθοῦν καὶ οἱ πιὸ δύσπιστοι καὶ οἱ πιὸ φοβισμένοι.

Ὁ Μπεργκουνου ὅμως εἶχε ἀντίρρησι.

— Κι' ἂν νομίζουν πῶς πνιγήκαμε ὅλοι[illegible]

[illegible] στερεῶν;...

Ἂν μᾶς ἀκούσουν, θὰ ἰδοῦν πῶς πρέπει νὰ κάμουν γρήγορα. Κι' οἱ κρότοι μας θὰ τοὺς ὁδηγήσουν.

[illegible] Θὰ μᾶς ἀκούσουν, θὰ μᾶς ἀπαντήσουν;...

— Ἀλήθεια, Δάσκαλε, εἶπε ὁ θεῖος Γάσπαρος, ἂν μᾶς ἀκούσουν, πῶς θὰ κάμουν γιὰ νὰ μᾶς σώσουν;

— Δυὸ τρόποι ὑπάρχουν κι' [illegible] οἱ μηχανικοὶ θὰ μεταχειρισθοῦν καὶ τοὺς δύο: νὰ σκάψουν, νὰ τρυπήσουν τὴ γῆ ὥσπου νὰ βροῦν τὸ ἀνέβασμά μας, ἢ νὰ βγάλουν τὸ νερὸ ν' ἀδειάση τὸ ἀνθρακωρυχεῖο...

— Ὤ πολὺ εὔκολα καὶ τὰ δύο!

Γιατί τάχα; Βρισκόμαστε σὲ βάθος σαράντα μέτρων. Ἂν τρυποῦν ἔξη ὡς ὀκτὼ μέτρα τὴν ἡμέρα σὲ ἑπτὰ ὀκτὼ ἡμέρες μᾶς φθάνουν.

— Δὲν [illegible] ὀκτὼ μέτρα τὴν ἡμέρα[illegible]

[illegible]

Ὀκτὼ [illegible]

[illegible] μπορέσουν νὰ τραβήξουν τὸ νερό;...

— Πρῶτο ποὺ δὲν ξέρουμε πόσο εἶναι: Διακόσιες, τριακόσιες χιλιάδες κυβικὰ μέτρα; Ἔπειτα γιὰ νὰ φθάσουν ὡς ἐδῶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ βγάλουν ὅλο: Εἴμαστε στὸ πρῶτο πάτωμα. Θ' ἀδειάζουν κι' ἀπὸ τὰ τρία πηγάδια συγχρόνως. Μπορεῖ νὰ γίνη γρήγορα...

Κι' ἡ συζήτησι αὐτὴ ἐξακολούθησε...

Τὸ συμπέρασμα γιὰ μένα ἦταν πῶς καὶ στὴν πιὸ εὐνοϊκὴ περίστασι καὶ στὴ μεγαλύτερη καλοτυχία, θἄμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ μείνουμε τοὐλάχιστο ὀκτὼ ἡμέρες στὸν τάφο μας...

Ὀκτὼ ἡμέρες!... Αὐτὴ ἡ ἰδέα ἐκυρίευσε τὸ νοῦ μου κι' ἀπ' ὅλη τὴ συζήτησι, ἀπ' ὅλες τὶς ὁμιλίες δὲν ἄκουγα [illegible] τὶς δυὸ αὐτὲς λέξεις: Ὀκτὼ ἡμέρες!

Δὲν ξέρω ὕστερα ἀπὸ πόση ὥρα ἡ συζήτησι ἔπαψε.

[illegible] ὁ Καρροργῆς [illegible] σχεδὸν κτῆνος εἶχε τὶς ἰδιότητες τοῦ ζώου [illegible] ἀνεπτυγμένες ἀπὸ μᾶς, εἶπε:

— Ἀκοῦτε;

— Τί;

Κάτι ἀκούγεται στὸ νερό.

Μὴν ἔρριξες καμμιὰ πέτρα;

[illegible] ἀλλοιώτικος.

[illegible] ἂν καὶ εἶχα καλὸ [illegible] τίποτα. Οἱ σύντροφοι [illegible]

— [illegible] ὁ Δάσκαλος [illegible]

[illegible]

Δὲν ξέρω.

Μὴν πέφτει πάλι νερό;

— Ὄχι' ὁ κρότος δὲν εἶναι ἐξακολουθητικός. Γίνεται μὲ τραντάγματα καὶ μὲ διαστήματα κανονικά.

— Τότε παιδιά, σωθήκαμε φώναξε ὁ Δάσκαλος. Εἶναι τὰ βαγονάκια ποὺ βγάζουν τὸ νερό!

— Τὰ βαγονάκια;!...

Ὅλοι μαζὶ ξαναπαμε αὐτὴ τὴ λέξι καὶ σὰν ἠλεκτρισμένοι τιναχθήκαμε ὀρθοί.

Δὲν ἤμαστε πιὰ σαράντα μέτρα μέσα στὴ γῆ. Ὁ ἀέρας δὲν μᾶς ἔπιεζε, τ' αὐτιά μας δὲν βούιζαν. Ἀναπνέαμε ἐλεύθερα καὶ οἱ καρδιές μας κτυποῦσαν.

Ὁ Καρροργῆς μοῦ [illegible] καὶ μοῦ εἶπε:

[illegible] καλὸ παιδί[illegible]

[illegible]

— [illegible]

[illegible] τὰ βαγονάκια

[illegible]

Πρὶν [illegible] τοῦ ἥλιου, [illegible] μέσ' στὰ [illegible] καὶ μέσα πολυ[illegible]ένοι καὶ ρωτιούμενοι μὲ ἀγωνία ἂν [illegible]κῶς θὰ ξαναβλέπαμε ποτὲ ἐκεῖνο τὸ [illegible] θὰ ξανανοίγαμε τὴ γλυκειὰ ἐκείνη μουσική.

[illegible] νὰ σᾶς διηγηθῶ καλὰ τὴ φοβερὴ αὐτὴ καταστροφὴ τῶν ἀνθρακωρυχείων τοῦ Τρουγέρα, πρέπει νὰ σᾶς εἰπῶ τώρα πῶς ἔγινε καὶ τί μέσα μεταχειρίσθηκαν οἱ μηχανικοὶ γιὰ νὰ μᾶς σώσουν.

⁂

Τὴ Δευτέρα τὸ πρωΐ, ὅταν κατεβήκαμε στὸ ἀνθρακωρυχεῖο, ὁ οὐρανὸς ἦταν σκεπασμένος ἀπὸ μαῦρα σύννεφα ποὺ προμηνοῦσαν θύελλα.

Κατὰ τὶς ἑπτὰ ἡ θύελλα ξέσπασε κι' ἔγινε ἀληθινὸς κατακλυσμός. Τὰ σύν[illegible] νονταν χαμηλά, πιάσθηκαν [illegible] ράκτης, νεροποντή....

Σὲ λίγα λεπτὰ τὰ νερὰ τοῦ Διβόννα καὶ τῶν παραποτάμων του ἐφούσκωσαν κι' ἐ[illegible]χείλισαν. Ὁ Τρουγέρας βρίσκοντας τὸ [illegible]

[illegible]

Δὲν ἦταν [illegible] ποὺ ξεχείλιζε τὸ [illegible] τῶν τριῶν πη[illegible] ποὺ τὰ νερὰ δὲν [illegible]

[illegible]

Τὸ [illegible] στὴ [illegible]

[illegible]

[illegible] Εἶναι ὁ [illegible]

[illegible]

[illegible] τὸ ρυ[illegible]

[illegible] τῆς κο[illegible]

[illegible] στὸ [illegible] καὶ προσταζ[illegible]

[illegible]

(Ἀκολουθεῖ)

Ἄρχισε νὰ χτυπᾶ μὲ τὰ χοντροπάπουτσά του τοὺς βράχους.

Τὸ τρομερώτερο ὅπλο

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΒΙΩΝ

Κανένα ἀπὸ τὰ τρομερὰ ὅπλα ποὺ ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος χρησιμοποιεῖ ὡς μέσο καταστροφῆς τῶν συνανθρώπων του δὲν προκαλεῖ τόση φρίκη, ὅση ὁ λεγόμενος «πόλεμος τῶν μικροβίων». Εἶναι ἕνα ὅπλο ἄγνωστο, ἕνας ἐχθρὸς ὕπουλος, καὶ εἶναι φυσικὸ ὁ ἄνθρωπος νὰ καταλαμβάνεται ἀπὸ πανικὸ στὸ ἄκουσμα τῆς νέας αὐτῆς συμφορᾶς, ποὺ ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἐξαπολυθῆ ἐναντίον του.

Εἶναι ὅμως πραγματικὰ τόσο φρικτὸ τὸ ὅπλο αὐτό;

Ἂς δοῦμε περὶ τίνος πρόκειται. Ὅταν σήμερα γίνεται λόγος γιὰ τὸν «πόλεμο τῶν μικροβίων», ἐννοεῖται ἡ προσπάθεια ἑνὸς στρατοῦ νὰ ἐξαπολύση ἐναντίον τοῦ ἀντιπάλου του διάφορες θανατηφόρες ἐπιδημίες, ποὺ ὅπως εἶναι γνωστὸ μεταδίδονται μὲ τὰ μικρόβια. Τὰ μικρόβια αὐτὰ θὰ καλλιεργοῦνται ἀπὸ εἰδικοὺς καὶ θὰ ἐξαποστέλλωνται στὸν ἐχθρό.

Ὅταν αὐτὸ εἶναι γνωστό, εἶναι ἀρκετὸ νὰ προκαλέση τὸν πανικό. Χρόνια ὁ ἄνθρωπος ἀγωνίστηκε γιὰ νὰ περιορίση στὸ ἐλάχιστο τὶς τρομερὲς ἐπιδημίες ποὺ ἀφάνιζαν ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ χῶρες ὁλόκληρες καὶ ἡ τραγικὴ ἀνάμνησις τῶν συμφορῶν ποὺ προκαλοῦσαν ἄλλοτε δὲν ἔσβησε ἀκόμη ἀπὸ τὴ μνήμη τῆς ἀνθρωπότητας.

Ὡς τόσο δὲν εἶναι τόσο φοβερὸς ὁ «πόλεμος τῶν μικροβίων». Δὲν εἶναι δηλαδὴ ὁ χειρότερος πόλεμος. Κι' αὐτὸ γιατὶ ἡ ἴδια ἡ φύσις πρόκειται νὰ τὸν ἐμποδίση.

Ἂς ἐξετάσωμε ὅμως τὸ ζήτημα τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν μικροβίων στὸν πόλεμο.

Ἀπὸ ἀπόψεως χρησιμοποιήσεως τῶν «μικροβίων» ὡς ὅπλου πολεμικοῦ, τὰ μικρόβια καὶ οἱ θανατηφόρες ἐπιδημίες χωρίζονται σὲ τρεῖς κατηγορίες: α΄) Στὴ κατηγορία τῶν ἐπιδημιῶν ποὺ τὰ μικρόβιά των μεταδίδονται ἀπὸ ἄνθρωπο σὲ ἄνθρωπο. β΄) Στὴν κατηγορία τῶν ἐπιδημιῶν ποὺ τὰ μικρόβιά των μεταδίδονται στὸν ἄνθρωπο μὲ ἐνδιάμεσο μέσο, ὅπως π. χ. μὲ ἔντομα, πουλιά, ζῶα, νερό, τροφὲς κλπ. γ΄) Στὴν κατηγορία τῶν ἐπιδημιῶν ποὺ τὰ μικρόβιά των καὶ ὁ τρόπος μεταδόσεώς των εἶναι ἀκόμα ἄγνωστα.

Ἂς πάρωμε τώρα τὴν πρώτη κατηγορία.

Στὴν κατηγορία αὐτὴ ὑπάγονται οἱ ἐπιδημίες διφθερίτιδος, μηνιγγίτιδος κλπ. Ὡς τόσο οἱ ἐπιδημίες αὐτὲς δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν ἀποτελέσματα. Γιὰ νὰ μεταδοθοῦν πρέπει νὰ βρεθοῦν ἄνθρωποι νὰ ἐμβολιασθοῦν μὲ τὸ θανατηφόρο μικρόβιο, ἔπειτα νὰ κατορθώσουν νὰ εἰσχωρήσουν στὴν ἐχθρικὴ χώρα, νὰ ἔλθουν σ' ἐπαφὴ μὲ ἀνθρώπους ὑγιεῖς καὶ νὰ μεταδώσουν τὸ μικρόβιο. Τὸ πρᾶγμα ὅμως αὐτὸ εἶναι ἐξαιρετικὰ δύσκολο, ἂν ὄχι ἀδύνατο. Ἂς ὑποθέσουμε ὡς τόσο πὼς μερικοὶ τολμηροὶ μπολιάζονται μὲ τὶς ἀσθένειες αὐτὲς καὶ ἄρρωστοι εἰσχωροῦν στὴν ἐχθρικὴ χώρα. Καὶ ἀκόμα πὼς μεταδίδουν σὲ μερικὰ πρόσωπα τὴν ἀρρώστεια τους. Τὸ πρᾶγμα θὰ γίνη ἀμέσως γνωστό, οἱ ἄρρωστοι θ' ἀπομονωθοῦν, ἡ ἐπέκτασις τῆς ἐπιδημίας θὰ περιορισθῆ. Τὸ κέρδος θὰ εἶναι πάρα πολὺ μικρὸ καὶ χωρὶς καμμιὰ σημασία.

Ἐρχόμαστε τώρα στὴ δεύτερη κατηγορία. Στὴν κατηγορία αὐτὴ ἀ[illegible]κουν οἱ φοβερὲς ἐπιδημίες τῆς πανώλους ποὺ τὸ μικρόβιό της μεταδίδεται μὲ τοὺς ψύλλους, ποὺ πάλιν μποροῦν νὰ μεταφερθοῦν ἀπὸ τοὺς ποντικούς. Ἂς ὑποθέσουμε πὼς ἕνας στρατὸς ἐμβολιάζει ποντικοὺς μὲ πανώλην καὶ τοὺς ἀφίνει γιὰ νὰ μεταδώσουν τὴν τρομερὴ ἐπιδημία μὲ τοὺς ψύλλους. Ὁ στρατὸς αὐτὸς δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ εἶναι βέβαιος πὼς οἱ ἴδιοι ἢ ἄλλοι ποντικοὶ δὲν θὰ μεταδώσουν καὶ σ' αὐτὸν τὴν ἴδια ἐπιδημία. Οἱ ψύλλοι εἶναι γνωστὸ πὼς δὲν ἔχουν... ἐθνικὲς προτιμήσεις. Τὸν κίνδυνο λοιπὸν ποὺ διατρέχει ὁ ἐχθρός, διατρέχει καὶ κεῖνος ποὺ θὰ χρησιμοποιήση τὸ ὅπλο αὐτό. Τὸ συμπέρασμα εἶναι φανερό. Κανένας δὲν ἀνάπτει φωτιὰ ποὺ θ' ἀπειλήση νὰ κάψη κι' αὐτὸν τὸν ἴδιο.

Ἄλλη ἐπιδημία, ὁ ἐξανθηματικὸς τύφος, μεταδίδεται μὲ τὶς ψεῖρες. Ἀλλὰ καὶ τὰ παράσιτα αὐτὰ εἶναι... κοσμοπολιτικά. Οὔτε ἡ ἐπιδημία αὐτὴ μπορεῖ λοιπὸν νὰ χρησιμοποιηθῆ, χωρὶς νὰ διατρέξη κίνδυνο κι' ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἐπιχειρήση νὰ τὴν χρησιμοποιήση.

Μένουν λοιπὸν οἱ ἐπιδημίες ποὺ μεταδίδονται μὲ τὰ ζῶα, τὰ πουλιὰ καὶ τὸ νερό. Ὁ ἄνθραξ π. χ. μπορεῖ νὰ μεταδοθῆ μὲ τὰ ζῶα, ἡ ἄγνωστη ἀλλὰ φοβερὰ ψιττάκωσις, μὲ τοὺς παπαγάλους, ἡ χολέρα, ὁ τυφοειδὴς πυρετός, ἡ δυσεντερία, μεταδίδονται μὲ τὸ νερό.

Ὡς τόσο οὔτε αὐτὲς εἶναι τόσο ἐπικίνδυνες. Τὰ ζῶα, ἂν μολυνθοῦν, θὰ γίνουν ἀντιληπτὰ καὶ θὰ καταστραφοῦν, προτοῦ δοθοῦν πρὸς τροφήν. Τὸ νερὸ καὶ οἱ τροφὲς εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ μολυνθοῦν. Καὶ ὅταν ὅμως μολυνθοῦν εἶναι τόσο γνωστὰ καὶ ἀποτελεσματικὰ τὰ μέσα καταπολεμήσεως τῶν ἐπιδημιῶν αὐτῶν, ὥστε τὸ κακὸ μπορεῖ νὰ χτυπηθῆ στὴν γέννησί του. Μόλις ἐκδηλωθῆ τέτοια ἐπιδημία, οἱ ἀσθενεῖς θ' ἀπομονωθοῦν καὶ οἱ ὑγιεῖς θὰ ἐμβολιασθοῦν.

Ὁ πραγματικὸς κίνδυνος ἀρχίζει ἀπὸ τὴν τρίτη κατηγορία μὲ ἕνα ἐάν... Ἐὰν δηλαδὴ κάποιο Κράτος κατορθώση ν' ἀνακαλύψη τὰ ἄγνωστα μικρόβια τῶν θανατηφόρων ἐπιδημιῶν, ὅπως εἶναι ἡ ὀστρακιά, αὐτὸ τὸ Κρά[illegible] νῆν σπέρνοντας τὴ συμφορὰ καὶ τὸ θάνατο. Αὐτὸ ὅμως ἀποτελεῖ ἀπιθανότητα. Πρῶτον γιατὶ εἶναι δύσκολο ν' ἀνακαλυφθοῦν τὰ μικρόβια αὐτὰ καὶ δεύτερον εἶναι δυσκολώτερο νὰ καλ[illegible] σὲ τόση ποσότητα, ὅση θὰ [illegible] τὸς καὶ ὁ [illegible] εἶναι τὸ χειρότερο ὅπλο σ' ἕνα πόλεμο.

Ι. Ν. Β—ς

[illegible]

Η ΓΡΙΠΠΗ

Τώρα μὲ τὰ πρῶτα κρύα, ἰδίως μὲ τὶς πρῶτες βροχές, ποιὸς λίγο ποιὸς πολύ, προσβαλλόμεθα ἀπὸ γρίππη καὶ ἑπομένως τὸ θέμα μὲ τὸ ὁποῖο θὰ ἀσχοληθοῦμε εἶναι ἐπίκαιρο καὶ ἐνδιαφέρον. Νὰ σᾶς πῶ δὲ τὴν ἀλήθεια, τὸ πρῶτο μου συνάχι καὶ οἱ πρῶτες ἐνοχλήσεις τῶν φίλων, οἱ ὁποῖοι μᾶς εἰρωνεύονται, καὶ μὲ τὸ δίκηο τους, ὅτι δὲν μπορέσαμε ἀκόμη νὰ βροῦμε ἕνα φάρμακο γιὰ τὸ συνάχι, μοῦ θύμισε τὸ θέμα περὶ γρίππης.

Ἡ γρίππη λοιπὸν εἶναι ἀρχαιοτάτη ἀρρώστεια, ἴσως νὰ ἀριθμῆ τόσους αἰῶνας, ὅσους καὶ ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ πρώτη ὅμως ἐπιδημία ποὺ περιγράφεται ἀπὸ ἐπιστήμονας ἔγινε τὸ 1323 στὴν Ἰταλία. Ἀπὸ τότε μέχρι τοῦ 1918, ποὺ ἐνέσκηψε ἡ πιὸ φοβερὰ ἐπιδημία σὲ ὅλη τὴν Εὐρώπη, ποὺ ἐστοίχισε ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, ἐνέσκηψαν κατὰ μεγάλας περιόδους διάφορες ἐπιδημίες γρίππης μὲ πολυάριθμα θύματα.

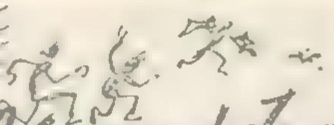
Τὴν ὀνομασίαν της τὴν ὀφείλει στοὺς Γάλλους ἀπὸ τὸ ρῆμα gripper=ἁρπάζω. Ἡ παλαιά της ὀνομασία «ἰνφλουέντσα» προήρχετο ἐκ τοῦ influentia=ἐπίδρασις, διότι ἐνόμιζαν τότε ὅτι προήρχετο ἀπὸ ἄγνωστον ἐπίδρασιν ἐξ οὐρανοῦ. Καὶ τώρα τί εἶναι ἡ γρίππη; Δὲν εἶναι ὅπως νομίζουν συνάχι, βρογχῖτις ἢ πνευμονία, ἀλλὰ μία ὀξεῖα λοιμώδης νόσος, ὅπως ἡ ἑλονοσία, ἡ ὀστρακιά, καταλαμβάνει δὲ ὁλόκληρο τὸν ὀργανισμὸ καὶ ὕστερα κάνει ὡς ἐπιπλοκὲς τὸ συνάχι, τὴν ἀμυγδαλῖτιδα καὶ τὰ διάφορα πνευμονικὰ ἢ κοιλιακὰ νοσήματα. Ἐπειδὴ ὅμως συνήθως κάνει αὐτὲς τὶς ἐπιπλοκές, ὁ κόσμος τὴν νομίζει πνευμονικὸν νόσημα. Πολλὲς μάλιστα φορὲς δύσκολα κατορθώνομε νὰ πείσωμε ἕνα ἄρρωστο πὼς ἔχει γρίππη, χωρὶς ἐπιπλοκὲς μὲ πυρετὸ καὶ γενικὴ ἀδιαθεσία ἢ μὲ πόνους, διότι σοῦ λέγει «δὲν βήχω, γιατρέ μου, θὰ εἶναι δάγκειος ἢ τριήμερος». Μᾶς δικαιολογεῖ δὲ ὅταν τὴν τρίτην ἡμέραν ἀρχίση ὁ βήχας.

Ἀκόμη δὲ μεγαλυτέρα δυσκολία συναντᾶμε ὅταν μὲ τὸν πυρετὸ ἐμφανισθοῦν ὡς πρῶτα συμπτώματα τῆς [illegible] ἔμετος καὶ ἡ διάρροια. Τότε δὲν θέλει νὰ πιστέψη ὅτι τὸ ἄγνωστον μέχρι τῆς [illegible] κοιλιακὴ γρίππη. Ἂς ἐνθυμηθοῦν ὅσοι ἔπαθαν γρίππη ὅτι τὶς πρῶτες ἡμέρες εἶχον μόνον πονοκέφαλον, ἀδιαθεσίαν γενικήν, πυρετό, κομάρες, ἀνορεξία καὶ πόνους [illegible] κρόβιο τῆς γρίππης εἰσέρχεται στὸ αἷ[illegible] καὶ ὕστερα ἐγκαθίσταται καὶ δημιουργεῖ ἱστορίες ἐκεῖ ποὺ ὑπάρχει ἀδυναμία.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχὲς)

Γ. Μπαμπούρης
Παιδίατρος

ΤΑ ΦΩΤΑ και οι Καλικάντζαροι

Μὲ τὴ γιορτὴ τῶν Θεοφανείων, ποὺ ὁ λαὸς τὴν λέει Φῶτα, γιατὶ ἐκείνη τὴν ἡμέρα «φωτίζονται», ἁγιάζονται τὰ νερά, τελειώνει καὶ τὸ Δωδεκαήμερο, τὸ ὁποῖο ἀρχίζει ἀπὸ τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Αὐτὴ τὴν ἡμέρα στὰ παραθαλάσσια μέρη ρίχνουν τὸ σταυρὸ μέσ' στὰ νερὰ καὶ παραβγαίνουν ποιὸς θὰ τὸν πρωτοβγάλη ἀπὸ κεῖ.

Ἂς δοῦμε τώρα τί ἔθιμα σχετικὰ

ἐπικρατοῦν στὰ διάφορα μέρη τῆς χώρας μας.

Στὸν Ἁλμυρό, καὶ πρὸ πάντων στὰ χωριά του, ἔχουν τὴν περίεργη συνήθεια νὰ τραγουδοῦν τὰ κάλαντα τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων καὶ ὄχι τὰ Χριστούγεννα ἢ τὴν Πρωτοχρονιά, ὅπως γίνεται ἀλλαχοῦ. Μαζεύονται τότε σ' ἕνα σπίτι εἴκοσι ὡς εἰκοσιπέντε παιδιὰ καὶ νέοι ποὺ λέγονται «Καλιντράδες». Ἀπ' αὐτοὺς πέντε εἶναι μεταμφιεσμένοι καὶ παριστάνουν τὰ ἑξῆς πρόσωπα: τὴ νύφη, τὸ γαμπρό, τὴν πεθερά, τὸ γιατρὸ καὶ τὸν ἀράπη. Ἀφοῦ ἑτοιμαστοῦν, γυρίζουν μὲ τὴ σειρὰ τὰ σπίτια τῶν γνωστῶν τους, ἀρχίζοντας ἀπὸ τοῦ παπᾶ, γιὰ νὰ πάρουν τὴν εὐχή του. Σὲ κάθε σπίτι ἀπ' ὅπου περνοῦν ψάλλουν τὸ παρακάτω τραγούδι:

Αὔριο τὰ Φῶτα κι' ὁ φωτισμὸς
καὶ χαρὰ μεγάλη στὸν Κύριο
καὶ στὸν Ἰορδάνη τὸν πόταμο.
Θέλ' ἀνέβω πάνω στοὺς οὐρανοὺς
γιὰ νὰ ρίξω δρόσο, δροσολογιά,
ν' ἁγιαστοῦν οἱ βρύσες καὶ τὰ νερά,
ν' ἁγιαστῇ ἡ Κυρά μας ἡ Παναγιὰ
μὲ τὰ θυμιατήρια στὰ δάχτυλα.
Σπάργανο βασταίνει, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Δύναμαι καὶ θέλω [illegible]
καὶ τὸν Κύριό μου παρακαλῶ.

Μόλις τελειώση τὸ τραγούδι, οἱ μεταμφιεσμένοι, ἔχοντας ἐπὶ κεφαλῆς τὴ νύφη, περνοῦν μπρὸς ἀπ' τοὺς μεγαλύτερους τοῦ σπιτιοῦ, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι τραγουδοῦν γοργά:

Γιὰ βάλτε τὰ χεράκια σας
στὴν ἀργυρῆ σας τσέπη
κι' ἂν βρῆτε κίτρινο φλουρὶ
δῶστε στὰ παλληκάρια.

Κάθε οἰκογένεια, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ χρήματα, τοὺς δίνει καὶ μιὰ κουλούρα ἢ «φῶτα». Γι' αὐτὸ οἱ καλιντράδες λέγονται ἀλλοιῶς καὶ «κουλουράδες» ἢ «φωτᾶδες».

Τὸ βράδυ τῶν Φώτων μὲ τὰ χρήματα ποὺ μάζεψαν ἀγοράζουν διάφορα φαγώσιμα καὶ διοργανώνουν σ' ἕνα φιλικὸ σπίτι διασκέδασι, τὸ λεγόμενο [illegible]

* * *

Στὴ Θράκη, τὴν ἡμέρα τοῦ Ἅη-Γιαννιοῦ, ἄντρες καὶ ἔφηβοι γύριζαν δυὸ-δυὸ τὰ σπίτια κρατῶντας ἕνα σκαμνὶ γιὰ ν' «ἀξιώσουν» τοὺς ἐνοίκους. Ἔβαναν δηλ. τὰ παιδιὰ κάθε σπιτιοῦ ἀπάνω καὶ τὰ σήκωναν τρεῖς φορὲς μὲ τὸ σκαμνὶ λέγοντας:

— Ἄξιος, ἄξιος! Κι' ἀπὸ χρόνου!

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ Δωδεκαημέρου οἱ γυναῖκες ἀπέφευγαν νὰ ὑφαίνουν, γιατὶ πίστευαν πὼς ἔτσι θἄχαν βροντὲς ὅλο τὸ χειμῶνα. Ἄλλη προφύλαξι ποὺ λάβαιναν ἦταν νὰ μὴ γνέθουν καὶ νὰ μὴ σφυρίζουν τὴ νύχτα, γιατὶ ἀλλοιῶς θὰ τοὺς ἔκαναν κακὸ οἱ καλικάντζαροι.

Τὶς δώδεκα αὐτὲς μέρες πρόσεχαν νὰ μὴ βγάλουν καθόλου στάχτη ἀπ' τὴ γωνιά. Τὴ δωδεκαμερίτικη στάχτη τὴν πετοῦσαν ἔπειτα, γιὰ γιατρικό, στ' ἀμπέλια.

Οἱ κοπέλλες βιάζονταν νὰ τελειώσουν τὰ ἐργόχειρά τους, γιὰ νὰ μὴ μποῦν τὴ νύχτα οἱ καλικάντζαροι καὶ βρίσκοντάς τα μισὰ τὰ πάρουν.

Οἱ καλικάντζαροι εἶχαν τὸ ἰδίωμα νὰ κρύβωνται τὴν ἡμέρα στὸ λόγγο. Τὴ νύχτα ὅμως κατέβαιναν στοὺς μύλους κι' ἔγλυφαν τ' ἀλεύρι.

Τὴν παραμονὴ ὅμως τῶν Φώτων τοὺς ἔπιανε τρόμος κι' ἔλεγαν ἀναμεταξύ τους:

Φεύγετε νὰ φύγουμε
κι' ἔρχεται ὁ παπᾶς μὲ τὸν ἁγιασμὸ
κι' ἡ παπαδιὰ μὲ τὸ θερμό.

Θερμὸ στὴ λαϊκὴ γλῶσσα σημαίνει νερὸ ζεματιστό.

* * *

Στὴν Κυνουρία οἱ καλικάντζαροι, ποὺ ἐκεῖ τοὺς λένε «λυκοκαντζαραίους», φωνάζουν τὴ νύχτα μεταξύ τους:

— Μπλικικίκ, μπλικικίκ!

Ὅταν κανεὶς διψάση τὸ Δωδεκαήμερο καὶ θελήση νὰ πιῆ νερὸ τὴ νύχτα, πρέπει νὰ ἔχη ρίξει ἀπὸ πρὶν μέσ' στὸ κανάτι ἕνα κάρβουνο ἀναμμένο. Τὰ δαιμονικὰ φοβοῦνται τότε καὶ δὲν πᾶνε νὰ τὸ μαγαρίσουν.

Οἱ τσοπάνηδες πάλι ἔχουν τὸ ἔθιμο λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ Δωδεκαήμερο νὰ φράζουν τὰ μαντριά τους μὲ ἀγκαθωτοὺς θάμνους. Ἀλλοιῶς ὑπάρχει κίνδυνος νὰ μποῦν τὴ νύχτα οἱ καλικάντζαροι καὶ τότε θὰ πάη ἄσχημα ἡ χρονιὰ γιὰ τὰ πρόβατα ἢ τὰ γίδια.

Στὸ ἴδιο μέρος φυλάγονται νὰ μὴ καοῦν ἢ πληγωθοῦν τὸ Δωδεκαήμερο, γιατὶ δὲν θὰ μπορέσουν νὰ γιατρευτοῦν παρὰ ἔπειτα ἀπὸ ἕναν ὁλόκληρο χρόνο.

Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ἀποφεύγουν ἀκόμα νὰ περνοῦν ἀπὸ ποτάμια καὶ ρεματιές, γιὰ νὰ μὴν παρουσιαστοῦν μπροστά τους καλικάντζαροι.

* * *

Στὴν Ἄνδρο τοὺς καλικάντζαρους τοὺς λένε «καλιβρούσηδες», «μαντρακούκους» καὶ «καλισπούδηδες». Αὐτοί, κατὰ τὴ λαϊκὴ ἀντίληψι, ἔχουν πόδια γαϊδουριοῦ μὲ τσόκαρα καὶ οὐρὰ χοίρου. Κάνουν τὴν ἐμφάνισί τους τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ πρὶν ἀπὸ τὰ Φῶτα γίνονται ἄφαντοι. Λίγο πρὶν χτυπήση ἡ χριστουγεννιάτικη καμπάνα πᾶν ἀπάνω ἀπὸ τὴν καπνοδόχο καὶ φωνάζουν τοῦ νοικοκύρη:

— Κάηκε, μπάρμπα, τὸ λαρδί!

Ἐκεῖνος τότε πρέπει νὰ τοὺς ἀπαντήση:

— Ἄσ' το, γυιόκα μ', κι' ἂς καῆ!

Οἱ καλικάντζαροι τὶς νύχτες τοῦ Δωδεκαήμερου χορεύουν γύρω στὰ σπίτια βγάζοντας ἀπὸ τὸ στόμα τους φωτιές. Φοροῦν πολύχρωμα σαρίκια καὶ συχνάζουν προπάντων στὰ κατώγια. Ἅμα τὰ βροῦν ὅμως καθαρά, δὲν κάνουνε ζημιές. Τοὺς ἀρέσουν πολὺ τὰ σῦκα καὶ ψάχνουν ἐπίμονα νὰ τὰ βροῦν. Οἱ νοικοκυραῖοι ὅμως φροντίζουν νὰ τὰ κρύψουν σὲ ξύλινα δοχεῖα ποὺ τ' ἀλείφουν ἀπέξω μὲ σβουνιές. Τ' ἀφίνουν ἐκεῖ ὡς τὴ Σαρακοστὴ καὶ μονάχα τότε τὰ ξεκουπώνουν λέγοντας:

Πάρε τ' ἄλετρό σου
κι' ἄντε στὸ χωριό σου
κι' ἄνοιξε τὰ σῦκα σου
καὶ δῶσε τῶν παιδιῶν σου.

Τὰ παιδιὰ ποὺ γεννιοῦνται τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων μεταβάλλονται κι' αὐτὰ σὲ καλικαντζάρους. Γιὰ νὰ τ' ἀποφύγουν αὐτό, μονάχα ἕνας τρόπος ὑπάρχει: νὰ τὰ βαφτίσουν τὴν ἡμέρα τῶν Φώτων ἢ τοῦ Ἅη-Γιαννιοῦ.

Οἱ παλαιότεροι πίστευαν πὼς οἱ καλικάντζαροι δὲν εἶχαν ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ πριονίζουν ὅλο τὸ χρόνο τὶς τέσσερες κολῶνες ποὺ βαστᾶνε τάχα

τή γῆ. Λίγο ἀκόμα τούς ἔλειπε γιά νά συμπληρώσουν τό καταστρεπτικό ἔργο τους, ὅταν στό μεταξύ ἔφταναν τά Χριστούγεννα κι' αὐτοί ἦταν ὑποχρεωμένοι νά πᾶν ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους γιά νά τούς κάμουν κακό. Ὅσο νά περάση ὅμως τό Δωδεκαήμερο καί νά ξαναγυρίσουν στή δουλειά τους, οἱ κολῶνες εἶχαν μεγαλώσει πιά καί δέν εἶχαν ἀνάγκη.

Οἱ ναυτικοί πάλι τῆς Ἄνδρου παραδέχονται πώς οἱ καλικάντζαροι ἑτοιμάζουν ἀπό τήν πρώτη μέρα τῆς Σαρακοστῆς τό καράβι πού θά τούς φέρη ἀργότερα στό νησί. Κόβουν τά ξύλα, καρφώνουν τά μαδέρια, τό καλαφατίζουν, τό πισσώνουν καί τό ρίχνουν στό γιαλό. Τήν παραμονή τῶν Χριστουγέννων ἀράζει κι' ὅλας στό νησί.

* * *

Στή Μακεδονία οἱ καλικάντζαροι λέγονται «σκατζάντζαροι» καί «σκαντζάρια». Τήν ὥρα πού ἡ νοικοκυρά φκιάνει τηγανίτες, ἐπειδή αὐτές τούς ἀρέσουν πολύ, ὁ οἰκοδεσπότης φορεῖ ἀνάποδα τό πουκάμισό του καί λέει:

Κι' ἐγώ σκαντζός
κι' ἐσύ σκαντζός,
ἔλα νά χορέψουμε,
τραχανά νά βράζουμε.

Μ' αὐτούς τούς στίχους πιστεύουν πώς τά δαιμόνια δέν πλησιάζουν στό τηγάνι.

* * *

Στήν Ἀράχωβα ἔχουν τήν ἀντίληψι πώς οἱ καλικάντζαροι εἶναι κουτσοί, στραβοί, μέ στραβό πρόσωπο, στραβό στόμα, στραβή μύτη, στραβά ποδάρια καί ξεπλατισμένοι. Ὁ λαός δηλ. τούς ἔχει φορτώσει μ' ὅλα τά σωματικά ἐλαττώματα.

Πιστεύουν ἀκόμα πώς οἱ καλικάντζαροι ψήνουν στή φωτιά βατράχους καί δειπνοῦν. Κουβαλοῦν μαζί τους σακκιά μέ στάχτη, γιά νά τά ρίξουν ἀπάνω σ' ὅποιον ἀπαντήσουν. Γι' αὐτό τούς λένε καί «σταχτιάδες».

Ἄλλη ἰδιότητα τῶν καλικαντζάρων εἶναι πώς ἐμποδίζουν τή νύχτα τίς γυναῖκες νά φέρνουν ξύλα μέσ' στό σπίτι.

* * *

Στήν Ἤπειρο συνηθίζουν τήν ἡμέρα τῶν Φώτων νά ρίχνουν τό σταυρό στίς βρύσες. Μέ τό ἁγίασμα πού παίρνουν ἀπό κεῖ ραντίζουν τ' ἀμπέλια, τά χωράφια καθώς καί τά ζωντανά τους. Τήν παραμονή τῶν Φώτων οἱ καλικάντζαροι ἑτοιμάζονται ν' ἀναχωρήσουν λέγοντας ὁ ἕνας στόν ἄλλον:

Πάμετε νά φύγουμε
κι' ἔρχεται ὁ τραγόπαπ...ς
μέ τήν ἁγιαστούρα του
καί μέ τή βρεχτούρα του.

* * *

Στή Μεσσηνία, ὅποιος καῆ τό Δωδεκαήμερο πιστεύουν πώς τόν «βουλλώνει ὁ καλικάντζαρος». Τό κάψιμο ἐκεῖνο θεωρεῖται ἀθεράπευτο καί λέγεται «βοῦλλα τοῦ καλικάντζαρου».

Ἄμα κανείς ἀρρωστήση καί ἀδυνατίση, λέν:

— Ἀχάμνηνε κι' ἔγινε σά λυκοκάντζαρος!

Ὅποιος βγαίνει ἔξω τό Δωδεκαήμερο, πρέπει νά κρατῆ στό χέρι του ἀναμμένο δαυλί. Μονάχα ἔτσι τόν φοβοῦνται οἱ καλικάντζαροι, πού παίρνουν δρόμο μόλις ἀκούσουν:

(Συνέχεια στή σελίδα 448)

ΚΙ' ΟΙ ΟΥΡΑΝΟΙ ΑΝΟΙΞΑΝ...

Ἔχει σκοτωθῆ σήμερα στίς δουλειές ὁ Στάθης. Παραμονή Φῶτα, κι' ὁ παπᾶς σέ λίγο θάρθη ν' ἁγιάση τό σπίτι νά φύγουν τα καλικαντζαρούδια, οἱ ἀρρώστειες καί κάθε κακό. Γι' αὐτό ὁ παραγυιός συγυρίζει ἀπ' τά χαράματα, σφουγγαρίζει, πλένει τζάμια, τακτοποιεῖ κάθε τί στό σπίτι. Γιατί δέν εἶναι μόνο τό σαλόνι πού πρέπει νά λάμπη σήμερα ἀπό πάστρα, μά κι' ἡ κουζίνα, κι' οἱ κρεβατοκάμαρες καί τά κελάρια ἀκόμη. Ὁ παπᾶς πρέπει ν' ἁγιάση παντοῦ, σέ κάθε γωνιά. Κι' ἡ κερά τοῦ Στάθη, ὅλα κι' ὅλα, τή φήμη της σάν καλή νοικοκυρά δέν ἐννοεῖ νά τή χάση. Δίπλα του, στριφογυρίζει κι' ἐκείνη, ἰσιώνοντας πότε πότε κανένα κάδρο, σαλεύοντας κάποιο ἔπιπλο καί κατσαδιάζοντας, ὅλη τήν ὥρα τό Στάθη.

Ἀντιπρόκοβος θάσαι πάντα, ἐσύ, παιδί μου. Δέν μπορῶ νά σοῦ βάλω γνῶσι. Θαρρεῖς πώς βρίσκεσαι ἀκόμη στό σπιτικό τοῦ πατέρα σου, πού δέν ἤξερε τί θά πῆ τάξι.

Μά ὁ Στάθης δέν ἄκουγε παρακάτω. «Το σπιτικό τοῦ πατέρα του» ἀλαφρόθενε πάλι το

[illegible] τούς τοίχους του.

Πέρυσι τέτοια μέρα ἦταν ἐλεύθερος κι' ἡ μανούλα του ζοῦσε ἀκόμη καί δέν τόν ἄφηνε νά μπῆ ὑπηρέτης κι' ἄς ἦσαν φτωχοί κι' ὀρ[illegible]

Δούλευε κείνη, παραδουλεύτρα σ' ὅλη τή γειτονιά, κι' ὁ Στάθης «τ' ἀγόρι» της, γύριζε μέ τάλλα παιδιά κι' ἔλεγαν τά κάλαντα.

Σήμερ' εἶν' τά Φῶτα κι' ὁ φωτισμός
καί τοῦ Ἰησοῦ μας ὁ Βαφτισμός.

Ὕστερα μοιράζονταν τά λεφτά κι' ἡ μητέρα τοῦδινε χίλιες εὐχές σάν τῆς ἔφερνε τό φτωχικό μερτικό του.

Καί τήν ἄλλη μέρα, στήν τελετή τοῦ Σταυροῦ, Θεέ μου, τί εὐτυχία! Ὅλος ὁ κόσμος, ντυμένος τά γιορτινά του, ξεκίναγε ἀπ' τήν ἐκκλησούλα, σάν τέλειωνε ἡ λειτουργία, μ' [illegible] ἀχτιδοβολοῦσαν ἀπό χαρά κι' ἀγαλ[illegible]. Ὁ παπᾶς, χρυσοστόλιστος, καμαρωτός, ἴδιος ὁ Χριστός, ἔλεγε ὁ Στάθης, πήγαινε μπρός μπρός κι' ἔψαλνε μέ τή γιορτινή φωνή του κι' οἱ ψαλτάδες πίσω του, σ' ὅλη τή δόξα τους κι' ἐκεῖνοι, κρατοῦσαν τό ἴσιο. Ὁ Στάθης [illegible] ἀκόμη τά λόγια τῆς [illegible]

'Επεφάνης σήμερον τῇ οἰκουμένῃ
καί τό φῶς σου, Κύριε, ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς.

. . . .

ἦλθες, ἐφάνης, τό φῶς τό ἀπρόσιτον.

Καί μέ κεῖνο «τό ἀπρόσιτον», πού τό τράβοῦσε πολύ ὁ Παπαγιάννης στό τέλος, ἔφταναν στ' ἀκρογιάλι. Ἐκεῖ μιά ἐξέδρα προχωροῦσε στή θάλασσα, στολισμένη μέ μύρτα καί δάφνες. Ἀνέβαινε πρῶτος ὁ παπᾶς, ὕστερα οἱ ψαλτάδες καί κατά σειρά οἱ [illegible] κι' ὁ λαός. [illegible]

ριζε τό χαμόγελο τῆς μανούλας του πού τοῦδινε θάρρος.

Γιατί ὁ Στάθης δέν ἦταν στήν ἐξέδρα. Εἶχε τρέξει μπροστά, μαζί μέ τάλλα παιδιά τοῦ χωριοῦ καί, πετῶντας γρήγορα γρήγορα ὅ,τι φοροῦσε, ριχνόταν στή θάλασσα καί πε[illegible]

[illegible] παπαγιάννης. Ν' ἁγιάσουν τά [illegible] γαληνέψη κι' αὐτή, νά [illegible]

[illegible] κούραση, νά σταθῆ πατέ[illegible] σπιτικό, νά πάη κι' ὁ Στ[illegible] γίνη ἄνθρωπος.

Κι' ὅταν ἄκουγε τό «Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου Κύριε», καρφώνε τά μάτια στό χέρι τοῦ παπᾶ πού λύνε ἀπό τήν ὁλόχρυση κορδέλα του τό Σταυρό καί τόν πετοῦσε στή θάλασσα. Ὁ Στάθης [illegible] μόνα τα τοι σπικόταν παραπέρα, βουτοῦσε μέ τό κεφάλι κι' ἅρπαζε τό Σταυρό ἀπάνω ἀπό [illegible] βασιλικό, τόν στεφανω[illegible] [illegible] χέρι του.

Κι' ἡ μητέρα τόν φιλοῦσε περήφανη, καί τό φιλί της ἦταν τό καλλίτερο δῶρο.

Νά μοῦ ζήσης, καπεταιόπουλο, τοὔλεγε [illegible]

[illegible] Ἅγιο Πνεῦμα στόν Ἰορδάνη, θα κάμη τήν προσευχή του.

— Χριστούλη μου, φέρε πίσω τόν ἀδερφό μου νά μέ πάρη μαζί του στό καράβι. Σοῦ κάνω τάξιμο νά βουτῶ κάθε χρόνο, ἄς εἶναι καί στή μέση τοῦ ὠκεανοῦ, νά σηκώνω τό Σταυρό Σου.

[illegible] φωνή τῆς κερᾶς του. Πήγαινε νά γεμίσης τή στάμνα ἀπό τή βρύση. Σήμερα ἁγίασαν τά νερά καί μποροῦμε πιά νά λουστοῦμε.

Ὁ Στάθης ἄφησε τίς γλυκειές θύμησες [illegible] λόγια τῆς μάνας του.

«Χαρά σ' ἐκεῖνον, παιδί μου, πού θ' ἀξιωθῆ νά δῆ τά οὐράνια ν' ἀνοίγουν. Αὐτό γίνεται σάν ἀστραπή. Ἄν προφτάσης νά γυρέψης κάτι, πρίν ξανακλείσουν, σοῦ γίνεται μονομιᾶς».

Μά ὁ Σταύρος θά προφταινε. Θάλεγε μόνο: «Τόν ἀδερφό μου» κι' ὁ Θεός ἤξερε τάλλα, γιατί διαβάζει σάν ἀνοιχτό βιβλίο τή σκέψι [illegible]

Κι' ἀλήθεια ὁ Θεός διάβασε, σάν ἀνοιχτό βιβλίο, τή σκέψι τοῦ Στάθη. Καί καθώς [illegible] σανύχτα [illegible] χαμόγελο.

ΣΟΦΙΑ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

ΖΩΗΣ ΚΑΠΛΑΝΗΣ

Τὸ μικρὸ Ἑλληνόπουλο ποὺ ἔγινε ἐθνικὸς εὐεργέτης

Ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ φτωχὰ παιδιὰ ποὺ ἐπλούτισαν, ἀπέκτησαν κολοσσιαία περιουσία καὶ κατόπιν τὴν ἐδώρησαν ὅλη στὴν πατρίδα των ἦταν καὶ ὁ Ζώης Καπλάνης.

Πράγματι, ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ ὑπῆρξε ἕνα ἀληθινὸ μυθιστόρημα καὶ ἀξίζει τὸν κόπο νὰ τὴν διηγηθοῦμε, γιατὶ δείχνει τί μπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ ἕνα φτωχό, ἄσημο καὶ ἀνίδεο παιδί στὴν ζωή, ὅταν ἔχῃ θέλησι κι' αὐτοπεποίθησι καὶ καίῃ μέσα του ἡ φλόγα τῆς δημιουργίας..

Ὁ Ζώης Καπλάνης γεννήθηκε τὸ 1736 στὸ Γραμμένο, ἕνα χωριουδάκι ποὺ βρίσκεται κοντὰ στὰ Γιάννενα.

Σὲ πολὺ μικρὴ ἡλικία ἔχασε τὴν μητέρα του· τότε ὁ πατέρας του ξαναπαντρεύτηκε. Ἀλλὰ δὲν ἔζησε κι' αὐτὸς πολύ. Μιὰ μέρα πέθανε, ἀφίνοντάς τον μόνον μὲ τὴν μητρυιά του, χωρὶς κανένα πόρο...

Ὁ μικρὸς Ζώης βρέθηκε τότε στὴν ἀνάγκη νὰ δουλέψῃ γιὰ νὰ συντηρήσῃ τὸ σπίτι του. Ποιὰ δουλειὰ ὅμως μποροῦσε νὰ κάμῃ; Ἦταν τόσο μικρὸς καὶ δὲν γνώριζε καμμιὰ τέχνη...

Ὡστόσο ὁ Ζώης ἦταν ἔξυπνο καὶ ἐργατικὸ παιδί. Γι' αὐτὸ δὲν δείλιασε... Τὸ ἐφευρετικὸ μυαλό του σοφίστηκε μιὰ λύσι. Ἕνας γείτονάς του εἶχε ἕνα γαϊδουράκι ποὺ δὲν τὸ χρησιμοποιοῦ[illegible] τίποτε.

— Κάνουμε μιὰ δουλειὰ μαζί; πῆγε ἀμέσως καὶ τοῦ πρότεινε. Θὰ μοῦ δώσῃς τὸν γάϊδαρό σου καὶ θὰ πηγαίνω κάθε μέρα νὰ κόβω ξύλα στὸ δάσος, θὰ τὰ φορτώνω, θὰ τὰ πηγαίνω νὰ τὰ πουλῶ στὰ Γιάννενα καὶ θὰ μοιραζώμαστε τὰ κέρδη.

Ὁ γείτονας δέχθηκε πρόθυμα τὴν πρωτότυπη αὐτὴ ἐπιχείρησι. Κι' ὁ μικρὸς Ζώης ἔβαλε σ' ἐνέργεια τὴν ἰδέα του...

Ἀλλὰ τὰ... κέρδη ἦσαν ἐλάχιστα. Καὶ μόλις κατώρθωνε ὁ φτωχὸς Ζώης νὰ ἐξοικονομῇ τ' ἀπαραίτητα γιὰ τὴν συντήρησι τοῦ σπιτιοῦ του. Ἔτσι μιὰ μέρα ἡ μητρυιά του, ποὺ δὲν τὸν ἀγαποῦσε διόλου, τὸν ἔδιωξε:

— Γκρεμίσου ἀπὸ δῶ, παληόπαιδο! τοὖπε πετῶντάς τον ἔξω ἀπ' τὸ σπίτι. Δὲν εἶσαι ἄξιος οὔτε τὸ φαΐ σου νὰ βγάλῃς.

Ἦταν ἀκριβῶς ἡ Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας... Ἡ κακὴ μητρυιὰ οὔτε τὴν μεγάλη αὐτὴ μέρα τῆς Χριστιανωσύνης δὲν σεβάστηκε. Κι' ἔρριξε στοὺς δρόμους τὸν μικρὸ Ζώη. Χωρὶς νὰ τοῦ δώσῃ οὔτε ἕνα ροῦχο, οὔτε κἂν τὰ παπούτσια του...

Τὸ δυστυχισμένο παιδί, μόνο κι' ἔρημο, τράβηξε κατὰ τὰ Γιάννενα μὲ τὰ πόδια. Σὲ λίγο ὅμως ἄρχισε νὰ πεινᾷ, νὰ κρυώνῃ καὶ νὰ κουράζεται... Τὰ γυμνὰ πόδια του εἶχαν ματώσει, ἀπ' τὰ χαλίκια... Καὶ τουρτούριζε ὁλόκληρος ἀπὸ τὸ κρύο...

Εἶχε νυχτώσει πιά, ὅταν ἀποκαμωμένος ὁ Ζώης ἔφτασε στὰ Γιάννενα. Μὴ ἀντέχοντας περισσότερο κατέφυγε κάτω ἀπ' τὴν θολωτὴ ἐξώπορτα ἑ[illegible] σπιτιοῦ καὶ ξαπλώθηκε χάμω νὰ κοιμηθῇ... Μὰ ἔκανε ἕνα τόσο διαβολεμένο κρύο καὶ πεινοῦσε τόσο, ποὺ στάθηκε ἀδύνατον νὰ κλείσῃ μάτι. Τὰ ξημερώματα, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ σπιτιοῦ, βγαίνοντας νὰ πάῃ στὴν ἐκκλησία, εἶδε κατάπληκτος τὸ μικρὸ ὀρφανό, κουλουριασμένο στὸ πεζοῦλι του.

— Ἔ, σύ! Τί ζητᾶς ἐδῶ; Ποιανοῦ παιδὶ εἶσαι; Πῶς βρέθηκες ἐδῶ; τὸ ρώτησε.

Ὁ Ζώης μὲ δάκρυα στὰ μάτια τοῦ διηγήθηκε τὴν βασανισμένη ζωή του.

Ἔλα, μὴν κλαῖς! τὸ παρηγόρησε ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ δὲν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν πλούσιο γουνέμπορο καὶ εὔσπλαγχνικὸ χριστιανὸ Παναγιώτη Χατζηνίκου.

Ὕστερα ἀμέσως διέταξε τοὺς ὑπηρέτας του νὰ τοῦ δώσουν νὰ [illegible] καὶ νὰ τὸ βάλουν νὰ κοιμηθῇ.

— Ὅταν ἐπιστρέψω θέλω νὰ τὸ βρῶ εὐχαριστημένο καὶ χαρούμενο, εἶπε.

* * *

Τὴν ἴδια μέρα ὁ Χατζηνίκου κάλεσε τὸ παιδὶ στὸ γραφεῖο του καὶ τοῦ πρότεινε:

— Δέχεσαι νὰ μείνῃς σπίτι μου ὡς παραμάγειρος; Δὲν εἶναι βαρειὰ δουλειά, κι' ἐσὺ φαίνεσαι ἔξυπνος.

— Ἀφέντη μου, εἶσαι ὁ καλλίτερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου! φώναξε συγκινημένος ὁ μικρὸς Ζώης.

Καὶ γονατίζοντας φίλησε τὰ χέρια τοῦ εὐεργέτου του.

Ἀπ' τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὁ μικρὸς Ζώης περιλήφθηκε στὸ ὑπηρετικὸ προσωπικὸ τοῦ σπιτιοῦ, μπῆκε στὴν κουζίνα κι' ἄρχισε νὰ πλένῃ πιᾶτα, νὰ καθαρίζῃ, νὰ σαπουνίζῃ... Μὰ ἡ δουλειὰ δὲν τὸν τρόμαζε διόλου. Ἦταν εὐχαριστημένος ποὺ δούλευε κι' ἔτρωγε. Τὰ βράδυα, ἀργά, ὅταν οἱ ἄλλοι ἔπεφταν νὰ κοιμηθοῦν, αὐτὸς κλεινόταν στὸ δωμάτιό του καὶ κάτω ἀπ' τὸ ἀδύνατο φῶς τοῦ λυχναριοῦ προσπαθοῦσε νὰ μάθῃ γράμματα. Εἶχε ἀγοράσει μὲ τὶς μικρὲς οἰκονομίες του ἕνα ἀλφαβητάριο, μιὰ πλάκα κι' ἕνα μολυβδοκόνδυλο... Καὶ μελετοῦσε... Ἕνα βράδυ ὁ ἀφέντης του ἐπέστρεφε ἀργὰ σπίτι. Περνῶντας ἔξω ἀπὸ τὸ δωμάτιο τοῦ μικροῦ παραμαγείρου, εἶδε φῶς.

— Τί συμβαίνει; διερωτήθηκε. Μήπως ξέχασε τὸ λυχνάρι ἀναμμένο;

Καὶ σπρώχνοντας τὴν πόρτα θέλησε νὰ μπῇ μέσα. Μὰ ἦταν κλειδωμένη. Ὁ μικρὸς Ζώης ἀκούοντας τὸν θόρυβο ταράχθηκε. Ἔσβησε ἀμέσως τὸ λυχνάρι καὶ ἔσπευσε ν' ἀνοίξῃ τὴν πόρτα.

— Γιατὶ καῖς φῶς τέτοια ὥρα; Τί συμβαίνει; Τί κάνεις; Λέγε ἀμέσως! φώναξε θυμωμένος ὁ Χατζηνίκου.

Ὁ Ζώης γονάτισε, τρέμοντας ἀπὸ τὸ φόβο καὶ κλαίγοντας μὲ λυγμοὺς τραύλισε:

— Δὲν θὰ τὸ ξανακάμω, ἀφέντη μου... Μά, δὲν ἔκαψα καὶ πολὺ λάδι...

Καὶ τοῦ ὡμολόγησε γιὰ ποιὸ λόγο ἔμενε ξάγρυπνος ὡς τὴν ὥρα ἐκείνη.

Ὁ πλούσιος Γιαννιώτης συγκινήθηκε ἀπὸ τὴν φιλομάθεια τοῦ μικροῦ. Ὡστόσο δὲν τοὖπε τίποτε. Ἔφυγε σοβαρὸς καὶ ἀμίλητος. Ὅλη τὴν νύχτα ἐκείνη ὁ Ζώης ἔμεινε ἄγρυπνος. Ἦταν βέβαιος πιὰ ὅτι ὁ ἀφέντης του θὰ τὸν ἔδιωχνε. Τὸ δυστυχισμένο παιδί! Νόμιζε πὼς εἶχε διαπράξει κάποιο μεγάλο ἔγκλημα...

Ὡστόσο, τὴν ἄλλη μέρα, ὁ Χατζηνίκου τὸν κάλεσε στὸ γραφεῖο του καὶ τοῦ ἀνήγγειλε:

— Φαίνεται ὅτι εἶσαι ἕνα καλὸ παιδὶ καὶ διψᾶς γιὰ μόρφωσι. Γι' αὐτὸ ἀπὸ σήμερα σὲ παίρνω ἀπ' τὴν κουζίνα καὶ σὲ διορίζω ὑπάλληλο στὸ κατάστημά μου.

Ὁ Ζώης ὥρμησε καὶ καταφίλησε τρελλὸς ἀπ' τὴ χαρά του τὰ χέρια τοῦ εὐεργέτου του.

* * *

Ὁ πλούσιος Χατζηνίκου ἐμπορευόταν γουναρικά. Διατηροῦσε ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα καταστήματα γουναρικῶν τῆς σκλάβας Ἑλλάδος καὶ [illegible]θευε τὸ πολύτιμο ἐμπόρευμά του στοὺς μεγαλύτερους ἡγεμόνας καὶ πασάδες τῆς ἐποχῆς του.

Ὁ μικρὸς Ζώης ἀνέλαβε νὰ μοιράζῃ τὶς γοῦνες ποὺ ἦσαν γιὰ ράψιμο στὶς διάφορες γυναῖκες ποὺ ἔκαμναν αὐτὴ τὴ δουλειὰ καὶ νὰ περνᾷ κάθε Σάββατο νὰ παραλαμβάνῃ τὴν ἕτοιμη ἐργασία καὶ νὰ τοὺς πληρώνῃ τὰ μεροκάματα. Γιὰ ὅλα αὐτὰ κρατοῦσε λεπτομερῆ λογαριασμό, τὸν ὁποῖο παρέδιδε κάθε τέλος τῆς ἑβδομάδος στὸν κύριό του.

Ἀλλά, παρ' ὅλο τὸν φόρτο τῆς ἐργασίας του, εὕρισκε καὶ καιρὸ νὰ μελετᾷ. Μὲ τὸ μικρὸ μισθό του ἀγόραζε συνεχῶς νέα βιβλία...

Ὅσο διάβαζε ὅμως καὶ μελετοῦσε τόσο ἡ δίψα του γιὰ τὴν μάθησι μεγάλωνε. Καὶ μιὰ μέρα ποὺ χρειάστηκε χρήματα γιὰ βιβλία, τὰ ἐξοικονόμησε ράβοντας μόνος του μιὰ γοῦνα, τὴν νύχτα, καὶ κρατῶντας τα ραφτικά...

Ἀλλὰ γιὰ κακὴ — ἢ μᾶλλον καλὴ — τύχη του, τὴν νύχτα αὐτὴ πέρασε πάλι ἔξω ἀπ' τὸ δωμάτιό του ὁ κύριός του, εἶδε φῶς, μπῆκε μέσα καὶ τὸν ἔπιασε ἐπ' αὐτ[illegible]

Ὁ [illegible] Ζώης [illegible] ἀπέκρυψε τὴν ἀλήθεια.

ΚΤΕΝΙΑ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΓΑΛΑ

Σὲ προηγούμενο τεῦχος μας ἀναφέραμε γιὰ τὸ «γάλα ποὺ ντύνει». Γιὰ τὴν παραγωγὴ δηλαδὴ τεχνητοῦ μαλλιοῦ ἀπὸ γάλα. Σήμερα θ' ἀσχοληθοῦμε μὲ μιὰ νέα βιομηχανικὴ χρῆσι τοῦ γάλακτος.

Πρὸ τριάντα περίπου ἐτῶν ἕνας νεαρὸς χημικὸς ἄφησε σ' ἕνα πιάτο γάλα γιὰ τὴν γάτα τοῦ ἐργαστηρίου του καὶ ἔφυγε γιὰ νὰ περάσῃ τὸ Σαββατοκύριακο στὴν ἐξοχή. Ὅταν ἐπέστρεψε βρῆκε τὸ γάλα ἄθικτο, ἀλλὰ ξηραμένο σὲ σκληρὴ διαφανῆ οὐσία. Μετὰ σύντομη ἔρευνα ἀνεκάλυψε ὅτι ἡ γάτα εἶχε ἀνατρέψει ἕνα μπουκαλάκι μὲ φ ο ρ μ α λ δ ε ΰ δ η ν μέσα στὸ πιάτο μὲ τὸ γάλα. Ἐπανέλαβε τὸ πείραμα καὶ ἐπέτυχε τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα: μιὰν οὐσίαν στερεάν σὰν κόκκαλο.

Καὶ ἀπὸ τὴν τυχαία αὐτὴ ἀνακάλυψι τῆς γάτας ἐδημιουργήθη μιὰ μεγάλη βιομηχανία, ποὺ χρησιμοποιεῖ δεκάδες χιλιάδες τόννους ἀποβουτυρωμένου γάλακτος ἐτησίως καὶ τὸ μετατρέπει στὰ πιὸ ἀπίθανα ἀντικείμενα.

Καζεΐνη —ἡ τυρίνη— λέγεται τὸ ἀπεξηραμένο, κονιοποιημένο γάλα, ποὺ ἐξάγεται ἀπὸ τὴν Ἀργεντινή, τὴν Γαλλία καὶ ἄλλες χῶρες ποὺ ἔχουν πλεόνασμα γάλακτος. Μόνο στὴν Ἀγγλία χρησιμοποιοῦνται κατ' ἔτος ὑπὲρ τὶς πενῆντα χιλιάδες τόννους καζεΐνης γιὰ βιομηχανικοὺς σκοπούς.

Ταυτοχρόνως πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ τοιαύτη χρησιμοποίησις τοῦ γάλακτος δὲν μειώνει καθόλου τὴν ποσότητα τοῦ γάλακτος ποὺ διατίθεται γιὰ θρεπτικοὺς σκοπούς, διότι ἡ ἀφαιρουμένη καζεΐνη ἀποτελεῖ μόνον τὰ τρία ἑκατοστὰ τοῦ γάλακτος καὶ δὲν ἔχει καμμιὰ θρεπτικὴ ἀξία.

Καὶ ἀπὸ τὴν περίεργη αὐτὴ οὐσία κατασκευάζονται διάφορα ἀντικείμενα κοινοτάτης καὶ καθημερινῆς χρήσεως. Οἱ κτένες ποὺ χρησιμοποιοῦμε καὶ τὰ κουμπιὰ τῶν ἐνδυμάτων μας εἶναι κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ γάλα. Τὰ λευκὰ κουμπιὰ ποὺ χρησιμοποιοῦμε στὰ ἑσώρουχά μας εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ ὄστρακα, ποὺ βρίσκονται στὸν πυθμένα τοῦ Γιαγκτσέ, ἀλλὰ τὰ χρωματιστὰ κουμπιὰ τῶν γυναικῶν εἶναι κατὰ τὰ ἑπτὰ δέκατα ἀπὸ γάλα. Ἑκατομμύρια κατασκευάζονται κατ' ἔτος καὶ πωλοῦνται σ' ὅλο τὸν κόσμο μὲ διάφορα χρώματα καὶ ὑπὸ διάφορα σχήματα.

Λαβὲς ἐπιτραπεζίων μαχαιριῶν καὶ πηρουνιῶν, ἠλεκτρικὲς λάμπες, κτένες, βοῦρτσες, καθρέφτες, κορνίζες φωτογραφιῶν, ἡμεροδεῖκτες, στυλογράφοι, κομ- [illegible] ποὺ κυκλοφοροῦν στὸ ἐμπόριο, κατασκευάζον τ α ι ἀπὸ γάλα.

Νεώτερα πειράματα ἀπέδειξαν ἐπίσης ὅτι ἡ καζεΐνη εἶναι ἡ καλυτέρα οὐσία διὰ τὴν κατασκευὴν ἀπομιμήσεων πολυτίμων λίθων. Πλῆθος κοσμημάτων καὶ δακτυλιολίθων, ποὺ κυκλοφοροῦν σήμερα, εἶναι καμωμένα ἀπὸ γάλα. Βραχιόλια ἀπὸ τεχνητὸν ἐλεφαντοστοῦν, κομψοτεχνήματα ἀπὸ αὐτὰ ποὺ κρεμοῦν οἱ γυναῖκες στὴ κομβιοδόχη των, μικροὶ ἐπιτραπέζιοι Βούδδες, κατασκευάζονται ἀπὸ κονιοποιημένον γάλα.

Ἐπίσης πλεῖστα χρώματα καλλυντικά, κρέμες καὶ πομάδες ἔχουν κατασκευασθῆ ἀπὸ καζεΐνη. Οἱ σκελετοὶ τῶν γυαλιῶν, οἱ λαβὲς τῶν ὀμβρελλῶν εἶναι ἀπὸ καζεΐνη. Τὰ γυαλιστερὰ χαρτιὰ πολυτελείας ἔχουν ἐπάλειψι γάλακτος μεταβεβλημένου σὲ καζεΐνη. Πολλὰ ἄλλα ἄφλεκτα χαρτιὰ γίνονται μὲ ἀνάμιξι κυτταρίνης καὶ καζεΐνης.

Ἔτσι ἡ συνεργασία ἀγελάδος καὶ χημικοῦ ἔδωσε στὸν κόσμο μιὰ νέα οὐσία ἐξαιρετικῆς χρησιμότητος.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ του πετρελαίου

Ἡ ἱστορία τοῦ πετρελαίου εἶναι ἀρκετὰ ἀξιοπερίεργη. Τὸ πολύτιμο αὐτὸ ὑγρὸ μόνο κατὰ τὰ τελευταῖα ἑκατὸ χρόνια ἄρχισε νὰ παίζῃ σπουδαῖο ρόλο στὴν ἀνθρώπινη ζωή. Ὡστόσο τὸ πετρέλαιο δὲν ἦταν ἄγνωστο ὡς τότε, στὸν ἄνθρωπο.

Οἱ Ἀτζέκοι, οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς Ἀμερικῆς, οἱ ἀρχαῖοι Ἰνδοί, οἱ κάτοικοι τῆς Βενεζουέλας καὶ οἱ Πέρσαι, γνώριζαν τὸ πετρέλαιο. Ὡστόσο δὲν ἤξεραν τὴ χρῆσι του καὶ ὄχι μόνο τὸ περιφρονοῦσαν, ἀλλὰ καὶ τὸ θεωροῦσαν κάτι ἄχρηστο καὶ καταστρεπτικό, γιατὶ βρωμοῦσε καὶ κατέστρεφε τὴ γονιμότητα τῶν ἀγρῶν.

Ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους λαοὺς μόνον οἱ Κινέζοι φαίνεται πὼς κάτι ἐγνώριζαν ἀπὸ τὴ χρῆσι τοῦ πετρελαίου. Ἀπὸ διάφορες μελέτες ἐξακριβώθηκε πὼς 200 χρόνια πρὸ Χριστοῦ οἱ Κινέζοι χρησιμοποιοῦσαν τὸ πετρέλαιο ὡς φωτιστικὸ μέσο καὶ ὡς φάρμακο. Τὰ πηγάδια ποὺ ἀνέσκαπταν γιὰ νὰ προμηθευθοῦν τὸ πολύτιμο αὐτὸ ὑγρὸ ἔφταναν πολλὲς φορὲς σὲ βάθος 3000 μέτρων. Ὡστόσο ἡ χρῆσις τοῦ πετρελαίου δὲν εἶχε μεταδοθῆ σ' ἄλλους λαούς.

[illegible] τὸν Ζαρα[illegible]αν, τὸν ξακουσμένο προφήτη τῶν Περσῶν, στὴ χερσόνησο τοῦ Ἀπσερων, ποὺ βρίσκεται παρὰ τὴν Κασπία θάλασσα. Ὅταν ὁ Ζαρατούστρας ἔφτασε στὴ χερσόνησο αὐτή, εἶδε τεράστιες φλόγες νὰ ξεπηδοῦν ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς. Δὲν ἐπρόκειτο παρὰ μόνο γιὰ πηγὲς πετρελαίου ποὺ ἦταν ἄγνωστο πὼς εἶχαν ἀναφλεγῆ. Τὸ θέαμα θὰ ἦταν φαίνεται ἐπιβλητικό. Χιλιάδες χρόνια ἡ τρομερὴ ἐκείνη [illegible] ἄγνωστο γι' αὐτὸν φαινόμενο ἐκεῖνο στάθηκε μ' ἀπορία καὶ θαυμασμό. Μὴ μπορῶντας νὰ ἐξηγήσῃ τὸ περίεργο φαινόμενο, τὸ ἀπέδωκε σὲ θεϊκὴ δύναμι καὶ ὑπῆρξεν αὐτὸ ἡ ἀφορμὴ νὰ ἱδρύσῃ τὴν περίφημη θρησκεία του, ποὺ στηριζόταν στὴ λατρεία τῆς φωτιᾶς. Ἡ πυρκαϊὰ ἐξακολουθοῦσε ὁλόκληρους αἰῶνες. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Πομπήιος μετέβησαν στὸ Ἰρὰν γιὰ νὰ θαυμάσουν τὸ ἐπιβλητικὸ αὐτὸ θέαμα. Ἔπειτα ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἡ χώρα περιῆλθε στὴν κυριαρχία τοῦ Χὰν τοῦ Βακοῦ. Ὁ Χὰν αὐτὸς εἶχε μεγάλες οἰκονομικὲς στενοχώριες καὶ ἀναγκάστηκε νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἐλαιῶδες αὐτὸ ὑγρὸ ποὺ πήγαζε ἀπὸ τὴ γῆ. Ἔτσι πρὶν ἀπὸ χίλια χρόνια, ὁ Χὰν αὐτὸς κατώρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ πὼς τὸ βρώμικο αὐτὸ ὑγρὸ μποροῦσε νὰ χρησιμεύσῃ γιὰ φωτισμό.

Τὸ 1805 κατέλαβαν τὸ Βακοῦ οἱ Ρῶσοι.

[illegible] πὼς τὸ ὑγρὸ αὐτὸ ἦταν ἄχρηστο.

Ὡστόσο στὰ 1840, ἕνας Ἀμερικανὸς ἐξετάζοντας τὸ ὑγρὸ αὐτὸ στὴν Ἀμερικὴ ἀνεκάλυψε πὼς τὸ πετρέλαιο εἶχε θεραπευτικὲς ἰδιότητες. Ἡ πετρελαιοπηγὴ ὅμως τῆς Πιτσβοῦργ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀμερικανὸς αὐτὸς προμηθευόταν τὸ πετρέλαιο στέρεψε καὶ τὸ πετρέλαιο ξεχάστηκε γιὰ κάμποσα χρόνια, ὡς ὅτου ἀνεκα[illegible]κε ὁ κινητὴρ αὐτομάτου [illegible]εως. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, δηλαδὴ μόλις πρὸ 100 ἐτῶν, ἀρχίζει τὸ παγκόσμιο δρᾶμα τοῦ πετρελαίου.

—Μὰ ἐσὺ παιδί μου ἔχεις μεγάλη φλόγα μέσα σου. Πρέπει νὰ μορφωθῇς... Καὶ τότε φαίνεται πὼς ἀσφαλῶς κάτι θὰ γίνῃς... Θὰ σοῦ δώσω λοιπὸν ὅλα τὰ μέσα γιὰ νὰ συνεχίσῃς τὶς μελέτες σου... Ἀπὸ τώρα, μπορεῖς νὰ τρῶς καὶ νὰ κοιμᾶσαι σπίτι μου χωρὶς νὰ δουλεύῃς. Μόνο θὰ μελετᾶς καὶ θὰ μορφώνεσαι.

• • •

Ὁ μικ[illegible] Ζώης Καπλάνης δὲν ἄργησε ν' [illegible]δειχθῇ. Συνεχῶς μορφωνόμενος ἀνέλ[illegible]ε καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ Χατζηνίκου.

Πολὺ γρήγορα μάλιστα ἔγινε καὶ συνεταῖρός του...

Ὕστερα ἀπὸ λίγα χρόνια ἔφυγαν κι' οἱ δυὸ γιὰ τὸ Βουκου[illegible]στι, ὅπου ἵδρυσαν συνεταιρικὸ κατάστημα. Ὁ Ζώης εἶχε μάθει πιὰ καλὰ τὴν δουλειά. Ἔξυπνος καὶ τετραπέρατος καθὼς ἦταν, [illegible] διάφορες ἐπαρχίες τῆς Μολδαυΐας, ὅπου διέθετε τὸ ἐμπόρευμά του.

Τὸ 1768 πῆγε στὴν Νίζνα τῆς Ρωσίας, ὅπου καὶ ἐγκαταστ[illegible]κε, τὸ δὲ 1771 ἄνοιξε δικό [illegible] στὴ Μόσχα, διαλύοντας τὸν συνεταιρισμὸ μὲ τὸν Χατζηνίκου, ὁ ὁποῖος, ὅταν ὕστερα ἀπὸ λίγο πέθανε, τὸν κατέστησε γενικὸ κληρονόμο του.

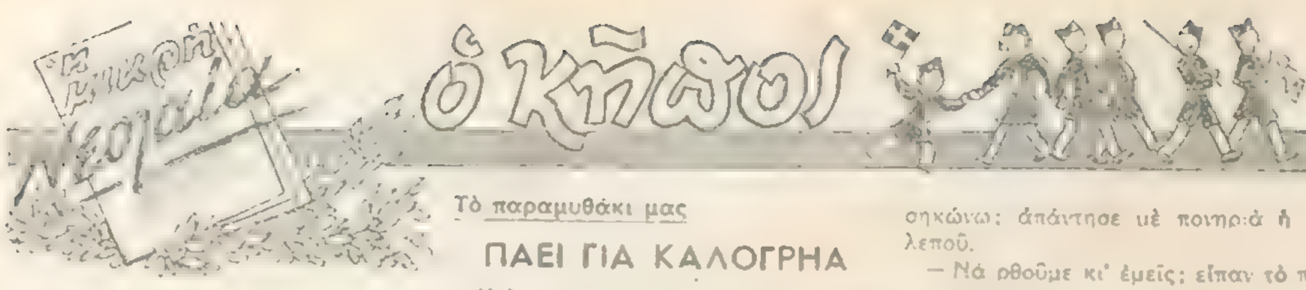
Ὁ Ζώης Καπλάνης, συνεχῶς προοδεύοντας, ἔκαμε μιὰ τεράστια περιουσία. Ἀλλ[illegible] σπάταλος. Ἀγαπ[illegible] τὴν πατρίδα του καὶ πονοῦσε τοὺς ὁμοεθνεῖς του ποὺ ὑπέφεραν κάτω ἀπ' τὸν ζυγὸ τῆς δουλείας.

Ἄρχισε λοιπὸν τὶς δωρεές. Ἵδρυσε τὴν Μαρούτσειον Σχολὴν Ἰωαννίνων καὶ τὴν προίκισε μὲ τὰ μέσα συντηρήσεώς της, ἔχτισε νοσοκομεῖα καὶ ἄλλα ἔργα εὐποιΐας καὶ διαρκῶς προσέφερε τὴν συνδρομή του γιὰ ἀγαθοεργοὺς σκοπούς.

Τὸ 1806, σὲ ἡλικία 70 χρόνων, πέθανε. Ἡ διαθήκη του ὑπῆρξε μιὰ ἀποκάλυψις χριστιανικῆς ψυχῆς. Ὁ μεγάλος [illegible] τὴν περιουσία του, [illegible] 183.000 ρούβλια — [illegible] τοὺς τόκους των τὰ φτωχότερα κορίτσια τοῦ χωριοῦ του. Ἄλλες 10.000 ρούβλια γιὰ νὰ μοιράζεται ὁ τόκος τους στοὺς φυλακισμένους πατ[illegible] του, 5.000 στὴν Ἑλληνικὴ Σχολὴ Ἁγίου Ὄρους, 6.000 γιὰ τὶς ἐκκλησίες τῶν Ἰωαννίνων κ.ἄ.

Νὰ πῶς ἕνας μικρὸς παραμάγειρος, χάρις στὴν θέλησι καὶ τὴν φιλομάθειά του, ἀναδείχθηκε ἐθνικὸς εὐεργέτης...

Μιχ. Χαννούσης

ΜΙΑ ΩΡΑΙΑ ΙΔΕΑ

Ἐκεῖ καθὼς ἤμαστε μαζεμένοι ὅλοι οἱ Σκαπανεῖς στὸν Τομέα μας, ἀνήμερα τῆς Πρωτοχρονιᾶς, νά σου λοιπὸν μοῦρχεται μιὰ ὡραία ἰδέα:

«Παιδιά, τοὺς λέω, ἐδῶ χαλάει ὁ κόσμος! Ὁ Ἀρχηγὸς εἶναι κάμποσες μέρες ποὺ ζήτησε ἀπὸ ὅλους νὰ δώσῃ ὅ,τι μπορεῖ ὁ καθένας γιὰ τὰ μαθητικὰ συσσίτια. Καὶ νά! Ἔτρεξαν ὅλοι καὶ δίνουν. Πάνω ἀπὸ δεκαπέντε ἑκατομμύρια ἔχουν μαζευθῆ ὡς τώρα σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Τί στεκόμαστε λοιπὸν κι' ἐμεῖς; Ἔχω μιὰ ὡραία ἰδέα! Καθὼς εἴμαστε μαζεμένοι νὰ γυρίσουμε τὰ σπίτια καὶ νὰ ποῦμε τὰ κάλαντα καὶ ὅ,τι μαζέψουμε νὰ τὰ πᾶμε στὴ καλὴ κυρία τοῦ Ἀρχηγοῦ ποὺ ἐπιστατεῖ στὰ μαθητικὰ συσσίτια».

Τί ἔγινε δὲν περιγράφεται. Ὅλοι δέχτηκαν μὲ φωνὲς καὶ χειροκροτήματα τὴν ἰδέα μου καὶ μπροστὰ ἐγώ, ὡς μεγαλύτερος, γυρίσαμε τὰ σπίτια καὶ ποτὲ δὲν τραγουδήσαμε καλύτερα ἀπ' αὐτὴ τὴ φορὰ τὰ κάλαντα.

Μὰ δὲ θὰ ξεχάσωμε ποτὲ καὶ μὲ πόση χαρὰ μᾶς ὑποδεχότανε ὅλοι στὰ σπίτια ποὺ πηγαίναμε καὶ πόσα «μπράβο!» ἀκούσαμε ἀπὸ ὅλους, μικροὺς καὶ μεγάλους.

Αὔριο λοιπὸν θὰ πᾶμε μιὰ Ἐπιτροπὴ στὴν καλὴ κυρία τοῦ Ἀρχηγοῦ τὰ χρήματα ποὺ μαζέψαμε γιὰ νὰ ἰδῇ πὼς κι' ἐμεῖς οἱ Σκαπανεῖς κάνουμε ὅ,τι μποροῦμε γιὰ ὅσους ὑποφέρουν.

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΣΚΑΠΑΝΕΑΣ

Τὸ παραμυθάκι μας

ΠΑΕΙ ΓΙΑ ΚΑΛΟΓΡΗΑ

Μιὰ πεινασμένη ἀλεποῦ, γιὰ νὰ βρῆ χωρὶς κόπο τὴν τροφή της, σκέφθηκε τοῦτο τὸ τέχνασμα: Φόρεσε ἕνα μαῦρο τσεμπέρι καὶ καμώθηκε πὼς πάει νὰ γίνῃ καλογριά. Στὸ δρόμο ἀντάμωσε ἕνα περιστέρι, μιὰ κόττα κι' ἕνα τσαλαπετεινό, ποὺ μόλις τὴν εἶδαι ἔκαμαν νὰ φύγουν μακρυά.

— Μὴ φεύγετε!... Τ' ἄφησα πιὰ τα

[illegible]. Τώρα πάω γιὰ καλο[illegible]...

— Νὰ ρθῶ κι' ἐγὼ μαζί σου; τὴ ρώτησε ἡ κόττα.

— Καὶ δὲν ἔρχεσαι... σάματις θὰ σὲ σηκώνω; ἀπάντησε μὲ πονηριὰ ἡ ἀλεποῦ.

— Νὰ ρθοῦμε κι' ἐμεῖς; εἶπαν τὸ περιστέρι κι' ὁ τσαλαπετεινός.

— Καὶ γιατὶ ὄχι;... Τὸ μοναστῆρι ἔχει χῶρο, ἀποκρίθηκε ἡ ἀλεποῦ γλύφοντας τὰ χείλια της.

Περπάτησαν κάμποση ὥρα, ὥσπου φτάσανε σὲ μιὰ σπηλιά. Ἡ ἀλεποῦ στάθηκε κι' εἶπε:

— Ἔχετε ξομολογηθῆ;

— Ὄχι, ἀπάντησαν τὸ περιστέρι, ἡ κόττα κι' ὁ τσαλαπετεινός.

— Πρέπει λοιπὸν νὰ περάσετε στὴ σπηλιὰ νὰ σᾶς ξεμολογήσω, γιατὶ ἀλλιῶς δὲν εἶναι μπορετὸ νὰ σᾶς πάρουνε στὸ μοναστῆρι.

Μπῆκε πρώτη ἡ κόττα. Μὰ δὲν ξαναβγῆκε. Ὕστερα τὸ περιστέρι, ποὺ κι' αὐτὸ δὲν ξαναβγῆκε ἀπὸ τὴ σπηλιά.

— Ἡ σειρά σου τώρα, εἶπε ἡ ἀλεποῦ, στὸν τσαλαπετεινό.

— Ἐγὼ δὲν ἔχω ἁμαρτίες, ἀπάντησε ὁ τσαλαπετεινὸς μαντεύοντας τί τὸν [illegible]...

— Ἔχεις καὶ παραέχεις... Ἔκλε[illegible]ρῶνα τοῦ βασιλιᾶ... Ἔλα νὰ σοῦ δώσω συγχώρεσι...

Τὸ μαγικὸ ταξίδι...

Μυθιστορηματάκι παραμύθι...

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ξέρω πόσο σᾶς ἀρέσου[illegible], ἀγαπητά μου παιδιά, τὰ ταξίδια, οἱ περιπέτειες κι' οἱ περιπλανήσεις σὲ χῶρες ἄγνωστες, σὲ ζοῦγκλες καὶ σ' ὠκεανούς...

Ξέρω πὼς κάθεστε μ' ἀνοιχτὸ τὸ στοματάκι σας κι' ἀκοῦτε τὰ παρά[illegible]ξενα παραμύθια, ποὺ σᾶς λέει τ[illegible] τὸν χειμῶνα ἡ καλὴ γιαγιά, καθισμένη πλάϊ στὸ τζάκι.

Τί ὄμορφα ποὺ εἶναι, παιδιά μου! ... Τὸ τζάκι ἢ τὸ μα[illegible] σκορπᾶ τριγύρω στο [illegible] [illegible]

Ἔξω β[illegible]χει, βροντᾶ κι' ἀστράφτει: [illegible] Κ[illegible] ἡ καλὴ γιαγιὰ ἀρχινᾶ:

Κο[illegible] κλωστὴ δεμένη
στὴν ἀνέμη τυλιγμένη...
..Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρό..

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ζοῦσε λοιπὸν κάποτε σὲ μιὰ πολιτεία μιὰ πλούσια οἰκογένεια, ποὺ εἶχε ἕνα μόνο παιδί, τὸν μικρὸ Λεμονή.

Χριστέ μου, τί παράξενο παιδὶ αὐτὸς ὁ Λεμονής, ποὺ ἦταν δὲν ἦταν ἕνδεκα χρονῶν.

Πάντα συλλογισμένος, πάντοτε σκεπτικὸς καὶ δὲν ἔκανε ποτὲ παρέες μὲ ἄλλα παιδιά.

Τοῦ ἄρεσε μόνο νὰ διαβάζῃ νύχτα - μέρα τὰ πιὸ παράξενα μυθιστορήματα... Ἡ βιβλιοθήκη του ἦταν γιομάτη ἀπὸ τέτοια:

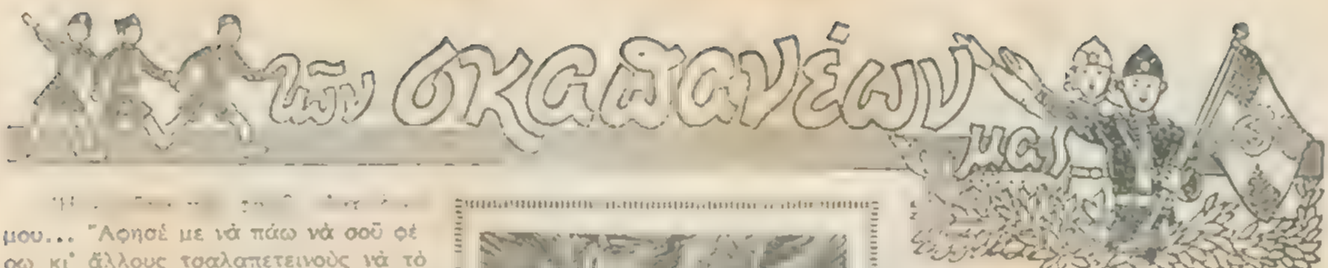
«Ἡ χώρα τῶν γιγάντων», «Ἡ μυστηριώδης νῆσος», «Στὰ νύχια τῶν θηρίων», «Ὁ Ροβινσῶνας», «Ταξίδι

στο φ[illegible] [illegible] τῶν να[illegible]ῶν τῆς ζούγκλας» κτλ. κτλ.

Οἱ [illegible] ποὺ [illegible] πα[illegible]ρει στὴν κοροϊδία.

— Γειά σου, περιηγητή...

[illegible]
μου... Ἄφησέ με νὰ πάω νὰ σοῦ φέρω κι' ἄλλους τσαλαπετεινοὺς νὰ τὸ μαρτυρήσουν, ἀποκρίθηκε μὲ πονηριὰ ὁ τσαλαπετεινός.

— Πήγαινε, μὰ μὴν ἀργήσης... Καὶ φέρε ὅσους πιὸ πολλοὺς μπορεῖς, τοῦ εἶπε ἡ ἀλεποῦ καὶ χαμογέλασε χαρούμενα.

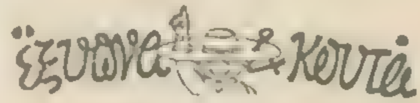

Ὁ τσαλαπετεινὸς τότε ἐπέταξε στὸ ψηλότερο κλαδὶ ἑνὸς δέντρου κι' ἀπὸ κεῖ ἄρχισε νὰ κοροϊδεύη τὴν ἀλεποῦ μὲ τὰ λόγια τοῦτα:

Γιὰ νὰ μὴν τὴν ξαναπάθης
θὰ στὸ πῶ καὶ νὰ τὸ μάθης
πῶς γιὰ νὰ καλογερέψης
πρέπει μέρες νὰ νηστέψης.

Ἀπ' τὸ παραπάνω διηγηματάκι μαθαίνουμε ὅτι μποροῦν καμμιὰ φορὰ νὰ τὴν πάθουν κι' οἱ πιὸ ἔξυπνοι, ὅπως τὴν ἔπαθε κι' ἡ ἀλεποῦ.

Ὁ χαριτωμένος Σκαπανεὺς
Γεώργιος Μαρκίδης
ἐκ Θεσσαλονίκης.

— Πῶς ἤθελα νὰ ἤμουν ἀράπης, λέει ὁ Πετράκης.

— Καὶ γιατί; τὸν ρωτᾶ ἡ ἀδελφή του.

— Νά, γιὰ μὴν ἔχω ἀνάγκη νὰ μὲ πλύνουν....

Ἡ κυρία στὸν ὑπηρέτη:
— Πήγαινε ν' ἀγοράσης μισὸ ἀρνί.
Ὁ ὑπηρέτης:
[illegible]

Ἕνα αὐτοκίνητο περνᾶ δίπλα ἀπὸ τὸ Γιάννη μὲ μεγάλη ταχύτητα. Κι' ὁ Γιαννάκης φωνάζει: Ἔπρεπε νὰ μὲ κόψης καὶ θἄβλεπες τί θὰ σοὔκανα!

— Καλημέρα, κύριε ἐξερευνητή...

— Κοίτα μὴ σὲ φᾶνε τά... θηρία!

Ὁ Λεμονῆς ὅμως δὲν σκάμπαζε ἀπὸ κοροϊδίες!

Ἐξακολουθοῦσε νὰ τρελλαίνεται γιὰ ἱστορίες μὲ κατακόμβες καὶ στοιχειά, γιὰ σπίτια μὲ φαντάσματα καὶ μὲ μυστήρια!

Δυὸ φορὲς προσπάθησε νὰ φύγη μὲ καράβι κρυφὰ γιὰ τὴν Ἀφρική. Τὸν ἔπιασαν ὅμως καὶ τὸν γύρισαν στὸ σπίτι του. Κι' ἔφαγε τότε τῆς χρονιᾶς του.

Οὔτε τὸ ξύλο, ὅμως, οὔτε οἱ φοβέρες, ποὺ τοῦ ἔκαναν οἱ γονεῖς του, τοῦ ἔβαλαν μυαλό.

— Θὰ δῆτε, ἔλεγε ὁ Λεμονῆς, θὰ δῆτε ὅταν θὰ πάω στὴ ζούγκλα καὶ στὰ ἐρημόνησα...

Κι' ἔκανε σχέδια, φανταζόταν μαγικὰ βιβλία καὶ βότανα, δράκους καὶ μάγους καὶ χίλιες δυὸ ἄλλες τρέλλες...

Οἱ γονεῖς του πήγαιναν νὰ τρελλαθοῦν ἀπὸ τὴν πίκρα τους!

Ἂν κάποτε στ' ἀλήθεια τὸ χρυσό τους ἀγόρι ἔφευγε;

Γιὰ νὰ καθησυχάσουν τὸ πάθος του γιὰ τὶς περιπέτειες, τοῦ κουβαλοῦσαν κάθε παράξενο βιβλίο ποὺ εὕρισκαν. Κι' ὁ Λεμονῆς τὰ διάβαζε ὅλα ἀχόρταγα!

Ἕνα βράδυ λοιπὸν ὁ πατέρας τοῦ Λεμονῆ τὸν φώναξε:

— Λεμονῆ, ἐδῶ σοῦ ἔχω τὸ πιὸ παράξενο βιβλίο τοῦ κόσμου... Διάβασέ το καὶ θὰ δῆς...

— Ὤ... ὤ, εἶπε ὁ Λεμονῆς ἐνῷ ξεφύλλιζε τὸ βιβλίο. «Τὸ μαγικὸ ταξίδι», τί ὡραῖο ποὺ εἶναι!

Κι' ὁ Λεμονῆς κάθησε μπρὸς στὸ τραπέζι του κι' ἄρχισε τὸ διάβασμα...

— Ἄντε νὰ δοῦμε, τοῦ εἶπε ὁ πατέρας του σὲ μια στιγμή, ἂν θἄθελες νὰ [illegible] ὁ [illegible] τοῦ βιβλίου [illegible]

Ὁ Λεμονῆς ὅμως δὲν ἄκουσε καὶ διάβαζε συνεπαρμένος ἀπὸ τὶς περιπέτειες τοῦ βιβλίου...

(Ἡ συνέχεια στὸ προσεχές)

ΠΕΤΕΙΝΟΣ ΚΑΙ ΑΛΕΠΟΥ

Ὁ πετεινὸς ἔπιασε φίλο
τοῦ διπλανοῦ σπιτιοῦ τὸ σκύλο.

Καὶ πᾶν μαζὶ πεζοπορία
γιὰ κάποια ξένη πολιτεία.

Στὸ δρόμο παίρνει νὰ βραδιάση
καὶ σ' ἕνα δέντρο κάνουν στάση.

Κούρνιασε ὁ ἕνας στὰ κλαριά του
κι' ὁ σκύλος πλάγιασε ἀπὸ κάτου.

Σώνεται ἡ νύχτα καὶ χαράζει
κι' ἀρχίζει ὁ πετεινὸς νὰ κράζη.

Κι' ἡ ἀλεποῦ ἀπ' τὴ φωλιά της
τρέχει κουνῶντας τὴν οὐρά της:

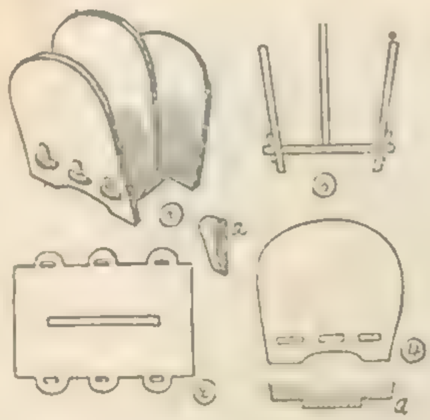
«Πουλί μου πῶς σ' αὐτὰ τὰ μέρη;
Κατέβα δῶσε μου τὸ χέρι».

Κι' ὁ πετεινὸς τῆς δείχνει κάτου,
ποὺ ὁ σκύλος τέντωνε τ' αὐτιά του:

«Ἂν θὲς νὰ μπῆς στὸ σπιτικό μου
ν' ἀποταθῆς στὸ θυρωρό μου!».
(Ἀνέκδοτον).

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

Μὲ λίγη ἐπιτηδειότητα μπορεῖτε νὰ φτιάξετε μιὰ χαριτωμένη χαρτοθήκη, ποὺ θὰ κοσμήσῃ τὸ γραφεῖο σας ἢ τὸ τραπέζι τῆς ἐργασίας σας. Στὴ χαρτοθήκη τοποθετοῦνται φάκελλα, χαρτιά κλπ. Ὡς ὑλικὸ ἐργασίας θὰ χρησιμοποιήσετε κόντρα πλακὲ καὶ ὡς ἐργαλεῖο ἕνα λεπτὸ πριονάκι.

Ἐν πρώτοις θὰ φτειάξετε τὴν βάσι τῆς χαρτοθήκης, ὅπως φαίνεται στὴν εἰκόνα 2, καὶ θὰ ἀνοίξετε τὴν ἐγκοπὴ τοῦ κέντρου καὶ τὶς ἕξη τρῦπες ποὺ ὑπάρχουν στὶς ἄκρες. Οἱ δύο κάθετες ἐξωτερικὲς πλευρὲς τῆς χαρτοθήκης θὰ κατασκευασθοῦν ὅπως δείχνει ἡ εἰκόνα 4. Ἰδιαιτέρως, τὸ κάτω μέρος τοῦ καθέτου χωρίσματος τῆς μέσης, θὰ γίνῃ ὅπως τὸ σχέδιο α, ποὺ εἶναι κάτω ἀπὸ τὴν εἰκόνα 4. Κατασκευάζετε ἐπίσης ἕξη μικρὲς σφῆνες, ποὺ θὰ ἐφαρμόζουν σφιχτὰ στὶς ἕξη τρῦπες τῆς βάσεως.

Ἔπειτα γίνεται ἡ συναρμολόγησις τῆς χαρτοθήκης. Τὸ κάθετο χώρισμα τῆς μέσης τοποθετεῖται, ἀπ' τὸ κάτω μέρος, στὴν ἐγκοπὴ τῆς βάσεως καὶ πιάνεται γερὰ μὲ ψαρόκολλα ἢ καρφάκια. Ἀκολουθεῖ ἡ τοποθέτησις τῶν ἐξωτερικῶν καθέτων πλευρῶν στὶς ἕξη ἐξοχὲς τῆς βάσεως καὶ τὸ δέσιμό τους μὲ τὶς σφῆνες. Ἡ χαρτοθήκη σας εἶναι ἕτοιμη (1).

Ἀκροστιχὶς

Τὰ ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν κράτος τῆς Εὐρώπης: 1) Ὀνομασία μάχης εἰς τὴν ὁποίαν ἐνίκησεν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος. 2) Κράτος τῆς Ν.Α. Εὐρώπης. 3) Μέρος τοῦ λόγου. 4) Περίφημος Ἕλλην ἐμποδιστής. 5) Δὲν λείπει ἀπὸ τὸ τραπέζι. 6) Κράτος τῆς Β.Δ. Εὐρώπης. 8) Ἑλληνικὸν πέλαγος. 8) Πόλις τῆς Πελοποννήσου.

Γ. ΚΑΠΑΚΟΣ

Μαγικὴ εἰκὼν

— Κοκό, Τάκη, ἐλᾶτε νὰ φᾶτε

— Δὲν ἀκούσατε;

Μ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ

Ναὶ ἢ ὄχι;

1. Τὸ ἔδαφος τῶν Ἀθηνῶν δὲν ὑπόκειται εἰς σεισμούς. Ναὶ ἢ ὄχι;
2. Τὸ ρεκὸρ ταχύτητος τῶν ἀεροπλάνων ὑπερβαίνει τὰ 1100 χιλιόμετρα τὴν ὥραν. Ναὶ ἢ ὄχι;
3. Ὁ ποταμὸς Ἕβρος εἶναι πλωτὸς ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν του μέχρι τῆς Ἀδριανουπόλεως. Ναὶ ἢ ὄχι;

Τετράγωνον

· · • • Πρώτη σειρά: Εὑρίσκεται εἰς τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν. Δευτέρα σειρά: Ἀπὸ τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς πατρίδος μας. Τρίτη σειρά: Κατοικία τῶν ψυχῶν. Τετάρτη σειρά: Ὄρος τῆς Γραφῆς.

Α. καὶ Π. ΣΙΑΝΝΟΣ

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 13ου ΦΥΛΛΟΥ

Αἰσυλλαβαί: Σηκουάνας. [illegible]

Αἴνιγμα: Σαῦρος [illegible]

Στὸ λεπτό: Ὅλε [illegible]

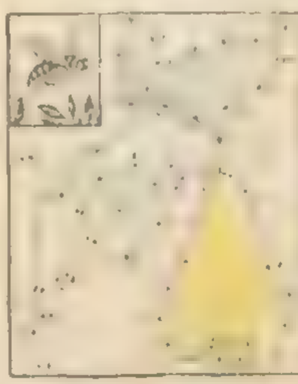
[illegible] Λείγηρ. Ὁ [illegible] ράλης. Σηκουάνας. Νεῖλος.

Αἴνιγμα: (Α) ΔΑΜ—Α- [illegible]

[illegible] τοῦ [illegible] ἂν ἀναποδογυρίσωμε τὴν [illegible]

Ναὶ ἢ ὄχι: 1, 2 ναί, 3, 4, 5 ὄχι.

Τὸ φροῦτο

Ἡ μέλισσα πετοῦσε ἀπὸ δένδρο σὲ δένδρο, γιὰ νὰ βρῇ ἕνα ὥριμο φροῦτο νὰ φάῃ. Στὸ τέλος ἐπέτυχε ἐ- [illegible] μως εἶναι αὐτὸ τὸ φροῦτο; Γιὰ νὰ τὸ βρῆτε, δὲν ἔχετε παρὰ νὰ ἑνώσετε μὲ τὸ μολύβι σας τὶς κουκίδες τοῦ σχεδίου, ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ 1 μέχρι τοῦ 60. Ἐξαιρετικῶς, ὅταν φθάσετε στὸ 18, θὰ τραβήξετε γραμμὴ στὸ 24 καὶ ἔπειτα συνέχεια, 25, 26 κλπ.

Ἀπορίες

Γιατὶ Πηνειὸς καὶ ὄχι Πηνανεψιός;

Γιατὶ Ὄσσα καὶ ὄχι Ὄσμα;

Γιατὶ κανάτι καὶ ὄχι κανάλογο;

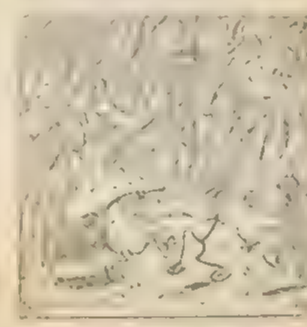
Γιατὶ πινέλο καὶ ὄχι τρωγέλο;

— Γιατὶ Λιμὴν (λι-μὴν) καὶ ὄχι Λιχρόνος;

Μαγικὴ εἰκὼν

Μιὰ ὡραία μέρα μὲ λιακάδα, ἡ ἐξοχὴ πανηγύριζε. Χόρευαν τὰ λουλούδια, τὰ πουλιά, τὰ μυρμήκια, ὅλος ὁ κόσμος.

Στὴ μέση τῆς εἰκόνος μας φαίνεται ἕνα χορευτικὸ ζεῦγος. Δεξιά, εἶναι ἕνας χορευτὴς μόνος, γιατὶ ἔχει χάσει τὸ ζευγάρι του. Μήπως τὸ βλέπετε;

Λίγη εὐθυμία

[illegible] ΑΚΟΥΣΗ

Ὁ Κουφιοκεφαλάκης εἶναι μό- [illegible] στὸ δωμάτιο μὲ τὸ σκυλάκι [illegible] ἡ πόρ- [illegible] ὁποῖος τοῦ λέγει:

— Φίλε μου, ἔχω νὰ σοῦ πῶ [illegible] ὄνομα [illegible]

[illegible] Κουφιοκεφαλάκης, [illegible]

Καὶ ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ ἔ- [illegible]

ΕΠΙ ΤΕΛΟΥΣ

Ἡ Μαρίκα κι' ὁ Κωστάκης κάθουνταν στὸ τραπέζι. Ξαφνικά Μαρίκα ἔσπρωξε μὲ τὸ χέρι καὶ ἔπεσε κάτω ἡ καράφα [illegible] ποὺ φημίζεται γιὰ τὴν... φυταρότητά του, λέγει.

[illegible] πάντων.

ΑΥΤΟ ΘΑ ΣΥΜΒΗ

[illegible] εἶναι τὰ ρεύματα τοῦ ἀέρος, ἐρωτᾶ:

— Ποιὸς ξέρει νὰ μοῦ πῇ πότε [illegible]

Κι' ἐπειδὴ οἱ μαθηταὶ σιωποῦν, ὁ δάσκαλος ἐπαναλαμβάνει:

[illegible]

Οἱ μαθηταί, ὅλοι [illegible]

— [illegible] κρυὸ σπίτι, δάσκαλε!

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Μιὰ μέρα ρωτᾶ κάποιος τὸν [illegible] ἀπὸ τοὺς δυὸ ἀδελφούς σου, [illegible] μεγαλύτερον ἢ τὸν μικρότερον;

— [illegible]

— Γιατί; Μήπως εἶναι πιὸ καλός;

— Ὄχι! Ἀλλὰ τὸν [illegible]

[illegible]

Διασκεδάζοντας

Γνωρίζετε:

— Πόσοι Έλληνες ἐπολέμησαν κατὰ τῶν Περσῶν στὴ μάχη τῶν Θερμοπυλῶν;

— Ποιὸς εἶναι ὁ κάτοχος τῆς Πανελληνίου ἐπιδόσεως τοῦ ἀκοντισμοῦ;

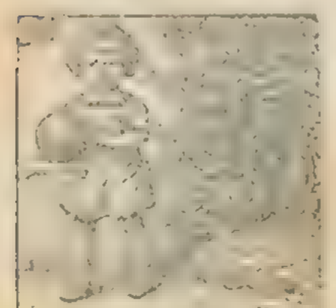
— Σὲ ποιὸ νομὸ ὑπάγεται ἡ κωμόπολις Ἀλιστράτη;

Μαγικὴ εἰκὼν

Καὶ μιὰ εὔκολη μαγικὴ εἰκών, γιὰ τοὺς μικροτέρους ἀναγνώστας μας.

Ἡ μπεμπέκα ἐνῷ ἔπαιζε μὲ τὰ πρωτοχρονιάτικα δῶρα της, ἔχασε τὴν ἀρκουδίτσα της. Τώρα κρατᾶ τὴ μπάλα της καὶ ζητᾶ τὴν ἀρκουδίτσα, ποὺ εἶναι κάπου ἐκεῖ κοντά.

Τὴ βλέπετε;

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

Ὁριζοντίως: 1 Συμπερασματικὸς σύνδεσμος. 2 Ἀκτὴ τοῦ Πειραιῶς. 3 Ὁ γνωρίζων γραφὴν γνωρίζει καὶ αὐτὴν (ὄνομ. . 4 Τελικὸς σύνδεσμος. 5 Ἄνθος. 6 Ἐρωτηματικὸν (δημ.). 7 Ἐκεῖ εὑρίσκεται ἡ Τουρκία καὶ ἡ Κίνα (ὀνομαστ.). 8 Ὁδηγοῦν τὸν ἵππον. 9 Ἄρθρον. 10 Ἐὰν μεταξὺ τῶν φωνηέντων αὐτῶν τοποθετηθοῦν τὰ κατάλληλα σύμφωνα, θὰ σχηματισθῇ ἔνδοξον κράτος τῆς Εὐρώπης... 11 Εἰδικὸν ἔνδυμα. 12 Ἐπίρρημα τοπικόν. 13 Πρόθεσις (ἀρχ.). 14 Ἀποκτῶ. 15 Τὰ 2)3 ὄρους τῆς Κρήτης. 16 Φυλή. 17 Ἀντωνυμία προσωπικὴ καὶ κτητικὴ (β΄ πρόσ.). 18 Πλέον.

Καθέτως: 3 Πρόθεσις. 11 Μήτηρ θεῶν. 1 Μεγάλη ἑορτὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ. 19 Αἰγυπτιακὴ θεότης τοῦ ἡλίου. 20 Δηλητήριον. 21 Μόριον τοῦ μέλλοντος. 22 Ὑμνεῖται καὶ προσκυνεῖται. 23 Ἡ αἰχμηρὰ κατάληξις ὀργάνου τινός. 24 Ἄρνησις (ξεν.). 25 Ἄρθρον. 2 Χρησιμοποιεῖται ἀπὸ ἐκείνους ποὺ δὲν φοροῦν τιράντες. 12 Τὸ κινητήριον μέσον τῆς λέμβου. 26 Πρόθεσις (ἀρχ.). 27 Τὰ γράφουν οἱ ἐφημερίδες. 28 Τὸ αὐτὸ μὲ τὸ 15 ὁριζοντίως. 29 Μία τῶν πτώσεων. 30 Ναυτικὸν παράγγελμα. 31 Λυρικὸν ποιητικὸν εἶδος.

Μ. Ε. ΜΑΤΣΑΚΗΣ

Αἴνιγμα

«Πολὺ καλά», σημαίνει τὸ πρῶτο μου συνθετικό γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου, τὸ δεύτερό μου εἶναι ἄρθρο σὲ κάποια πτῶσι, τὸ τρίτο μου συνθετικό. Σὸ σύνολον ποτάμι, ἱστορικὸ... ἑλληνικό.

Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Κρυπτογραφικὸν

1234567890	=	Χάνεσαι
282720690	=	Ἅγιος.
32590	=	Εἶναι οἰκία.
32540	=	Πολλὲς ὀκάδες.
7940	=	Μυαλό.
0232797	—	Ἔνδυμα νεκροῦ.
023320	=	Ἅγιος.
27890	=	Εὐωδία.
04562	=	Χώρα Δ. Ἀ-
2004562	=	Ἀρχ. χώρα.
1452	=	Ὄργανον.
26790	=	Ὕμνος
02552	=	Γυν. ὄνομα.

Γ. ΝΑΣΙΩΚΑΣ

Ἀστὴρ

Ὁριζοντίως Ψάρι. Καθέτως: Περίφημος γεωγράφος καὶ ...

...α σταύρου.

ΔΗΜ. ΜΠΕΝΑΣ

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΟΥ 13ου ΦΥΛΛΟΥ

...ολεξον:

Ἑλληνικὴ εὐθυμία

ΤΟΝ ΕΔΕΡΝΕ...

Μεταξὺ δύο μικρῶν ὑπηρετῶν.

— Ἔ, Γιάννη, πῶς τὰ περνᾷς μὲ τὸν ἀφεντικό σου;

— Σὰν ἴσιοι κι' ὅμοιοι φίλου! Φαντάσου ὅ,τι τοῦ κάμνω γώ, μοῦ κάμνει καὶ ἐκεῖνος. Τοῦ τινάζω ἐγὼ τὸ σακκάκι του, μοῦ τὸ τινάζει κι' αὐτός, μὲ τὴν διαφορὰ ὅτι ἐγὼ τοῦ τὸ τινάζω ὅταν τὸ ἔχει β... μένο, ἐνῷ αὐτός, ὅταν τὸ φορῶ...

ΤΟ ΔΥΣΚΟΛΩΤΕΡΟ

— Πήγαινε παιδί μου νὰ πῆς τοῦ κὺρ-Γιάννη νὰ ἔλθη ποὺ τὸν θέλω.

— Καὶ ποῦ κάθεται;

— Πέρα ἀπ' αὐτὸ τὸ ποταμάκι καὶ δὲν ἔχεις παρὰ νὰ περάσῃς τὸ ποταμάκι γιατὶ αὐτὸ εἶναι τὸ δυσκολώτερο.

Τὸ παιδὶ γύρισε ὕστερα ἀπὸ ...

— Μὰ τί ἔκαμες λοιπὸν τόσην ὥρα;

— Πῶς τί ἔκαμα! Ἔκαμα τὸ δυσκολώτερο, πατέρα. Ἐπέρασα τὸ ποταμάκι!

ΔΕΝ ΑΣΠΡΙΣΕ...

Νίκος: Ὥστε ὁ πατέρας σου δουλεύει ... ντα χρόνια;

Πέτρος: Μάλιστα!

Νίκος: Θὰ ἔχη δυνατὴ κρᾶσι! Γιατὶ δὲν ἄσπρισε οὔτε μιά του τρίχα.

Πέτρος: Ὄχι, δὲν ἔχει σχέσι ἡ κρᾶσις του. Εἶναι καρβουνιάρης!...

ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΙΚΩΣ

... μάθημα.

— Ὅποιος δὲν προσέχει θὰ τιμωρηθῆ νὰ γράψη πενήντα σειρὲς ἀπ' τὸ μάθημά του.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μαθήματος, ὁ Κωστάκης δὲν προσείχε, ἀλλὰ ἔγραφε κάτι. Ὁ δάσκαλος, ποὺ τὸ ἀντελήφθη, τὸν ... ποὺ ἔμειναν στὸ μά...

... τὶς πενήντα

ΠΑΡΕΞΗΓΗΣΙΣ

Χρωματίσατε

Χρωματίσατε τὰ μέρη τῆς εἰκόνος ὡς ἑξῆς:

1 μὲ μπλὲ ἀνοικτὸ
2 μὲ μπλὲ σκοῦρο
3 μὲ κόκκινο ἀνοικτὸ
4 μὲ κίτρινο

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΔΙΟΙΚ. ΑΝΩΤ. ΣΧΟΛΩΝ: α') Ἡ ὁμάς καλαθοσφαίρας Ὑποδιοικ. Ε.Μ.Π. ἐνίκησεν τὴν ἀνεξάρτητον Φάλαγγα προτύπου Λυκείου διὰ 23—21. β') Ὁμοίως, ἡ ὁμάς καλαθοσφαίρας, Α' τάξεως Ὑποδιοικ. Ε.Μ.Π. ἐνίκησε τὴν Β' τάξιν τῆς αὐτῆς Ὑποδιοικήσεως μὲ 29—11. γ') Αἱ προπονήσεις εἰς τὴν πετόσφαιραν, ἀνώμαλον δρόμον καὶ σκοποβολὴν συνεχίζονται.

ΧΑΛΚΙΣ. — Κατὰ τὴν προπαρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐγένετο πανηγυρικῶς ἡ ἔναρξις τοῦ Α' Περιφερειακοῦ Πρωταθλήματος τῆς Διοικήσεως Εὐβοίας συμμετεχουσῶν τῶν Ὁμάδων 45ης (Βάκη), 46ης (Βελισσαρίου), 47ης (Λιχαδιώτη) καὶ 354 (Γοδιοῦ).

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν δύο πρώτων συναντήσεων ἔχουσιν οὕτω.

1ος ἀγών: μεταξὺ 46ης καὶ 47ης. Κατὰ ταύτην ἡ 47η νικᾷ τὴν 46ην δι' ἑνὸς τέρματος ἔναντι οὐδενός. 2ος ἀγών: μεταξὺ 45ης καὶ 353ης. Κατὰ ταύτην ἡ 45η νικᾷ τὴν 353ην διὰ πέντε τερμάτων ἔναντι οὐδενός. Ἐπηκολούθησεν ἀγὼν ἀνωμάλου δρόμου ἐπὶ ἀποστάσεως 3000 μ. μὲ τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα:

1ος Κοντογιάννης Φρίξος (45. Φ.) 11',48''. 2ος Μπαλάνος Παρ. (353 Φ.) 11',48''. 3ος [illegible]αιολόγος Ἀναστ. (45ης Φ.) 12'. 4ος Ταυλαρίδης Ἰωάν. (45ης Φ.) 5ος Λέων Χρ. (353ης Φ.). 6ος Τσαγγάρης Χαράλ. (45ης Φ.).

Ἡ Γενικὴ βαθμολογία κατὰ Φάλαγγα ἔχει ὡς ἑξῆς:

Πρώτη: 45η (Βάκη) βαθμοὶ 20.
Δευτέρα: 353η (Μιαούλη) βαθμοὶ 42.
Τρίτη: 354η (Γιοδιοῦ) βαθμοὶ 22.

Τοὺς ἀγῶνας παρηκολούθησαν ἅπασαι αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως καὶ πλῆθος κόσμου.

Εἰς τοὺς νικητὰς ἀπενεμήθησαν διπλώματα ὑπὸ τοῦ κ. Γενικοῦ Ἐπόπτου.

ΔΡΑΜΑ. [illegible] κατοίκων τῆς κοινότητος Δοξάτου. Νικήτρια ἀνεδείχθη ἡ ὁμάς τῆς 244ης Φάλαγγος Δοξάτου διὰ τερμάτων 6—1.

[illegible] Προσωτσάνης. Νικήτρια ἀνεδείχθη ἡ ὁμάς τῆς 244ης Φάλαγγος Δοξάτου διὰ τερμάτων 3—2.

[illegible]

ΧΑΝΙΑ.— Με πρωτοφανῆ ἐνθουσιασμὸν διεξήχθησαν τὴν 3ην ἀπογευματινὴν τῆς προπαρελθούσης Κυριακῆς εἰς τὸ Γυμναστήριον οἱ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες [illegible] πιον τῶν προϊσταμένων τῆς Ἀρχῶν, τοῦ Γενικοῦ Ἐπόπτου τῆς Ε.Ο.Ν. καὶ Ὑπουργοῦ Γεν. Διοικητοῦ Κρήτης, τῆς Περιφ. Διοικητρίας Κας Σφακιανάκη, τοῦ Στρατηγοῦ, τοῦ κ. Δημάρ[illegible]

Τὰ τεχνικὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀγώνων ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Α') Δρόμος 60 μ. Φαλαγγιτισσῶν: 1η Πρέ[illegible] Εὐαγγελία Δυτ. Τομ., 3η Πανταλοῦ Κατίνα Ἀνατ. Τομ.

Β') Ἅλμα εἰς ὕψος Φαλαγγιτισσῶν: 1η Τσαγκαράκη Ἑρμιόνη Δυτ. Τομ., 2α Μανουσάκη Ἑλένη Ἀνατ. Τομ., 3η Πεντάρη Εὐδοκία Δυτ. Τομ

Γ') Ἅλμα ἁπλοῦν Σκαπανισσῶν: 1η Ἀγγελάκη Στέλλα Δυτ. Τομ., 2α Μαυρογιαννάκη Μαρία Δυτ. Τομ., 3η Κομιτσάκη Μαρία Ἀν. Τ.

Δ') Ἀκοντισμός: 1η Κουτσουμποῦ Εὐαγγελία Δυτ. Τομ., 2α Πεντάρη Εὐθυμία Δυτ. Τομ., 3η Ντιγριντάκη Ἐρασμία Δυτ. Τομ.

Ε') Ἅλμα ἁπλοῦν Φαλαγγιτισσῶν: 1η Πρέβε Μιράντα Ἀνατ. Τομ., 2α Βασιλάκη Εὐαγγελία Δυτ. Τομ., 3η Πεντάρη Εὐθυμία Δυτ. Τομ.

ΣΤ') Δρόμος 50 μ. Σκαπανισσῶν: 1η Γαλάνη Στέλλα Δυτ. Τομ., 2α Ἀγγελάκη Στέλλα Δυτ. Τομ., 3η Σαρικάκη Μαρία Ἀν. Τομ.

[illegible] Ἀνατολικὴ ἀπαρτιζομένη ἀπὸ τὰς [illegible] [illegible]υμάκη Εἰρήνη, Μανουσάκη Ἑλένη, [illegible] Μιράντα, Γαλάνη Στέλλα.

Η') Σκυταλοδρομία Σκαπανισσῶν: 1η Ἀγγελάκη Στέλλα, Χαϊδεμενάκη Μαρία, Κανταναλέων Εὐδοκία, Μαθιουδάκη Ἀλεξάνδρα, Δυτικοῦ Τομ., 2α Μαροπουλάκη Σαλβιέτη, Κουμὴ Ἀργυρώ, Γιαννοπούλου Ἰωάννα, Σαρικάκη Μαρία Ἀνατ. Τομέως.

Ἡ γενικὴ δὲ βαθμολογία ἔχει ὡς ἑξῆς:

1ος Δυτικὸς Τομεὺς 25 βαθμούς, 2ος Ἀνατολικὸς Τομεὺς 16 βαθμούς.

Μετὰ τὸ τέλος τῶν ἀγώνων πάντες ἔφυγον μὲ τὰς καλυτέρας τῶν ἐντυπώσεων διὰ τὴν ὅλην ἐμφάνισιν καὶ τάξιν τῆς Ε.Ο.Ν. Θηλέων Χανίων.

Ἐξ ἄλλου τὰ ἀποτελέσματα τῶν διεξαχθέντων ἀγώνων ἀνωμάλου δρόμου τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω Περιφερ. Διοικ. Ἀρρένων ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Ἀποτελέσματα ἀνωμάλου δρόμου 4 χιλιομέτρων καὶ 2½ χιλιομέτρων.

Α') 4 χιλ. μέτρ. 1ος Φραγγιαδάκης Στυλιανὸς 19',26'', 2ος Μαμιδάκης Ἀνδρέας. 3ος [illegible]

Β') 2½ χιλ. μέτρ. 1ος Κοτάκης Εὐστράτιος 12',9'', 2ος Πυτίδης Σπυρίδων, 3ος Μη[illegible]

[illegible]) Τομεὺς Καστελλίου:

4 χιλ. μέτρ. 1ος Κουτσαντάκης Γεώργιος

Γυμνασιακαὶ ἐπιδείξεις Φαλαγγιτισσῶν.

16', 2ος Τερζάκης Ἰωάννης, 3ος Παπαδάκης Ἐλευθέριος.

2½ χιλ. μέτρ. 1ος Κουφουγιαννάκης Δημήτριος 8',45'', 2ος Ἀντωνομανωλάκης Κωνσταντῖνος, 3ος Μπουνάτος Ἀντώνιος

Δ') Τομεὺς Παλαιοχώρας:

4 χιλ. μέτρ. 1ος Πενταρης Εὐάγγελος 18', 2ος Μπολιεράκης Εὐτύχιος, 3ος Τζορμπατζῆς Ἐμμανουήλ.

2½ χιλ. μέτρ. 1ος Μπολιεράκης Δημή[illegible] [illegible] Εὐτύχιος.

Ε') Τομεὺς Βάκου:

[illegible]

2½ χ[illegible] ἐτρ. 1ος Κ[illegible] 12',15'' [illegible] 3ος Ροδουσάκης Σταμάτιος.

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ.— Ποδόσφαιρον: Ἡ ὁμὰς Ἀγ. Νικολάου Λασηθίου νικᾷ ὁμάδα Ἱεραπέτρας διὰ 2—1 τερμ.

ΣΠΑΡΤΗ.— Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀγώνων [illegible] ρου ἔχουν ὡς ἑξῆς:

α') Ὁμὰς Ὑποδιοικ. Λακωνίας νικᾷ ἄνευ ἀγῶνος ὁμάδα Ὑποδιοικ. Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, μὴ κατελθούσαν εἰς ἀγῶνα. β') Ὁμὰς Γυθείου νικᾷ ὁμάδα Μάνης, ὡς ἄνω. γ') Ὁμὰς Ὑποδιοικ. Λακεδαίμονος νικᾷ ὁμάδα Ὑποδιοικ. Γυθείου διὰ τερμάτων 3—2.

ΘΕΣ)ΝΙΚΗ.— Ἀγῶνες ποδοσφαίρου: α') Ὁμὰς 135ης Φάλαγγ νικᾷ ὁμάδα 141ης Φάλ. Ναούσης 5—2 β') Ὁμὰς 136ης Φάλαγγ. νικᾷ ὁμάδα 271ης Φάλαγγ. 4—2. γ') Τὴν 26ην [illegible] διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῆς νικητρίας, ἥτις θ' ἀντιπ[illegible] [illegible]σσαλονίκης.

ΤΡΙΚΚΑΛΑ.— Ἀποτελέσματα ἀνωμάλου δρόμου:

Α' κατηγορία: 1ος Μακρῆς Δημήτριος Ὑποδ. Καλαμπάκας, 2ος Χαριτόπουλος Ν. Ὑποδ. Καλαμπακας, 3ος Γκόγκος Γ. Ὑποδ. Καλαμπάκας.

Δρομεῖς τοῦ ἀνωμάλου δρόμου Εὐβοίας.

1ος Ζάχος Κωνστ. Ὑποδ. Φανουρίου, 2ος Λα[illegible]ός Ὑποδ. Φανουρίου, 3ος Βαρξάπος Ὑποδ. Φανουρίου.

Β' κατηγορία: 1ος Ράπτης Κων)τῖνος Ὑποδ. Καλαμπάκας, 2ος Κυργιάζος Ἀργύρ. Ὑποδ. Καλαμπάκας, 3ος Κεραμίδας Ν. Ὑποδ. Καλαμπακας.

Ὑποδιοίκησις Φανουρίου: 1ος Νέστορας Σ., 2ος Τοπούζης Λ., 3ος Καλογερογιάννης Π., 4ος Τασιός Ε.

ΚΟΖΑΝΗ.— Ποδόσφαιρον: α') Ὁμὰς Ὑποδιοικ. Κοζάνης νικᾷ Ὑποδιοικήσεως Γρεβενῶν 4—1. β') Ὁμὰς Σιατίστης νικᾷ ὁμάδα Πτολεμαΐδος 2—1 καὶ γ') ὁμὰς Κοζάνης νικᾷ ὁμάδα [illegible]

ΞΑΝΘΗ.— Τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν Χριστου[illegible] τητα, καθ[illegible] νος διὰ τὸ Κύπελλον Ἑλλάδος, ὅστις εἶχε [illegible]ξει μὲ 3—2 ὑπὲρ τῆς Ἀστίδος καὶ πάλιν.

[illegible] Ὀργάνων [illegible] κλπ.

[illegible] διηύθυνεν [illegible] ὁ ἐκ Κα[illegible] Περδίκης.

Αἱ [illegible] ὡς ἑξῆς:

[illegible]

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κεντρική Διοίκησις

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΣΧΗΝ ΤΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην ὁ Ἀρχηγὸς καὶ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς Ε.Ο.Ν. κ. Ἰωάννης Μεταξᾶς ἐπεσκέφθη καὶ ἐπεθεώρησε τὴν Λέσχην τοῦ ἐργαζομένου παιδιοῦ. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ εἰς τὴν Λέσχην ἔλαβε χώραν καὶ ἡ τελετὴ τῆς ἐντάξεως εἰς τὴν Ε.Ο.Ν. τῶν ὑπὸ τοῦ Ἱδρύματος προστατευομένων ἐργαζομένων παιδιῶν, εἰς τὴν ὁποίαν παρευρίσκοντο καὶ οἱ ὑπουργοὶ κ. κ. Κριμπᾶς καὶ Ἀποστολίδης, ὁ ἐπιτελάρχης τῆς Ε.Ο.Ν., ἀναπληρωτὴς τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου, κ. Γ. Θεοχαρόπουλος, ὁ νομάρχης κ. Πεζόπουλος, ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γαλανός, τὸ συμβούλιον τοῦ Ἱδρύματος καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Μετὰ ταῦτα ἐπηκολούθησε καλλιτεχνικὴ ἐπίδειξις διὰ χορῳδιῶν καὶ διαφόρων σκὲτς ἐκ μέρους τῶν ἐνταχθέντων Σκαπανέων καὶ ἡ ὡραία ἑορτὴ ἔληξε διὰ τῶν ὕμνων.

ΔΙΑΤΑΓΗ

Ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπ' ἀριθ. 470/23-11-39/Δ' Διαταγὴν 232 Φάλαγγος Ἀρρένων (Ν. Πετριτσίου Νομοῦ Σερρῶν) καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 1725/9-12-39/Δ' ἀναφορὰν τοῦ Περιφερειακοῦ Διοικητοῦ Ἀρρένων Σερρῶν, συγχαίρω τὸν Περιφερειακὸν Διοικητὴν Ἀρρένων Σερρῶν καὶ τὸν Διοικητὴν τῆς 232 Φάλαγγος, καὶ ἐπαινῶ τὸν Ὁμαδάρχην Κυτίδην τῆς ὡς ἄνω Φάλαγγος.

Τοὺς Ἐνωμοτάρχην Κυτίδην Ἰωάννην καὶ τὸν Φαλαγγίτην Ἀλεξιάδην Γερ. τῆς 232 Φάλαγγος προάγω τὸν μὲν Κυτίδην Ἰ. εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ὁμαδάρχου καὶ τὸν Φαλαγγίτην Ἀλεξιάδην Γερ. εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἐνωμοτάρχου ἐπὶ ἀνδραγαθίᾳ.

Ἀμφότεροι, διὰ τῶν διακεκριμένων ὑπηρεσιῶν, ἃς παρέσχον, ἐτίμησαν τὴν Ε.Ο.Ν., καταδείξαντες βαθυτάτην συνείδησιν τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν ὡς καὶ τὴν βαθεῖαν πίστιν εἰς τὰς ἀρχάς μας.

Προβάλλω

τούτους ὡς ὡραῖον παράδειγμα εἰς ὅλους τοὺς Συναγωνιστὰς καὶ Συναγωνιστρίας.

Ὁ Κυβερνητικὸς Ἐπ. Νεολαίας
ΑΛ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΟΥ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ κ. ΚΡΙΜΠΑ

Ἡ σειρὰ τῶν διαλέξεων διὰ τὴν Ε.Ο.Ν., τὰς ὁποίας ὥρισεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως, ἐνεκαινιάσθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως κ. Κριμπᾶ, ὅστις ὡμίλησεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ «Παρνασσοῦ» τὴν 22-12-39 «Περὶ τῶν καθηκόντων καὶ ἰδανικῶν τῆς Νεολαίας».

Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐξεδήλωσε τὴν χαρὰν καὶ τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται εὑρισκόμενος εἰς τοὺς κόλπους τῆς Νεολαίας, ὡς συνεργάτης αὐτῆς, τονίσας ὅτι τὰ ἰδανικὰ καὶ ὁ προορισμὸς αὐτῆς ἔπαλλεν εἰς τὴν ψυχήν του καὶ προτοῦ ἀποτελέσῃ μέλος τῆς Κυβερνήσεως, διότι ἔχει πίστιν εἰς τὸν ἀνεκτίμητον θησαυρόν, τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν καὶ τοὺς ὑπερόχους Ἐθνικοὺς σκοπούς, τοὺς ὁποίους ἔχει χαράξει δι' αὐτὴν ὁ Ἀρχηγός.

Συνεχίζων ὁ κ. Κριμπᾶς, ἀνέπτυξε τὸ ζήτημα τῆς πειθαρχίας, τὴν ὁποίαν θεωρεῖ ὡς τὸν ἀπαραίτητον καὶ πολυτιμότερον παράγοντα κάθε σταδιοδρομίας καὶ βάσιν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, διότι χαλιναγωγεῖ τὰς ὁρμάς, τὸν αὐθορμητισμὸν καὶ ἀφήνει τὸ πεδίον τῆς δράσεως ἐλεύθερον εἰς τὸ λογικὸν καὶ τὴν κρίσιν.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Ἡ «Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις Νεολαίας Ἑλλάδος» εὐχαριστεῖ ὅλους, ὅσοι εἶχον τὴν εὐγενῆ καλωσύνην νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὴν ἔκκλησίν της καὶ νὰ στείλουν δῶρα διὰ τοὺς γενναίους φρουροὺς τῶν συνόρων μας.

(Ἐκ τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως)

Αἱ ἀποστολαὶ τῶν Φαλαγγιτῶν διὰ τὴν διανομὴν δώρων εἰς τοὺς Ἀκρίτας ἀνεχώρησαν διὰ τὰ σύνορα τὴν 28ην Δεκεμβρίου.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΤΗΣ Ε.Ο.Ν.

Ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τῆς Ε.Ο.Ν., ὅστις λειτουργεῖ καθημερινῶς ἀπὸ τῆς 5½—8½ μ. μ.— Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς 10—1 π. μ. καὶ 5½—8½ μ. μ. μεταδίδει καθ' ἑκάστην εἰδήσεις τῆς κινήσεως τῶν Σχηματισμῶν τῆς Ὀργανώσεως καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐπεξηγήσεις τῶν ἐκδιδομένων ἐγκυκλίων.

ΚΥΡΙΑΚΗ.— Ὁμιλίαι τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὰ μέλη τῆς Ε.Ο.Ν. πλαισιούμεναι ἀπὸ ἐκτελέσεις ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς παρὰ χορῳδίας συνεργατῶν τῆς Ὀργανώσεως. Ὁμιλίαι ἀγροτικαὶ καὶ τοιαῦται πρὸς τὰς ἐργαζομένας.

ΔΕΥΤΕΡΑ.— Ἰατρικὴ ὁμιλία, μὲ ὁδηγίας καὶ συμβουλὰς ἰατρικὰς ἀπὸ ἰατροὺς συνεργάτας τῆς Ὀργανώσεως.

ΤΡΙΤΗ. — Ἐγκυκλοπαιδικαὶ ὁμι-[illegible]

ΤΕΤΑΡΤΗ. — Εἰδικὴ ὥρα τῆς Φαλαγγιτίσσης, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκτὸς τῶν ὁμιλιῶν πρὸς τὰς Φαλαγγιτίσσας, μεταδίδονται καὶ ἀπαγγελίαι παρὰ Φαλαγγιτισσῶν, σκέτς καὶ ὡραιότατα παραμύθια διὰ τὰς Σκαπανίσσας. Δελτία κινήσεως τῶν Σχηματισμῶν Θηλέων καὶ ἐκτέλεσις ἐκλεκτῆς μουσικῆς παρὰ Φαλαγγιτισσῶν.

ΠΕΜΠΤΗ.— Ἐπεξηγήσεις τῶν Οἰκονομικῶν διατάξεων τῶν διεπουσῶν τὴν Ὀργάνωσιν, πρὸς πληρέστερον διαφωτισμὸν τῶν διαχειριστῶν καὶ Νομαρχιακῶν Ἐπιτροπῶν τῆς Ὀργανώσεως.

Ἀγροτικὴ ὁμιλία μὲ ὁδηγίας εἰς τοὺς ἀγρότας καὶ Φαλαγγίτας διὰ τὴν καλλιέργειαν, ἀναδάσωσιν κλπ.

Μεταδόσεις ἐκλεκτῶν ὁμιλιῶν παρὰ Συναγωνιστῶν τῶν Ταγμάτων Ἐργασίας τῆς Ε.Ο.Ν.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ.— Ὥρα Φαλαγγιτίσσης, μὲ περιεχόμενον ὡς τὸ προαναφερθὲν τῆς Τετάρτης. Εἰδικὴ ὥρα τῆς ἀνεμοπορίας τῆς Ε. Ο. Ν. μὲ θέματα ἀφορῶντα τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀνεμοπορίας ἐν τῇ Ὀργανώσει.

ΣΑΒΒΑΤΟΝ. — Εἰδικὴ ὥρα τῶν Σκαπανέων.— Εὔθυμοι δίσκοι. — Κωμικὰ σκέτς.— Διάλογοι μορφωτικοί.— Ἐκτελέσεις τοῦ Κουκλοθεάτρου τῆς [illegible] τικὴ ὥρα. — Μετάδοσις ἀθλητικῶν ὁμιλιῶν παρὰ τῶν συνεργατῶν τῆς Ἀνωτάτης Διευθύνσεως Ἀθλητισμοῦ, καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἑβδομαδιαίων ἀθλητικῶν ἀγώνων τῆς Ε.Ο.Ν.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω βασικῶν ἐκπομπῶν, δίδονται καθ' ἑκάστην ἐκλεκταὶ ἱστορικαὶ καὶ ἐγκυκλοπαιδικαὶ ὁμιλίαι παρὰ συνεργατῶν τῆς Ὀργανώσεως. Ἐπίσης καθ' ἑκάστην λαμβάνουν μέρος εἰς τὸ πρόγραμμα αἱ χορῳδίαι τῆς Ὀργανώσεως, Πανεπιστημίου κλπ. — Καλλιτεχνικὰ συγκροτήματα ἀπὸ συνεργάτας τῆς Ὀργανώσεως. — Διῳδίαι καὶ μονῳδίαι ὑπὸ Φαλαγγιτῶν καὶ Φαλαγγιτισσῶν, σπου-[illegible] καὶ ἐκτελέσεις παρὰ τῶν ἀνωτέρω διὰ πιάνο, βιολὶ κλπ.

Καθ' ἑκάστην Κυριακὴν μεταδίδεται ἐκλεκτὴ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὰ τροπάρια.

Ὡσαύτως μεταδίδονται διὰ δίσκων ἐπιλογαὶ κλασσικῶν ἔργων μὲ ἐπεξηγηματικὰς εἰσηγήσεις. Ἐπιλογαὶ ἐκ μελοδραμάτων μὲ σχετικὴν ἐπεξήγησιν τοῦ ἔργου. — Ἐπιλογὴ ἀπὸ παληὲς Βιεννέζικες ὀπερέτες, ὡς καὶ ἀπὸ ἐκλεκτὴν μουσικὴν ξένων Χωρῶν. — Παληὰ Ἑλληνικὰ τραγούδια. — Ἔργα Ἑλλήνων συνθετῶν. — Ἑπτανησιακὲς [illegible] ρια.

Δι' οἱανδήποτε πληροφορίαν ἡ ὑπόδειξιν ἀπευθύνεσθε εἰς τὸν ἀριθμὸν τηλεφώνου 34-017 τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῶν βραχέων κυμάτων τῆς Ε.Ο.Ν.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Οἱ Σχηματισμοὶ Πρωτευούσης

ΔΩΡΕΑ ΒΙΒΛΙΩΝ

Πρὸς τὴν Κεντρικὴν

Διοίκησιν τῆς Ε. Ο. Ν.

Σταδίου 28

Πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Ν. συντελουμένου ἔργου τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῆς Ἑλληνικῆς νεότητος καὶ τῆς δημιουργίας ἀνωτέρου πνευματικοῦ πολιτισμοῦ, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀποστείλωμεν πρὸς ὑμᾶς χιλίους τόμους λογοτεχνικῶν βιβλίων ὡς ὁ συνημμένος καταλογος, ἐκ τῶν ὁποίων τοὺς πεντακοσίους παρακαλοῦμεν νὰ διαθέσητε δωρεὰν πρὸς πλουτισμὸν τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν σχηματισμῶν ἀρρένων τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοὺς ἑτέρους πεντακοσίους ἐπίσης δωρεὰν διὰ τας βιβλιοθηκας των σχηματισμῶν τῶν θηλέων.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς

Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν

Κωστῆς Μπαστιᾶς

ΔΩΡΕΑΙ

Ἡ Α. Ε. ὁ Ἀρχηγὸς κατέθεσεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν καὶ εἰς λογαριασμὸν τῆς Ε.Ο.Ν. τὰ κάτωθι ποσά, προερχόμενα ἐκ δωρεῶν πρὸς τὴν Ε. Ο. Ν.

Δραχ. 50 χιλιάδας ἐκ δωρεᾶς τοῦ κ. Μ. Πολυμεροπούλου.

Δραχ. 100 χιλιάδας ἐκ δωρεᾶς τοῦ κ. Φ. Μαρκέτου.

Δραχ. 50 χιλιάδας ἐκ δωρεᾶς τοῦ κ. Σ. Κουμαντάρου.

Ἐκτὸς τῶν ἤδη διαβιβασθεισῶν εὐχαριστιῶν τοῦ Ἀρχηγοῦ πρὸς τοὺς εὐγενεῖς δωρητάς, ἡ Κεντρικὴ Διοίκησις Ε.Ο.Ν. Ἑλλάδος σπεύδει νὰ προσθέσῃ καὶ τὰς ἰδικάς της.

Ὁ Γεωργικὸς Πιστωτικὸς Συνεται[illegible] στολας [illegible]

[illegible]

Ὁ [illegible] τῆς [illegible] κ. Γ[illegible] [illegible]

—Ὁ «Προοδευτικὸς» Σύλλογος [illegible] Αἰγίου προσέφερε διὰ τοῦ προέδρου του πέντε στολὰς Φαλαγγιτῶν εἰς τὸν τοπικὸν σχηματισμόν.

Ὁ Ιατρος κ. [illegible] [illegible] στολας Φαλαγγιτων εις τον τοπικον σχηματισμον.

—Ὁ κ. Ἀναστάσιος Σηκουριώτης, κάτοικος Ἀρείας τοῦ Νομοῦ Ἀργολιδοκορινθίας, [illegible] δεκα πέντε (15) περίπου [illegible] εις την Ε. Ο. Ν. [illegible]

—Εἰς τὸ φροντιστήριον τοῦ ἐν ἀποστρατείᾳ [illegible] δωρεὰν δέκα ἕξ (16) Φαλαγγίτ[illegible] εἰς Ἀνωτάτας Σχολὰς τοῦ Κράτους.

—Ἡ Ε' Φάλαγξ (Νέας Φιλαδελφείας) κατὰ τὸ τρέχον ἔτος διὰ δωρεῶν ἐκ μέρους τοῦ Διοικητοῦ τῆς Φάλαγγος καὶ συγγενῶν καὶ φίλων του κατέθεσεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν δρχ. 7.000 περίπου διὰ καταρτισμὸν μικρᾶς μπάντας διὰ τους Σκαπανεῖς τοῦ 23ου Ὑ[illegible] ([illegible]). Τα [illegible] παρηγγέλθησαν πρὸ τετραμήνου ὑπὸ τῆς εἰδικῆς ὑπηρεσίας τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως, ἧς προΐσταται ὁ Λοχαγὸς κ. Κόλλας.

—Ὁ Διοικητὴς τῆς Ε' Φάλαγγος παρέσχεν ὅλα τὰ ὑλικὰ μέσα εἰς τοὺς Φαλαγγίτας καὶ Σκαπανεῖς τοῦ 23 Ὑποτομέως διὰ τὴν ἀπαρχὴν μιᾶς κατ' οἶκον ἐργασίας μὲ ρυθμὸν Λαϊκῆς Τέχνης.

—Ὁ ἴδιος Διοικητὴς ἐδώρησε χθὲς περὶ τὰ 100 φυτὰ ἀμυγδαλῶν εἰς τους πλέον τακτι[illegible]

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας ὑπηρεσίας τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως τῆς Ε.Ο.Ν. τὰ κάτωθι [illegible] ὑπ' ἀριθ. 34 Κανονισμὸς Ἐσωτερικῆς Ὑπηρεσίας, ὑπ' ἀριθ. 37 Περὶ διδασκαλίας εἰς τὴν βολήν, ὑπ' ἀριθ. 38 Οἰκοκυρικά, ὑπ' ἀριθ. 44 Πρὸς τὰ Ἑλληνόπουλα τοῦ κ. Εὐαγγ. Κατσιμπίρη καὶ ὑπ' ἀριθ. 50 Περὶ Θρησκείας.

[illegible]

Τὴν 21ην παρελθόντος μηνὸς ἐγένετο εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν Ἀκαδημίαν ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων.

Παρέστη ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Κυβερνήσεως, ὁ Διοικητὴς τῆς Ὑποδιοικήσεως Ἀνωτάτων Σχολῶν μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του καὶ ὁ σύλλογος τῶν Καθηγητῶν.

Ὁ Ἀρχηγὸς τόσον κατὰ τὴν ἄφιξίν Του ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἀναχώρησίν Του ἐγένετο ἀντικείμενον ζωηροτάτων ἐκδηλώσεων ἐνθουσιασμοῦ ἐκ μέρους τῶν σπουδαστῶν τῆς Σχολῆς, καθὼς καὶ ὑπὸ τοῦ ἔξωθεν αὐτῆς συγκεντρωμένου πλήθους.

Λόχος Φαλαγγιτῶν τῆς Ὑπ)σεως Α. Σ. ἀπέδωσε τὰς πρὸς τοὺς ἐπισήμους τιμάς.

Κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην χορωδία Φαλαγγιτῶν ἔψαλε διάφορα θρησκευτικὰ καὶ ἐθνικὰ ᾄσματα, τὸν Ὕμνον τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ τὸν Ὕμνον τῆς Νεολαίας.

—Εἰς τὴν Ὑπ)σιν Ἀνωτάτων Σχολῶν συνεχίζονται αἱ βάσει εἰδικοῦ προγράμματος καθορισθεῖσαι διαλέξεις.

Οὕτω τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ἐγένετο ὁμιλία περὶ Ἔθνους, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ὁμιλητὴς ὑπεγράμμισεν ἰδιαιτέρως τὴν ἐκπολιτιστικὴν δρᾶσιν τοῦ Ἔθνους, συστήσας [illegible] Φαλαγγίτας πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ Ἔθνος καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 4ης Αὐγούστου.

—Τὴν 30ὴν παρελθόντος μηνὸς ἐδόθη ὑπὸ τῆς Διοικήσεως Ἀνωτάτων Σχολῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν ἑορτῶν τῆς Πανεπιστημιακῆς Λέσχης χορὸς ὑπὲρ τῆς Φοιτητικῆς Προνοίας.

Η Δ.Α.Σ ΕΙΣ ΤΑ ΣΥΝΟΡΑ

Πενῆντα Φαλαγγῖται τῆς Δ.Α.Σ. ἀνεχώρησαν πλήρεις ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὰ σύνορα, διὰ νὰ συνεορτάσουν μετὰ τῶν Ἀκριτῶν μας καὶ νὰ τοὺς φέ[illegible]ν μαζὶ μὲ τὸν χαιρετισμὸν τῆς ἑλ[illegible]ηνικῆς σπουδαζούσης νεότητος καὶ τὰ πρωτοχρονιάτικα δῶρά των.

[illegible]

—Τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Πρωτοχρονιᾶς ἡ Χορῳδία τῆς Δ.Α.Σ.Θ. καὶ ἡ μικρὴ της ὀρχήστρα ἀπὸ φυσαρμόνικες ἔψαλαν τὰ τὰ Κάλαντα εἰς τὰς Α.Β.Υ. τὸν Διάδοχον Παῦλον καὶ τὴν Πριγκήπισσαν Φρειδερίκην καὶ εἰς τὴν Α.Ε. τὸν Ἀρχηγόν.

Μεγάλην ἐπιτυχίαν ἐσημείωσαν τὰ Κεφαλλονίτικα Κάλαντα.

—Τὴν 30ὴν Δεκεμβρίου στὴν Πανεπιστημιακὴ Λέσχη μὲ μεγάλη ἐπισημότητα κόπηκε ἡ πῆττα τῆς Δ.Α.Σ.Θ.

Τὸ πρόγραμμα τῆς γιορτῆς ἦταν πρωτότυπο καὶ ὡραῖο. Οἱ Ἑλληνικοὶ χοροί, τὰ τραγούδια καὶ οἱ ἀπαγγελίες ἦσαν ὑπέροχα, ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐπιτυχίας ὠφείλετο στὰ καλλιτεχνικὰ ταμπλὼ καὶ στὰ ἔξυπνα δίστιχα, ποὺ γιὰ τὸν καθένα ἔψαλεν ὁ Ἅη-Βασίλης καὶ ποὺ σκόρπισαν ἀρκετὸ κέφι.

Τὴν ἑορτὴν ἐτίμησεν ἡ Α.Ε. ὁ Ἀρχηγός, ὁ ὁποῖος ἔκοψε τὴν πῆττα ἐν μέσῳ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ καὶ χειροκροτημάτων.

Μεγάλην ἐντύπωσιν ἔκανεν ἡ κυκλοφορία τοῦ Α' δελτίου τῆς Δ.Α.Σ.Θ., ποὺ ἐλπίζεται νὰ εἶναι ἡ ἀρχὴ μιᾶς συνεχοῦς μηνιαίας ἐκδόσεως. Ἡ ἔκπληξις αὐτὴ ἦταν πάρα πολὺ εὐχάριστη γιὰ τὶς Φαλαγγίτισσες τῆς Δ.Α.Σ. Θ., ποὺ τόσες φορὲς εἶχαν ἐκφράσει μιὰ τέτοια τους ἐπιθυμία.

Ἡ ἑορτὴ τελείωσε μὲ τὸν Ὕμνο τῆς Νεολαίας καὶ μὲ ἐνθουσιώδεις εὐχὰς καὶ εὐχαριστίας πρὸς τὸν Ἀρχηγόν.

—Καὶ στὸν «Οἶκο Φοιτητρίας» οἱ ἑορτὲς πέρασαν πολὺ χαρούμενες. Τὸ Χριστουγεννιάτικο τραπέζι, πλούσιο καὶ εὔθυμο, τὰς ἔκανε νὰ ξεχάσουν ὅτι ἦσαν μακριὰ ἀπὸ τοὺς δικούς τους καὶ νὰ διασκεδάσουν ἀρκετά.

Ἀλλὰ μεγάλη ἐπιτυχία εἶχε τὸ κόψιμο τῆς πήττας. Τὸ ὡραῖο στόλισμα τοῦ Οἴκου ἔδειξε τὴν καλαισθησίαν τῶν φοιτητριῶν.

[illegible] ἐνθουσιασμὸ ὑπεδέχθησαν τὴν Α.Ε. τὸν Ἀρχηγόν, ὁ ὁποῖος τὰς ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας Του καὶ ἄλλους ἐκλεκτοὺς καλεσμέ[illegible] τὸ Διοικητ[illegible] [illegible] ἐπὶ κεφαλῆς [illegible] Λελαν Ι. Μεταξα και τα μελη [illegible] Ὀργανώσεως.

Στὸ τέλος τῆς ἑορτῆς οἱ ἐπίσημοι [illegible] Χριστουγεννιάτικα δῶρα σὲ ὅλες τὶς Φαλαγγίτισσες.

Τὴν Παρασκευὴ 29 Δεκεμβρίου ἐ-

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΜΑΣ

Κίνησις Περιφερειακῶν Διοικήσεων

κόπηκε ἡ πῆττα στὰ γραφεῖα τῆς Δ.Α.Σ.Θ., ὅπου συγκεντρωμέναι αἱ ἀνώτεροι βαθμοφόροι ὑπεσχέθησαν στὴν Διοικήτριά τους, ἡ ὁποία στὴν ὁμιλία της τὰς παρώτρυνε νὰ ἐξακολουθήσουν στὸ μέλλον τὴν δρᾶσι των μὲ τὸν ἴδιο καὶ περισσότερον ζῆλον, ὅτι θὰ προσπαθήσουν ὅσο μποροῦν νὰ φανοῦν ἀντάξιες τῶν προσδοκιῶν τοῦ Ἀρχηγοῦ καὶ τῶν κόπων ποὺ καταβάλλει ἡ ἴδια γι' αὐτές.

Τὴν παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιᾶς αἱ βαθμοφόροι τῆς Δ.Α.Σ.Θ. ἦσαν προσκεκλημέναι στὴν Κ. Διοίκησιν.

Τὰς ἐνθουσίασεν ἡ θερμὴ ὑποδοχὴ καὶ οἱ περιποιήσεις ποὺ τοὺς ἔγιναν.

ΚΙΝΗΣΙΣ Π.Δ.Θ.Π.

Ἡ Περ. Διοικ. Θηλέων Πρωτευούσης ἀπέστειλε πρὸς τοὺς Ἀκρίτας 178 πουλόβερ, 102 κασκόλ, 37 ζεύγη κάλτσῶν, 15 ζεύγη γαντιῶν, 40 φανέλλες, 5 κουκοῦλες, 4 δέματα γλυκίσματα, 5 φιάλας κονιάκ, σιγάρα, σοκολάτες καὶ βιβλία.

Διὰ τὴν συλλογὴν τῶν ἀνωτέρω δώρων προσέφερον διάφορα εἴδη καὶ ποσὰ αἱ Ὑποδιοικήσεις μας, αἱ ὁποῖαι παρὰ τὴν ἐντατικὴν ἐργασίαν τῶν ἡμερῶν αὐτῶν δὲν ἐλησμόνησαν τοὺς φρουροὺς τῆς Πατρίδος μας.

— Ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων εἰς τοὺς Ὑποτομεῖς τῆς Υ. Θ. Βορρᾶ, ἑωρτάσθη μὲ πρόγραμμα πλῆρες ἐθνικοῦ περιεχομένου εἰς τὸ ὁποῖον περιελήφθησαν ἐθνικοὶ χοροί, ᾄσματα καὶ ἀπαγγελίαι.

— Εἰς τοὺς 6ον καὶ 7ον Ὑποτομεῖς δὲν ἑωρτάσθη λόγῳ πένθους ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς Συναγωνιστρίας Ὑποτομεάρχου Παναγιώτας Δαμιανίδου ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων. Τὴν κηδείαν παρηκολούθησαν ἡ Διοικήτρια τῆς Ὑποδιοικήσεως Θ. Βορρᾶ μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου καὶ δυνάμεως τῶν 6ου καὶ 7ου Ὑποτομέων.

Ὁ Κ.Ε.Ν. μετὰ τῆς Π.Δ.Θ.Π. προέβησαν εἰς ἐπιθεώρησιν τοῦ 2ου Ὑποτομέως τῆς Ὑπ. Θ. Νότου. Αἱ βαθμοφόροι τοῦ τομέως τούτου ἐξέδραμον εἰς Ξυλόκαστρον ὅπου διῆλθον ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν τῆς παρελθούσης Κυριακῆς.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν αἱ Φαλαγγίτισσαι καὶ αἱ Συναγωνίστριαι διεσκέδασαν εἰς τὸν Ὑποτομέα των, εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ καθορισθέντος προγράμματος ψυχαγωγίας.

— Εἰς τοὺς 4ον καὶ 7ον Ὑποτομεῖς αἱ κατὰ Τετάρτην συγκεντρώσεις ἐγένοντο κανονικῶς καὶ μὲ μεγάλον ἐνθουσιασμὸν ἐξετελέσθησαν τὰ ὁρισθέντα προγράμματα.

— Εἰς τὸν 8ον Ὑποτομέα ἐγένετο συγκέντρωσις τῆς Τετάρτης εἰς τὴν Παιδικὴν χαράν. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκτελέσεως τοῦ προγράμματος ἐπεσκέφθη τὰς Φαλαγγιτίσσας καὶ Σκαπανίσσας ὁ Κ.Ε.Ν.

— Ἐπίσης εἰς τοὺς τομεῖς 9ον καὶ 10ον ἐγένοντο κανονικῶς αἱ κατὰ Τετάρτην συγκεντρώσεις.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΠΑΤΡΑΙ.— Εἰς τὴν αἴθουσαν τελετῶν τῆς Περιφερ. Διοικήσεως οἱ Σκαπανεῖς ἐστόλισαν μόνοι των τὸ Χριστουγεννιάτικον δένδρον.

Εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ δένδρου προσῆλθον οἱ γονεῖς τῶν Σκαπανέων, ὁ Νομάρχης Ἀχαΐας ὡς Γενικὸς Ἐπόπτης τῆς Ε.Ο.Ν., οἱ Περιφερ. Διοικηταὶ Ἀρρένων καὶ Θηλέων, ὡς ἐπίσης καὶ ἅπασαι αἱ ἀρχαὶ τοῦ τόπου.

Ἐν ἀρχῇ οἱ Σκαπανεῖς προσευχήθησαν μπροστὰ στὸ χριστουγεννιάτικο δένδρο ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως, τοῦ Διαδόχου καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ, ἐν συνεχείᾳ δὲ ὡμίλησεν ὁ Ὑποδιοικητὴς τῆς Σχολῆς Βαθμοφόρων διὰ τὴν σημασίαν τῶν Χριστουγέννων γιὰ τὰ παιδιά, καὶ ἐμοιράσθησαν πρὸς τοὺς Σκαπανεῖς διάφορα δῶρα. Ἐπίσης ὡμίλησε δι' ὀλίγων καὶ εἷς Σκαπανεύς.

Γιὰ τὸ Χριστουγεννιάτικο δένδρο ἐδωρήθησαν τὰ κάτωθι εἴδη:

Ὑπὸ τῆς Καλτσοβιομηχανικῆς Ἑνώσεως 120 ζεύγ. κάλτσες. Πειραϊκῆς—Πατραϊκῆς 12 προσόψια. Ἀδελφῶν Νικολοπούλου 4 ὑποκάμισα. Παύλου Τσούνη καὶ Σία ἀντὶ δώρου δρχ. 500. Ἀδελφῶν Χ Ἠλιάδη διάφορα παιγνίδια, ὑπὸ Ἀδελφῶν Λαμπροπούλων 20 ζεύγη κάλτσες καὶ 6 γραβάτες. Λαδοπούλου προϊόντα τοῦ ἐργοστασίου του, Καρατζᾶ—Μουστάκη 48 μανδήλια καὶ 48 ζεύγη κάλτσες. Β. Μαραγκοπούλου 60 ζεύγη κάλτσες. 210 μανδήλια, 48 προσόψια καὶ 36 φανέλλες, ὑπὸ τοῦ κ. Λαμπροπούλου διευθυντοῦ πρατηρίου «Φλόκα», προϊόντα τοῦ Ἐργοστασίου, Α. Ἀναστασοπούλου 12 φανέλλες παίδων, Β. Ρήγα δρχ. 500 ἀντὶ δώρου, Ἀχ. Μπαρτζακλῆ δρχ. 500 ἀντὶ δώρου, Κ. Πανταζῆ 43 μανδήλια καὶ 2 ζεύγη κάλτσες.

ΤΡΙΠΟΛΙΣ.—Ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς ἐπεσκέφθη καὶ ἐπεθεώρησε τὰς νέας ὑποδιοικήσεις Ἄστρους καὶ Λεωνιδίου.

—Ἐπίσης Ἐπιτελεῖς τῆς Περιφερ. Διοικήσεως ἐπεθεώρησαν τοὺς Σχηματισμοὺς Τεγέας, Στενοῦ, Ἁγιωργητίκων καὶ Παρθενίου.

— Εἰς τὴν Λέσχην τῆς Περιφερ. Διοικήσεως Τριπόλεως γίνονται τακτικώτατα συγκεντρώσεις. Πρὸς τοὺς Φαλαγγίτας καὶ Σκαπανεῖς ἀναπτύσσονται διάφοροι μορφωτικαὶ ὁμιλίαι.

ΣΠΑΡΤΗ.—Ἡ Περιφερειακὴ Διοίκησις Ε.Ο.Ν. Λακωνίας ἐκαλλιέργησε συνολικῶς ἐκτάσεις 75 στρεμμάτων εἰς διάφορα σημεῖα.

Οἱ Σχηματισμοὶ Σπάρτης εἰδικῶς ἐκαλλιέργησαν τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἔκτασιν 22 στρεμμάτων, σπείραντες σῖτον.

Κατὰ τὴν σποράν παρέστησαν οἱ κ.κ. Νομάρχης Λακωνίας καὶ Δήμαρχος Σπάρτης.

— Ὁ Σχηματισμὸς Κίττας ἐφύτευσε 300 ἀμυγδαλιὲς προερχομένας ἀπὸ τὸ φυτώριον τοῦ Σχηματισμοῦ.

— Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ δάσους ἅπαντες οἱ Σχηματισμοὶ Γυθείου Ἀρρένων καὶ Θηλέων ἐφύτευσαν εἰς τὸν λόφον Κούμαρος δέκα χιλιάδες μικρὰ πεῦκα. Ἐπίσης οἱ Φαλαγγῖται τοῦ Σχηματισμοῦ Σκουταρίου ἔσπειραν διὰ σίτου ἀγρὸν ἐκτάσεως 6 στρεμμάτων.

ΤΑ ΝΗΣΙΑ

ΜΥΤΙΛΗΝΗ.— Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ὁ Νομάρχης Λέσβου, ὡς Γενικὸς Ἐπόπτης τῆς Ε.Ο.Ν. τοῦ νομοῦ, ἐπεθεώρησε τοὺς Σχηματισμοὺς Ἀρρένων καὶ Θηλέων. Αἱ 186η καὶ 187η Φάλαγγες Ἀρρένων παρετάχθησαν εἰς τὸ γήπεδον τοῦ Ἄρεως. Μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ κ. Γενικοῦ Ἐπόπτου ὁ Περιφερ. Διοικητὴς ἐπέδωκεν ἀναφορὰν περὶ τῆς δυνάμεως τῶν Φαλάγγων.

Μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ἐπηκολούθησε παρέλασις, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησεν πολὺ πλῆθος.

— Τμῆμα τῆς Ὑποδιοικήσεως Μυτιλήνης ἐπεσκέφθη δι' αὐτοκινήτων τὸ Πλωμάριον. Οἱ Φαλαγγῖται Μυτιλήνης ἐγένοντο ἐνθουσιωδῶς δεκτοὶ ἀπὸ τοὺς συναγωνιστὰς Πλωμαρίου καὶ ἀπὸ τὸ πλῆθος, κατέθεσαν δὲ στέφανον δάφνης εἰς τὸ μνημεῖον τῶν πεσόντων. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἐδόθη ὡραιοτάτη Συναλλία εἰς τὴν Λέσχην Πλωμαρίου, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησεν ἀρκετὸς κόσμος.

ΣΥΡΟΣ.— Αἱ Φαλαγγίτισσαι καὶ Σκαπάνισσαι Σύρου ἐξέδραμον μετὰ τῶν βαθμοφόρων των εἰς τὰ πέριξ τῆς Ἑρμουπόλεως χωριά, ὅπου καὶ παρέμειναν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν.

— Τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ἡ Ε.Ο.Ν. Θηλέων Σύρου ἐτέλεσεν ἑπτὰ βαπτίσεις βρεφῶν ἀπόρων οἰκογενειῶν μὲ ἀναδόχους Σκαπανίσσας καὶ Φαλαγγιτίσσας. Κατὰ τὰς βαπτίσεις ὡμίλησαν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σύρου καὶ οἱ Θεολόγοι καθηγηταὶ τῶν Γυμνασίων.

— Αἱ Φαλαγγίτισσαι καὶ Σκαπάνισσαι παρηκολούθησαν ὁμιλίαν βαθμοφόρου μὲ θέμα «Ἡ σημασία τοῦ παραδείγματος».

ΖΑΚΥΝΘΟΣ.— Τὸ Τμῆμα Θηλέων Ζακύνθου ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Τμήματος Ἀρρένων διωργάνωσε μουσικοφιλολογικὴν ἑσπερίδα εἰς τὴν Λέσχην τῆς Ε.Ο.Ν., διὰ τὴν ψυχαγωγίαν τῶν μελῶν τῆς Ὀργανώσεως.

Τὸ πρόγραμμα ἦτο πλουσιώτατον, περιελάμβανε δὲ θεατρικὸν ἔργον, ἐκτελέσεις μουσικῶν τεμαχίων, ἀπαγγελίας ποιημάτων κλπ.

— Οἱ Φαλαγγῖται καὶ Φαλαγγίτισσαι Ζακύνθου ἠσχολήθησαν τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα μὲ τὴν δενδροφύτευσιν ἀκαλύπτων ἐκτάσεων.

Στερεὰ Ἑλλάς

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ.—Ἡ Περιφερειακὴ Διοίκησις Θηλέων Αἰτωλοακαρνανίας διοργανώνει λαχειοφόρον ἀγορὰν ἔργων λαϊκῆς τέχνης κατασκευασθέντων ἀπὸ Φαλαγγιτίσσας καὶ Σκαπανίσσας τῆς Περιφερ. Διοικήσεως.

— Τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων ἐδόθη εἰς Ἀγρίνιον θεατρικὴ παράστασις ὑπὸ τῶν ἐκεῖ Σκαπανισσῶν μὲ τὸ ἔργον «Χριστουγεννιάτικο δένδρο».

Κατὰ τὴν παράστασιν διενεμήθησαν διάφορα δῶρα εἰς ἄπορα μέλη τῆς Ὀργανώσεως.

ΛΑΜΙΑ.— Φαλαγγῖται, Φαλαγγίτισσαι, Ἐκκλησία, Σχολεῖον, Κοινοτικαὶ ἀρχαὶ καὶ ὁλόκληρος σχεδὸν ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς τῆς Ἀγραπιδιᾶς (Δομοκοῦ), μὲ αὐθόρμητον ἐνθουσιασμὸν καὶ πίστιν διὰ τὰ τοπικὰ καὶ γενικὰ ἀποτελέσματα ποὺ θὰ ἔχῃ ἡ καλλιεργητικὴ ἐξόρμησις, ἐπεδόθησαν εἰς τὴν καλλιέργειαν ἀγροῦ ἐκτάσεως 24 στρεμμάτων. Μετὰ τὸν τελεσθέντα ἁγιασμὸν 22 ζευγάρια ἔσπειραν ἐντὸς δύο ὡρῶν ὁλόκληρον τὴν ἔκτασιν. Τὸν σπόρον ἐξ 100 ὀκάδων διέθεσεν ὁ Ἱερεὺς τῆς Κοινότητος αἰδεσιμώτατος κ. Ἀθανάσιος Παπαγεωργίου.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ΛΑΡΙΣΑ.— Ζωηροτάτη ὑπῆρξεν ἡ κίνησις τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως Θηλέων Νομοῦ Λαρίσσης.

Αἱ συναγωνίστριαι ὅλων τῶν Ὑποδιοικήσεων τοῦ Νομοῦ ἔλαβον μετὰ μεγάλου ἐνθουσιασμοῦ μέρος εἰς τὴν ἐξόρμησιν ὑπὲρ τῆς ἀναδασώσεως. Μετὰ τὸ πέρας τῆς δοξολογίας καὶ τῶν ὁμιλιῶν, αἵτινες ἐγένοντο περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ δάσους κλπ., ἐδόθη τὸ σύνθημα τῆς φυτεύσεως τῶν δενδρυλλίων. Ὅλα τὰ μέλη τῆς Ε.Ο.Ν. ἀπὸ τῆς Περιφερ. Διοικητρίας μέχρι τῆς μικρᾶς Σκαπανίσσης ἐφύτευσαν τὸ δένδρο τους.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν στὶς γυμνὲς βουνοπλαγιές, στοὺς λόφους, στὶς πλατεῖες ὅλων τῶν Ὑποδιοικήσεων Φαλαγγίτισσες καὶ Σκαπάνισσες ἔσπευδαν νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των γιὰ τὸ μεγάλο ἔργο τῆς ἀναδασώσεως.

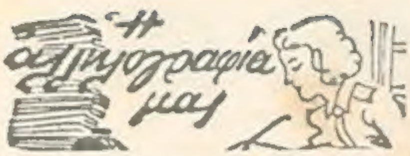
Ὁμὰς ἀποτελουμένη ἐξ 60 Φαλαγγιτισσῶν Ὑποδιοικήσεως Βόλου, ὡδηγήθη ὑπὸ τῆς Ὑποδιοικητρίας κατὰ τὴν 3ην Δεκεμβρίου καί τινων ἀξιωματούχων εἰς τὴν θέσιν «Παλαιὰ» (ὄπισθεν Φρουρίου), ἔνθα προέβη εἰς τὴν φύτευσιν 300 περίπου δενδρυλλίων.

Εἰς ὅλας τὰς Ὑποδιοικήσεις καταβάλλεται πᾶσα προσπάθεια διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν καλυτέραν χρησιμοποίησιν τῆς Τετάρτης καὶ Κυριακῆς ἑκάστης ἑβδομάδος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκδοθέντων προγραμμάτων τῆς Περιφερειακῆς Διοικήσεως.

Ἐπὶ τῇ προβλέψει τῆς προσεχοῦς ἐκθέσεως ἔργων Λαϊκῆς Τέχνης εἰς πλείστας τῶν Ὑποδιοικήσεων αἱ Φαλαγγίτισσαι ἐπιδίδονται εἰς τὴν ὑφαντικήν, ξυλογλυπτικήν, γυψοτεχνίαν, ζωγραφικὴν καὶ ἄλλα χειροτεχνήματα διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἐκθεμάτων.

—Ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ III Γραφείου ἐπεσκέφθη καὶ ἐπιθεώρησε τὴν Ὑποδιοίκησιν Βελεστίνου.

—Ἐπίσης ὁ Περιφερειακὸς Διοικητὴς ἐπεθεώρησε τοὺς Σχηματισμοὺς Πυργετοῦ, Ραψάνης καὶ Κρανιᾶς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΜΙΧ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΝ. Τὸ «Ἐμπρὸς οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδος» ἀτελές. Τὸ «Λόγια Σκαπανέως» καλὸ ὡς σύλληψις, ἀλλ' ἔχει ἄτεχνους στίχους. Προσπάθησε νὰ τὸ ξαναγράψῃς καλύτερα καὶ στεῖλέ το νὰ τὸ περάσωμε στὸν «Κῆπο τῶν Σκαπανέων». Σημείωσε Σ 118. — ΣΩΤ. ΜΑΡΚΑΝΤΕ. Ὄχι καλό.— ΘΕΟΔ. Ι. ΠΑΡ. Σᾶς εὐχαριστοῦμε καὶ σᾶς συγχαίρομε γιὰ τὸ περιεχόμενο τῆς ἐπιστολῆς σας. Μεταξὺ τῶν ἄλλων μᾶς γράφετε: «...Καίτοι τὰ 48 χρόνια τῆς ζωῆς μου βαρύνουν τὸ μεσόκοπο σῶμα μου, ἐν τούτοις μὲ τὸ διάβασμά σου αἰσθάνομαι ὅτι εἰσέρχεται μέσα στὶς φλέβες μου νεανικὸ αἷμα ἀπὸ τὸ πλούσιο πάνθεο τῶν γνωμικῶν σου καὶ ἠθικῶν διδαγμάτων, ποὺ γεμίζει τὰς σελίδας σου. Τὰ σοφὰ ἐκεῖνα λόγια τοῦ Σεβαστοῦ μας Ἐθνικοῦ Ἀρχηγοῦ πρὸς τὴν Νεολαίαν ραγίζουν τὴν καρδιὰ καὶ ἡμῶν ἀκόμη τῶν μεσηλίκων. Ὁποία τέρψις καὶ χαρὰ καταλαμβάνει τὴν ψυχήν μου μὲ τὴν ἀνάγνωσι τῆς ἑρμηνείας τοῦ Εὐαγγελίου δὲν περιγράφεται!». Σᾶς ἀπαντήσαμε ταχυδρομικῶς. — Ν. ΚΑΜΠΟΥΡΟΠΟΥΛΟΝ. Ἡ ἰδέα σας καλὴ καὶ ἐφαρμόσιμος. Στεῖλτέ μας ταχυδρομικῶς ἢ ἂν θέλετε περάσετε μία Παρασκευὴ ἀπὸ τὰ Γραφεῖα τοῦ περιοδικοῦ — 6.30' - 8.30' — νὰ συνεννοηθοῦμε προφορικῶς. — ΑΓΓ. Γ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΝ. Λυπούμεθα, ἀλλὰ καὶ πάλι δὲν μᾶς ἱκανοποιεῖ. Πρόσεξε:

Πάνω στὸ ὄμορφο βουνὸ
τὸ μυριοξακουσμένο
εὑρίσκετ' ὄμορφο χωριὸ
μὲ λεῦκες στολισμένο.

Μᾶς ἔστειλες ἄλλο ἕνα ποίημα κι' ἕνα πεζό, ποὺ κι' αὐτὰ δὲν εἶναι καλύτερα. Μὴ βιάζεσαι νὰ δημοσιεύσῃς. Προσπάθησε νὰ γράψῃς κάτι ἔστω καὶ σχετικῶς καλὸ καὶ στεῖλέ το.— ΝΙΚΟΝ ΣΚΑΡΑΚΗΝ. Ὄχι περισσότερο ἀπὸ 1½ σελίδα δακτυλογραφημένη. — ΠΕΤΡΟΝ ΤΕΡΚΑΝ. Τὸ ποίημα μὲ τὸν τίτλον «Παράπονο μικροῦ ἀμελοῦς» δὲν μπορεῖ νὰ δημοσιευθῇ στὴ «Νεολαία». Σοῦ συνιστοῦμε νὰ μὴ τὸ δημοσιεύσῃς οὔτε σ' ἄλλο ἔντυπο.— ΠΕΤΡΟΝ ΜΑΚΡΗΝ. Ἐδόθησαν στὸν ἁρμόδιον συντάκτην. Θὰ σοῦ ἀπαντήσῃ σχετικῶς.— Π. Κ. Δυστυχῶς ἐλήφθη πολὺ ἀργά. Ἐκτὸς τούτου ἐλάβαμε πολλὲς ἐκθέσεις μὲ τὸ ἴδιο θέμα. Τὶς ἐδιαβάσαμε ὅλες μὲ πολλὴ προσοχὴ καὶ μεγάλο ἐνδιαφέρο. Ἡ δημοσίευσίς των θ' ἀπαιτοῦσε ἑκατοντάδας σελίδων. — ΠΙΤΣΑΝ Θ. ΜΟΣΧΟΥΛΑ. Τὴν παράκλησίν σου διεβιβάσαμε στὴν ὑπηρεσία τῆς διεκπεραιώσεως. Θὰ γίνῃ.— Ι. ΓΕΓΙΟΝ. Ὁ Ὕμνος τῆς 4ης Αὐγούστου ἐδημοσιεύθη στὸ ὑπ' ἀριθ. 9 τεῦχος τῆς 2)12)39. Ἡ δημοσίευσις τῶν ἄλλων προσεχῶς. — ΒΑΣ. ΑΓΩΓΙΑΤΗΝ. Αἱ ἀνταποκρίσεις πρέπει ν' ἀποστέλλωνται στὴν Κεντρικὴν Διοίκησιν, Γραφεῖον Τύπου. ΝΙΚ. ΒΑΛΑΚΗΝ. Ὡραῖο. Ὑπεβλήθη στὴν Ἐπιτροπή. — ΑΘΑΝ ΚΑΤΣΑΟΥΝΗΝ. Πολλά. Πάραπολλά. 30 τετράστιχα. 120 στίχοι! Καὶ στίχοι σὰν κι' αὐτούς:

Χρόνια τώρα ἕνας Μάγος
τριγυρνοῦσε ἐδῶ κι' ἐκεῖ
εἰς τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος
κι' εἰς αὐτὴν τὴν Ἀττική.
Ὅταν ἦλθε στὴν Ἀθήνα
κι' ἔμαθε ὅλον τὸν λαὸ
κάθησε ἴσα μ' ἕνα μῆνα
κι' ἔπειτα πῆγε στὸ Θεό.

Ἀφοῦ σ' ἀρέσει νὰ γράφῃς προσπάθησε νὰ ἐπιτύχῃς κανένα μικρὸ ποιηματάκι 2 - 3 τετράστιχα τὸ πολύ, ἀλλὰ καλογραμμένα καὶ μὲ νόημα.— ΙΩΑΝΝΗΝ ΤΟΜΠΡΟΝ. Σὲ συγχαίρομε γιὰ τὴν ἀγάπη σου στὸν Ἀρχηγό μας κ. Ἰ. Μεταξᾶν. Ὡραῖα περιγράφεις τὴν ὁρκωμοσία. — Σ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΝ. Πρωτότυπα, εἰ δυνατόν.— Κ. ΓΙΑΝΝ. Ἐγράψαμε ἐκτεταμένως ἄλλοτε.— Ν. ΜΑΝΤΖ. Πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἡ χειρόγραφος ἐφημερίς. Περάσετε ὅταν εὐκαιρήσετε ἀπὸ τὰ Γραφεῖα τοῦ περιοδικοῦ.— ΜΑΘΗΤΡΙΑΣ ΣΤ' ΤΑΞΕΩΣ ΠΟΛΥΤΑΞΙΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ. — Μᾶς διεβιβάσθη τὸ γράμμα ποὺ ἐστείλατε πρὸς τὸν κ. Δ)τὴν τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Πειραιῶς κ. Ν. Κακούρην. Στὸ γράμμα αὐτὸ μεταξὺ τῶν ἄλλων γράφετε: «Ὁλόκληρο τὸ σχολικὸ ἔτος θ' ἀπασχολούμεθα σὲ ὡρισμένη ἡμέρα καὶ ὥρα μὲ τὴν ἀνάγνωσι τοῦ περιοδικοῦ «Νεολαία», ποὺ πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἀχώριστος σύντροφος κάθε παιδιοῦ τῆς Ε.Ο.Ν».— ΔΗΜ. ΧΡΗΣΤΟΥ. Ἐκτενές. Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται. Στεῖλε τίποτε ἄλλο πολὺ σύντομο, ὅπως τὰ δημοσιευόμενα στὴ σελίδα «Τὸ βῆμα τῶν νέων».— ΧΡ. ΧΗΝ. Καλό. Ὑπεβλήθη στὴν Ἐπιτροπή.— ΙΩΑΝΝ. ΤΖΕΛΕΠΗΝ. Ὡραιότατο τὸ γράμμα σου. Εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα ποὺ ἐλάβαμε ὡς τώρα. Σ' εὐχαριστοῦμε καὶ γιὰ τὸ ποίημά σου: Στὸ περιοδικὸ «Νεολαία». Ἀπὸ τὸ δεύτερο ποίημα «Φαλαγγῖται» δημοσιεύομε ἐδῶ τὸ 3ο τετράστιχο:

Φαλαγγίτη, μάθε τώρα
πὼς γιὰ τὴν Ἑλλάδα εἶσαι
καὶ πὼς ἔφθασε ἡ ὥρα
νὰ τῆς εἴπῃς: Ξαναζῆσε!

— Ρ. ΤΑΚΗΣ. Ἀπὸ τὸ γράμμα σου «Εἶμαι κι' ἐγὼ ἕνα ἀπὸ τὰ ξενητευμένα παιδιὰ τῆς πατρίδος. Ἀλλ' ἂν μᾶς χωρίζῃ μεγάλη ἀπόστασις μᾶς ἑνώνει τὸ αὐτὸ αἴσθημα, ἡ ἴδια λαχτάρα, ὁ αὐτὸς πόθος. Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ περιγράψω τὴ χαρά μου ὅταν κάθε ἑβδομάδα παίρνω τὸ τεῦχος σου καὶ τὸ διαβάζω ἀχόρταγα. Παρακολουθῶ ὅσα γράφεις. Ὅλα τὰ ὡραῖα λόγια τοῦ μεγάλου Ἀρχηγοῦ, τὰς ὑποδείξεις του, τὰς συμβουλάς του». Τὸ γράμμα σου διεβιβάσθη στὴν Κεντρικὴ Διοίκησι μὲ ὑπογραμμισμένη τὴν περικοπὴ περὶ χαιρετισμοῦ κ.λ.π. — ΑΘΑΝ. ΠΑΠ. Σ' ὅλα ποὺ μᾶς ἔστειλες σημειώνεις ἐπάνω ἀπὸ τὸν τίτλο «ἕνα ὡραῖο διήγημα» ἢ «ἕνα ὡραῖο ποίημα» ἢ «μία διδακτικὴ ἱστορία» κ.ο.κ. Δὲν νομίζεις ὅτι εἶναι προτιμότερο ν' ἀφίνῃς τοὺς ἀναγνώστας σου «ἀνεπηρεάστους» νὰ κρίνουν τὴν ποιότητα τῶν γραφομένων σου; Ἀπὸ τὸ ποίημα τὸ «Λιβάδι» δημοσιεύομε ἐδῶ τοὺς στίχους αὐτούς:

Τὸ Λιβάδι! τὸ ὄνειρο τῆς μέλισσας
καὶ τῆς πεταλούδας πανηγύρι!
Τοῦ πουλιοῦ ἡ λαχτάρα! Τὸ ξαπόσταμα
τοῦ κορμιοῦ μας, ἂν θέλῃ ν' ἀπογείρῃ.

Τὰ πεζά: «Ἡ λίμνη Κωπαΐς», «Ἡ ἐν Βαλτετσίῳ μάχη», «Στὸ χωριό μου», «Ἡ ζωὴ τῶν γεωργῶν τῆς Ἑλλάδος», «Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ προστασία πρὸς τὰ φυτά», «Ὁ ἀλησμόνητος Ἕλατος», «Τὰ καματερά» χρειάζονται ἐπεξεργασία ἀκόμα. Γράφεις πολλὰ καὶ κατὰ συνέπεια τὰ γράφεις πρόχειρα. Περιμένομε νὰ μᾶς στείλῃς ἕνα καὶ καλό, σύντομο καὶ μεστὸ σὲ νόημα καὶ σὲ γλῶσσα ὅσο μπορεῖς πιὸ στρωτή. Θὰ τὸ δημοσιεύσωμε μὲ μεγάλη μας εὐχαρίστησι. Πρόσεξε τὸ «μ ε θ' ἀγάπη». Σὲ μαθητὴ ἀνωτέρας Γυμνασιακῆς τάξεως δὲν συγχωροῦνται παρόμοια σφάλματα. Κι' ἂν ἀκόμη σοῦ διαφεύγῃ ὁ κανόνας, τί κάνουν τὸ «μάτι» καὶ τὸ «αὐτί»;

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΚΑΠΑΝΕΩΝ

Δημοσιεύομε μερικὲς ἀπὸ τὶς ἀπαντήσεις, ποὺ μᾶς ἔστειλαν Σκαπανεῖς καὶ Σκαπάνισσες στὸ ἐρώτημά μας: Τί ἤθελε νὰ πῇ τὸ παραμυθάκι «Ὁ ἀετὸς καὶ ἡ ἀράχνη»:

ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ τῆς Β' τάξεως Ν. Τ. τοῦ Γυμνασίου Πολυγύρου μᾶς γράφουν: «Στὴν τάξι μας τὴν Τετάρτη τὸ πρωὶ 29 Νοεμβρίου ἐ. ἔ. ἐργαστήκαμε γιὰ ν' ἀπαντήσωμε τί θέλει νὰ πῇ τὸ παραμυθάκι «Ἀετὸς καὶ Ἀράχνη». Εἴπαμε ὅλοι τὴ γνώμη μας. Ἀπὸ αὐτὲς βρήκαμε καλύτερη τοῦ συμμαθητοῦ μας Γ. ΖΟΓΛΟΠΙΤΗ ποὺ εἶναι ἡ ἑξῆς: Νὰ μὴ περηφανεύεται κανεὶς ὅταν κάνῃ κάποιο κατόρθωμα μὲ ξένη δύναμι, γιατὶ θὰ τὴν πάθῃ ὅπως τὴν ἔπαθε ἡ ἀράχνη. Σᾶς τὴν στέλνομε μαζὶ μὲ τοὺς χαιρετισμούς μας καὶ σᾶς παρακαλοῦμε νὰ φιλήσετε τὸ χέρι τοῦ πατέρα μας κ. Ἰωάννη Μεταξᾶ». —Ὁ ΠΕΤΡΟΣ Κ. ΚΟΛΟΚΟΥΡΗΣ λέγει: «Τὸ παραμυθάκι αὐτὸ θέλει νὰ πῇ πὼς ἐμεῖς οἱ μικροὶ δὲν πρέπει νὰ φανταζώμαστε ὅτι μποροῦμε νὰ τὰ ἔχωμε ἴσα - ἴσα μὲ τοὺς μεγάλους».— Ἡ ΒΕΡΑ ΛΙΓΟΜΕΝΙΔΟΥ καὶ ὁ ἀδελφός της Παναγιώτης μᾶς γράφουν: «...Θέλει νὰ πῇ πὼς δὲν πρέπει νὰ εἴμαστε οὔτε ἀχάριστοι, οὔτε ὑποκριτές, γιατὶ ὁ Θεὸς τιμωρεῖ τοὺς τέτοιους ἀνθρώπους».—Ἡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΒΙΣΤΑΚΗ μᾶς γράφει: «Μοῦ φαίνεται ὅτι τὸ παραμυθάκι αὐτὸ θέλει νὰ πῇ πὼς ἐκεῖνος ποὺ ἀνεβαίνει ψηλὰ μὲ ξένες δυνάμεις θὰ ρθῇ μιὰ στιγμὴ ποὺ θὰ πέσῃ».—Ὁ ΝΙΚΟΣ ΡΑΖΗΣ: «Ὅποιος ἀντιγράφει ἀπὸ τὰ τετράδια τοῦ διπλανοῦ του, ὅποιος παίρνει βαθμοὺς χωρὶς τὴν ἀξία του, μὰ μὲ κατεργαριές, στὸ τέλος τοῦ χρόνου θὰ τὴν πάθῃ σὰν τὴν ἀράχνη». Τὶ ἴδιες ἢ σχεδὸν τὶς ἴδιες ἀπαντήσεις μᾶς ἔστειλαν οἱ: ΓΕΩΡΓ. ΠΑΝΟΥ, Θ. ΧΡΥΣΑΦΙΔΗΣ, ΧΡ. ΜΑΡΟΥΛΗΣ, ΑΓΓ. ΜΕΛΦΟΣ, ΜΑΙΡΗ ΣΑΜΑΡΙΚΟΥ, ΘΑΝΟΣ ΖΑΧΑΡΙΟΥ, ΑΝΤ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ, ΜΑΝ. ΚΑΤΕΒΑΤΗΣ, ΘΕΟΔ. ΔΑΜΙΑΝΟΣ, ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΣΑΚΩΝΑ, ΜΙΧΑΗΛ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ, ΕΥΑΓΓ. ΑΔΟΣΙΔΗΣ, ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΒΑΨΙΔΟΥ, ΜΙΜΗΣ ΚΟΥΤΕΛΟΣ καὶ ἄλλοι, ποὺ τὰ ὀνόματά των θὰ τὰ δημοσιεύσωμε σ' ἕνα ἀπὸ τὰ προσεχῆ τεύχη.

ΤΑ ΦΩΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΙ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 437)

— Ξύλα, κούτσουρα, δαυλιὰ καμμένα!

Στὴ Μάνη, ἐξ ἄλλου, ὅταν θέλουν οἱ νοικοκυρὲς νὰ διώξουν τοὺς καλικαντζάρους, λέν:

— Ἐβγάτε μὲ μιὰ δαύλα φωτιὰ καὶ μιὰ χεριὰ στάχτη!

Οἱ καλικάντζαροι, ἀκούγοντας αὐτό, γίνονται ἄφαντοι.

* * *

Στὴ Ρόδο τὸ βράδυ τοῦ Ἅη-Γιαννιοῦ ἔχουν τὸ ἔθιμο νὰ μαζεύωνται τ' ἀγόρια καὶ τὰ κορίτσια σ' ἕνα σπίτι, οἱ νέοι χωριστὰ ἀπὸ τὶς κοπέλλες, κι' ἐκεῖ τρῶνε καὶ πίνουν ὅλη τὴ νύχτα τραγουδῶντας.

Ἡ διασκέδασι αὐτὴ λέγεται «ρουφενές», γιατὶ γίνεται μὲ συνεισφορὰ ὅλων τῶν συνδαιτημόνων. Καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τὴν παρακολουθήσουν οὔτε οἱ ἴδιοι οἱ γονεῖς των, γιὰ νὰ ἔχουν ἀπόλυτη ἐλευθερία τὰ παιδιά.

* * *

Στὴν Κοζάνη τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων ρίχνουν μπόλικα ξύλα στὴ φωτιά. Κι' αὐτὸ τὸ κάνουν γιὰ νὰ καοῦν οἱ καλικάντζαροι!

Στὴ Μάδυτο πιστεύουν πώς, ἅμα ἁγιαστοῦν τὰ νερά, οἱ καλικάντζαροι φεύγουν «στὰ ὄρη, στὰ βουνά, στ' ἄκαρπα τὰ δέντρα».

Στὴν Κύμη καὶ στὴ Λειβαδιὰ τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων σκορπίζουν τὴ δωδεκαημερίτικη στάχτη γύρω ἀπὸ τὰ σπίτια, πιστεύοντας πὼς ἔτσι διώχνουν τοὺς καλικαντζάρους.

Στὴν Κέα τοὺς καλικαντζάρους δὲν τοὺς φαντάζονται σὰν παραμορφωμένα ὄντα, ὅπως ἀλλοῦ, ἀλλὰ σὰν ἄντρες κανονικούς, μελαχροινοὺς καὶ πολὺ διασκεδαστικούς.

Στὴν Ἀδριανούπολι πιστεύανε πὼς ἡ γυναίκα ποὺ δὲν ἔδειξε τὸν ἀπαιτούμενο σεβασμὸ ἀπέναντι τῶν καλικαντζάρων, ἔθετε μ' αὐτὸ σὲ κίνδυνο τὴ ζωὴ τοῦ συζύγου της, γιατὶ θὰ τὸν ἔτρωγαν μέσα σ' ἕνα χρόνο οἱ λύκοι!

* * *

Ἀλλοῦ πιστεύουν γιὰ τοὺς καλικάντζαρους πὼς ἐκεῖνος ποὺ θὰ τὸν πιάσουν ἀπ' τὸ χέρι μένει παράλυτος. Οἱ ἴδιοι ἔχουν τὴν ἱκανότητα νὰ μεταβάλλουν τὰ φλουριὰ σὲ κάρβουνα.

Στοὺς καλικάντζαρους ἀρέσει ὁ χορός, φοβοῦνται ὅμως πολὺ τὴ φωτιὰ καὶ τ' ἀγκάθια. Μεταχειρίζονται κάθι γιὰ τὸ μαγείρεμά τους. Ἀλλὰ καὶ τὴ μαμή τους τὴν ὀνομάζουν, ἄγνωστο γιατί, Κακαβίνα.

Τὴν ὀνομασία καλικάντζαρος ἀναφέρει πρῶτος ὁ Λέων ὁ Ἀλλάτιος.

* * *

Ὅπως τὰ Φῶτα σὲ μερικὰ μέρη τὰ λένε Ξέφωτα κι' Ὁλόφωτα, ἔτσι καὶ οἱ καλικάντζαροι ἔχουν ἕνα σωρὸ ὀνόματα στὶς διάφορες περιοχές.

Στὴ Σύμη λέγονται «κάηδες», στὴν Ἤπειρο «καψιούρηδες», στὴ Μακεδονία «κάντζιοι», στὴ Χίο «κατσάγκαροι» καὶ «κατσικάδες», στὰ Καλάβρυτα «κατσιώνια», στὴ Σάμο «κακανθρωπίσματα», στὴν Οἰνόη τοῦ Πόντου «χρυσαφεντάδες», στὴ Σινώπη «καλοί». Ἐπίσης στὴν Ἰκαρία τοὺς λένε «καλιτσάντερους», στὴν Κύμη «σκαλικάντσαρους», στὴν Τῆνο «καλιτσάγκαρους», στὴν Ἀράχωβα «καλκάντζερους», στὴ Σῦρο «καρκάντζαρους», στὴν Κύζικο «καρκάτζαλους», στὴ Σηλυβρία «κατσάγκαρους», στὴν Κρήτη «καρκάντζολους», στὴ Λευκάδα «Παγανά».

Γ. ΑΝ.

Τύποις: «ΠΥΡΣΟΥ» Α. Ε.

